Aslında Hiç Kimse Uyumuyordu

Yeraltında silahlı bir gizli örgüt,
hem de devlet eliyle...TMT·

İsmail Tansu

ASLINDA HİÇ KİMSE UYUMUYORDU

İÇİNDEKİLER

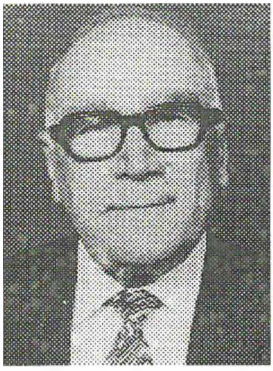
Önsöz . 7
Sunuş . . 11
Kıbrıs Kuvva-i-Milliyesi (TMT) 13
Ulusal silahlı bir yeraltı örgütü (TMT) . 15
TMT'nin özellikleri . 16
Kıbrıs Kuvva-i-Milliyesi 18
TMT Dosyası . . 19
Kıbrısta TMT'nin kuruluşundan önceki yıllara bakış 24
Tarihi karara doğru . 27
Kararsızlık ve uzunca süren bekleyiş 30
Kıbrıs istirdat Projesi (KİP) 32
Tarihi karar EOKA'ya karşı (TMT) 35
TMT'nin kuruluş prensipleri . 37
TMT'nin Ankara'daki çalışmaları (Nisan - Mayıs 1958) 40
Fatin Rüştü Zorlu'ya brifing . 43
Dr. Küçük ve Denktaş'la ilk buluşma . 49
Lefkoşa'da TMT'nin kuruluşuna başlanması (1 Ağustos 1958) 52
TMT Kıbrıs Türk Mukavemet teşkilatına kanat gerenler 55
TMT'ye kanat gerenler ve örgütleyenler. 57
TMT'nin Kıbrıs'taki kurucu kadrosu . 61
TMT'nin kuruluş döneminde Ankara merkez teşkilat kadrosu 62
Tümgerenal Daniş Karabelen (1954-1960) . 63
Yarbay Rıza Vuruşkan (Kıbrıs TMT Lideri) . 66
Adnan Menderes (Başbakan) ve TMT 76
Fatin Rüştü Zorlu (Dışişleri Bakanı) . 78
Ethem Menderes (Milli Savunma Bakanı 1957 - 1960) 82
Server Somuncuoğlu (Turizm Tan. ve Enf. Bak. (1957 - 1960). 83
CelalYardımcı (Milli Eğitim Bakanı 1957 - 1960) 83
Namık Gedik (İçişleri Bakanı 1957 - 1960) . . 84
Hadi Hüsman (Gümrük ve Tekel Bakanı 1957 - 1960) . 84
Orgenaral Rüştü Erdelhun (Genelkurmay Başkanı 1957 - 1960) . 85
Orgenaral Salih Coşkun (Genelkurmay 2. Başkanı 1957 - 1958) . 88
Salih Coşkun Paşa'nın Irak İhtilali sırasında Kral Faysal'ı kurtarmak için düzenlediği hava operasyonu. 90
Orgeneral Cevdet Sunay (Genelkurmay 2. Başkanı 1956 - 1960) . . 95
Oramiral Fahri Korutürk (Deniz Kuvvetleri Komutanı 1957 - 1960) 97
TMT Genel karargahı ile TMT lideri arasındaki iletişim. 101
TMT mücahitlerinin eğitimi . . 103
Silah sevkiyatında sürpriz bir başlangıç 118
Balıkçı gemisi satın alınmasına doğru 131
Alacağımız geminin mürettebatı . . 136
Daniş Paşa'nın tereddütü ve kaybolan 15 gün. . . 137
Silah sevkiyatında Başbakan Menderes'in önerdiği bir başka alternatif. 139
Armatör Kemal Sandıkoğlu 141
Armatör Muhittin Topçuoğlu 144
Balıkçı gemisi satın alınması gerçekleşiyor 146
Parasal destek çok mütevazi kalmıştı 150

Elmas Anamur'da görevde. 153
Gemi fırtınaya tutuldu 157
Elmas'la ikmal gerçekleşti 160
Elmas'ın son seferi. 163
Elmas'ın intiharı olayına tepkiler 166
Tutuklanan gemilerimizi zorlu kurtardı. 171
Başbakan Adnan Menderes'e Brifing. 174
Başbakan Menderes'in izahatı . . 178
Menderes'in direktif anlamındaki konuşmaları. . 180
Menderes'in Dr. Küçük ve Denktaş'la olan ilişkilerle ilgili sorusu 181
Menderes'e iletilen hayal mahsulü söylenti 184
Menderes bizi rahatlattı 187
Cumhurbaşkanı Celal Bayar'a brifing (7 Eylül 1959). 191
Dr. Fazıl Küçük ve Rauf Denktaş. 195
Dr. Fazıl Küçük 197
Dr. Fazıl Küçük'ün jesti. 204
Rauf Denktaş. 206
Denktaş'ın cesur atılımları 216
1973 yılında Kıbrıs Türk liderliğine taze kan ihtiyacı. 219
Denktaş 1973'te artık zirveye ulaşmıştı 221
Dr. Burhan Nalbantoğlu. 222
Mehmet Ertuğruloğlu. 228
Alparslan Türkeş 231
Karakurt'un Bozkurt'a vefasızlığı. 237
General Kenan Çoygun 240
Emin Dırvana. 242
27 Mayıs 1960 gününe doğru. 244
Partiler arası büyük kavga 245
27 Mayıs 1960 Askeri darbe. 247
27 Mayıs 1960 İsmet İnönü'nün evindeki görünüm 249
27 Mayıs günü Ankara sokakları . . . 251
27 Mayıs 1960 günü çabalar ve girişimler 253
27 Mayıs TMT için hayırlı olmadı 258
27 Mayıs ihtilalinden sonra kaderin ördüğü ağlar 261
İlahi adeletin tecellisi. 263
27 Mayıs ve Sonrası. . 264
İhtilal yönetiminin haksız tasarrufu 266
Karanlıktan aydınlığa. 270
Erenköyde TMT takviye ediliyor 272
Albay Vuruşkan ve Rauf Denktaş Erenköy cephesinde. 274
1974 Barış harekatı ve sonrası 277
TMT'yı kuran subaylar hedef gösterildi 280
Kıbrıs hiç Yunan egemenliğinde olmadı. 282
Kıbrıs bir Yunan adası olamaz 285
Yunanlıların yanılgı zinciri. 287
Federe devletten bağımsız Cumhuriyete. 289
Son birkaç söz 292

Bir asker olarak, Devletimin bana verdiği, bu kitabın konusu çok özel ve Milli görevi, başarı ile yerine getirmekten elbette gururluyum ve onur duymaktayım.

Bu Milli görevle kazanmış olduğuma inandığım şerefi; anılarımı yazmamı, basılıp yayımlanmasını teşvik eden ve destekleyen; Eşim Nevin TANSU ile oğullarım Haluk ve Metin TANSU'ya özenle koruyacakları manevi bir miras olarak armağan ediyorum.

İSMAİL TANSU

KİTABIN YAZARI TMT KURUCULARINDAN

İSMAİL TANSU (Emekli Albay)

İsmail Tansu 1917, Safranbolu doğumludur. İstanbul Haydarpaşa Lisesinden mezun olduktan sonra, Kara Harp okuluna girmiş ve 1939 yılında teğmen rütbesi ile Türk Silahlı Kuvvetlerine katılmıştır.

2. Dünya Savaşı sırasında Trakya Bölgesinde, 1945 yılından 1950 yılına kadar da Artvin'de Sovyetler Birliği sınırında Bölük Komutanlıklarında bulunmuştur.

1951 yılında altı aylık bir kurs için Almanya'ya gönderilmiş, 1952-1953 döneminde de 3. Kore Türk Tugayı ile Kore savaşlarına katılmıştır.

Tansu, Kore'den dönüşünde; Kore'de iken Tugay komutan yardımcısı olan ve Türkiye'ye dönmesinden sonra, Genel Kurmay Özel Harp dairesini kurmakla görevlendirilen General Daniş KARABELEN'in önerisi ile Dairesinin Lojistik şubesi Müdürlüğüne atanmıştır.

1958 yılı başında kurulması öngörülen "Kıbrıs Türk Mukavemet Teşkilatı'nın kuruluş projesini (KİP) hazırlamakla görevlendirilen TANSU, General KARABELEN tarafından bu projenin uygulanmasına ve koordinasyonuna "TMT Genel Başkan Yardımcısı" olarak memur edilmiştir.

Tansu, bu arada, T.M.T.'ndaki görevinin yanısıra; Irak'da Askeri İhtilalin yapıldığı 8 Temmuz 1958 günü; General KARABELEN'in teklifini gönüllü olarak kabul ederek, Genelkurmay 2. Başkanı orgeneral Salih COŞKUN'un planladığı; Irak Kralı Faysal, Veliaht prens Abdülillah ve Başbakan Nuri Sait paşa'nın kurtarılmaları için yapılan "hava operasyonu"na katılmıştır.

Tansu 27 Mayıs İhtilalinden üç ay sonra, 2 Eylül 1960 günü emekli olarak ordudan ayrılmıştır.

Emekli olduktan sonra basın mesleğine geçen Tansu, 1960 yılından itibaren IKA HABER AJANSI'nın Genel Müdürlüğü görevini 1990 yılına kadar sürdürmüştür.

Tansu, Ankara Gazeteciler Cemiyeti; Muharip Gaziler ve Emekli Subaylar dernekleri üyesidir.

ÖNSÖZ

Bir zamanlar İmparatorluğu'nun toprakları üzerinde güneşin batmadığı söylenen İngiltere; İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, sömürgelerine bağımsızlıklarını vererek o ülkelerden çekilme sürecini başlatmış bu arada 1950 yılı yaklaşırken sıra Kıbrıs Adası'na gelmişti.

Bilindiği gibi, 1571 yılından beri Osmanlı Devleti'nin egemenliğinde olan Kıbrıs Adası; 1878 yılında, Osmanlı Devleti'ne bazı siyasi ve askeri çıkarlar sağlaması karşılığında, geçici olarak İngiltere'ye kiraya verilmişti.

Ada, Birinci Dünya Savaşı sonrasında da, Osmanlı Devleti'nin çöküşünden yararlanan İngiltere tarafından İmparatorluk topraklarına katılmış ve sömürgeleştirilmişti.

İşte; İngiltere'nin bu tarihi kararının yarattığı atmosferde Yunan Kralı'nın İngiliz kraliyet ailesi ile akrabalıkları dolayısı ile, İngilizlerin sempatisi'nin kendilerinden yana olduğuna inanan Rumlar ve Yunanlılar'ın; 1814 yılında başlayan "MEGALO - İDEA" hayalleri yeniden canlanmış, "ENOSİS" Kıbrıs'ı Yunanistan'a ilhak sloganları ile bir kampanya başlatmışlardı.

Bu bağlamda, Yunanistan Hükümeti'nin desteği ile, Yunanlı Albay GRİVAS ve bir kısım Yunanlı Subay'ın yönetiminde fanatik rum gençlerinden oluşturulan "EOKA" adında bir terör örgütü kurdurulmuştur.

1955 yılında kurulan EOKA; hızla güçlendirilmiş, 1957 yılına doğru, ENOSİS'i gerçekleştirmek amacı ile, İngiliz Yönetimi ve Türk Halkı'na karşı, boyutları gittikçe artan saldırı ve şiddet eylemlerine girişmişlerdi.

İngiltere'nin Kıbrıs'dan çekilmesinden sonra Ada'nın geleceğinin ve statüsü'nün nasıl olacağının belirlenmesi için yapılan uluslararası diplomatik müzakerelerin bir sonuca bağlanamaması ve sürüncemede kalması karşısında, Ada'da cereyan eden olayları dikkatle izleyen Türkiye'deki ve Kıbrıs'daki milli duyguları uyanık Türkler birbirlerine endişe ile soruyorlardı:

"EOKA Karşısında bizikmiler ne yapıyorlar? Uyuyorlar mı?"

Bu haklı soru'nun cevabı o zamanlar verilemezdi. Bizimkiler'de uyumuyorlardı. Yapılmakta olanların gizliliği titizlikle korunuyordu ve açıklanması yasaktı.

Merak konusu sorunun cevabı, yedi yıl süren bir suskunlukdan sonra, 21 Aralık 1963 de verilmişti.

Gerçek şu ki;

Kıbrıs sorununun barışcı yoldan kolaylıkla çözümlenemeyeceğini gören T.C. Hükümeti, 1958 yılı başında, Kıbrıs'da EOKA'ya karşı, Türk Mukavemet Teşkilatı (T.M.T.)'nin kurulmasına izin vermişti.

Örgütü Kurmayı üstlenen Genel Kurmay Özel Harp Daire'sinin uzman subayları da Kıbrıs'a giderek T.M.T.'nı kurmuşlardı.

Örgüt Kıbrıs Türk Halkı'nın bağrından çıkarılan erkek-kız mücahitlerle oluşturulmuş ve Türk subayları tarafından yönetilmiştir. Türkiye'den gönderilen silahlarla da donatılmıştır.

Böylece T.M.T.; Rumlarla çatışmanın kaçınılmaz olacağı (x) gününe kadar, çalışmalarını ve hazırlıklarını, son derece gizlilik ve suskunluk içinde sürdürmüştür.

Bu suskunluk 21, Aralık 1963 gününe kadar dikkatle korunmuştur.

O gün, Rum lideri Papaz Makarios'un AKRİTAS "Türkleri imha" planı uyarınca, Albay Grivas Komutasındaki EOKA teröristlerine yaptırdığı ve "NOEL KATLİAMI" olarak da anılan, "Türkleri yok etme harekatı" karşısında; T.M.T.'nın kahraman mücahitleri, silahlarına sarılıp yeraltından açığa çıkmış ve EOKA'nın karşısına dikilmiştir. Bu sürpriz direniş karşısında şaşkına dönen MAKARİOS'un AKRİTAS planı da suya düşmüştür.

Bu surette, T.M.T.'nin onbir yıl süren tarihi direniş süreci başlatılmış ve 1974 temmuz ayında Türk Barış Harekatı'na kadar kahramanlık destanları yaratılarak sürdürülmüştür.

İşte görülüyor ki;

"ASLINDA HİÇ KİMSE UYUMUYORDU"

Fakat, T.M.T.'nin yeraltında bulunduğu 1958 1963 döneminde, bilinçli olarak, "UYUR GİBİ" davranılıyordu.

Bu taktik, T.M.T.'nin afişe olmadan güçlenmesini ve gelişmesini sağlamış, aslında İngilizleri ve Rumları aldatmış, uyutmuştur.

Esas konum, anılarıma gelince;

Anılarım, kırkyıldır açıklanmadığı için karanlıkta kalan, T.M.T.'nin "efsanevi uyanıklılığının" öyküsüdür.

K.K.T.C. Devleti tarihi'nin belgelerinden biri niteliğinde olan bu öyküyü,

kuşakdan kuşağa anlatacakları inancı ile tarih bilimcilerinin dikkatine sunmakla, milli bir görev yaptığıma inanıyorum.

Kıbrıs Türk mukavemet Teşkilatı'nın kuruluşundaki hizmetlerimle ilgili anılarımı kapsayan bu kitabı, kendime övünç payı çıkarmak ve maddi çıkar sağlamak için yazmadım. Ben onu Kıbrıs Milli Mücadelemizde yaratılan destanların efsane halinde tarihin karanlıklarında kaybolmaması, gelecek kuşaklara aktarılması ve Türk gençliğinin milli duygularının beslenmesine katkısı olması için yazdım ve yayımlıyorum.

Tarihi T.M.T. olayında benim fonksiyonuma gelince:

1957 yılında ben Genel Kurmay Özel Harp Dairesinde görevli iken, T.M.T.'nin kurulmasına izin verilmesi üzerine, Başkanımız General Daniş KARABELEN beni; T.M.T.'nin kuruluş projesini hazırlamaya ve insiyatifini serbestçe kullanabilmeme imkân veren yetkilerle donatarak bu projeyi yürütmeye memur etmişti.

Kore savaşına birlikte katıldığımız Daniş KARABELEN paşa'nın; güvenini ve teveccühünü kazanmış bir subay olarak; böyle onurlu ve milli bir görevde beni sağkolu olarak seçmesinden büyük bir kıvanç duymuştum. Görevimi de bu duygular içinde, heyecanla ve şevkle yapmaya çalışmıştım.

Anılarımın okunmasından sonra, görevimde ne derece başarılı olduğumu okurlarım takdir edeceklerdir.

Bu vesile ile; T.M.T.'nin kuruluşunu başlatıp, dirayetli yönetimi ile onun başarılarında büyük payı olan, Muhterem General Daniş KARABELEN paşayı, saygı ile, şükranla ve tanrıdan rahmet dileklerimle anıyorum.

Bu kitabımın hazırlanmasına içtenlikle katkılarda bulunan, Kıbrıs davamızın yılmaz savunucularından, T.M.T. hayranı aziz dostum sayın Ahmet GÖKSAN'a da teşekkürlerimi sunuyorum.

Ulusal T.M.T. efsanesi'nin bir bölümü ile ilgili anılarımı kapsayan bu kitabımı;

Kıbrıs ulusal mücadelemizin silahlı gücü T.M.T.'nin, kahraman şehit ve gazileri anısına adıyorum.

Saygılarımla,

İsmail TANSU

SUNUŞ

Yaşadığı toprakları VATAN YAPMAK için uyumayanlar, Türk Bayrağı ve Kuran'a el basarak, yürekten seslendirdikleri aşağıdaki andı içerek Mücahitliğe ve mücadeleye ilk adımlarını atıyorlardı.

"Kıbrıs Türk'ünün yaşayış ve Hürriyet'ine, malına, her türlü ananesine ve mukaddesatına, her nerede ve kimden olursa olsun vaki olacak tecavüzlere karşı koymak için, kendimi YÜCE TÜRK ULUSU'na ADADIM. Gördüğüm, duyduğum ve hissettiklerimi ve bana emanet edilenleri hiç kimseye ifşa etmeyeceğime, ifşaatın ihanet sayılacağına ve cezasının ölüm olduğuna, verilecek cezayı seve seve kabul edeceğime namusum ve şerefim üzerine AND İÇERİM.

And içerek başlayan mücadele sonucunda bu gün Kıbrıs Türkü özgürdür, bağımsızdır ve kendi devleti olan KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'ni kurmuştur. Bu gün kurdukları bu devlet, uluslararası arenada tanınmadığı için 1950'li yıllarda başlayan mücadele devam ediyor.

01. Ağustos. 1958'de kurulan TÜRK MUKAVEMET TEŞKİLATI bu güne değin kitlelere ve özellikle gençlere yeterince anlatılmadı. Yapılmış olan bu onurlu mücadele, Kıbrıs Türk'ünün Anavatanıyla birlikte yürüttüğü ve başarıya ulaştırdığı BİZİMLERİN savaşımıdır. O nedenle aradan geçen 40 yılda, Türk Mukavemet Teşkilatı yeterince anlatılamayınca meydanı boş bulanlar, kulaktan duyma bilgilerle anlatımlarda bulunuyorlar. Bu tür bilgilerle yapılan anlatımlar sonucu ise yozlaşma kendiliğinden oluşuyor.

Yozlaşmayı bir anlamda önleyebilmek için de K.K.T.C. Bakanlar Kurulu'nun 28. Şubat. 1997 gününde aldığı E - 216 - 97 sayılı kararı ile Türk Mukavemet Teşkilatı'nın tarihinin yazılması, kitap halinde basılması, eğitimimize kazandırılması, senaryo hazırlanması, film ve televizyon dizisi halinde çekilmesini sağlamak amacıyla bir üst kurulun oluşturulmasını kararlaştırmış bulunuyor.

K.K.T.C. Bakanlar Kurulu'nun aldığı bu karardan önce, Türk Mukavemet Teşkilatının kurulmasında sorumluluk ve etkin görevler almış olan Sayın İSMAİL TANSU'nun anılarını, kamuoyuna özellikle genç kuşaklara aktarılmasına ilişkin bazı çalışmalarımız oldu. Türkiye'deki ve K.K.T.C.'ndeki bazı basın yayın kuruluşlarında Türk Mukavemet Teşkilatı'na ilişkin bazı bölümler yayınlandı. Bundan amacımız, geleceğimiz olan gençlerimizi, geçmişte yaşanan bu onurlu mücadeleden bilgi sahibi kılmaktı. Gençlerimizin yanı sıra Kıbrıs'ta yaşayan Türklerin de uyumadıklarını anlatmaktı. Bu nedenle Türk Mukavemet Teşkilatı konusunda görevimizi yerine getirmenin de huzurunu duyuyoruz.

Türk Mukavemet Teşkilatı'nın kamuoyuna doğru bilgilere dayanılarak anlatılması için görev ve sorumluluk alanları da görevlerini yapmaya çağırıyoruz. Zaman su gibi akıp gidiyor. Yarın geç olabilir.

And içerek görev alıp da şu anda aramızda bulunmayan, bu onurlu mücadelede görev ve sorumluluk alan başta General Daniş Karabelen, Albay Rıza Vuruşkan olmak üzere, onlarla birlikte omuz omuza mücadele eden güzel insanları saygı ve rahmetle anmak istiyoruz. Ayni şekilde şu anda köşelerine çekilip bir beklentiye girmeyen güzel insanların da sağlıklı günler geçirmelerini diliyoruz.

Kaynağını Yüce Atatürk'ün Ulusculuk ilkesinden alan Türk Mukavemet Teşkilatı'nın kısa bir öyküsü olan Sayın İSMAİL TANSU'nun anılarını, geleceğimiz olan gençlere adıyoruz.

Gençlerimizin de, bu anılardan alacakları gıda ile beslenerek geleceğe yön vermelerini diliyor ve bekliyoruz.

Ahmet GÖKSAN

KIBRIS
“KUVVA-İ-MİLLİYE”Sİ
T.M.T.

ULUSAL, SİLAHLI BİR YERALTI ÖRGÜTÜ: T.M.T.

(T.M.T.), "Kıbrıs Türk Mukavemet Teşkilatı"nın kısaltılmış adıdır.

Bu örgüt Kıbrıs Adası'nda, 1 Ağustos 1958 tarihinde, T.C. Hükümeti'nin izni ile Genelkurmay Özel Harp Dairesi subayları tarafından, Kıbrıs Türk Toplumu liderlerinin yardımları ile kurulmuştur.

Yalnızca Kıbrıslı Türk gençlerden oluşturulan örgüt, Ankara'daki Genel Merkezinden yönetilmiştir.

Modern eğitimli, silahlı ve gizli bir yeraltı örgütü olan T.M.T."nin kuruluş maksadı,

Rumların terör örgütü EOKA'ya karşı Türk Halkının mal ve can güvenliğini korumak;

Rumların ENOSİS hayallerinin gerçekleşmesini önlemek ve Türkiye'nin siyasi, askeri ve stratejik çıkarları doğrultusunda kendisine verilecek görevleri yapmak idi.

T.M.T., yeraltında kaldığı 1. Ağustos.1958- 21 Aralık 1963 döneminde; örgütlendirilmiş, eğitilmiş, silahlandırılmış ve Rumların muhtemel bir saldırısına karşı hazır duruma getirilmiştir.

21. Aralık 1963 tarihinde de yeraltından çıkarak 20 Temmuz 1974 tarihine kadar tarihi direnişini yapmış ve Rumların ENOSİS hayalinc set çekmiştir.

T.M.T.'nın yeraltından çıktıktan sonra işlevi, dost düşman herkesce bilinmektedir. T.M.T.'nın bir'de bilinmeyen yanları vardır ki o da; örgütü kimlerin kurdurduğu, neden ve nasıl kurulduğudur. T.M.T.'nin bu bilinmeyen yanları kırk yıl gizli kalmıştır. Örgütde görev üstlenmiş olanlar, yaşamları boyunca, ağızlarına kilit vurmuşlar bu sırrı açıklamamaya özen göstermişlerdir.

T.M.T.'nin bir DEVLET SIRRI niteliğinde olan bu yanını, hiçbir kimse çıkıp açıklama yoluna gitmemiştir.

Şimdi artık T.M.T.'nin bilinmeyen yanlarının da açıklanması zamanının geldiğine inanıyorum. Daha fazla gecikmenin tarihimize saygısızlık olacağını düşünüyorum. Çünkü; T.M.T.'yi kurduran devlet adamlarımızın ve yüksek rütbeli Generallerimizin tümü, T.M.T.'nı kuran ve görev üstlenen subaylarımızın büyük kısmı artık hayatta değildirler. Gelecek kuşakların bunları ögrenmesinde milli yararlar vardır. Bu nedenle, Kıbrıs mücadelemizin tarihini yazacaklara yardımcı olmak için, bu olayda birinci derecede görev almış bir subay olarak artık bildiklerimizi gördüklerimizi ve yaptıklarımızı açıklamakta sakınca görmedim.

T.M.T.'NİN ÖZELLİKLERİ:

T.M.T.'nın EOKA'ya ve öteki ülkelerdeki benzerlerine göre önemli farklılıkları vardı.

Eğer Kıbrıs'ın 1960 yılından önceki yöneticisi İngilizler, T.M.T.'nın varlığını öğrenebilmiş olsalardı, onu yasa dışı bir örgüt sayarak devamlı izleyecek ve faaliyetlerini engelleyecekti.

T.M.T.'nın yeraltında kalması, eylemlerden kaçınması, bildiri dağıtmaması ve gereksiz çatışmalara girişmemesinin yanısıra, gizlilik prensiplerine sıkı sıkıya bağlı olması; Rumları ve İngilizleri altı yıl boyunca uyutmuş, onların ilgi odağı olmakdan korumuştu.

Öteyandan T.M.T., T.C. Devleti'nin yasalarına dayanılmadan kurulmasına rağmen, aslında Kıbrıs davamızın savunulması için gerekliliği tartışılamayacak kadar açık, meşru ve ulusal silahlı bir güç idi.

T.M.T.'nin, İngiltere'nin egemenliği altındaki Kıbrıs adasında kurulmuş olması itibarı ile, İngiliz Hükümeti tarafından yasadışı illegal bir örgüt sayılması doğaldır.

Fakat T.M.T.'nın kurulması için herhangi yasal bir dayanak olmadığı halde, Türkiye'nin hayati çıkarları ve dış politikası gereği olarak, zamanın T.C. Hükümetince kurulmasına izin verilmesi ve desteklenmesi; onun Türkiye açısından tamamen meşru bir savunma örgütü olduğunu gösterir.

Söz konusu gizlilik nedeni ile de T.M.T.'nin her türlü faaliyetleri devlet kademelerinde resmi kayıtlara geçirilmemiş, sözlü olarak icra edilmiştir. Bu faaliyetlere ait yazılı belgeler yalnızca Genel Kurmay özel harp dairesinde son derece gizli olarak arşivlenmiştir.

Hükümetin ve Türk silahlı kuvvetlerinin adını kullanmadan kurulmasına izin verilen ve kendi özel kuralları çerçevesinde örgütlenmesine çalışılan T.M.T. için Hükümet'den ve Genel Kurmay Başkanlığından Özel Harp Dairesine hiçbir müdahale de bulunulmamıştır. İlgililer kendilerine muntazaman verilen bilgilerle yetinmişler, fakat başvurulduğunda T.M.T. ihtiyaçları için yapılan istekler derhal karşılanmıştır.

Nitekim, T.M.T.'nin meşruluğunun bilincinde olan T.C. Hükümeti'nin Başbakanı, Bakanları, Genelkurmay birinci ve ikinci Başkanları; sorumluluk gözetmeden, insiyatiflerini kullanarak, kendilerini ilgilendiren konularda, yasalarda yeri olmayan gerekli her türlü desteği yapmakdan geri kalmamışlardı.

T.M.T.'nin bir başka özelliği de şudur:

T.M.T. mücahitleri'nin tümünü Kıbrıs Türk Halkı arasından seçilen gençler oluşturduğu halde, örgütün başındaki lider, Albay rütbesinde Türk ordusuna mensup bir subaydı. Keza Ada'nın altı bölgesinde Teşkil edilen T.M.T. birliklerinin komutanları da Türk subayları idi.

T.M.T.'nin BAYRAKTAR namındaki lideri; Kıbrıs Türk Toplumunun özgürlük mücadelesi veren siyasi liderine değil doğrudan T.M.T. nin Ankara'daki Genel Başkanlığını üstlenmiş bulunan, Genelkurmay özel Harp Dairesi Başkanına bağlı ve ona karşı sorumlu idi.

KIBRIS KUVVA-İ- MİLLİYESİ

T.M.T.'nin Kıbrıs Türk Tarihi'ndeki misyonunu bilenler, onun K.K.T.C. Devleti'nin temelinde katkısı bulunduğu kanısındadırlar ve bunda haklıdırlar da.

O temelde; üzerinde T.M.T. damgası bulunan en az birkaç kilit taşı olduğu inkar edilebilir mi?

T.M.T., Kıbrıs Milli Mücadelesi'nin "KUVVA-İ-MİLLİYESİ" değil mi?

T.M.T., onbir yıl boyunca aşağılık bir düşmanın alçakça saldırılarına karşı şiddetle direnmedi mi?

Ve nihayet T.M.T., Kıbrıs Türk Varlığı'nı, 20 Temmuz 1974 gününe kadar, bütün ağırlığına rağmen şerefle taşımadı mı?

30-40 yıl öncesinin Kıbrıs'ını bilmeyenler veya genç kuşaklar bu görüşe kuşku ile bakabilirler, fakat, tarihi gerçekler kayıp olmazlar.

Gerçek şu ki Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Kıbrıs adasının tamamının eski sahibine iade edilmemesi halinde, hiç olmazsa onun bir bölümünde 17 nci Özgür ve Egemen Türk Devleti'nin kurulmasını hedef almış ve bu ideali gerçekleştirmek için ilk etapta Silahlı Kuvvetleri'ne T.M.T.'yi kurdurmuştur.

Bu nedenle ben, T.M.T.'nın kurulması kararını Türkiye'nin adaya ilk askeri müdahalesi olarak yorumlarım.

Türk subayları'nın; Kıbrıs Türk Halkı'nın Liderleri, aydınları ve milliyetçi genç mücahitleri ile oluşturduğu bu güç gerçekleştirilmek istenen ideal yolunda Kıbrıs Türk Halkı'nın hizmetine sunulmuştur.

T.M.T., 11 yıllık kahramanca bir direnişten sonra K.K.T.C. Devleti'nin kurulmasına yol açan 20 Temmuz 1974 Barış Harekatı'nda da üzerine düşen görevleri yerine getirerek tarihi misyonunu tamamlamıştır.

İşte bunun içindir ki; "K.K.T.C.'nin temelinde T.M.T.'nin katkısı bulunduğu doğru bir teşhistir.

T.M.T.'nin ne olduğu ve neler yaptığını bilmeyenler bunları öğrenmelidirler.

RUM TÜRKOLOG YAZARLARIN KORKULU RÜYASI, "T.M.T. DOSYASI"

T.M.T.'nın güçlenişinin temelini oluşturan "Gizli Kalma Taktiği"nin doğru bir yöntem olduğunu kanıtlayan ve bana da gönderilen Rumca bir kitabın Türkçe çevirisinden bazı alıntılar yapmak istiyorum.

Bakınız Rumlar, 40 yıl sonra, T.M.T. ile ilgili bazı gerçekleri daha yeni öğrenince, nasıl korkmuşlar ve telaşlanmışlar?

Sözkonusu kitap, Güney Kıbrıs Rum Hükümeti sözcüsü Türkolog "SIPIROS ATHANASIADIS" tarafından "T.M.T. DOSYASI" adı ile yazılmış ve 1998 yılı şubat ayında yayımlanmıştır.

Kitaba önsöz yazan ve onu övgü ile takdim eden, "KOSTAS SIMIS" adındaki, Rum "Tarihçi ve Doğu bilimci" de; T.M.T. hakkında yeni öğrenmiş olduğu bilgilerin etkisi altında, Rumları ve Yunanlıları uyarıcı ilginç görüşler ileri sürmektedir.

Benim 1995 yılından itibaren T.M.T. hakkında ilk defa, Türkiye ve Kıbrıs'da çeşitli basın organlarında yayınlanan anılarımdan sonra, bazı T.M.T. mensuplarının da yaptıkları açıklamalar üzerine yazılan bu kitaptan bazı pasajlar şöyle: Bakınız aradan kırkyıl geçtikten sonra Rumlar nasıl uyanmışlar, T.M.T.'nın gerçek yüzünü, gücünü ve nasıl bir örgüt olduğunu nasıl öğrenmişler, hatta nasıl korkmuşlar ve telaşa düşmüşler.

SIPIROS ATHANA SİADIS: (TMT DOSYASI KİTABIN'IN YAZARI)

"T.M.T. DOSYASI" adlı kitabın yayımının amacı, bu günkü kuşağı olduğu kadar gelecek kuşağı da, T.M.T. terör örgütünün çağdaş Kıbrıs tarihindeki rolü konusunda aydınlatmaktır.

T.M.T. Kurucularının anlatımlarına dayanılarak hazırlanmış olan bu kitaptaki öyküler, ilk defa kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır."

KOSTAS SIMIS: (ÖNSÖZ YAZARI)

"Sipiros Athanasiadis'ın Türk Kaynaklarına dayandırılarak hazırlamış olduğu bu kitap Yunan Türkoloji Bibliografyasına kazandırılan kıymetli bir eser niteliğindedir."

-"Süregelen trajik yanılgılarımızın esas sebeplerinden biri de, Türk sorunu ile ilgili konulara duygusal ve sübjektif yaklaşımımız olmuştur ve sonunda bunları doğal fenomenler olarak kabullenmek zorunda kalmışızdır."

-"Bu kitap Yunan ve Kıbrıs alanında çok az bilinen veya şimdiye kadar kuşku ile bakılmış olan pek çok olayın diğer yüzünün bilinmesine yardımcı olacaktır."

-"T.M.T. yapmış olduğu faaliyetler, hedef ve amaçları ile, incelenip, herkesin elinde bulundurması gereken bir el kitapçığı gibi, elden ele dolaştırılması gerekir."

-"T.M.T.'nın nihai amacı Kıbrıs'ın tamamını ele geçirmektir. Kıbrıs'ın bölünmesi ise bir ara amaçtır."

-"1957'den günümüze kadar olan gelişmeler Kıbrıs'ı geri alma planını aşamalı, metodlu ve etkili bir şekilde işlendiğine tanıklık etmiştir."

-"Bu, geçmişden almamız gereken en büyük derslerden biridir. Kıbrıs'ın olduğu kadar, Yunanistan'ın da bundan gerekli siyasi hisseyi çıkarması gerekir."

-"Eğer bunun uzantılarını ve sonuçlarını anlayamaz ve bu konuda gerektiği biçimde bilinçlenmezsek, sadece Kıbrıs Helenizminin değil, ayrıca tüm ulusumuzun geleceği çok karanlık olacaktır."

SİPIROS ATHANASIADIS: (Kitabın Yazarı)

"T.M.T. Teşkilatı tüm yerleşik Kıbrıs'lı Rum ve Kıbrıs'lı Türkler için, kötü bir şeytan'dır."

-"1955'li yıllarda Kıbrıs'ın İngiltere'den kurtulmasını ve herkes için ortak bir vatanda barış içerisinde bir yaşam sürdürmeyi arzulayan, binlerce Kıbrıslıya eziyet çektiren bu örgütün, gerçek tarihini yazmak için ilk kez böyle bir çaba harcandı.

-"T.M.T., 1957 1974 yılları arasında faaliyet gösterdi ve böylece Kıbrıs'ı geri almak amacı ile, Türkiye'nin planı doğrultusunda hareket edilerek. 1974'e yol açmakta etkili bir rol oynadı."

-"Halkın sesi gazetesi, Emekli Albay İsmail TANSU'yu, zamanında T.M.T.'nin esas beyni olduğunu yazdı."

Rumca yazılan "T.M.T. DOSYASI" adındaki kitabın Türkçeye çevirisinden aldığım bazı ilginç pasajlar böyle.

Kitabın Rumca aslına; Başkanımız General Daniş KARABELEN, Kıbrıs'da görevli T.M.T. lideri Albay Rıza VURUŞKAN ve benim (Ankara'da Başkan yardımcısı İsmail Tansu) fotoğraflarımızda konulmuş.

Ayrıca; Kitabın Türkçe çevirisinde yaptığım incelemede gördümki, kitapda; özellikle, T.M.T.'nın kuruluşu için hazırlandığımız (KİP) Kıbrısı İstirdat (geri alma) projesine tekrar tekrar değinilmekte ve Türkiye'nin T.M.T.'nı; Ada'da ortak bir devlet kurulmasına yardımcı olması veya Ada'nın yarısını sahiplenmesi için değil, Ada'nın tamamını ele geçirmek için kullandığı ileri sürülmektedir. Anlaşılıyor ki; Rumlar hala bu korkunun etkisi altında bulunuyorlar.

Fakat kitabın yazarı; Rumların Türklere karşı yaptıkları zalim ve vahşiyane katliamlardan hiç söz etmiyor. Türk köylerini basarak göçe zorlamalar, öldürmeler, 21 Aralık 1963 Noel Katliamı, Erenköy saldırıları, 15 Temmuz 1974'de EOKA Lideri SAMPSON'un ENOSİS için yaptığı darbe girişimi hiç olmamış gibi, bunlara uzakdan yakından tek kelime ile değinilmiyor, kendilerini sütten çıkmış kaşık gibi ak ve pak gösteriyor.

Kitap da Rumlara mazlum rolü oynatan Türkleri'de zalim göstermeye gayret eden yazar; üstelik, kitabın "T.M.T. faaliyetlerinden dolayı hayatını kaybedenlere adanmış olduğunu" belirtiyor.

"T.M.T. DOSYASI" adlı kitap, Rumların kırk yıl sonra anılarımızı okuyarak, gerçek yüzünü henüz fark ettikleri T.M.T.'na bugün hangi açıdan ne gözle baktıklarını göstermesi bakımından ilginçtir.

Rum tarih yazarları; kendileri için "şeytan" olarak niteledikleri TMT ile ilgili dosyanın, "bir el kitapçığı" gibi elden ele dolaştırılması gerektiğini" önemle vurgularken biz; Türk'ün özgürlüğü için düşmanla çarpışarak şanlı destanlar yaratan "TMT'nın öyküsünü" kuşaktan kuşağa niçin aktarmayalım?...

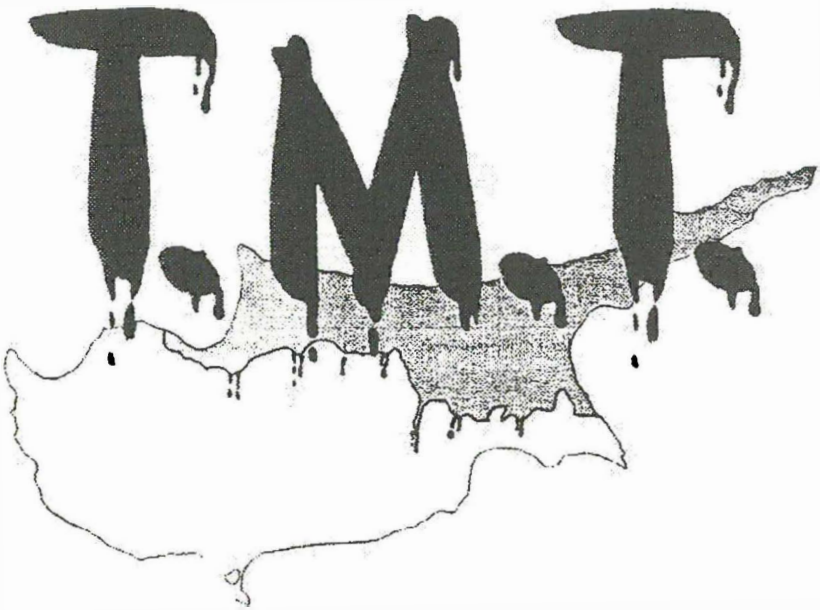
TMT DOSYASI ADLI RUMCA KİTABIN KAPAĞI

Σπύρου Α. Αθανασιάδη

ΦΑΚΕΛΟΣ

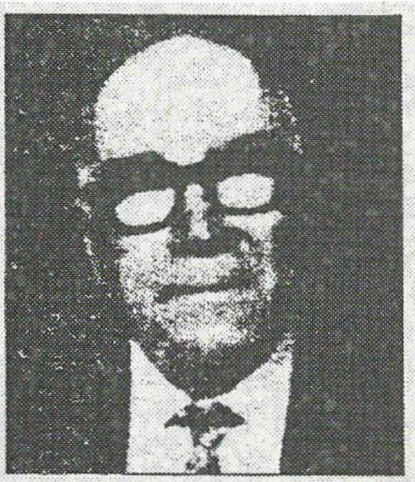
Λευκωσία 1998

Πρώτη Έκδοση

Ντανίς Καράμπελεν.
Ο άνθρωπος στον οποίο η πολιτικοστρατιωτική ηγεσία της Τουρκίας ανέθεσε την ίδρυση της ΤΜΤ.

Ισμαήλ Τάνσου.
Ο ισχυρος ανήρ της ΤΜΤ και δεξί χέρι του αρχηγού της Καράμπελεν.

Αλή Ριζά Βουρούσκαν.
Αρχηγός της ΤΜΤ στην Κύπρο και πρώτος Μπαϊρακτάρης.

Μπουρχάν Ναλμπάντογλου.
Γιατρος. Ενας από τους τρεις ιδρυτές της ΤΜΤ. Μετα το 1974 υπηρέτησε ως «Υπουργός» Υγείας.

General KARABELEN, Alb. İsmail TANSU, Alb. R. VURUŞKAN, Dr. Burhan NALBANTOĞLU

KIBRIS'DA T.M.T.'NIN KURULUŞUNDAN ÖNCEKİ YILLARA BAKIŞ (1950 - 1957)

TÜRK MUKAVEMET TEŞKİLATI (T.M.T.)'nin kuruluşundan önceki yıllara bakıldığında şöyle bir marzara ile karşılaşılır:

Kıbrıs Adası'nın 1878 yılında Osmanlı Devleti tarafından İngiltere'ye kiralanmasından sonra Adada denge, Kıbrıs Türkleri aleyhine bozulmuştu.

Adada müstemleke yönetimi kuran İngilizler Rumlara birinci sınıf, Türklere ikinci sınıf vatandaş muamelesi yapmaya başlamışlardı.

Rumlar'la İngiliz'lerin baskılarından, hilelerinden, tuzaklarından usanan ve bunalan çok sayıda Türk, Türkiye ve öteki ülkelere göç etmişlerdi.

Adada kalan Türkler her ne kadar çoğunluğu kaybetmişler ise de, fert olarak, toplum olarak Milli Şuurlarını, Türklük gururlarını, geleneklerini ve topraklarını sımsıkı muhafaza etmişler, fakat fakir düşmüşlerdi.

İngiltere, dünyanın heryerinde hızlanan bağımsızlık hareketleri karşısında zorlanmış, müstemlekelerinden çekilme kararı almıştı.

İngiltere'nin izlemeye başladığı bu yeni politikanın doğal bir sonucu olarak, Kıbrıs Adası'nın gelecekteki statüsünün ne olacağı meselesi de ister istemez gündeme getirilmişti.

Bu gelişmeler ve dalgalanmalar arasında, Girit'de ve oniki adalarda olduğu gibi, tarihi bir fırsat geldiği hesabını yapan Rum'un ve Yunanlı'nın iştahı kabarmış, Megalo-İdea'dan kaynaklanan ENOSİS hayalleri yeniden hortlamıştı. Bu maksatla da Rum-Yunan işbirliği ile adada EOKA adında silahlı bir terör örgütü kurulmuş ve İngiliz yönetimine karşı çeşitli eylemlere başlamışlardı.

Bu arada Türklere karşı da baskılarını artırmışlar, hile ve desise ile topraklarını ellerinden almaya çalışmışlar, 33 köydeki Türkleri göç etmeye mecbur bırakmışlardı. Gün gelecek, Türkleri de silahlı eylemlerine hedef alacaklardı ve almışlardı da.

Türk tarafına gelince:

1950'den sonraki yıllarda Rumların EOKA adındaki silahlı örgütü ENOSİS için eylemlerini artırmaya başladığı zaman, Kıbrıs ve Türkiye'deki bazı vatanseverler arasında EOKA'ya karşı silahlı bir Türk örgütünün teşkili fikri oluş-

makta ise de, bunun için harekete geçilemiyordu. Gerçi Kıbrıs'lı Türkler arasında da münferit silahlanmalar başlamış, bazı küçük gruplaşmalar olmuştu. Ancak Türkiye'nin desteği olmadan, düzenli bir örgütün gerçekleştirilmesi imkânsızdı.

1950'li yılların başında T.C. Hükûmeti, "Kıbrıs İngiltere'nin hakimiyeti altındadır, bir Kıbrıs meselesi yoktur" derken Kıbrıs Türkünün kaderi adeta İngiltere'nin insafına bırakılmış gibi görünüyordu.

İngiltere'nin adadan çekilmesinin kesinlik kazanmasından ve Rumlar'ın terör hareketlerini hızlandırmasından sonra, artık Türkiye için de "Bir Kıbrıs meselesinin var olduğu" ortaya çıkmıştı.

Bu durumda Türkiye'de politikasında değişiklik yapmış, "Bir Kıbrıs meselesi yoktur" politikasından söz edilmez olmuştu. Önce "İngiltere Kıbrıs'dan çekilirse adayı eski sahibine teslim etmesi" gerektiğini ileri sürmüş daha sonra da "Kıbrıs'ın Türkiye ve Yunanistan arasında taksim edilmesi" tezini savunmuştu. Türkiye'de Milli heyecan galeyana gelmiş il'lerde, ilçeler'de "Ya taksim ya ölüm mitingleri" başlamıştı. İstanbul'da cereyan eden 6-7 Eylül olayları ile ENOSİS'e karşı tepki, doruk noktasına ulaşmıştı.

Zamanın T.C. Hükûmeti Başbakanı Adnan MENDERES ise bu sıralarda Kıbrıs meselesini Yunanistan'la anlaşma yolu ile ve barış içinde halledeceğine inanıyordu. Bu inanışının dayanağı yunanistan başbakanı Karamanlis ile olan şahsi dostluğu, fikir birliğinde bulunmaları ve ona olan güveni idi.

Kıbrıs meselesi, 1957 yılında artık uluslararası bir konu olmuş, bir anlaşmaya varılması için Türkiye-Yunanistan-İngiltere arasında görüşmelere başlanmış ve Birleşmiş Milletler toplantılarının gündeminde yer almıştı. Türk Hükûmeti artık Türk ulusunu tatmin edecek bir Kıbrıs politikasını ciddiyetle takip etmeye başlamıştı.

Ancak Papaz Makarios ENOSİS'den vaz geçmiyor, Grivas'ın liderliğini yaptığı EOKA ise şiddet hareketlerini artırıyordu. Dünya kamuoyunda, ENOSİS tasvip edilmemekle beraber, Kıbrıs'ın taksim tezine de Türkiye'den başka hiçbir devlet tarafından itibar edilmemişti. Bu sebeple taksim tezinden vazgeçilmişti.

Birleşmiş Milletler Teşkilatı ve diğer büyük devletlerce ileri sürülen "müstakil bir Kıbrıs Devleti" kurulması fikri taraflarca benimsenmişti. Aslında Yunanistan bu fikri benimsemekte samimi değildi. Diğer devletlerin baskısı ile uyumlu davranmak zorunda kalmıştı. Onlar için nihai çözüm ENOSİS idi. Yunanistan şimdilik zaman kazanmak istiyor el altından, Yunan Ordusu Subaylarından EOKA Lideri Grivas'ı destekliyor hatta rütbesini Albaylıktan Generalliğe yükseltiyordu.

Kıbrıs'daki soydaşlarımız da çaresizlik içinde gözlerini Türkiye'ye dikmişler bekliyorlardı. Fakat Kıbrıs Türk toplumunun liderleri de boş durmuyorlardı. Başta Dr. Fazıl Küçük, Rauf Denktaş, Faiz Kaymak ve Müftü Dânâ efendi Milli mücadele bayrağını açmışlar, nutuklarıyla demeçleriyle yazılarıyla Türk toplumuna Milli heyecan vermeye ve Türkiye'de kamu oyunu oluşturmaya çalışıyorlardı. Yegâne ümitlerini Türkiye'ye bağlamışlardı. Türkiye'ye inanıyor ve güveniyorlar, Türkiye Hükûmeti'nin tavsiyelerine harfiyen riayet ediyorlardı. Tarih, bu inanışta yanılmamış olduklarını kaydedecekti.

Nihayet Birleşmiş Milletlerin 1957 yılı Sonbahar toplantısı yapılmış, Kıbrıs meselesi yine gündemde yer almış, fakat bir karara varılmamış ve askıda bırakılmıştı. Bu sırada Kıbrıs davamızda enerjik bir politika takip etmekte bulunan Türkiye Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü ZORLU da Kasım ayında Türkiye'yi temsilen katıldığı Birleşmiş Milletler toplantısını müteakip yurda döndüğü zaman hiç de iyimser görünmüyordu.

Türkiye'nin ciddi olarak Kıbrıs meselesine el koymasına ve ENOSİS'e göz yummayacağını beyan etmesine rağmen, Kıbrıs Türkleri için tehlike geçmiş değildi.

Ada'nın İngiliz boyunduruğundan sonra bu defa da Rum-Yunan boyunduruğu altına girmesi Türkler'in hazmedemeyeceği aşağılayıcı bir durum ortaya çıkaracaktı. Kaldı ki, Adanın jeopolitik ve stratejik konumu Türkiye'nin güvenliği bakımındanda çok önemli idi.

Adanın Rum-Yunan egemenliği altına girmesi düşünülemezdi. Buna evet demek çılgınlık olurdu. Bir tarihi hata yapılırsa bunun hesabını vermek mümkün değildi ve Kıbrıs için gerekirse Türk ulusu savaşırdı.

1957 yılında Kıbrıs meselesi son derece karmaşık bir hal almış, Kıbrıs Türkleri için bıçak kemiğe dayanmıştı. O halde Türklüğün namus, şeref, haysiyet ve toprağını korumak için ne lazımsa, o yapılmalıydı ve yapıldı.

Türk ulusunun asil kanından ve milli duygularından kuvvet alan bir grup Kıbrıs'lı ve Türkiye'li vatansever, EOKA'ya karşı silahlı bir örgüt kurmaya karar verdi. T.C. Hükûmeti ve silahlı kuvvetlerinin desteğini sağlamayı başardı. Kurtuluş Mücadelesi için and içti ve T.M.T.'yi kurdu.

Milli kurtuluş hareketlerinde tarihe mal edilmesi gereken milli duyguları canlı tutacak öyle olaylar vardır ki, bunlardan belgelenmemiş olanlar zaman içinde şahidi ile birlikte yok olup giderler.

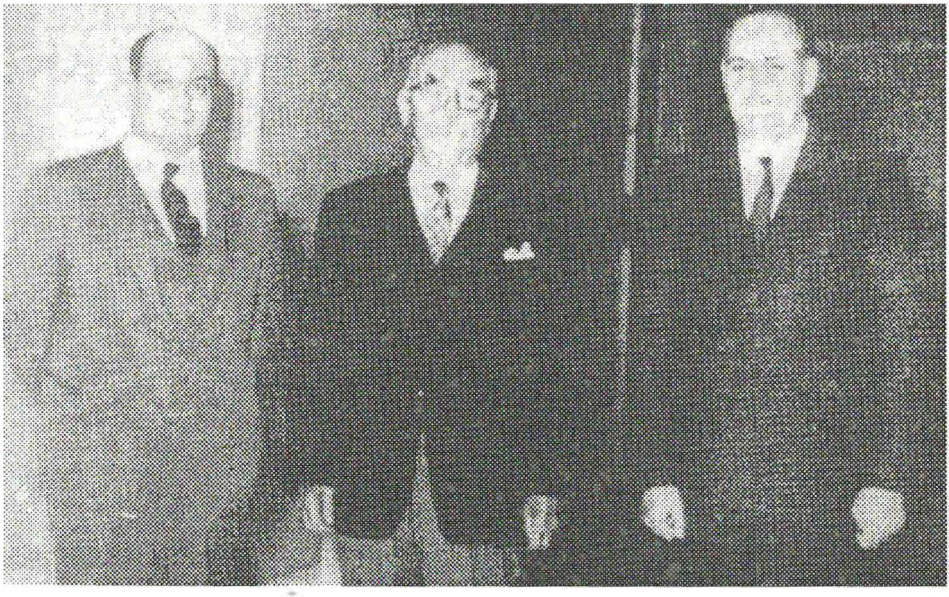
İşte T.M.T. olayı da, belgelenmesi ve tarihe geçmesi gereken ulusal bir kahramanlık ve direnişin öyküsüdür.

TARİHİ KARARA DOĞRU

1957 yılı sonuna doğru Kıbrıs Türk Toplumu Lideri Dr. Fazıl Küçük ve Kıbrıs Türk Kurumları Federasyonu Başkanı Rauf R. Denktaş, Kıbrıs Türk Toplumunun çeşitli sorunlarını görüşmek üzere Ankara'ya geliyorlar. T.C. Hükümeti yetkilileri ile temaslarda bulunuyorlar. Bu arada liderler, Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu ile yaptıkları görüşmede, EOKA'nın Türk Toplumu için oluşturduğu tehlikeden söz ederek, toplumun can güvenliğinin eli silah tutanlar tarafından bizzat korunması için, kendilerine silah yardımında bulunulmasını istiyorlar.

Zorlu, nazik bir konu olduğu için liderlerini isteklerine anında olumlu veya olumsuz bir cevap vermiyor. Fakat konuyu inceleyecekleri vaadinde bulunuyor.

Liderler Ada'ya yine de ümitli dönüyorlar. Fakat bu sıralarda gelecek karanlık görünüyor. EOKA, Türk Toplumunu da tehdide başlıyor Türkiye'de tansiyon yükseliyor. Türkiye'nin her yerinde, "YA TAKSİM, YA ÖLÜM" sloganlı mitingler yapılıyor. Bu mitinglerin bazılarında Dr. Fazıl Küçük de bulunuyor ve davayı savunuyor.

Kıbrıs Türk Toplumu liderleri DENKTAŞ, Cumhurbaşkanı BAYAR ve
Dış İşleri Bakanı ZORLU ile

Kıbrıs Türkleri'nin haklarını korumak, davayı onlara anlatmak için Türkiye'de bulunan Liderler, Çankaya Köşkünde (25.12.1958). Fotoğraf TC Cumhurbaşkanı Sayın Celal Bayar tarafından Liderlere verilen yemekten önce çekilmiştir. Fotoğraftakiler soldan itibaren Federasyon Başkanı Rauf R. Denktaş, Cumhurbaşkanı Celâl Bayar, Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu ve sağ başta Kıbrıs Türktür Partisi Başkanı Dr. KÜÇÜK. Fotoğraf 27 Aralık, 1958 günü Halkın sesi Gazetesinde yayınlanmıştı.

Bu arada 1958 yılı ocak ayı başında bir gün;

Dairemizin Başkanı general Daniş Karabelen, Genel Kurmay Başkanlığına çağrılıyor 2. Başkan Orgeneral Salih Coşkun tarafından kabul ediliyor ve Karabelen'e şunları söylüyor: "Hükümetten bir soru yöneltildi; Kıbrıs'ta EOKA'ya karşı silahlı bir örgütü biz de kurabilirmiyiz diyorlar. Dairenizin fonksiyonu malum, ancak ben, sizinle görüşmeden cevaplamak istemedim. Siz de yarına kadar dairenizde konuyu gözden geçirin, ne yapabileceğinizi bana bildirin."

Karabelen, Orgeneral Coşkun'a cevaben: "Emredersiniz paşam, biz bu işi başarırız ama, emir buyurduğunuz gibi, konuyu arkadaşlarımla görüşmemde yarar var, yarın detaylı cevabımızı arz ederim" diyor.

Daniş paşa Genelkurmaydan döner dönmez beni yanına çağırdı ve Salih Coşkun paşa'nın söylediklerini bana anlattıktan sonra şöyle konuşmuştu.

"Bu söylediklerim aramızda kalacak, kimseye açıklamayacaksın. Şimdilik dairemiz personeline de duyurulmayacak. Şimdi söyle bakalım, bu görevi üstlenirsek başarabilir miyiz? Başarmak için neler yapmalıyız, nelere ihtiyacımız olur? Bu konudaki düşüncelerin nedir?

Paşa'nın sorularını şöyle yanıtlamıştım: "paşam, yıllardan beri Kıbrıs davamızın gidişatını özel olarak arkadaşlarımızla yakından izliyoruz. Bu davada bizlere de görev düşmesinin hayallerini kuruyoruz. Bu konu hep düşlerimizde; niçin Kıbrıs'ta EOKA gibi bir örgüt kurmamız emrolunmuyor diye üzülüyoruz, kendi aramızda hükümeti eleştiriyoruz.

Paşam, bu milli görevi başarmak için gerekli silah ve para temin edildiği, Kıbrıs'a göndermek için seçeceğimiz subaylara süresiz izin verilmesinin onaylanması ve Hükümetin her kademesinde, başvurmamız halinde isteklerimizin yerine getirileceği kabul edildiği taktirde, biz bu görevi yurt içinde ve yurt dışında, kimse farkına varmadan başarmak için her türlü imkan, bilgi ve personele sahibiz.

Biliyorsunuz, Türkiye'de bu görevi yalnız biz yapabiliriz. Dairemizin bütün subayları bu konunun uzmanı. Bize teşkilatı kurmaya haydi başlayın denilirse, bu başta zatıalinizin olmak üzere, dairemiz için büyük bir şeref olacaktır. Genelkurmay'a lütfen olumlu cevap vermenizi istirham ediyorum, bizlere güvenebilirsiniz."

Bu yanıtım üzerine Daniş Paşa sözlerini şöyle sürdürmüştü.

"Pek iyi Tansu, söylediklerine katılıyorum, ben de esasen aynı düşüncedeyim. Genelkurmay'a gidip biz hazırız diyeceğim. Bak Tansu tekrar ediyorum sakın şunu aklından çıkarma. Bu son derece gizli bir konudur. Bu konudan senden başka, Dairemizin kurmay başkanı da dahil, şimdilik hiçbir subayımıza söz etmedim. Sen de ağzını sıkı tut, fikren hazırlanmaya başla, sana güveniyorum, inşallah bu şerefli, milli görevi bize verirler."

Karabelen Paşa ertesi sabah Genelkurmay'a olumlu cevap vermeye gitmişti. Daniş Karabelen Paşa olağanüstü bir teveccüh göstererek, bu konuyu açıklamada ve danışmada ne için yalnızca beni seçmişti?

1952 - 1953 döneminde Kore Savaşı'na Daniş Paşa ile bilikte katılmıştık, kendisi Tugay komutan yardımcısı idi.

Beni oradan tanıyordu. Bu nedenle de dairemizin kuruluşu sırasında, beni yanına almak için atama emrimi o çıkartmıştı. Beni sever ve güvenirdi.

Karabelen Paşa'nın Orgeneral Salih Coşkun Paşa'ya Dairemizin bu göreve hazır olduğunu bildirmesinden sonra Başbakan Adnan Menderes ve Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'ya gerekli bilgi veriliyor ve hazır olduğumuz bildiriliyordu.

Bundan sonra, Danış Paşa ve ben dört ay süre ile her gün, "Harekete geçebilirsiniz" emrini beklemiş durmuştuk.

Daniş paşanın başlangıçta, dairemizin kurmay başkanı kurmay Albay Eyüp Mater'e, bu olaydan gerçekten söz edip etmediğini bilemiyorum. Ancak dairemizin öteki subaylarına bu dönemde bilgi vermediği kesindir.

KARARSIZLIK VE UZUNCA SÜREN BEKLEYİŞ

Dr. Küçük ve Denktaş'ın Ankara'daki ziyaretleri sırasında, Dışişleri Bakanı Zorlu'dan silah istemelerinin Hükümet'de "T.M.T.'nın kurulması" fikrinin oluşmasına ve tartışılmasına yol açtığı anlaşılıyordu.

Sonradan öğrendiğimize göre, örgütün kurulması gerektiğine savunanların başında ZORLU vardı. Fakat Başbakan MENDERES, önceleri çekimser davranmış bu konuda alelacele bir karar vermekten kaçınmıştı.

Bu görüş ayrılığına rağmen yine de Genelkurmay Başkanlığından görüş istenmiş ve olumlu cevap alınmıştı.

Gerçekten'de Genelkurmay Başkanı ile 2 nci Başkanın istişarede bulunduğu Özel Harp Dairesi Başkanı General KARABELEN Dairesinin göreve hazır olduğunu bildirmişti.

Çünkü Özel Harp Dairesi, Kuruluş maksadı ve silahlı kuvvetler içindeki fonksiyonları itibarı ile söz konusu örgütü kuracak nitelikte idi ve kadrosunda gizli harekat teknikleri, eğitimi görmüş uzman ve yetenekli subaylar vardı.

Bu durumda Daniş Paşa'nın Genelkurmay 2. Başkanı orgeneral Salih Coşkun Paşa ile yaptığı görüşmeden sonra bizim, her an Hükümetten "Harekete Geçin" talimatı beklememiz doğaldı. Fakat, günler, haftalar, aylar geçiyor, suskunluk sürüyor herhangi bir talimat almıyorduk.

Heyecanımız had safhada idi. Fiili hiçbir hazırlık yapamıyor, yalnızca konuyu gece gündüz düşünmekle kalıyorduk. Zaman zaman Daniş Paşa ile neden beklenildiğini konuşuyor fakat bir anlam veremiyorduk. Genelkurmay'dan veya, bir yolunu bulup Hükümet'den bekletilmemiz nedenini öğrenmeye çalışmayı da uygun bulmuyorduk. Genelkurmayın konunun son derece gizli tutulması talimatı gereği olarak ağzımıza kilit vurmuş beklemekte idik.

Fakat bize verilen ilk işaretden sonra günlerimizi hep bekleyerek boş geçiremezdik. Yapacağımız işlerin bütün ayrıntıları ile planlamalı idik. Böylece, emir verilmesi halinde zaman kaybetmemiş olacaktık.

Daniş Paşa'ya bu düşüncelerimi açıklayınca memnun olarak uygun bulmuş, hatta teşvik de ederek örgütün kuruluş plan ve projesinin hazırlanmasına beni görevlendirmişti. Bu arada şimdilik çalışmaları tek başıma yapmamı da tembih etmişti.

Kıbrıs'da ceryan eden olaylar Hükümeti bir karar vermeye zorlayacak biçimde gelişiyordu. Bunlara duyarsız kalınamazdı. Sürdürülen diplomatik müzakereler çıkmaza girmiş hiçbir sonuç vermiyordu. Rumlar saldırıyor, Türkler çaresizlik içinde bekliyordu.

Hükümetin uzun süren kararsızlığının nedenini aylarca sonra uygun bulduğum bir sırada Dışişleri Bakanı ZORLU'ya sormuş ve onun bizzat kendisinden öğrenmiştim. Uygun bulduğum an, ona, "Bir gece önce Kıbrıs'a 20 Ton silah ve cephane çıkardığımızı" rapor ettiğim bir andı. Çok sevinmiş ve neşelenmişti ve bizi kutlamıştı, teşekkür etmişti.

Soruma; "Sana açıklamakta sakınca görmüyorum" dedikten sonra şöyle konuşmuştu:

"Türkiye Yunanistanla NATO içinde müttefik. Türk-Yunan dostluğuna önem veriyoruz. Kıbrıs sorununu diplomatik müzakerelerle barışçı yoldan çözmeye gayret ediyoruz. Rusya'nın Akdenize inme tehlikesine karşı bölgemizi NATO çerçevesinde Yunanistan'la birlikte koruyacağız.

Ayrıca Yunanistan Başbakanı Karamanlis, Başbakanımız Menderes'in kişisel dostudur ve ona güvenmektedir. Bu nedenle Menderes Kıbrıs'da silahlı bir örgüt kurdurarak silahlı çatışmalara yol açılmasından endişe etmekte idi. Bu çatışmaların, Kıbrıs için yapılan müzakereleri olumsuz yönde etkileyeceğini düşünüyordu.

Sonunda, Yunanlılara güvenilmeyeceği hakkındaki görüşlerimi paylaşan Başbakan, siyasetimizi Kuvvetle de desteklemek için örgütün kurulmasını kabul etti. Ayrıca örgütün elimizde koz olacağına dair telkinlerim onu etkiledi ve izin verdi. Siz de bu işi başardınız. Bu yıl son bahardaki Birleşmiş Milletler genel kurul toplantısında Kıbrıs konusunda nasıl sert konuşacağım göreceksin basından takip et."

Nitekim 1959 yılı sonbahar toplantısında ZORLU, sert bir konuşma yapmıştı.

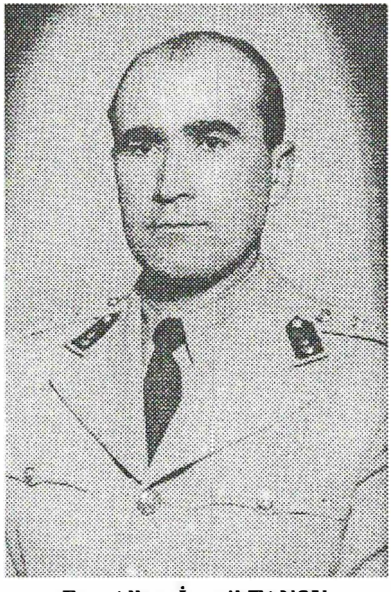
KIBRIS'I İSTİRDAT PROJESİ
(KİP)

Daniş KARABELEN Paşa'nın talimatı ile hazırladığım T.M.T.'nin kuruluş projesinin adını, önceden düşündüğüm gibi, "KIBRIS'I İSTİRDAT PROJESİ" olarak belirlemiş ve (KİP) harfleri ile kodlamıştım. Bilindiği gibi, "İSTİRDAT" sözcüğü bir ülkenin önceleri kaybettiği bir bölümünün sonradan düşmandan geri alınması anlamındadır.

İşte, T.M.T.'nın kuruluş projesinin hazırlanmasında projeye bu "Milli İdeal" ruhunun hakim olmasına özen gösterilmiştir. Çünkü, yetmişbin şehit vererek aldığımız Ada üçyüzelli yıl egemen olduktan sonra elimizden hile ile, diplomatik oyunlarla gasp edilmişti. Bu nedenle, elbetteki Adamızı er geç geri almalı idik. Atalarımızın güçlü Osmanlı devleti ile orayı bir Türk vatanı yaptıklarını unutamazdık. Projemizde hedefimizi belirlerken bu duygularımızdan ilham aldığımızı belirtmeliyiz.

Projeyi hazırlamaya başladığımdan itibaren zihnim artık bu konuya endekslenmiş bulunuyordu. Dairemizdeki öteki uzman arkadaşlarımızdan o dönemde fikir almam ve onlarla istişarelerde bulunma imkânı yoktu. İleri'de emir aldığımızda kuşkusuz bunu da yapacaktık. Nitekim bu gereği yerine getirmiştim.

Önce tek başıma projenin taslağını hazırladım. sırası ile yapılacak işlerin madde başlarını tesbit ettim. Proje, "Amerikan gizli harekât teknik ve yöntemleri" esaslarına göre hazırlanmıştır. Ancak, İkinci Dünya Savaşı'nda Fransızların Almanlara karşı yaptıkları direniş harekatından da esinlenilmiş kullandıkları yöntem de göz ardı edilmemiştir.

Em. Albay İsmail TANSU
TMT Genel Başkan Yardımcısı
(TMT'nin kuruluşuna ait KİP projesini hazırladı ve koordine etti.) (1958)

T.M.T.'NIN HEDEFİ VE GÖREVLERİ

-T.M.T.'nın hedefi ilk aşamada ve en kısa sürede eğitilmiş ve silahlanmış olarak mevcudunu 5000 kişiye ulaştırmaktır. Bu mevcut kademeli olarak kadınların da katılımları ile 10.000 ve 15.000 kişiye yükseltilecektir.

-Normal şartlarda T.M.T.'nın asli görevi Kıbrıs Türk Halkının güvenliğini sağlamak ve T.C. Hükümeti'nin izlediği Kıbrıs politikasına destek vermektir.

-(x) Günü olarak var sayılan ve EOKA'nın ENOSİS'i gerçekleştirmek için Ada'da girişeceği geniş çaptaki harekâtâ karşı,

T.M.T. yeraltından çıkacak sür'atle karşı saldırıya geçecek, Ada'nın her bölgesinde, Rum savunmasını çökerterek duruma hakim olmaya çalışacaktır.

Böyle bir durumun oluşması halinde Türkiye Adaya Askeri Müdahalede bulunur ve Türk Silahlı Kuvvetleri Adayı işgale başlarsa, T.M.T.; bu fırsattan yararlanarak, Rumların ve Yunanlıların ENOSİS hayallerini kökünden silmek ve Adayı Anavatan'a katmak için, Adanın her bölgesinde harekete geçerek, Türk silahlı kuvvetlerine öncülük edecek ve Adanın Tümünde kontrolü ele geçirmeyi sağlayacaktır.

Böylece 1922 yılında Anadolu'da olduğu gibi, Yunanlılara bir kere daha şamar vurularak, Kıbrıs için planlanan nihai hedefe ulaşılmış olacaktır.

KİP PROJESİ VE CEVDET SUNAY PAŞA

T.M.T.'nın kurulması için "Harekete geçilmesi" emri verilmesinden sonra; Projeyi o zamanın Genel Kurmay İkinci Başkanı Orgeneral Cevdet Sunay Paşa'nın onayına sunduğumda, Cevdet Paşa projenin kapağındaki "KİP" rumuzunun ne anlama geldiğini sormuştu. Ben de "Kıbrıs'ı İstirdat Projesi Paşam" diye yanıtlamıştım. Bunun üzerine Cevdet Paşa gülümseyerek yüzüme bakmış ve "Binbaşı Tansu, büyük düşünmüşsünüz, ama iyi olmuş bundan zarar gelmez memnun oldum. Gayriresmi olarak çok önemli ve gizli bir devlet görevine girişiyorsunuz. Size daima yardımcı olacağım. Haydi bakalım hayırlı ve Allah yardımcınız olsun. Sizlere güveniyor ve başarılar diliyorum."demişti.

"Cevdet Paşanın teşvik edeci bu sözleri beni sevindirmiş olmasının yanı sıra, kendilerine naklettiğim başkanımız Tümgeneral Daniş Karabelen ve öteki çalışma arkadaşlarımı da çok memnun etmişti. Cevdet paşa bu sözleri ile hepimizin moralini yükseltmiş, azmimizi ve şevkimizi artırmıştı. Bizi daha hızlı çalışmaya yöneltmişti. Bağlı bulunduğumuz en üst düzeydeki komutanımızın ağzından bunları duymak güç kaynağımız olmuştu.

KİP Projesini hazırlarken yalnızca Kıbrıs Türk Halkının güvenliğini sağlayacak bir savunma örgütü kurmayı hedef almakla yetinmemiştik. Rumların, Yunanistan'ın destek ve teşviki ile ER-GEÇ bir gün mutlaka ENOSİS'i gerçekleştirme girişiminde bulunacaklarına inanıyorduk.

Planlarımızı, yukarıda anlattığım ilkelerimiz ve inançlarımız doğrultusunda hazırlamada yanılmamış olduğumuz, 21 Aralık 1963 de Makarios'un katliam girişimi, 15 Temmuz 1974 günü EOKA lideri SAMPSON'un ENOSİS macerası olayları ile anlaşılmıştır.

Rumların muhtemel bir ENOSİS girişiminin T.M.T. için Kıbrıs'da durumu Türk tarafının lehine çevirecek bir fırsat yaratabileceğini düşünmüştük. Böyle bir fırsat çıktığında savaşacak ve idealimizi gerçekleştirmek için belirlediğimiz hedefe doğru yürüyecektik. Bu hedef yüzyıllarca Türk vatanının bir parçası olarak sahip olduğumuz Kıbrıs Ada'sının kurtarılması ve geri alınması idi.

T.M.T. EOKA'dan çok daha üstün ve güçlü bir örgüt olarak kurulabilirse, Rumların yanlışı bizim için beklenen bir fırsat olacaktı. Böyle bir fırsat çıkınca da T.M.T. "DUR" demekle yetinmeyecek, onları ezip geçecekti. Bizi böyle düşündüren etken milli duygularımızla birlikte bu davada tarihten gelen haklılığımızdı.

Rumların EOKA terör örgütü bir yanlışlık yapıp da ENOSİS Harekâtına giriştiği takdirde T.M.T.'nın bütün birimleri T.M.T. lideri BAYRAKTAR BOZKURT (Albay Rıza VURUŞKAN)'dan alacağı emirle her bölgede derhal harekete geçecekti.

Saldırıya uğrayan bölgelerden başlamak üzere, mukabil saldırılarla ve birbiri ardından vurulacak darbelerle düşman sindirilecekti.

Bu suretle insiyatif ele geçirilecek Ada'nın her yerinde duruma hakim olunacaktı.

Siyasi şartların gerektirmesi ve T.C. Hükümetinin rızası ile bir çözüm arayışı sürecine girilmesi halinde, müzakere masasına elde edilen bu avantajla oturulması sağlanacaktı. Veya gerektiği takdirde T.M.T. Ada'nın tümünü ele geçirmek için savaşa devam edecekti.

Bu hedefimiz hayali olarak nitelenmemelidir. Biz bu hedefleri tesbit ederken, yetenekli bir liderin yönetiminde 15000 mücahidin ve Türkiye'den de katılacaklarını düşündüğümüz vatansever gönüllülerin bu hedefe erişmek için yapacakları savaşı kazanacaklarına inanıyorduk.

Herhangi bir çevrede yanlış anlamalara yol açmaması için; Bir noktayı buradan özellikle belirtmek isterim;

"KİP PROJESİ" de hedef olarak ifade edilen "KIBRIS'IN İSTİRDADI" (Geri alınması) fikri bize, Hükümetimiz veya Genelkurmay Başkanlığımız tarafından telkin edilmemiştir.

Bu hedef, benim ve projenin hazırlanmasında bana yardımcı olan subay arkadaşlarımın milli duygularından kaynaklanan bir idealin ifadesidir ve bizler o hedefe varmak için and içmişizdir.

TARİHİ KARAR
EOKA'YA KARŞI T.MT.

Aylarca süren uzun bir bekleyiş'den sonra, bir gün öğle vakti evimde yemekte idim... Bu sırada telefon çalıyor, karşımda başkanımız Daniş KARABELEN Paşa. İyi haberlerim var diyerek konuşmaya başlayan Paşam bana şunları söylüyordu:

"Tansu bir kaç gün önce bana, işler karışıyor, bu günlerde bir talimat alabiliriz demiştin. Sana malum olmuş. Harekete geçebilirsiniz talimatı geldi, evdeydim, hemen gel, görüşelim" diyordu.

Evine gittiğimde Daniş Paşa beni son derece sıcak karşılamış, sarılmış, yanaklarımdan öpmüş ve ardından "Haydi bakalım Tansu, kolları sıva, hazırladığın projeyi sen uygulayacaksın, sana tam yetki veriyorum. Benim adıma her türlü girişimi yapar, yaptıklarından da beni haberdar edersin. Dairemizden yardımcı olacak subay arkadaşlarını tesbit et, bana bildir. Sana güveniyor ve başarılar diliyorum. Hayırlı ve uğurlu olsun." demişti.

Daniş Paşa bu söylediklerinin ardından da bana Genelkurmay 2 nci Başkanı Orgeneral Salih Coşkun tarafından kendisine iletilen; Başbakan Adnan Menderes'in, T.M.T.'nin kurulmasına izin verildiğine dair aşağıdaki mesajını vermişti.

BAŞBAKAN ADNAN MENDERES'İN BEKLENEN MESAJI

Daniş KARABELEN Paşa'nın Genelkurmay Başkanlığı'na, "Özel Harp Dairesi'nin Kıbrıs'a örgüt kurmaya hazır olduğunu" bildirmesinden sonra, uzun süren bir sessizlik süreci başlamıştı.

Nihayet dört ay sonra, Kıbrıs siyasi göstergelerinin Türk tarafının aleyhine yöneldiği bir dönemdi, 1958 Nisan ayında beklediğimiz tarihi mesajı almıştık.

Başbakan Adnan MENDERES'in "Örgüt'ü kurunuz." mesajı Genelkurmay İkinci Başkanı Salih ÇOŞKUN Paşa tarafından Daniş KARABELEN Paşa'ya iletilmişti.

Zaman zaman televizyon dizilerinde izlenen "Görevimiz tehlike" filmlerindeki sahneleri anımsatan bu mesajın içeriği ana hatları ile şöyle idi.

"Kıbrıs'ta Türk varlığının korunması için silahlı gizli bir örgüt kurulması uygun görülmüştür. Olağan dışı koşullarda yapılacak ve yasal olmayan bu görev için hazırladığınız projeyi uygulamaya koyabilirsiniz.

İngiltere'nin egemenliğindeki bir ülkede bu örgütün kurulmasının zorluğu ve tehlikesi malumdur. Bu konudaki çalışmalar son derece gizli tutulmalı, gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında duyulmamasına özen gösterilmelidir.

Örgütte görev alanlar, örgütü hükümetimizin kurdurmakta olduğu kanısını uyandıracak söz ve davranışlardan kaçınmalıdırlar.

Örgütün kurulması için gerekli silah, araç, gereç ve personel ve parasal destek hükümetimiz ve silahlı kuvvetlerimiz tarafından karşılanacaktır.

Kıbrıs'ta Türk Toplumu Liderleri Dr. Fazıl KÜÇÜK ve Rauf DENKTAŞ Hükümetimizin güvendiği kişilerdir. Örgüt'ün kurulmasında yardımcı olacak bu kişilerle iyi ilişkiler ve sıkı iş birliğinde bulunulmalıdır.

Örgüt'te görev üstlenecek subayların her türlü yasal hakları saklı tutulacak ve kendileri süresiz izinli sayılacaklardır.

Kurulacak Örgüt'ün, Kıbrıs Türk Halkı'nın can ve mal güvenliğini korumanın yanı sıra, hükümetimizin izlediği Kıbrıs Politikası'na destek olacağı da düşünülmektedir.

Örgüt'te görev üstlenecek değerli subaylarımıza güveniyor ve başarılar diliyorum."

İşte, T.M.T. olayının bir "Devlet Sırrı" olması Başbakan Adnan Menderes'in yukarıda ana hatları ile belirttiğimiz tarihi mesajından anlaşılmaktadır.

Aslında hiçbir devlet bu gibi illegal örgütlerde parmağı olduğunun ortaya çıkmasını istemez. Öğrenilip de suçlanırsa iddaları red etmek usüldendir.

T.M.T. gizlilik konusunda son derece başarılı olmuştur. T.M.T.'nin Türkiye tarafından örgütlendirildiği bir yana, onun varlığı bile, 21 Aralık 1963 günü yeraltından çıkışına kadar dost, düşman hiçbir kimse tarafından öğrenilememiştir. 1963 yılından 1974 yılına kadar da gerçek durumu anlaşılamamıştır. 1974 barış harekatından sonra 1995 yılına kadar ise örgütü kuranlar ve örgütte görev alanlar tarafından basına T.M.T. hakkında hiçbir açıklamada bulunulmamıştır.

T.M.T.'NİN KURULUŞ PRENSİPLERİ:

Başbakan MENDERES'ten alınan mesajdan sonra, General KARABELEN ile birlikte yaptığımız değerlendirmede örgütün kuruluşunda uygulanacak prensipler aşağıdaki şekilde kararlaştırılmıştır.

1- Nizami olmayan bir savaşa hazırlanacak olan örgüt, yeraltı kurallarına uygun olarak kurulacaktır.

2-Örgütün Kıbrıs'daki liderliğine Özel Harp Dairesi'ne mensup rütbesi oldukça yüksek bir subay seçilecektir. Lider ve Lider'e yardımcı olarak Kıbrıs'a gönderilecek öteki subayların göreve gönüllü olmaları gereklidir.

3-Örgütün adının "KIBRIS TÜRK MUKAVEMET TEŞKİLATI" (T.M.T.) olması uygun görülmüştür.

4-T.M.T. Lider'i direkt olarak Özel Harp Dairesi Başkanı'na bağlı olacak ve ona karşı sorumlu olacaktır.

5-T.M.T. Lider'i T.C. Hükümeti'nin güvenini kazanmış Kıbrıs Türk Toplumu Liderleri Dr. Fazıl KÜÇÜK ve Türk Kurumları Federasyonu Başkanı Rauf DENKTAŞ ile iyi ilişkiler içinde işbirliği yapmaya özen gösterecek ve gerektikçe onlardan yardım isteyebilecektir.

6-Özel Harp Dairesi'nin üstlendiği bu özel görevle ilgili olarak hiçbir makam ve merci ile resmi bağlantısı olmayacaktır. T.M.T. konusunda Genelkurmay üst düzey komutanları ile hiyerarşik bağlantılar sözlü olarak yürütülecektir.

7-Örgütle ilgili olarak öteki devlet kuruluşları ile yapılması gerekecek temaslarda iletişim sözlü olacaktır, yazışma yapılmayacaktır.

8-Örgütün silah desteği Milli Savunma Bakanı, parasal destek Dışişleri bakanı tarafından sağlanacak, ihtiyaç halinde öteki bakanlara yapılacak başvurular için Dışişleri Bakanı'nın aracılığı istenecektir.

9-Örgütün kuruluşu ve yönetimi için Kıbrıs'ta gönüllü olarak görev üstlenecek subaylar süresiz izinli sayılacak, aylıkları ile hertürlü yasal hakları saklı tutulacaktır.

10-Dr. Fazıl KÜÇÜK ve Rauf DENKTAŞ yardım ve işbirliği esaslarını görüşmek için derhal Ankara'ya davet edileceklerdir.

11-T.M.T.'nin Yeraltından çıkarak varlığını ortaya koyacağı (x) gününü, EOKA'nın türklere yönelik planlı saldırıları belirleyecektir. T.M.T., o güne kadar

varlığını belli etmemeye özen gösterecek, toplantı ve gösteri yürüyüşleri düzenlemeyecek, bildiri dağıtmayacaktır.

Sivil toplum örgütlerinin toplantı ve gösteri yürüşüyü yapma isteklerine, T.M.T. adının karıştırılmaması şartı ile T.M.T. Lider'i tarafından izin verilebilecektir.

12-Örgüt; 18 yaşını geçmiş kız ve erkek gençlerle oluşturulacaktır. Örgüte alınanlar mutlaka Türkiye'de veya Kıbrıs'ta eğitimden geçirileceklerdir.

13-İlk hedef kısa zamanda örgütü eğitilmiş ve silahlandırılmış 5.000 mevcuda ulaştırmaktır. Bu mevcut daha sonra 10.000 mevcuda yükseltilecektir.

14-Kıbrıs'ta görev üstlenecek lider ve ötekı subaylarla Ankara'da genel karargahta görev alacak subayların tespitinde Özel Harp Dairesi kadrosunda ve Eğridir Dağ Komando Okulu'nda bulunan subaylara öncelik tanınacaktır.

15-Örgüt, Binbaşı İsmail TANSU'nun daha önce hazırlamış olduğu KİP projesi (Kıbrıs'ı İstirdat Projesi)ndeki esaslara ve projede öngörülen hedeflere göre kurulacak ve yönetilecektir.

16-KİP'in uygulanmasını ve örgütün birimleri arasındaki koordinasyonu Binbaşı İsmail TANSU yürütecektir.

17-Örgütte görev üstlenecek subaylarla mülakat yapmaya, görev kabul edenleri tespite ve bunları General KARABELEN'e önermeye Binbaşı İsmail TANSU yetkili kılınmıştır.

18-Kıbrıs'a ilk etapta T.M.T. Lideri başkanlığında en az 5 muazzaf subay gönderilecektir. Bu mevcut kısa süre sonra iki katına, örgütün genişletilmesine paralel olarak ileride dört katına çıkarılacaktır.

19-Ayrıca, Kıbrıs'a örgütün çeşitli kademelerinde görevlendirilmek üzere, Özel Harp Dairesi'nin eğitim programlarına katıldıktan sonra terhis edilmiş en az 15 yedek subay teğmen tespit edilip T.M.T. Lideri emrine gönderilecektir.

Bu yedek subaylarla; Ankara'ya davet edilerek veya bulundukları yerlere gidilerek yapılacak mülakatlarda görev teklifinde bulunulacak, görevc gönüllü olarak katılmayı kabul edenler Kıbrıs'a sevk edileceklerdir.

20-T.M.T. bünyesinde görev alan tüm personelin adları kodlanacak, Kıbrıs'ta görev alanlara değişik adlarda kimlik ve pasaport temin edilecek ve Kıbrıs'ta uygun maske görevleri bulunacaktır.

Bu prensip kararlarının alınmasından sonra Daniş KARABELEN Paşa şunlar, söylemişti:

"Binbaşı TANSU; sana güvenim tamdır. Beni mahçup etmeyeceğine inanıyorum. Bize verilen bu şerefli ve son derece önemli görevi seninle birlikte değerlendirdik ve kararlar aldık. Bu konuya seninle başladım ve seninle devam etmek istiyorum.

Şimdi hazırladığım projeyi sen yürüteceksin. Hemen harekete geçebilir ve sana yardımcı olacak subay arkadaşlarını seçebilirsin. Sana geniş yetki veriyorum. Kıbrıs'ta ve Ankara'da görev üstlenecek subaylarla görüş, tespit et ve adlarını bana bildir. Yapacağın çalışmalarda insiyatifini tam zamanında ve en doğru biçimde kullanacağından kuşkum yok.

Karşılaşacağın zorlukları bana ilet. Benim yapmam gereken üst düzey görüşmelerin konularını hazırla.

Başarılar diliyorum. Allah yardımcın olsun."

Bu durumda örgütün kuruluş esasları ve ana ilkeleri belirlenmiş, T.M.T. proje üzerinde şekillenmiş sıra onu hayata geçirmeye gelmişti.

İlk iş olarak Kıbrıs'a gönderilecek liderle orada görev alacak subayları belirlemeye girişmiştik. Bu arada Ankara Genel Karargah'ta görev alacak adlarını önceden tespit ettiğimiz subaylarla da çalışmalarımıza başlamıştık.

T.M.T.'NIN ANKARA'DAKİ KURULUŞ ÇALIŞMALARI (NİSAN - MAYIS 1958)

General Karabelen'den, önceden hazırladığım KİP projesini uygulamaya konulması ve derhal harekete geçilmesi emrini aldıktan sonra; günlük normal mesai saatleri dışındaki tüm özel yaşantım sona eriyordu ve gece gündüz büyük idealimiz için düşünüyor ve çalışıyordum.

Bir yandan örgütün Ankara ve Kıbrıs'daki çekirdeklerini oluşturmağa çalışırken öte yandan örgüte yapılacak hükümet desteğinin nasıl ve kimler tarafından sağlanacağını tesbit etmeğe koyulduk. KARABELEN ve ben birkaç gün süren girişimlerimizden sonra destek mekanizmasının nasıl işleyeceği anlaşılmıştı.

Fatin Rüştü ZORLU bu işin başı idi. Çünkü örgüt fikri onundu ve MENDERES'den izni de o almıştı. Bütün sorunlar onun aracılığı ile çözülecekti. Kendi bakanlığında bize yardımcı olacakların adlarını vermişti. Gerektiğinde öteki bakanlarla yapılacak görüşmelerimizde bizzat kendisi aracılık edecekti.

ZORLU'nun kendi Bakanlığı'ndan yardımcı olacak kişiler şöyle belirlenmişti.

Siyasi İşler Genel Müdürü Vahit Halefoğlu, Kıbrıs Masası Müdürü Kamuran ACET, Müdür Muavini Adnan BULAK ve Enformasyon Genel Müdürü İsmail SOYSAL.

ZORLU, Özel Kalem Müdürü'ne de kendisi ile görüşmek için yapacağımız başvurulara kapısının daima açık tutulması talimatını vermişti.

Gerçekten de ZORLU, 27 Mayıs 1960'da Yassı Ada'ya gönderilinceye kadar, ne zaman kendisi ile görüşmek istesek bizi derhal kabul etmiş, ilgi ile karşılamış, verdiğimiz haberlerden sevinmiş, takdir ve teşvik edici sözlerle teşekkür etmiştir. Bu arada "Hiçbir şeyden çekinmeyin, arkanızda ben varım" demek suretiyle de bize kuvvet vermiştir. İsteklerimizin yerine getirilmesinde derhal harekete geçmiş, vaadlerine sıkı sıkıya bağlı kalmıştır.

Eğitim işlerini kendi bünyemizde kendi imkanlarımızla organize etmeyi kararlaştırmıştık. Askeri birliklerden yararlanmayacaktık. Silah sevkiyatı için sivil denizcilerin kullanacağı küçük balıkçı tekne ve motorlarından yararlanacaktık.

İsteklerimiz doğrultusunda subay tayinleri ile silah ve cephane ihtiyacını Milli Savunma Bakanı Ethem MENDERES sağlayacaktı.

Nitekim istediğimiz cins ve miktarda hafif silah ve cephane temin edildi. Bunları Akdeniz kıyılarına yakın iki merkezde depoladık. İkmal hazırlıklarımızın tamamlanmasından sonra da Kıbrıs'a gizlice sevketmeye başladık.

Kıbrıs'a gönderilecek Yedek Subay'ların öğretmen maskesi ile Kıbrıs Türk Okullarına tayini konusunda Milli Eğitim Bakanı Celal YARDIMCI ile anlaşmıştık. Turizm Tanıtma ve Basın Yayın Bakanı Server SOMUNCUOĞLU'da Kıbrıs'da Bakanlığına bağlı kuruluşlara tayin yapmayı vaad etmişti.

Kıbrıs'a gönderilecek personelin pasapotlarını İçişleri Bakanı Namık GEDİK düzenletecekti.

Parasal destek Dışişleri Bakanlığı'nca, dış ülkelerdeki Türk Kültürü ve Varlığını Koruma Fonundan, Kıbrıs Türk Kültür Derneğine aktarılacak paralarla ve Dernek Başkanı Kıbrıs asıllı Mehmet ERTUĞRULOĞLU kanalı ile sağlanacaktı.

Akdeniz kıyılarındaki gümrük kapılarında karşılaşacağımız zorluklar Gümrük ve Tekel Bakanı Hadi HÜSMAN tarafından giderilecekti.

Yukarıda sözünü ettiğim Bakanlarla doğrudan temas edebilmemizi Fatin Rüştü ZORLU sağlamıştı. Bakanlar, kendi yöntemleri ile, gizli örgütün adından ve varlığından söz etmeksizin, isteklerimizi yerine getireceklerdi.

Bu şekilde kurulmuş bulunan gizli destek mekanizması, sonuna kadar tutukluk yapmadan işletilmişti.

1958 yılının Haziran ayının başında Teşkilatın Ankara'daki Merkez Yönetim ve Destek Kolu (KİP) Karargâhı'nın kuruluş hazırlıkları tamamlanmış gibi idi. KİP Başkanı General KARABELEN'di ve aynı zaman da asli görevi olan özel Harp Dairesi Başkanlığını da yürütüyordu.

KARABELEN bu görevi, 1958 yılı Temmuz ayında yaş haddinden emekliye ayrılmış olmasına rağmen Hükûmetin ve Genel Kurmayın kendisine olan güveni nedeniyle, tahsis edilen özel bir kadro ile sivil olarak sürdürüyordu.

Ben ise, artık aslî görevimle meşgul olamıyordum, dairemizden kopmuş durumda idim. İşlerimi şubedeki vekilime devretmiştim.

Bekleme döneminde dört aylık fikri, sonrada yoğun bir çalışma sürecine girmiştim. Hazırlıklar oldukça ilerlemiş bir hayli yol alınmıştı. Bana yardımcı olan subay arkadaşlarımın görevleri belirlenmişti. Onlarla hergün tek tek veya topluca bir araya gelerek fikir alışverişinde bulunuyor, yapacağımız işleri görüşüyor, kararlar alıyorduk. Bundan sonraki çalışmalarımızı gizlilik ve rahatlıkla sürdürebilmemiz için artık bir bina bulup karargâhımızı oraya nakletmek zorunlu hale gelmişti.

Askeri bina düşünmüyorduk. Müstakil bir bina kiralamayı kararlaştırmıştık. Ancak, etrafdan dikkati çekmemesi için binaya askeri bir görüntü verecek ve gerekli güvenlik önlemlerini alacaktık.

Bu maksatla girişimlere başladım. Daha önce bu gibi ihtiyaçlarımızı karşılayacağı bildirilen Kıbrıs Türk Kültür Derneği Genel Başkanı Mehmet ERTUĞRULOĞLU'na başvurdum. ERTUĞRULOĞLU önceki ilk tanışmamız sırasında bize, elinden gelen her türlü yardımı yapmaya daima hazır olduğunu bildirmişti. Konuyu açtığımda bana;

"Tabii, memnuniyetle" dedikten sonra sözlerine şunları eklemişti.

"Öngördüğünüz şartlara uygun bir binayı kiralamak yerine benim başka bir düşüncem var. Biz Dernek olarak size müstakil bir bina tahsis edebiliriz. Yenişehir Tuna caddesinde, Kıbrıs'lı öğrencileri barındırdığımız Derneğimizin malı iki katlı bir binamız var. Uygun görürseniz bu binayı hemen boşaltır size teslim ederiz. Esasen yaz tatili münasebetiyle öğrenciler Kıbrıs'a döndüler. İsterseniz gidip bakalım."

ERTUĞRULOĞLU'nun bu önerisini çok ilginç buldum. Birlikte binayı görmeye gittik. bina her bakımdan çok uygundu. KARABELEN'e durumu anlattım. Bir de onunla birlikte inceledik ve kabul ettiğimizi ERTUĞRULOĞLU'na bildirdim. Bina bir hafta icinde bize teslim edilmişti.

KİP Karargâhı olarak adlandırdığımız yeni binamızı kısa sürede maksadımıza uygun biçimde düzene koyduk ve yerleştik. Telefon bağlattırdık ve Kıbrıs'daki T.M.T. Lideri ile bağlantımızı sağlamak üzere hazırladığımız telsiz cihazını da buraya naklettik.

KİP projesini bütün yönleriyle yürütmek, teşkilatın kuruluşunu organize ve koordine etmek benim görevimdi. Dış temasları da duruma göre bazen KARABELEN bazen ikimiz birlikte, daha çok da ben tek başına yapıyor, problemleri birer birer çözmeye çalışıyorduk.

Teşkilatta görev kabul eden subaylarla yaptığımız toplantıda Binbaşı Ahmet GÖÇMEZ'in personel ve harekât, Yüzbaşı Bedri ESEN'in eğitim, Yüzbaşı Cemal BİRER ve Yüzbaşı Recep ATASÜ'nün ikmal ve Yüzbaşı Halil PAMUKOĞLU'nun muhabere işlerini idare etmelerini kararlaştırdık.

Bu suretle 1958 yılı Haziran ayı sonunda Ankara Merkez yönetimi ve destek kadrosu oluşturulmuş ve kendi özel binasında düzenli bir çalışmaya başlamış bulunuyordu.

Ankara Merkez Karargâhında görev alan subaylar, Kıbrıs'dan Ankara'ya eğitim için gönderilen TMT personeline de öğretmenlik yapmışlardır. Eğitim kampları kurulup faaliyete geçildikten sonra bu kadroyu daha da genişletecektik. Nitekim sonradan ihtiyaç belirince Yüzbaşı Bedri ERKAN, Yüzbaşı Kamil ÜNCELER, Yüzbaşı Kemal KARAKULLUKCU, Yüzbaşı Sepkatullah YALAV, Yüzbaşı Cemal AKKAN, Yüzbaşı Şadi DEMİRBİLEK, Yüzbaşı Osman NALBANT ve Yüzbaşı Nurettin ÖKDEM ile kadroyu genişlettik.

T.M.T.'NIN KURULUŞUNUN İLK GÜNLERİNDE FATİN RÜŞTÜ ZORLU'YA BRİFİNG

Oluşturduğumuz bir kadro ilc kendi aramızda, hızlı bir çalışma temposu içinde Haziran sonuna yaklaşıyorduk. Ancak harekete geçirilmemizden sonra aradan bir ay geçtiği halde bizi harekete geçirenlerden ses seda yoktu. Ne Başbakan Menderes, ne de konumuzun hararetli savunucusu Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu ve ne de Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Rüştü Erdelhun işlerimizlc ilgilenmiyorlar, bilgi istemiyorlar ve direktif vermiyorlardı. Sanki topu bize atmışlar sahadan çekilmişlerdi. Yalnız Genel Kurmay ikinci başkanı Orgeneral Salih Coşkun'un huzuruna çıktığımızda kendisine yaptığımız işler hakkında bilgiler veriyorduk. Dikkatle dinliyor ve memnun oluyordu. Ondan da herhangi bir direktif veya bizi yönlendirecek emirler almıyorduk.

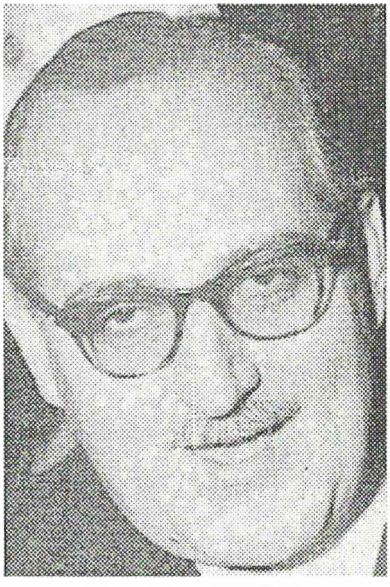
Bu devlet adamları bizimle neden ilgilenmiyorlar ve yaptığımız işleri izlemek istemiyorlardı. Kuşkulanmıştım. Bu kuşkumdan Karabelen'e söz edince bana "Bir brifing'e hazır mısın?" diye sormuş ben de hazır olduğumu bildirmiştim. Bunun üzerine Karabelen "Bir deneme yapalım, bakalım nasıl karşılayacaklar" diyerek harekete geçmiş, baş destekcimiz olarak bildiğimiz Zorlu'nun özel kalem müdürüne telefon etmiş ve kendisini tanıttıktan sonra şunları söylemişti:

"Sayın Bakana saygılarımı sunduğumu, bir emirleri olup olmadığını sorduğumu, arzu ederlerse kendilerine bir brifing vermek istediğimizi lütfen duyurunuz"

Karabelen'in bu telefon konuşmasından bir gün sonra 28 Haziran 1958'de özel kalem müdürü telefonla Karabelen'e, beraberinde getirecceği subaylarla birlikte, Bakan'ın saat 15.30'da bizi kabul edeceğini bildirmişti.

Bu habere sevindik. Önümüzde yeni bir dönüm başlıyordu. Zorlu ile bu ilk temasımızın çok önemi vardı. Hemen brifing için hazırlığa başladım.

Zorlu'nun verdiği randevuya giderken Karabelen, yanına beni, Yarbay Vuruşkan'ı ve dairemizin Kurmay Başkanı Albay Eyüp

Fatin Rüştü ZORLU
T.C. Dışişleri Bakanı
(TMT'nin kuruluşuna kanat gerdi.)
(1958)

Matcr'i de alımıştı. Hepimiz sivil kıyafetli idik. Belirtilen saatte gittik. Karabelen, bizi sıra ile Zorlu'ya tanıttıktan sonra, görevi üstlendiğimizden o güne kadar yapılan çalışmalar ve hazırlıklar hakkında genel bir açıklamada bulunmuş ve aldığımız bu görevi başaracağımız hakkında teminat vermişti.

Zorlu, kuşkulu bakışlarla ve dikkatle Karabelen'i dinliyordu. Sanıyorum İngiliz müstemleke yönetimi altındaki yabancı bir ülkede silahlı bir örgüt kurmanın kolay olmadığını biliyor ve bu işi başarıp başaramayacağımızı merak ediyordu.

Karabelen konuşmasını noktalayınca Zorlu sordu:

"Peki bu iş nasıl olacak? Yeterli silaha sahip, güçlü bir teşkilat kurabilecekmisiniz? Silahları nasıl göndereceksiniz? Bütün bunlar duyulmadan yapılabilecek mi? Kıbrıs'ta Rumlar'ın Eokası gibi bizim de bir örgüte ihtiyacımız var. Bu aşamada, Kıbrıs Türk Toplumunun varlığını korumak için, bu da çareler arasında, ayrıca kuracağımız bu örgütün hükümetimizle hiçbir bağı olmadığı imajı verileceğine göre bu nasıl sağlanacak?"

Zorlu'nun sorularına Karabelen'in cevabı şöyle oldu:

"Sayın Bakanım, üstlendiğimiz görevde kilit noktalarında bulunacak ve örgütü kuracak ve yönetecek uzman subay arkadaşlarımı da huzurunuza beraber getirdim. İzin verirseniz bu subaylarım sıra ile, bugüne kadar yapılan ve bundan sonra yapılacak işler hakkında, vaktiniz müsaitse, geniş kapsamlı olarak izahat versinler. Bu arada bütün sorularınız cevaplandırılmış olacağı gibi, başkaca sorularınız olursa onlar da cevaplandırılacaktır. Bu izahattan sonra sanıyorum bir tereddüt veya endişeniz var ise onlar da ortadan kalkacaktır."

Zorlu, Karabelen'in bu önerisini ilgiyle ve memnunlukla karşıladı. "Buyursunlar anlatsınlar" dedi. Karabelen önce bana işarette bulunması üzerine konuşmaya başladım.

"Sayın Bakanım, bu konunun yılbaşında zihnimize saplanması nedeniyle esasen o günden beri fikri çalışmalar yapmakta idik. İhtisasımız dahilinde bulunan böyle milli bir görev için hükümetimizce bir iş'arda bulunulması halinde derhal harekete geçebilmek için bir plan hazırlamış bulunuyorduk. Buyurunuz, arzu ederseniz inceleyiniz. Şimdi bir aydan beri bu planı uygulamaktayız. Yapacağımız bütün işlerin programı ve zamanlaması yapılmıştır. Hazırlıklarımız bir hayli ilerlemiştir. İzninizle bugüne kadar yapılan işleri arzediyorum.

Örgütün Ankara Merkez Karargâhı teşekkül ettirildi. Personel, harekat, eğitim ve ikmal ekiplerinde görev alacak subaylar belirlendi.

Kıbrıs'ta örgütü kuracak lider ile dört yardımcı subay gidiş hazırlıklarına başladılar. Maske görevleri tespit edildi. Aracılığınız üzerine lider yarbay Vuruşkan için T. İş Bankası Genel Müdür yardımcısı Bülent Osman beyle görüşüldü. Bu arkadaşlarımızın pasaport vs işlemleri üzerinde çalışıyoruz. Temmuz ortalarında hareket edecekler ve Ağustos başında da Kıbrıs'da örgütün çekirdeği oluşturulacak.

Kıbrıs'da teşkilata alındıktan sonra Ankara'ya turist gibi gönderilecek personelin eğitimini yaptırmak için gizli özel kamplar tesisi çalışmalarımız sürüyor. Bu kamplar Ankara askeri garnizonunda bulunan birliklerin dışında, bizim yönetim ve gözetimimiz altında olacaklardır. Şimdiden Ankara'da Dr. Küçük ve Denktaş'ın bize tanıtmış olduğu 8 Kıbrıs'lı genci örgüte aldık ve eğitim yaptırılmaktadır. Bunlardan birini telsiz operatörü olarak yetiştiriyoruz.

Terhis edilmiş veya halen silah altında bulunan, gizli harekat konusunda eğitim görmüş yedek subay teğmenlerle mülakatlarımız sürüyor. Bunlardan gönüllü olarak görev kabul edenler öğretmen, imam gibi uygun maske görevleri ile Kıbrıs'a gönderilecekler.

Kıbrıs Türk liderleri Dr. Küçük ve Denktaş Ankara'ya çağrılmış, görüşmeler yapılmış, işbirliği esasları belirlenmiş ve kendilerine gerekli talimatlar verilmiştir.

Adada T.M.T. lideri Vuruşkan ile Ankara merkez karargahı irtibatı özel ve gizli telsiz cihazları ile sağlanacaktır. Bunun hazırlıkları da tamamlanmak üzeredir.

Örgüt bütün kuralları ile, tam bir gizli yeraltı teşkilatı olarak kurulacak ve hazırlık ve faaliyetlerini bu suretle yürütecektir.

Örgüt, Kıbrıs'lı Türk erkek, kadın ve genç kızlardan oluşturulacaktır.

Örgütün çeşitli kademelerinde liderlik görevi yapacak niteliklere sahip kişiler, Dr. Küçük ve Denktaş tarafından Vuruşkan'a tanıtılacak ve önerilecektir.

Örgüte alınan bütün personel Ankara'da veya Kıbrıs'ta eğitimden geçirilecektir.

Örgüt merkezden verilecek emre (X gününe) kadar varlığını belli etmeyecek, adından söz edilmeyecek, hiç bir bildiri yayınlamayacak ve eylemde bulunmayacaktır. İngiliz yönetimi polisinin ve Rumların dikkatini çekmemek için bu hususa büyük önem vermekteyiz.

Örgüte silah sevki için şimdilik bir yardım istemiyeceğiz. Silah sevki için, kaçakcılık dahil çeşitli alternatifler üzerinde incelemeler yapmaktayız.Kıbrıs'a

erzak götüren gemilerden yararlanmaya çalışacağız. Kıbrıs'tan gönderilecek ve bizim Türkiye'de temin edeceğimiz küçük motorlu teknelerle silah sevkini düşünmekteyiz. Ayrıca 20-30 tonluk bir balıkcı teknesi satın alınması çok yararlı olacaktır. Bütün bu teknelerin mürettebatı sivil denizciler veya sivil kimlik taşıyan asker kişilerden oluşacaktır.

Gönderilecek silahlardan bir kısmı Kıbrıs'da depolanacak plastikle kaplanacak bir kısmı da eğitimlerde kullanılmak üzere teşekkül edecek hücrelere dağıtılacaktır.

Hedefimiz 1959 yılının sonuna kadar silahlı beş bin kişilik bir örgüt kurmaktır. 1960 yılında da mevcudu onbine çıkaracağız.

Silahların gönderilmesine Vuruşkan'ın silah kabulüne hazır olduğunu bildirmesinden sonra başlanacaktır."

Konu ile haftalardan beri iç içe bulunduğum için, önceden yazılı bir not hazırlamaya gerek duymamıştım ve irticalen konuşmuştum. Konuşmamı oldukça rahat, heyecanlı ve hararetli bir biçimde sürdürmekte iken, ZORLU'nun beni bütün dikkati ile dinlemekte olduğunun farkında idim. Hatta bir ara arkaya yaslandığı koltuktan doğrulduğu da gözümden kaçmamıştı. Zorlu'nun kuşkulu bakışları kaybolmuş ve umut dolu, canlı bakışlarla beni izliyordu ve keyiflendiği belli oluyordu. Ben de daha rahatlamış ve açılmıştım. Zorlu'nun bu davranışından yararlanarak konuşmamı şöyle sürdürdüm:

"Sayın Bakanım, eğer vaktinizi israf etmiyorsam izninizle bazı düşüncelerimi bilgilerinize arzederek konuşmamı tamamlamak istiyorum"

Zorlu'nun "Tabi buyrun, vaktim var, verdiğiniz bilgiler çok ilginç, dinliyorum" demesi üzerine şunları söyledim:

"Üstlendiğimiz bu milli görevi mutlaka başarıya ulaştıracağız. Görev alan bütün arkadaşlarımız bu konuda her türlü teknik bilgiye sahip, yetenekli ve bu işe gönüllü olmuş kişilerdir. Emin olunuz ve bize güveniniz. Emir buyurduğunuz ve bizim de planladığımız şekilde güçlü bir yeraltı teşkilatı kuracağız ve gerektiği gün EOKA'nın ve Rumun karşısına dikileceğiz. Bunun için Kıbrıs Türk toplumu içinde yeterli vatansever personel potansiyelin mevcut olduğunu tespit ettik.

Yeter ki bize ihtiyacımız olan ve esasen vaad edilmiş bulunan lojistik destek aksamadan yapılsın, yeterli silah, cephane, malzeme verilsin, mali destek ve Bakanlıklarda sonuçlandırılacak işlerimizde kolaylıklar sağlansın, güçlük çıkarılmasın. Bu takdirde göreceksiniz Türk Mukavemet Teşkilatı, hükümetimizin izlediği politikada ona destek olacak güçte bir kuvvet olarak kısa sürede

emre hazır şekilde örgütlenecek, silahlanacak ve disiplin altında her an harekete hazır bulunacaktır"

İzahatlarımı tamamladıktan ve bu arada Zorlu'nun birkaç sorusunu cevaplamamdan sonra Karabelen, Albay Mater'in ve Yarbay Vuruşkan'ın üstlendikleri görevler hakkında Zorlu'yu aydınlatmalarını istedi. Benim izahatımdan sonra esasen anlatacak fazla birşey kalmamıştı. Albay Mater örgüt çalışmalarını nasıl destekleyeceğini, Vuruşkan'da Kıbrıs'da teşkilat kurma ve yürütme biçimi ile prensiplerini kısaca izah ettiler. Zorlu'nun bazı soruları oldu, cevaplandırdılar.

Sonuçta başta Karabelen olmak üzere hepimiz Zorlu'ya üstlendiğimiz görevi başarmaya azimli olduğumuzu ve mutlaka başaracağımızı teyid ettik, güvence verdik. Zorlu, çok neşelenmişti. Büyük memnuniyet içinde hepimize teşekkür ettikten sonra şöyle konuşmuştu:

"Hükümet ve Silahlı Kuvvetler hiyerarşisi dışında, müstakilen, işe hükümetin adını da karıştırmadan, çok önemli, tarihi ve milli bir görev üstlendiniz. Bu görevi başarmak, Kıbrıs davasını isteklerimiz doğrultusunda sonuca götürmek için büyük bir hizmet olacaktır.

İzahatlarınız ve sorularıma aldığım cevaplardan sonra doğru bir karar vermiş olduğumuzu anlıyorum. Bu işi başaracağınıza olan inancım çok kuvvetlenmiştir. Size güveniyorum, siz de bana güveniniz.

Arkanızda, yani perde arkasında devlet var, hükümet var, silahlı kuvvetlerimiz var ve şahsen ben varım. Görev için gerekli her isteğiniz kesinlikle yerine getirilecektir. Kapım size her zaman açıktır. Özel Kalem müdürüme emir vereceğim. Karşılaşacağınız her zorluktan beni haberdar ediniz.

Sizden ricam kısa zamanda teşkilatın kurulması ve mümkün olduğu kadar çok sayıda silah ve cephane gönderilmesidir. Para ihtiyacınız Bakanlığımca karşılanacaktır. Diğer her türlü destek ilgililerce yapılacaktır. İşlerinizin takipcisi olacağım. Hepinize teşekkür ediyor ve başarılar diliyorum." Zorlu'nun bu son konuşmasından sonra toplantının sona erdiğini anlayan Karabelen Paşa, Zorlu'dan başka bir emirleri olup olmadığını sorduktan sonra izin isteyerek ayağa kalkmış, biz de kendisini takip etmiştik.

Zorlu'nun huzurundan ayrılmak üzereyken enteresan bir olay oldu, Zorlu'nun ilginç bir jesti ile karşılaştık.

Zorlu benim yanıma yaklaşmış, elini omuzuma koymuş, Karabelen Paşa'ya 'Bu bey kimdir?' diye sormuştu. Karabelen soruyu şöyle cevaplandırmıştı:

"Efendim, bu arkadaş dairemiz personelinden Binbaşı İsmail Tansu'dur. Tansu, üstlendiğimiz görevde Ankara'da benim müşavirim ve baş yardımcımdır. Çeşitli faaliyetlerimizde koordinasyonu sağlayacaktır. Kendisini Kore savaşlarından tanıyordum, orada birlikte savaşmıştık. Dairemizi kurmaya memur edildiğim zaman Tansu'yu da yanıma almıştım. T.M.T.'nin kuruluş projesini hazırlamıştır. Projenin uygulamasına kendisini memur ettim. Direktiflerim dahilinde işleri bugüne kadar başarı ile yürüttü. Bundan sonra da aynı şekilde başarılı olacağından şüphe etmem. Güvendiğim bir subayımdır."

Zorlu Paşa'nın söylediklerini dinlerken beni dikkatle süzüyordu. Paşa'nın konuşması tamamlanınca, ZORLU, "paşam, bu binbaşı'nın maşallah yüzünden gözünden enerji fışkırıyor" şeklinde iltifatta bulunmuş ve "İnanıyorum siz bu işi başaracaksınız" demişti.

Zorlu'nun yaptığı bu iltifat beni şaşırtmış, biraz da mahcup etmişti. Zorlu'ya, "Teşekkür ederim beyefendi, teveccühünüze ve güveninize layık olmaya çalışacağım." diyebilmiştim. Zorlu'nun yanından ayrıldıktan sonra, Daniş Paşa, "Haydi bakalım İsmail, bu işden başarı ile çıkarsak, Fatin bey sana bir büyükelçilik verir artık. " diyerek bana latifede bulunmuştu. Bende kendisine;

"Paşam biliyorsunuz, bu milli görevi hiçbirimiz, rütbe veya mevki elde etmek için üstlenmedik. Eğer görevimizi başarırsak ve bunun sonucunda bir ödüllendirme söz konusu olursa, Büyükelçilik, emekli general olmanız dolayısı ile size uygun olur ve bu sizin hakkınızdır. Büyükelçi olursanız, şimdi olduğu gibi, yine beni yanınıza alırsınız o da bana yeter." demiştim. Daniş Paşa cevabımdan pek hoşlanmıştı, hep beraber gülüşmüştük.

Aslında Zorlu'nun sözünü ettiğim iltifatı kanımca maksatlı idi. Kendisini memnun eden ve ümitlendiren izahlarım sırasında benim T.M.T. projesinin hazırlayıcısı ve uygulayıcısı olarak teşkilatın kurulmasında üstlendiğim görevi ve teşkilattaki yerimi çok iyi anlamıştı. Bu inançla beni teşvik etmek, moral vererek daha da cesaretlendirmek için böyle bir iltifatta bulunmaya gerek duymuştu. Zorlu zeki bir adamdı ve bende yapmak istediği etkiyi yapmış, ve üstlendiğim göreve sımsıkı sarılmamamı sağlamış başarılı olma azmimi kuvvetlendirmişti.

DR. KÜÇÜK VE DENKTAŞ'LA İLK BULUŞMA

1958 Haziran ayı idi. Dışişleri Bakanlığı aracılığı ile Dr. KÜÇÜK ve DENKTAŞ'ı Ankara'ya davet etmiştik.

Liderlerle konuk edildikleri Kızılay mevkiindeki Modern Palas Oteli'nde buluşmuştuk. Bu gizli toplantıya Başkanımız Daniş KARABELEN Paşa, T.M.T. Liderliğine seçilen Yarbay Rıza VURUŞKAN ve ben sivil kıyafetlerimizle katılmıştık.

Dr. KÜÇÜK ve DENKTAŞ'ı, yalnız basından izleyebildiğimiz kadarı ile tanıyorduk.

Bu toplantı bir milli oluşumun başlangıcı olması itibari ile oldukça heyecan verici idi.

Bizi gülcç yüzlerle ve sıcak bir davranışla karşılayan liderlerin sevinçleri gözlerinden okunuyordu. Kendileri ile samimiyetle kucaklaşmıştık.

Karşılarında Türk Ordusu'nun bir General'i ve iki subayı ile karşılaşan liderler, duygulanmışlardı. Ben o duyguların arkasında ne gibi umutların saklı olduğunu tahmin edebiliyordum.

Daniş Paşa önce "hoşgeldiniz" dedikten sonra liderlere kendisini, VURUŞKAN'ı ve beni tanıtmıştı. Ardından da kendilerinin Ankara'ya Davet edilmesi sebebini izah etmişti. Daniş Paşa, Liderleri bilgilendirirken özellikle şu hususlara değinmişti:

"Hükümetimiz, Kıbrıs'ta Türk varlığını korumak için gizli bir yeraltı örgütü kurulması ve silahlandırılması görevini bize vermiştir. Örgütün organizasyonu için hazırlanan projenin uygulanması çalışmaları yoğun olarak sürdürülmektedir. Yarbay VURUŞKAN Kıbrıs'taki T.M.T. Liderliği görevini üstlenmiştir. Kısa bir süre sonra öteki dört subayla birlikte Kıbrıs'a gideceklerdir. Projenin uygulanmasını yardımcım Binbaşı İsmail TANSU yürütecek ve koordine edecektir.

Örgütün kurulmasında sizlerin yardımcı olacağınızı bize Dışişleri Bakanı ZORLU bildirmiştir. Hükümetimizin güvendiği liderler olarak, Kıbrıs'ta görev yapacak subaylanmıza mümkün olan her yardımı yapacağınıza inanıyoruz.

Örgütün sizin dışınızda, sizinle işbirliği yapmadan ne kurulması ve ne de faaliyetini sürdürmesi düşünülemez. Bu nedenle VURUŞKAN sizlerle çok sıkı ve samimi ilişkiler içinde işbirliği yapacaktır. Birlikte bu çok önemli konuda başarılı olacağınız kuşkusuzdur."

Daniş Paşa'yı dikkatle dinleyen liderler onun şahsında T.C. Hükümeti'ne şükranlarını bildirdikten sonra; "EOKA'ya karşı kendilerinin de bir örgüt kurmayı daima hayal ettiklerini ancak Türkiye'nin desteği olmadan bunu gerçekleştirmenin mümkün olmadığının bilincinde olduklarını" söylemişlerdi. Ardından konuşmalarını şöyle sürdürmüşlerdi:

"Ümidimiz kırılmadan bu günü bekliyorduk. Çok mutlu ve sevinçliyiz sağolunuz. Biz elimizden gelen her türlü yardımı ve desteği yapmaya hazırız. Emrinizdeyiz, bize güvenebilirsiniz paşam."

Bundan sonra liderlere tarafımızdan başta gizlilik olmak üzere, T.M.T.'nin kuruluşunda öngörülen ana ilkeler ve hedefler hakkında bilgi verilmişti.

Ayrıca VURUŞKAN'ın görevini doğrudan Daniş Paşa'ya bağlı olarak sürdüreceği ve yalnızca ona karşı sorumlu olacağına işaret edilmişti.

Bu arada VURUŞKAN'ın yetkileri hakkında bilgilendirilen liderlere VURUŞKAN'ın toplumun yönetimine ve Kıbrıstaki iç siyaset faaliyetlerine karışmayacağı ve taraf tutmayacağı güvencesi verilmişti.

Görüşmelerimiz sırasında liderlere bir soru yöneltmiştim:

"Gazetelerde Kıbrıs'ta VOLKAN, 9 Eylül cephesi ve Karaçete adlarındaki bir takım örgütlerden ve onların yaptıklan eylemlerden söz ediliyor.

Bu örgütler hakkında bilgi verirmisiniz? Bu örgütler nasıl teşekkül etmişler, silahları var mı, kimler yönetiyor, sizlerle bağlantıları var mı?

Eğer bunlar milliyetçi, vatansever, ciddi kuruluşlar ise bunlardan yararlanılabilir. Biz de zaten örgütmüzü bu niteliktcki gençlerden oluşturacak değilmiyiz?"

Liderlerin bu soruma cevapları, ilginç idi. Söz alan DENKTAŞ sorumu şöyle cevaplandırmıştı:

"Gazetelerde okuduklarınızda doğruluk payı vardır. Ancak bunların hiçbiri ciddiye alınacak örgütler değillerdir.

Bu örgütlerin hiçbiri ile bizim bir bağlantımız yoktur, onlar kendi başlarına buyruk hareket etmektedirler.

Bu örgütler sizin kurulmasını planladığınız T.M.T.'na temel olabilecek nitelikte örgütler değildir.

Ancak kuşkusuz bunların içinde T.M.T. için seçilecek dürüst, vatansever milliyetçi gençler vardır."

Anlaşılmıştı ki; Liderlerin iyi veya kötü niyetlerle kurulmuş bu özenti örgütlere güvenleri yoktu. Bu durumda biz bu örgütlere angaje olmadan kendi kurallarımızla, sıfırdan başlayarak örgütümüzü kuracaktık ve öyle de yapmıştık.

Liderlerle Modern Palas Oteli'ndeki ilk toplantımızda bir konuyu daha gündeme getirmiştim:

T.M.T.'ye alınacak gençlerin eğitilmeleri en öncelikli işlerimizden biri idi. Subaylarımızın Kıbrıs'a gönderilmeleri 1958 Temmuz ayı sonunda gerçekleşecekti. Bu nedenle liderler Ankara'da bulunduklan sırada eğitime alınmaları için bize bir grup güvenilir Kıbrıs'lı genç bulabilirler miydi? Bu suretle ilk T.M.T. hücrelerinin oluşturulmasında önemli bir zaman kazanmış olacaktık.

Liderler önerimi olumlu bulmuşlar ve bunun mümkün olduğunu söylemişlerdi. Ertesi gün de Ankara'da bulunan Kıbns'lı Doktor Burhan NALBANTOĞLU'nu tanıtmışlar ve kendisinin istediklerimizi yerine getireceğini söylemişlerdi.

NALBANTOĞLU'na bulacağı gençlerin sahip olmaları gereken niteliklerini anlatmış ve gizlilik konusuna da dikkatini çekmiştik.

Nitekim bir gün sonra NALBANTOĞLU yanında sekiz Kıbrıs'lı gençle gelmiş ve "emirlerinize hazırdırlar" diyerek gençleri bize teslim etmişti.

Bu gençlerle mülakatlar yapılmasından ve kendilerine gizlilik konusunda talimat verilmesinden sonra görevin önemi anlatılmış, yemin ettirilmiş ve eğitimlerine başlanmıştı.

Bize "Gece-gündüz daima emrinizdeyim." diyen NALBANTOĞLU o günden sonra dört ay süre ile Ankara'daki eğitim faaliyetlerimizde gece-gündüz demeden sadakatle çalışmış bize büyük yardımı olmuştu.

Liderlerle yaptığımız bu ilk toplantı ile T.M.T.'nin Kıbrıs'taki en üst düzeyde ilk hücresi de teşekkül etmişti.

Hücreyi VURUŞKAN, Dr. KÜÇÜK, DENKTAŞ ve Dr. NALBANTOĞLU oluşturuyordu.

NALBANTOĞLU Kıbrıs'a döndükten sonra da VURUŞKAN'ın en yakınında T.M.T.'nin kuruluşu için üstün gayretler göstermişti.

LEFKOŞA'DA T.M.T.'NIN KURULUŞUNA BAŞLANMASI: (1 AĞUSTOS, 1958)

1958 yılı Mayıs ayında Ankara'da, 1 Ağustos 1958 günü de T.M.T. lideri Yarbay Rıza Vuruşkan tarafından Lefkoşa'da T.M.T. Karargâhı tesis edilmişti. Ardından Lefkoşa'ya öteki kurucu subayların da gelmesi ile liderlik karargâhı tam kadro ile çalışmaya başlamıştı.

Dr. Fazıl KÜÇÜK ve Rauf DENKTAŞ tarafından, T.M.T. lideri albay Rıza VURUŞKAN'a, örgütü kurmasında yardımcı olmaları için önerilen ve tanıtılan, toplumun üst düzeyde aydın kişilerin örgüte alınmaları ile T.M.T.'nın çekirdeği oluşturulmuştu.

T.M.T.'ye alınan bu değerli aydın kişilerin notlarımdan tesbit edebildiğim kadarı ile adları şöyle idi.

Avukat Osman ÖREK, Dr. Şemsi KAZIM, Dr. Necdet Ünel, Dr. Niyazi MANYERA, Dr. Orhan MÜDERRISOĞLU, Dr. Burhan NALBANTOĞLU, P.T.T. Müdürü Namık Kemal ŞEMİ, Nevzat UZUNOĞLU, Baf Belediye Başkanı Halit KAZIM öğretmen Necdet HÜSEYİN. Kıbrıs Davamıza gönül veren bu "vatansever kişiler" lider Vuruşkan'dan aldıkları talimat ve O'nun yol göstericiliği ile, Türkiye'li uzman subaylarında yardımları ile T.M.T. hücrelerini oluşturmuşlardır. Bu kişiler T.M.T.nin alt kademelerinde liderlik konumunda bulunuyorlardı.

Lefkoşa'da başlatılan bu hücre kurma faaliyetleri süratle Ada'nın tüm Türk yerleşim bölgelerine yaygınlaştırılmıştı.

Yeraltı gizlilik kuralları nedeni ile bir hücredeki Mücahitler öteki hücrelerdeki Mücahitleri tanımazlar, hücre liderleri de yalnız kendi bağlı olduğu birlik liderlerini tanıyabilirdi. Bu sıkı gizlilik kuralı 1963 yılına kadar T.M.T.'nın gücüne güç katmıştı.

T.M.T.'de her kademede lider durumunda bulunan kişilerle hücrelerde yer almış olan tüm mücahitlerin adları kodlanmıştı. Örneğin, T.M.T. lideri Albay Rıza VURUŞKAN'ın T.M.T.lideri olarak Kod adı BOZKURT idi. Dr. Küçük'ün Kod Adı AĞRI, Rauf Denktaş'ın kod adı ise TOROS idi. Mücahitlere genel olarak KURT deniliyordu. Mücahitlere T.M.T.'nda görevlerine göre de, Eğitimcilere TEMIZLIK KURT'U, Silah ikmalinde çalışanlara BEREKET KURT'U, istihbarat işlerinde çalışanlara da FAL KURT'U denilirdi.

Türkiye'de çalışan subay, T.M.T. ile ilgili devlet adamları ve generallerin adları da kodlanmıştı. Başkanımız General Karabelen'in kod adı CANKURT idi. Benim kod adım da Albay Vuruşkan'ın önerisi ile ilk günlerde MÜCAHİT olarak tcsbit edilmiş ise de bu adın, T.M.T. personeli için genel ad olarak benimsenmesi ile benim adımı, DOĞAN şeklinde değiştirilmesine karar vermiştik.

Bütün T.M.T. mensuplarının, silahların, gizli harekat faaliyetlerinde kullanılan tabirlerin ve coğrafi mevkilerin gerçek adları iletişimde kesinlikle kullanılamazdı. Örneğin bir yazıda veya konuşmada tabancadan söz edilmek istense SERÇE, mermisinden söz edilmek istense SERÇE GAGASI denilirdi.

T.M.T.'nın örgütlenme planında öngörülen ve Ada'nın altı bölgesinde, ilk üç yılda (1958-1960) oluşturulan Sancaklardaki toplam mücahit sayısı yaklaşık beş bin kadardı ve hepsi de silahlandırılmıştı. Bu sayının son dönemde on bin'e yükseltilmesi planlanmış ve bunu için tüm hazırlıkları tamamlanmıştı. Gerekli her cins silahlar da Mersin ve Anamur'daki özel depolarımızda her an gönderilmeye hazır bulunduruluyordu. Bizim T.M.T.'nı kurduğumuz dönemde İngilizler henüz Ada'dan çekilmemişler, Zürih ve Londra Andlaşmaları imzalanmamış ve Türk Rum ortaklık cumhuriyeti devleti kurulmamıştı. Biz planımızı yaparken, Ada'dan İngilizlerin çekilmesinden sonra ortaya çıkacak olaylara karşı, ileriye dönük olarak hep T.M.T.'nın güçlenmesi ve devamlı geliştirilmesi esasını göz önünde bulundurmuştuk.

T.M.T.'nın kuruluş biçimine gelince,

Lefkoşa'da, Gazi Mağosa'da, Larnaka'da, Limasol'da, Baf'ta, Lefke'de ve Girne' de Bayraktarlığa bağlı Sancaktarlıklar, Sancak liderleri, yerli liderlerden veya Türkiye'den gönderilen subaylardan,

Sancaklara bağlı birlikler, liderleri sancaktar tarafından seçilen yerli liderlerden,

Birlik liderlerine bağlı olarak hücreler, liderleri birlik liderleri tarafından seçilen yetenekli mücahitlerden. Hücreler 3-5 veya 7 mücahittten oluşturulmuştu.

Birlikler 100-150 kişilik bölükler ve Sancaklar da 500-1500 kişilik taburlar halinde teşkilatlandırılmıştı.

Türkiye'de 27 Mayıs 1960'daki askeri darbeden sonra, Tümgeneral Daniş KARABELEN görevinden alınmış, Albay Rıza VURUŞKAN Kıbrıs'dan geri çekilmiş ben de emekliliğimi isteyerek ordudan ayrılmıştım.

Görevimizi bizden sonraki ekibe devrederken örgütün kurulu düzeni ile silahlandırılmış eğitilmiş yaklaşık 5000 mevcutlu güçlü bir Türk Mukavemet Teşkilâtı teslim etmiştik.

1960 yılında Zürih ve Londra andlaşmaları ile Türk-Rum Ortak Cumhuriyeti kurulmuş bulunmasına rağmen, T.M.T.'nın görevinin tamamlanmış sayılamayacağını, bundan sonra da T.M.T. mevcudunun K.İ.P. Projesinde öngörüldüğü gibi, ONBEŞ BİN Mücahide yükseltileceğini umud etmiş ve buna samimi olarak inanmıştık. Çünkü bu bizim idealimizdi.

T.M.T.'nın bizden sonraki dönemde, gelişmesi güçlenmesi ve yönetimi hakkında bir yorum yapmam gerekmiyor. Bunları bizden sonraki ekipde görev yapmış değerli arkadaşlarımın yazacaklarına inanmak istiyorum.

T.M.T.
KIBRIS
TÜRK MUKAVEMET TEŞKİLATI'NA
KANAT GERENLER

T.M.T.'YE KANAT GERENLER VE ÖRGÜTLEYENLER

Kıbns Türk Halkının bağrından çıkarıldı dediğimiz Türk Mukavemet Teşkilatı'nın örgütlenmesi öyle bazıları tarafından sanıldığı gibi, basit bir olay değildir.

T.M.T.; T.C. Devleti Büyüklerinin ve yüksek komutanlarının istekleri ve destekleri ile organize edilmiş, silahlı, gizli bir Milli özgürlük ve kurtuluş örgütü idi.

T.M.T.; bazı çevrelerce iddia edildiği gibi, daha önce var oldukları ileri sürülen ve ne maksatla kurulduklan belirsiz, "aktif - pasif" herhangi bir örgüt üzerine oturtulmamıştır, T.M.T. onlardan devir alınarak devam ettirilen bir örgüt değildir.

T.M.T.; kuruluş izninin verilmesinden itibaren, modern teknik kurallarla, uzman Türk subayları tarafından örgütlendirilmiştir.

T.M.T.'nin örgütlendirilmesi hazırlıklarına, 1958 Mayıs ayında Ankara'da Genel Kurmay Özel Harp Dairesi'nde başlanmıştır. Kıbns'da T.M.T. liderliğini üstlenen Yarbay Rıza VURUŞKAN'ın 1 Ağustos 1958 günü Ada'ya ayak basması ile de örgüt fiilen kurulmuştur.

T.M.T. olayında en üst düzeyde önemli görevler üstlenmiş bir kişi olarak ben; T.M.T.'nin kurulmasına kanat geren T.C. devleti büyükleri ile yüksek komutanlarını, T.M.T.'nı kuran Türk subaylarını ve Kıbrıslı vatansever gençleri ve onların değerli liderlerini, KKTC tarihi sahnesinin önüne sermeyi kaçınılmaz bir görev sayıyorum.

Anılarımı 40 yıl sonra yazmamın ve yayımlamamım anlamı budur.

Anılarımda adı geçen devlet büyüklerimiz ve yüksek komutanlarımızın hiçbiri artık yaşamıyor. T.M.T.'nı örgütleyen ve ona komuta eden subaylarımız albaylığa bazıları da generalliğe kadar yükseldikten sonra emekli olmuşlar ve onlarında büyük bir kısmı vefat etmiş bulunuyor.

Fakat, Türk Silahlı Kuvvetlerine mensup bu değerli paşalar, subaylar, T.M.T.'nin kuruluşunda emeği geçen Kıbrıslı Türk liderlerle T.M.T.'nin şehit - gazi mücahitleri, KKTC Tarihi sayfalarında hak ettikleri şerefli yeri alacaklar ve ölümsüzleşeceklerdir.

Ruhları şaad olsun, ebedi istirahat yerlerinde nur içinde uyusunlar.

T.M.T. Kanat Gerenler (1957-1960)

Celal BAYAR	Cumhurbaşkanı
Adnan MENDERES	Başbakan
Orgeneral Rüştü ERDELHUN	Genel Kurmay Başkanı
Orgeneral Salih COŞKUN	M.S.B. Müsteşarı (Eski Genel Kurmay İkinci Bşk.)
Orgeneral Cevdet SUNAY	Genel Kurmay İkinci Bşk.
Tümgeneral Daniş KARABELEN	Genel Kurmay Öz. Harp Da.Bşk.
Fatin Rüştü ZORLU	Dışişleri Bakanı
Ethem MENDERES	Milli Savunma Bakanı
Namık GEDİK	İçişleri Bakanı
Celal YARDIMCI	Milli Eğitim Bakanı
Server SOMUNCUOĞLU	Enformasyon Bakanı
Hadi HÜSMAN	Gümrük Bakanı

T.M.T.'i ÖRGÜTLEYEN SUBAYLAR

T.M.T.'nın subayları, Özel Harp Dairesi'ne mensup subaylarla, bu dairenin eğitim programlarına katılmış, muazzaf ve yedek subaylardan gönüllü olanlar arasından seçilmişlerdi. Bu subayların bir bölümü Türkiye'de eğitim ve ikmal gibi destek görevlerinde çalışmışlar, bir bölümü de Kıbrıs'ta T.M.T.'nin çeşitli kademelerinde görev almışlardı.

Kıbrıs'a gönderilen subayların yurt dışına çıkışları, askeri ataşelik veya diğer askeri görevler için yurt dışına gönderilen subaylarınkine göre farklı idi.

Onlara Kıbns'ta uygun sivil maske görevleri bulunuyor, değişik kimlikli pasaport sağlanıyor ve ayrıca adları örgüt içinde kodlanıyordu. Kıbrıs'a gönderilen subayların silahlı kuvvetlerdeki her türlü yasal hakları saklı tutuluyor, süresiz izinli sayılıyorlar ve aylıkları ailelerine ödeniyordu.

Daniş KARABELEN Paşa'dan aldığım talimat gereğince Ankara'da ve Kıbrıs'ta görev alacak subayların tespitini ben yapmış ve adlarını Daniş Paşa'nın onayına sunmuştum.

Bu tespitleri yapmak için dairemiz mensubu subaylarla tek tek yaptığım görüşmelerde; önce, dairemizin üstlendiği görevin içeriğini bütün ayrıntıları ile anlatmıştım. Ardından da Kıbns'ta görevc gönüllü olarak katılmak isteyip istemediklerini sormuştum.

Görüştüğüm subaylara; görevin gönüllü olamaya dayandığını, kabul etmemeleri halinde anlayışla karşılanacağını, kesinlikle sicillerine zarar verilmeyeceğini ve bu konuşmamızın aramızda kalacağını anlatarak güvence vermiştim.

Bu arada subaylara "Şayet ayrıcalık yapıpta bazılarınıza görev teklif etmeseydim bana güceenmeyecek mi idiniz? Ben olsam kuşkusuz güceenirdim" demiştim.

Yaptığım görüşmeler sonucunda ilk etapta Kıbrıs'a gönderilecek beş subayla Ankara' da merkez teşkilatında görev alacak subaylar belirlenmişti.

Bu subaylar; T.M.T.'ye Lider olarak Yarbay Rıza VURUŞKAN, Kıbrıs'ta oluşturulacak yeraltı birliklerine komutan olarak Binbaşı Necmettin ERCE, Binbaşı Şefik KARAKURT, Yüzbaşı Mehmet ÖZDEN ve Yüzbaşı Rahmi ERGÜN idiler.

Kıbrıs'a gidecek muazzaf subayların belirlenmesinden sonra, Kıbrıs'a gönderilmesi daha önce planlanan Özel Harp Dairesi Eğitim Proğramları'na katılıp terhis edilmiş on beş Yedek Subay Teğmen'in belirlenmesine sıra gelmişti.

Terhislerinden sonra nerede olduklarını bildiğimiz bu subaylarla da ben, bulundukları yörelere giderek bir bir görüşmüş, Kıbrıs'ta görev kabul edenlerini tespit etmiştim.

1958 Temmuz ayı sonunda Kıbns'a giden muazzaf subaylardan sonra yedek subayların gönderilmeleri de Kasım 1958'de tamamlanmıştı.

Yedek Subaylara Kıbrıs'ta bulunan uygun maske görevleri de şöyle idi: Genel olarak öğretmenlik, ilköğretim müfettişliği, imam-hatip ve vaizlik gibi.

Muazzaf Subaylardan ikisini VURUŞKAN'ın seçimine bırakmıştık. O da bu iki subayı Dairemizden değil de dışandan seçmeyi tercih etmişti. Önerdiği subaylar Binbaşı Necmettin ERCE ile Binbaşı Şefik KARAKURT idi. VURUŞKAN'ın bu önerisi kabul edilmişti.

Bu iki subayın dairemiz dışından olmaları nedeni ile Kıbrıs' a gönderilmeleri bir süre gecikmişti. Bunlarda 1958 Aralık ayı sonunda Kıbns'ta göreve başlamışlardı.

Binbaşı Necmettin ERCE, VURUŞKAN'ın 1950 yılında Kore'nin Kunuri Mevkii'nde birlikte savaştıkları bir arkadaşı idi. Ona çok güveniyordu.

Binbaşı Necmettin ERCE'yi ben önceden tanımıyordum. Onu bana VURUŞKAN tanıtmıştı. Yüksek karekter sahibi, vatansever, cesur bir subaydı. Kore'de 1950 yılında VURUŞKAN'la birlikte savaşmışlardı. Bizim Dairemizin kadrosundan değildi. Genelkurmay Milli Seferberlik Dairesi'nde görevli idi.

VURUŞKAN'ın vefakar ve sadık bu en yakın arkadaşını yanına almakla ne kadar isabet ettiği Kıbrıs'ta yaptığı çok değerli hizmetlerle anlaşılmıştı.

ERCE, Lefkoşa'da VURUŞKAN'ın muavini olarak onun kararlarının ve emirlerinin uygulanmasında çok başarılı olmuştu.

ERCE 1961 yılında Türkiye'ye döndükten üç yıl sonra 1964 yılında tekrar gönüllü olarak Kıbrıs'a gitmiş ve Yeşilırmak Bölgesi'nde Komutan olarak bir avuç mücahitle bölgesini Rumların saldırılarından uzun yıllar korumuştu. ERCE Kıbrıs Türkleri arasında da büyük bir saygınlık kazanmıştı.

Vuruşkan, Binbaşı Şefik Karakurt'un seçiminde ise yanılmıştı. Bu ilerki bölümlerde anlatılacaktır.

T.M.T.'MN KIBRIS'TAKİ KURUCU KADROSU

(Muazzaf Subay)

(Temmuz 1958 - Ağustos 1960)

Yarbay Rıza VURUŞKAN		Kıbrıs'ta T.M.T. Liderliği
Binbaşı Necmettin ERCE		Kıbrıs'ta T.M.T. Lider Yardımcılığı
Binbaşı Şefik KARAKURT		Kıbrıs'ta Bölge Komutanlığı
Yüzbaşı Mehmet ÖZDEN		Kıbrıs'ta T.M.T. Lider Yardımcılığı
Yüzbaşı Rahmi ERGÜN		Kıbrıs'ta T.M.T. Bölge Komutanlığı
Yüzbaşı Ahmet GÖÇMEZ	(*)	Kıbrıs'ta T.M.T. Bölge Komutanlığı
Yüzbaşı Kamil ÖNCELER	(*)	Kıbrıs'ta T.M.T. Bölge Komutanlığı
Yüzbaşı Bedri ERKAN	(*)	Kıbrıs'ta T.M.T. Bölge Komutanlığı
Yüzbaşı Osman NALBANT	(*)	Kıbrıs'ta T.M.T. Bölge Komutanlığı
Yüzbaşı Ferhan ÇORA	(*)	Kıbrıs'ta T.M.T. Bölge Komutanlığı
Yüzbaşı Hüseyin ÖMÜR	(*)	Kıbrıs'ta T.M.T. Bölge Komutanlığı

(*) 1960 yılı Ağustos ayında Kıbrıs'a ikinci parti olarak gönderilen subaylardır.

Not Yukarıdaki Subaylar Kıbrıs'a Değişik Kimlikler ve Sivil Maske Görevleri ile gönderilmiştir.

Y. Sb. Teğ. İsmail BÜYÜK

Öğretmen Cahide BÜYÜK

Y. Sb. Teğ. Yakup ŞEN

Y. Sb. Teğ. Şükrü ÖZDEMİR

Y. Sb. Teğ. Necati AKAR

Y. Sb. Teğ. Fevzi BAŞKAN

Y. Sb. Teğ. Temel Naci ATALAR

Y. Sb. Teğ. Cemal ÜNSAL

Y. Sb. Teğ. Remzi İPEK

Y. Sb. Teğ. Halim ÖKTEM

Y. Sb. Teğ. Zahit PAMUKOĞLU

Y. Sb. Teğ. Nihat KEKLİK (İlahiyatçı)

Y. Sb. Teğ. Hüseyin KABAN (Gazeteci)

Not: Yukarıdaki yedek subaylar değişik kimliklerle ve ilk öğretim müfettişi, öğretmen ve imam hatip maske görevleri ile gönderilmişlerdir.

T.M.T.'NIN KURULUŞ DÖNEMİNDE

ANKARA MERKEZ TEŞKİLAT KADROSU

(Mayıs 1958 - Ağustos 1960)

Tümgeneral Daniş KARABELEN	Genel Kurmay Öz. Harp Da. Bşk.
Binbaşı İsmail TANSU	Başkan Yar. - Genel Koordinatör
Yüzbaşı Ahmet GÖÇMEZ	Koordinatör Yardımcısı (Eğitim)
Yüzbaşı Bedri ESEN	Eğitim - İkmal
Yüzbaşı Recep ATASÜ	İkmal
Yüzbaşı Cemal BİBER	Eğitim - İkmal
Yüzbaşı Nurettin ÖKDEM	Eğitim
Yüzbaşı Hüseyin ÖMÜR	Eğitim
Yüzbaşı Kemal KARAKULLUKÇU	Eğitim
Yüzbaşı Kamil ÖNCELER	Eğitim
Yüzbaşı Bedri ERKAN	Eğitim - İkmal
Yüzbaşı Şadi DEMİRBİL.EK	Eğitim (Antalya)
Yüzbaşı Mustafa KUBİLAY	Eğitim
Yüzbaşı Osman NALBANT	Eğitim (Antalya)
Yüzbaşı Sepkatullah YALAV	Eğitim
Yüzbaşı Halil PAMUKOĞLU	Muhabere
Yüzbaşı Ömer ÖNADIM	Personel
Yüzbaşı Mehmet KIZILSU	Anamur İkmal Operasyonu Gör.
Yüzbaşı Nazmi	Mersin İkmal Operasyonu Gör.
Astsubay Başçavuş Ali LEVENT	İkmal Gemisi Telsizcisi
Astsubay Başçavuş Nedim ARTUÇ	Ankara Merkez Karargah Telsizcisi.
Astsubay Başçavuş İhsan	Anamur İkmal Merkezi Telsizcisi

TÜMGENERAL DANİŞ KARABELEN
GENELKURMAY ÖZEL HARP DAİRESİ BAŞKANI
(1954 - 1960)

Daniş Paşa'yı Kore Savaşında tanımıştım. 1952 1953 döneminde 3. Türk Tugayı Komutan Yardımcısı idi. Daniş Paşa, Birleşmiş Milletler Kuvvetleri ile birlikte Kuzey Kore'liler ve Çinlilere karşı yapılan savaşlarda örnek hizmetleri olmuş albay rütbesinde değerli ve seçkin bir komutandı. Türk Ordusunun bu seçkin subayı 10 Haziran 1953 tarihinde "Ateş Kes" andlaşmasının imzalanmasından sonra Koreden yurda dönünce 30 Haziran 1953 de Tuğgeneralliğe, 1956 yılında da Tümgeneralliğe yükseltilmişti.

Tüm General Daniş KARABELEN
Genelkurmay TMT Genel Başkanı olarak Özel Harp Dairesi Başkanı TMT'nin kuruluşunu yönetti.) (1958)

Daniş Paşa Kore'den döndüğü günlerde Genel Kurmay Beaşkanlığına bağlı olarak kurulması öngörülen "Seferberlik Tetkik Kurulu" (Bu günkü adı ile ÖZEL HARP DAİRESİ) Başkanlığına atanmış ve bu daireyi kurmakla görevlendirilmişti. İşte bu sırada kurmakta olduğu Dairenin Lojistik şubesi müdürlüğüne de benim de atanmamı sağlamıştı.

Özel Harp Dairesinin kadrosunu "gizli harekât" tekniği esaslarına vakıf seçkin subaylar oluşturuyordu. Bunlardan bazıları Dairemize bağlı bulunan "Eğridir Dağ ve Komando Okulunda" da eğitim görmüşlerdi. Bu subaylar bir gizli mukavemet örgütü kurulması, personelinin eğitilmesi ve onlara liderlik etmesi yeteneğine sahip uzman kişilerdi.

Daniş Paşa görevde bulunduğu 27 Mayıs 1960 gününe kadar, T.M.T. (Türk Mukavemet Teşkilatı) nın hatırı sayılır bir güç haline getirilmesi çalışmalarını başarı ile yönetmiş ve yönlendirmişti. Bunun sonucu olarak da o zaman Başbakan Adnan Menderes ve Hükümet Erkânı ile, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Rüştü Erdelhun, 2'nci Başkanı Orgeneral Cevdet Sunay ve Milli Savunma Bakanlığı Müsteşarı Orgeneral Salih Coşkun Paşaların takdir ve tevecc ühlerini kazanmıştı.

Daniş Paşa'yı, Kore'de olduğu gibi Özel Harp Dairesinde emrinde çalıştığım zamanda da, dairemizdeki öteki subay arkadaşlarımızla birlikte, sevgi ve şefkat dolu duygusal kişiliği ile, hoşgörülü babacan bir komutan olarak tanımıştık. Daniş Paşanın bu vasıfları ile Dairemizde sevgiye ve saygıya dayalı olarak tesis ettiği disiplin, arkadaşlarımıza huzurlu bir ortamda çalışma imkânı vermekte ve başarılı olmalarını sağlamakta idi. Daniş Paşanın 1958 yılında yaş haddinden emekli olması gerekiyordu. Fakat emekli edilmesi yoluna gidilmemiş, "kendi isteği ile istifa etmesi" söylenmişti. Ardından da Genelkurmayda açılan özel bir kadroya sivil olarak ataması yapılmış ve yine Özel Harp Dairesinde Başkanlık görevine devam etmesi kararlaştırılmıştı.

Daniş Paşa, Dairemiz içinde olduğu gibi dışındaki temaslarımızda da beni serbest bırakmış insiyatifimle hareket edebilme olanağı vermişti. Çünkü bana son derece güveniyordu. Örneğin bağlı bulunduğumuz Genelkurmay Başkanı ve 2.nci başkanı ile emirlerini almak veya rapor vermek üzere direkt temaslar yapabiliyordum. Kendilerinden yardım istediğimiz Bakanlarla, bizi en üst düzeyde destekleyen Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'nun gerekli olduğu zamanlarda tek başıma huzurlarına çıkabiliyordum. Bazan benim önerimle veya kendisinin luzum görmesi halinde söz konusu temasları birlikte de yapıyorduk.

Daniş Paşa, Özel Harp Dairesinde emri altında çalıştığım yedi yıl boyunca hiçbir önerimi geri çevirmemiş, icraatımdan dolayı ikaz ve ihtarda bulunmamıştı. Daima teşviklerde bulunmuş ve teşekkür etmişti. Ben ve arkadaşlarım O'nun engin tecrübesinden ve yol göstericiliğinden yararlanarak başarılı sonuçlar almıştık. Daniş Paşa, bazan güney kıyılarından Kıbrıs'ta örgütlenen T.M.T.'ye silah sevkiyatı faaliyetlerimizi bizzat izler, gemicilerimizle konuşur, onları heyecanlandırır ve moral verirdi. Bundan başka Ankara ve Antalya'daki Mücahit eğitim kamplarını da ziyaret eder mücahitlerin yemin törenlerine katılır onlara milli duygularını okşayıcı güzel konuşmalar yapardı. Daniş paşayı anlatırken önemle ve özenle belirtmem gereken bazı hususlar var.

Biz T.M.T. kurucuları 1957 1960 döneminde başarılı olmuş isek, bunu başımızda Daniş Paşa gibi bir komutanın bulunmasına borçluyuz. Başarımızın sırrı Daniş Paşa'nın kendine mahsus yönetme tarzında saklı idi. "Bizim başarılı olduğumuz doğru mu idi?" diye sorulursa buna tereddütsüz "Evet doğru idi" cevabı verilebilir. Çünkü, T.C. Hükümeti 1959 yılından itibaren Kıbrıs politikasını T.M.T.'nın gücüne dayanarak yürütmüş ve Zürih ve Londra Andlaşmalarının imzasını sağlamıştır. Ayrıca, kurduğumuz T.M.T. Kıbrıs Türk Halkını toprağına sahip olarak, 20 Temmuz 1974 tarihine kadar selametle taşımıştır.

Daniş Paşa ile ilgili anılarımı tamamlarken onun geçmişine ait bir noktaya daha değinmek istiyorum.

17 yaşında asteğmen olarak orduya katılan, Birinci Dünya Harbinde 1917 yılında Filistin Cephesindeki savaşlarda yaralanan, Savaşda gösterdiği yararlılıkları nedeni ile; başında önce Alman General "LIMAN VON SANDERS" paşanın, sonra da "ATATÜRK"ün başında bulunduğu "yıldırım Orduları Grup Komutanlığı" ve Alman makamlarınca "takdirname" ve "nişan"la ödüllendirilen, Milli mücadele yıllarında İstanbul'da Kuvai Milliyeyi desteklemek için organize edilen gizli örgütte görev alıp, Anadoluya personel ve silah kaçırma eylemlerinde başarılı hizmetlerde bulunduktan sonra Anadolu'ya geçen, Atatürk'ün sağlığında o'nun Koruma Subaylığını, daha sonra da Cumhurbaşkanlığı Muhafız Kıtası Komutanlığını yapan, 1952-1953 döneminde 3.ncü Türk Tugayı komutan yardımcısı olarak KORE savaşlarına katılan ve Amerikan 8.nci ordu komutanlığınca "LEGION OF MERIT' madalyası verilen, Genelkurmay Özel Harp Dairesini kurup 7 yıl Başkanlığını yapan, Türk Mukavemet Teşkilatının kurulmasını yöneten ve yönlendiren ve nihayet askeri hayatı başarılarla dolu Türk Ordusunun seçkin ve değerli paşası "General Daniş Karabelen", ne yazık ki 27 Mayıs 1960 ihtilâlinin yüzbaşı - albay rütbesindeki subayların haksız anlamsız ve bilinçsiz tasarrufları ile 62 yaşında iken Dairemizin başından alınmış ve emekliye sevkedilmiştir. Kıbrıs Türk halkı bağrından çıkardığı T.M.T.'ye hizmetleri nedeni ile merhum Daniş Paşa'ya minnettardır. O'nun aziz hatırası unutulmayacaktır. Ruhu şad olsun. (Doğumu 1898 - Ölümü 1983)

YARBAY RIZA VURUŞKAN
KIBRIS T.M.T. LİDERİ

Örgütün kurulması emrinin verilmesinden sonra, ele aldığımız ilk önemli konu, Kıbrıs'ta T.M.T. Lideri olacak subayın belirlenmesi idi.

Buna paralel olarak liderin yardımcısı olacak subayların seçimini de aynı zamanda yapmamız gerekiyordu. Çünkü; Kıbrıs'a gitmeden önce, Lider ve yardımcısı subaylar bir süre Ankara'da kuruluş plan ve programı üzerinde birlikte çalışacaklardı.

Geniş ve olağan dışı yetkilerle Kıbrıs'a lider olarak gönderilecek subayın seçimi oldukça hassas bir konu idi.

Bu subay cesur ve iyi karekterli olmasının yanında liderlik niteliklerine sahip olmalı idi.

Ayrıca, Lider icraatını sürdürürken; doğrudan bağlı bulunduğu Ankara Merkez'deki Genel Başkan Daniş KARABELEN Paşa, Kıbrıs Türk Toplum Liderleri Dr. KÜÇÜK ve DENKTAŞ ile emrindeki subaylar arasındaki hassas dengeyi koruyabilen, Kıbrıs'da başına buyruk maceracı bir çizgiye girmeden ve görevini, yetkilerinin sınırlarını aşmadan yapacağı güvenini veren bir kişi olmalı idi.

Yukarıda sahip olması gereken niteliklerini sıraladığım T.M.T. Lideri'nin rütbesi de oldukça yüksek olacaktı. Örneğin Yarbay veya Albay gibi...

Albay Rıza VURUŞKAN
TMT'nin İlk Lideri
(TMT'nı kurdu.)
(1958)

Bu niteliklere sahip Lider'i önce dairemizden seçmeye çalışacak, mümkün olmazsa dairemiz dışına yönelecektik.

Bu çalışmalarıma başlarken Daniş Paşa'nın zihninde henüz bir aday belirlenmemişti. Bana aday tespiti için araştırma yapmam talimatını vermişti.

Lider ve yardımcıları öteki subayları tesbit için önceden çalışmalar yapmıştım. Bu arada T.M.T.'nin başına getirilecek subay için dairemizden Harekat Şube Müdürü Yarbay Rıza VURUŞKAN üzerinde durmuş, onunla görüşmele-

rimi sıklaştırmıştım. Daniş Paşa'nın düşündüğü bir başka aday yoksa Yarbay VURUŞKAN'ı önerecektim.

VURUŞKAN'ı evvelce aynı tümende bulunduğumuz için yakından tanıyordum. Ciddi, ağır başlı bir yapısı vardı, cesurdu. Kore savaşlarına da katılmış ve yararlıklar göstermişti. Disiplin sever bir subaydı. Bekardı, gizli harekat tekniğini de biliyordu.

Daniş Paşa ile Lider tespiti konusunda görüşürken henüz bir tespit yapmadığını söylemesi üzerine VURUŞKAN'ı hatırlattığım zaman, onun hakkındaki olumlu görüşünü bildirmiş ve önerimi uygun bulmuştu. Bunun üzerine VURUŞKAN'a teklifte bulunmak için Daniş Paşa'dan izin almıştım.

VURUŞKAN, aldığımız görev ve benim yaptığım çalışmalar hakkında hiçbir şey bilmiyordu.

VURUŞKAN'a sohbet bahanesi ile yaptığım bir ziyarette, dolaylı yollardan onu denemek istemiştim. Sohbetimizi çeşitli güncel konularda koyulaştırdıktan sonra Kıbrıs meselesine değinmiş ve gelişmeler hakkında görüşlerini sormuştum.

VURUŞKAN, Kıbrıs meselesinin kötüye gittiğini ve daha aktif bir politika izlenmesi gerektiğini ileri sürmüştü. Bu konuda karşılıklı görüş alış verişinden sonra aramızdaki konuşmalar şöyle cereyan etmişti:

TANSU - O halde ne yapmalı? Aktif politika derken mesela Kıbrıs'ta silahlı gizli bir örgüt kurmak bir çare olabilir mi?

VURUŞKAN - Tabii kardeşim, Rumların EOKA'sı var. Bir fırsat versinler yapalım bu işi. Biliyorsun biz bu işi biliriz ve başarırız.

TANSU - Peki Yarbayım, bize fırsat verilse böyle bir girişimde gönüllü olarak görev kabul eder misiniz?

VURUŞKAN - Nerede o günler, haydi deseler ben hazırım.

TANSU - Nasıl bir sıfatla bu örgüte katılırsınız, şartlarınız olur mu?

VURUŞKAN - Hiçbir şart ileri sürmem. Ne görev verilirse memnunlukla yaparım. Bu bir milli meseledir.

TANSU - Sizi örgüte Lider yapalım deseler?

VURUŞKAN - Güldürme beni TANSU, benimle dalga geçiyorsun galiba.

TANSU - Özür dilerim Yarbay'ım, hani enine boyuna konuşuyoruz ya..

VURUŞKAN Dedim ya TANSU, ne gibi bir görev olursa olsun ben hazırım.

TANSU - O halde Yarbay'ım şimdi sıkı durun ve beni dikkatle dinleyin, söyleyeceklerim çok ciddidir. Size başkanımız General KARABELEN adına resmen teklif ediyorum:

Kıbrıs'ta kurulacak gizli Türk Mukavemet Teşkilatı'na Lider olmak ister misiniz? Herşey, planımız ve programımız hazır. İzin verildi harekete geçiyoruz. Teklifimizi kabul etmezseniz başkalarına yönelmek zorundayız. Kabul etmemeniz anlayışıyla karşılanacaktır. Biliyorsunuz bu görev için yasal bir zorunluluk yok. Sicilinizi de olumsuz yönde etkileyecek bir işlem yapılmayacak. Bu iş bir gönüllülük işidir.

VURUŞKAN - Ciddi misin?

TANSU - Evet

VURUŞKAN - Tamam, Paşama görevi kabul ettiğimi söyleyebilirsin.

TANSU - Teşekkür ederim, hayırlı uğurlu olsun. İzninizle ben şimdi doğru Paşa'ya gidiyorum.

VURUŞKAN - Ne zaman işe başlıyoruz?

TANSU - Bugün.

VURUŞKAN - Hayret doğrusu. Bizden habersiz neler yapıyormuşsunuz da bizim haberimiz olmamış.

TANSU İlk işaret beş ay önce verilmişti. Son derece gizli tutulması emredilmişti. Konuyu Paşa ve benden başka bilen yoktu.

VURUŞKAN'la konuşmamız kucaklaşarak, öpüşerek burada noktalanmıştı. Doğru Daniş Paşa'nın huzuruna çıkmış, VURUŞKAN'ın cevabını iletmiştim.

"Hemen onu bana getir, birde ben konuşayım demişti."

VURUŞKAN'ı telefonla çağırmış Daniş Paşa'nı huzuruna birlikte çıkmıştık.
KARABELEN- TANSU sana durumu ayrıntıları ile anlatmış. Birde ben tekrar

etmeyeceğim. Teklifime ne diyorsun?

VURUŞKAN - Emredersiniz Paşam ben göreve hazırım.

KARABELEN- Herhangi bir şartın var mı?

VURUŞKAN - Hayır Paşam hiçbir şartım yok, olamaz da. Ne emrederseniz onu yaparım.

KARABELEN- Teşekkür ederim, zaten senden bunu beklerdim. Bugünden itibaren TANSU ile birlikte çalışmaya başlayın. Vakit kaybetmeyin. TANSU'nun hazırladığı kuruluş planını birkez de birlikte gözden geçirin.

TANSU'yu bu planın uygulanmasına memur ettim. Organizasyonu ve koordinasyonu TANSU yapacak. Size güveniyorum, yüzümü ak çıkaracağınıza inanıyorum. Daima arkanızdayım. Haydi bakalım Allah yardımcınız olsun.

Yarbay Rıza VURUŞKAN'ın pasaportunda yazılı değişik adı Ali CONAN, kod adı BOZKURT ve T.M.T. Liderlik kodu da BAYRAKTAR idi.

Bir tesadüf eseri T.M.T.'yi kuracak subayların hepsi de evlenme çağlarını bir hayli aştıkları halde bekar idiler. Sonradan subaylardan biri hariç hepimiz evlenmiştik.

Albay Rıza VURUŞKAN'ın maske görevi:

Lider VURUŞKAN'ın Kıbns'ta güvenilir bir yerde gizlice çalışabilmesi gerekiyordu.

Banka müfettişlerinin şubelerdeki teftişlerinin çok uzun süreli olduğunu öğrenmiştik. Bu nedenle VURUŞKAN'ı yardımcısı Yüzbaşı Mehmet ÖZDEN ile birlikte, Türkiye İş Bankası'nın Lefkoşa şubesinin hesaplarını teftiş maskesi ile müfettiş olarak göndermeyi düşünmüştük.

Bunu sağlamak için başvurduğum Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü ZORLU'nun aracılığı ile Türkiye İş Bankası Genel Müdür Yardımcısı Bülent OSMA ile temas etmiştim. Verilen randevü saatinde makamında ziyaretine gittiğim OSMA, beni büyük bir nezaketle karşılamıştı. Kendisine yeteri kadar bilgi verdikten sonra isteğimizi izah etmiştim. Duygulanan ve çok etkilendiğini söyleyen OSMA şöyle konuşmuştu:

"Kıbrıs Milli Davamıza hizmet bizi şereflendirir. Size yardımcı olmaktan memnunluk duyarız. İsteğinizi aynen yerine getireceğiz. Müfettişlik atama işlemlerini ne suretle yapacağımızı sonra sizinle kararlaştırırız. Lefkoşa Şube Müdürümüz Dündar NİŞANCIOĞLU'na gereken talimatı vereceğiz. Müfettiş olacak subayınızı da lütfen bana gönderiniz. Onunla da konuşmamız ve tavsiyelerimizi anlatmamız lazım."

Bu arada gizlilik konusundaki ricam üzerine OSMA, bankasının genel müdürlüğü bünyesi içinde, VURUŞKAN'ın müfettişliği konusunda yapılan düzenin gizli tutulması ve Kıbrıs'taki faaliyetlerimiz üzerinde bir spekülasyona fırsat verilmeyeceği konusunda da güvence vermişti.

OSMA'nın olumlu tutumundan kuvvet alarak, kendisine Yarbay VURUŞKAN ve yardımcısının Kıbrıs'ta bulundukları sürece teftiş ödeneklerinin bankalarınca ödenmesinin mümkün olup olmadığını sormuştum. OSMA, "tabii memnuniyetle, bu milli davamızda bankamızında katkıda bulunmasından sevinç duyarız. Bu meseleyi de hallederiz." demişti.

Ardından da "Bu konudaki çalışmalarınızda sizlere başarılar diliyorum, allah yardımcınız olsun. Bizden başka istekleriniz olursa lütfen çekinmeden söyleyiniz, daima yardımınıza hazırız." diyen OSMA yine büyük bir nezaketle beni uğurlamıştı.

Öte yandan Türkiye İş Bankası Lefkoşa Müdürü Dündar NİŞANCIOĞLU, Genel Müdürlüğünden aldığı talimatı büyük bir duyarlılıkla uygulamıştı. VURUŞKAN'ın gerçek bir banka müfettişi gibi çalışabileceği ortamı hazırlamıştı. Gizliliğin muhafazası için gerekli önlemleri eksiksiz almıştı.

Sonuç olarak NİŞANCIOĞLU görevli bir T.M.T. üyesi gibi, örgüt kurulması çabalarına kendi imkanları ile heves ve heyecanla katılmıştı. Bu sayede VURUŞKAN, şubedeki çalışmaları gizlilik, güven ve huzur içinde sürdürebilmişti.

T.M.T. LİDERİ YARBAY VURUŞKAN'A KIBRIS'A GİDERKEN VERİLEN ÖZEL TALİMAT

Yaptığımız teklif üzerine T.M.T. liderliğini üstlenen Yarbay Rıza Vuruşkan'a, Özel Harp Dairesi Başkanı Daniş Karabelen Paşa tarafından Kıbrıs'a hareketinden önce, verilen görev talimatı ve yetkiler şöyle idi:

"-T.M.T. lideri Vuruşkan; Kıbrıs Türk toplumunu Rumların EOKA örgütünün saldırılarına karşı can ve mal güvenliğini sağlamak ve T.C. Hükümetinin izlediği Kıbrıs politikasını desteklemek maksadıyla, Kıbrıs'da gizli ve silahlı bir yeraltı örgütü kurmakla görevlidir.

Lider, bu örgütü Türkiyeden emrine verilecek uzman Muvazzaf ve yedek subaylarla kuracak eğitecek silahlandıracak ve yönetecektir.

-Lider, Kıbrıs'ın altı bölgesinde, kendisine bağlı, olarak, Kıbrıs Türk Halkı arasından seçeceği elemanlarla oluşturacağı birliklerin başına muvazzaf Türk subaylarını getirecek, yedek subaylar da onlara yardımcı olarak alt kademelerdeki liderliklerde görevlendirileceklerdir.

Lider görevini, Kıbrıs Türk Toplumunun sivil yönetim kadrosu dışında bağımsız olarak yürütecek, doğrudan Genelkurmay Özel Harp Dairesi Başkanına bağlı ve ona karşı sorumlu bulunacaktır.

Lider, bu gibi gizli yeraltı örgütlerinin, kendilerine mahsus ve nizami olmayan özel kuralları çerçevesinde, görevinin gerektirdiği her türlü yetkiye sahip bulunacaktır.

- Gerek Türkiye'den gönderilen subaylar ve gerekse Kıbrıs'da örgüte alınan kişiler Liderin bütün emirlerine kayıtsız ve şartsız uyacaklardır.

-Lider Kıbrıs'da , T.M.T.'ye veya Türk toplumuna yönelik; hainlik, casusluk, bozgunculuk, soygunculuk, gasp ve eşkıyalık gibi girişimlere fırsat vermeyecek önlemleri önceden alacaktır.

Bu gibi faaliyetlerin olması halinde, suçları sabit olanlar, liderin oluşturacağı özel bir kurul tarafından cezalandırılacaklardır.

Ancak, ıslah edilmedikleri için ortadan kaldırılması gerekenler olursa bunun için özel Harp Dairesi Başkanından izin alınacaktır.

-Kıbrıs Türk Toplumu lideri Dr. Fazıl Küçük ve Yardımcısı Kıbrıs Türk Kurumları Federasyonu Başkanı Rauf Denktaş, T.C. Hükümeti'nin güvendiği kişilerdir.

T.M.T. lideri bu kişilerin görevlerine herhangi bir müdahalede bulunmayacak, onların yürüttükleri görevlere ve kişiliklerine karşı saygılı davranmaya özen gösterecekti.

Örgütün kurulması yönünde ise liderlerle sıkı ve tam bir işbirliği halinde çalışacaktır.

-Dr. Küçük ve Denktaş örgütün komuta zinciri dışında tutulmakla beraber, onlara gerekli bilgiler verilerek, örgüte önereceği kişiler alınacak, kendileri ile devamlı olarak istişarelerde bulunulacaktır. Denktaş'dan, örgüt bünyesi içinde yerli lider olarak, T.M.T. liderinin birinci derecede yardımcısı ve müşaviri sıfatı ile azami ölçüde yararlanılacaktır.

-T.M.T. lideri Kıbrıs Türk toplumu içinde ortaya çıkabilecek ideolojik ayrılıklar ve bölünme eğilimlerini önlemede Dr.Küçük ve Denktaş'a yardımcı olacaktır.

T.M.T. lideri birlik ve beraberliğin korunması için, toplum üzerindeki etkinliğini kullanacak, gerektiğinde sert önlemlere de başvurulabilecektir." Yarbay Rıza Vuruşkan'a Kıbrıs'a gitmeden önce verilen bu talimatı, bağlı bulunduğumuz Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Cevdet Sunay'ın bilgisine sunduğum zaman, "hiçbir ilave ve çıkarma yapmadan," aynen imzası ile onayladığını belirtmek isterim. Bu belge Ankara'da Özel Harp Dairesi T.M.T. Genel Karargahının arşivinde muhafaza edilmişti.

Bu talimatı alarak Kıbrıs'a giden Yarbay Vuruşkan, Dr. Küçük ve Denktaş'la çok samimi, yakın bir işbirliği halinde, gece gündüz çalışmışlar, ve örgütü kısa sürede kurmuşlardı. Bir ara Denktaş;'ın, Vuruşkan'ın yanıbaşında T.M.T. içindeki aktif, başarılı ve itibarlı mevkii, asılsız ve gereksiz dedikodular nedeni ile Dr. Küçük'ü kuşkulandırmış ise de, Başbakan Adnan Menderes'e kadar akseden bu olay; Daniş Paşa, Yarbay Vuruşkan ve benim de katılarak Menderes'e verdiğimiz bir brifing esnasında, kendisine gerçeklerin anlatılmasından sonra, Dr. Küçük'ün kuşkusu; Menderes tarafından güvence verilmesi ile giderilmişti.

T.M.T. LİDERİ YARBAY RIZA VURUŞKAN KIBRIS'DA GÖREVDE

(1 Ağustos, 1958)

T.M.T.'nin yeraltında bulunduğu 1958-1960 döneminde, T.M.T. lideri Yarbay Rıza VURUŞKAN'ı Kıbrıs'da pek az kişi yüz yüze tanıyordu. Örgüte alınanlar Kıbrıs'da kod adı BOZKURT olan bir Türk subayı bulunduğunu ve bu subayın T.M.T.'nın başı olduğunu duyuyorlardı. Fakat bu subayın gerçek adının ne olduğunu, neredc ne iş yaptığını bilmiyorlardı. Diğer tarafdan bu subay hakkında orada burada açıkça konuşmalar yapmanında yasak olduğunun bilincinde idiler.

Lefkoşa'da Türkiye İş Bankasında müfettiş maskesi ile çalışan "ALİ ÇONAN" adındaki şahsın T.M.T. Lideri BOZKURT olduğunu yalnızca Dr. Fazıl Küçük, Rauf Denktaş, Bankanın Müdürü Dündar Nişancıoğlu vc onların güvenilir az sayıdaki örgüte alınan arkadaşları biliyordu. Bu zorunlu gizliliği korumak için çok sıkı önlcmler alınmıştı.

Bu vesile ile sırası gelmişkcn Vuruşkan'ın gizli tutulması zorunluluğu ile ilgili bir örnek vermek istiyorum.

Vuruşkan'ı 1958 yılı Aralık ayında kuruluş çalışmaları hakkında görüşmeler yapmak üzere Ankara'ya çağırmıştık. Bu sırada Ankara civarındaki gizli eğitim kampımızda Kıbrıs'dan gönderilen bir grup mücahit eğitim görmekte idi.

Vuruşkan, Ankara'ya gelmişken onu kampa götürüp eğitim görmektc olan mücahitlerle konuşmasını kararlaştırmıştık. Bu maksatla da bir scnaryo hazırlamıştık.

Vuruşkan'ı kampa götüreccğimiz gün önceden dershanenin kapısına ince tel kafes çektirmiştik. Vuruşkan, karanlıkta konuşurken mücahitleri görebilecek fakat mücahitler aydınlıkdaki dershaneden Vuruşkan'ı göremeyeceklerdi: Bu hazırlığı yaptıkdan sonra mücahitlere gece Bozkurt'un kampa gcleceğini ve kendileri ile konuşacağını duyurmuştuk. Vuruşkan'ın kampa geleceği gece saat 21.00 de bütün mücahitlerin dersanede hazır bulunmalarını, o saatte hiçbir mücahidin dışarıda kalmamasını kamp komutanına tenbih etmiştim.

Gece Vuruşkan'la kampa gittiğimizde mücahitler'in heyecanlarının doruk noktasında olduğunu görmüştüm. Önce ben yanlarına giderek mücahitlere kısa bir konuşma yaparak, şu an liderleri Bozkurt'un aramızda olduğunu, mücahitlerine şahsen hitap etmek istediğini ve öğütler vereceğini, ancak gizlilik kurallarımız gereği olarak yüzünü maalesef göremcyeceklerini, bunu anlayışla karşılamaları gerektiğini söyleyerek çekilmiş ve sözü Bozkurt'a bırakmıştım.

Böyle bir mizansen içinde, Vuruşkan'ın yaptığı genel bir ders ve direktif mahiyetindeki heyecanlandırıcı konuşması, kafes arkasından mücahitlerle bir bir konuşarak adlarını, bölgelerini ve bölgeler ile ilgili sorular sorması mücahitleri son derece etkilemiş ve heyecanlandırmıştı. Vuruşkan'ın mücahitlere, kendisine söylemek istedikleri olup olmadığı hakkındaki sorusu karşısında Vuruşkan'ı solukları kesilmiş gibi dinleyen mücahitlerin adeta dilleri tutulmuş, hiçbir şey söyleyememişlerdi, sonra bir ağızdan sağ ol, varol, yaşa Bozkurt nidalarıyla Vuruşkan'ı alkışlamışlardı.

Bu arada bazı mücahitler heyecanlarını gizleyememişler ve gözyaşlarını zaptedememişlerdi. Bu manzara hepimizi çok duygulandırmıştı. Diğer taraftan maksadımız hasıl olmuş mücahitlerin moralleri çok yükselmişti. Bozkurt'un yüzünü görememişlerdi. Fakat, sesini duyarak varlığına şahit olmuşlardı. Bu onlar için unutulmayacak bir anı idi.

Vuruşkan'ın karakterinden gelen ciddiyet ve disiplin telkin eden davranışları emri altındaki T.M.T. mensuplarını rahatsız etmemiştir.

Vuruşkan'ın Kıbrıs'da T.M.T. lideri olarak kendisine verilen önemli olduğu kadar da nazik ve çeşitli özellikleri bulunan görevini, geniş yetkilere sahip olmasına rağmen, kötüye kullanmamıştır.

T.M.T. lideri Vuruşkan, Ankara'da Genel Karargâhımız açısından yaptığımız gözlemlere göre, görevinde başarılı olmuş ve Kıbrıs'a gönderirken kendisinden beklenilen hizmetleri gerçekleştirmişti. Kıbrıs'da T.M.T.'yi birlikte kurdukları Kıbrıslı liderlerle, onu yakından tanımak imkânını bulan mücahitler de ondan daima saygı ve övgü ile söz etmişlerdir.

Vuruşkan Ankara'da kendisine verilen emir ve talimatı büyük bir ciddiyet ve dikkatle yerine getirmeye daima özen göstermiştir. Genel Karargâhımızda ve hükümetimiz nezdinde tepki uyandıracak olumsuz bir tutum ve davranış içinde bulunmamış, problem yaratmamıştı. Kısacası başına buyruk hiçbir hareketi olmamıştır.

VURUŞKAN'IN HAYAL KIRIKLIKLARI

Bütün bunlara karşılık Vuruşkan talihsizliklere ve hayal kırıklıklarına uğramıştır.

Vuruşkan Kıbrıs'da ikibuçuk yıl kalmış, 27 Mayıs ihtilalinden 8 ay sonra görevinden alınmıştır.

Vuruşkan, Yurda büyük bir hayal kırıklığı içinde dönmesine rağmen, 21 Aralık 1963 tarihine kadar ki dönemde, yani Makarios'un katliama giriştiği ta-

rihinc kadar, T.M.T.'de görülcn durgunluk karşısında Ankara'da boş durmamıştı. T.M.T.'deki faaliyetleri izlemiş, T.M.T.'nin geliştirilmesine devam edilmesini istemiş, raporlar hazırlamış, önerilerde bulunmuştu. Benimle de görüşerek hazırladığı bu raporları ve önerileri Cevdet Paşa'nın dikkatine sunmuş ise de bir sonuç alamamış ve itibar görmemiştir.

Vuruşkan, yurda döndükten sonra çalışma yeri; özel harp dairesi olması, ya da Cevdet Paşanın yanıbaşında, onun Kıbrıs konusunda müşavirliğini yapması gerekirken, aksine bu yerlerden uzak tutulmuştur. Kendisine Kıbrısla ilgili herhangi bir konuda danışılmasına lüzum görülmemiştir. Vuruşkan, önce Milli Savunma Bakanlığı Araştırma Geliştirme Dairesi Genel Sekreterliği gibi pasif bir göreve; sonra da Eğridir Dağ Okulu Komutanlığına atanmıştır. Üstelik vaktiyle Kıbrıs'da emri altında görev yapan subayların Vuruşkan'la temasları bile sonraki yönetim tarafından yasaklanmıştır.

T.M.T.'nin ilk kurucularından biri olarak ifade edebilirim ki; T.M.T.'nin kuruluşu planladığımız şekilde tamamlanmadan, Vuruşkan'ın Kıbrıs'dan alınması ile büyük bir hata yapılmıştır.

Şüphesiz makul bir sebebe dayandığı takdirde Vuruşkan'da geçici veya sürekli olarak Kıbrıs'dan geri alınabilirdi. Ancak Türkiye'ye döndüğünde onun T.M.T.'nin ilk kurucu lideri olduğu göz önünde bulundurularak, tecrübelerinden yararlanılabilirdi. Bu yapılmamıştır. EOKA'nın kurucusu Grivas'ın 1950'li yıllardan 1970'li yıllara kadar, yani ölünceye kadar EOKA'nın tek ve hakim lideri olarak kaldığı hatırlanacaktır.

Grivas'da gerektikçe, müteaddit defalar Yunanistana çağrılmış, zaman zaman Yunanistan hükümetini tedirgin edici icraat ve davranışlarda bulunmasına rağmen, yine her defasında Kıbrıs'a teşkilatının başına gönderilmiş, EOKA liderliği sırasında Generalliğe yükseltilmiş, hastalandığı zaman büyük bir ihtimam gösterilerek Kıbrıs'da tedavisi yapılmış ve nihayet Kıbrıs'da teşkilatın başında iken, ölmüştür.

Vuruşkan'da, Kıbrıs'da Grivas'la aynı şartlar içinde, onun karşısında bulunuyordu. Ayrıca Vuruşkan, Kıbrıs'a nizami bir atanma ile değil, kendine teklif edilen görevi gönüllü olarak ve hiçbir şart ileri sürmeksizin kabul etmiş, gayri nizami bir teşkilatın kurulması ve gayri nizami bir savaşın yürütülmesi sorumluluğunu üstlenmiş olarak gitmiş, Kıbrıs milli mücadelesinde idealist liderlerden biri olarak cansiperane çalışmıştı.

Vuruşkan Kıbrıs'a gönderilirken kendisine söylenen tek şey "her türlü kanuni hakkının mahfuz tutulacağından" ibaretti. Bu da yazılı değil şifahi olarak söylenmişti. O, her türlü riski ve tehlikeyi umursamıyarak, sahte bir kimlik ve

sahte bir maske görevi ile yabancı bir ülkeye, yokdan yer altında bir Türk Mukavemet Teşkilatı vücuda getirmek ve milli bir dava uğruna savaşmak için gitmişti.

Bu mevkide olan bir kişi önemli bir sebep olmadan, bir askeri atama gibi görevinden alınabilir mi idi? Fakat maalesef Ankara'daki zamanın ihtilal yönetiminin yetkilileri çeşitli sakıncaları bulunan bu yolda hareket etmekle T.M.T.'ye iyilik değil kötülük etmişlerdi.

Vuruşkan'ın gerek T.M.T. içindeki icraatında ve Kıbrıslı liderlerle olan ilişkilerinde, gerekse Ankara'da Genel Karargâhla olan ilişkilerinde göz yumulamayacak hatalı tutum ve davranışları olmamıştı. Eğer olsa idi, 1964 yılında Özel Harp Dairesi tarafından Vuruşkan'a başvurulup, Erenköy bölgesi liderliğini kabul etmesi ve bölgeyi savunması için teklifde bulunulmaması gerekirdi.

Bilindiği gibi Vuruşkan bu teklifi benim aracılığım ile kabul etmiş ve Rauf Denktaşla birlikte gizlice Erenköy'e çıkmıştır. Burada başlarında eski liderleri Vuruşkan, yanlarında davalarının siyasi lideri Denktaş'ı gören kahraman T.M.T. mücahitleri, yükselen moralleri ve onlardan aldıkları ilhamla ve güçle düşmana karşı şiddetle direnmişler ve Grivas'a gereken dersi vermişler, Erenköyü Rumlara kaptırmamışlardır.

BAŞBAKAN ADNAN MENDERES VE T.M.T.

Başbakan Adnan Menderes 1958 yılı Nisan ayında, Kıbrıs'da T.M.T.'nın örgütlenmesi gereğini, geçde olsa, kabul ederek izin veren ve Hükümetinin bütün imkânları ile destekleyen değerli bir devlet adamı idi.

Menderes, Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'nun bu konudaki önerisine daha önce olumlu bakmamış olsa da; Kıbrıs meselesinin Zorlu'yu haklı çıkaracak şekilde gelişmesi üzerine daha fazla tereddüt etmeden T.M.T.'nin örgütlendirilmesi ve silahlandırılmasına yeşil ışık yakmıştı.

Adnan MENDERES
T.C. Başbakanı
(TMT'nin kuruluşuna izin verdi.)
(1958)

Menderes'in önceleri tereddüt göstermesinin, kendi görüşüne göre, bazı haklı nedenleri vardı daha önce de belirttiğim gibi, ona göre;

Türkiye ile Yunanistan NATO ittifakı şemsiyesi altında Rusların Akdenize yayılmasını önleyecek iki müttefik ülke idi. Bu sebeple birbirleri ile iyi ilişkiler ve işbirliği halinde bulunmaları ve aralarında sorun çıkarmamaları gerekli idi.

Ayrıca, o dönemde Yunanistan Başbakanı Karamanlis ile, aralarındaki kişisel dostluğun samimiyetine güvenen Menderes, Kıbrıs meselesini müzakerelerle barışçı yoldan birlikte çözeceklerine inanıyordu.

Kuşkusuz, devletler arasında, ulusal çıkarları söz konusu olunca, sonsuza dek dostluk veya düşmanlık olamayacağını Menderes'de biliyordu. Ancak o günün şartları onu böyle düşünmeye zorluyordu.

Menderes'in tereddüdü ve endişesi; Kıbrıs'da silahlı bir örgüt kurulmasından sonra, iki toplum arasında gereksiz silahlı çatışmalar çıkabileceğinden, bunun da Kıbrıs meselesinin müzakerelerle barışçı yoldan çözümlemek çabalarını olumsuz yönde etkileyeceği düşüncesinden kaynaklanıyordu.

Aslında Menderes'in böyle düşünmesine gerek yoktu. Çünkü kendisinin izni ve Genel Kurmay Başkanı'nın emri ile, Türk Subaylarının kuracağı disiplinli bir yeraltı örgütünün, kesin bir zorunluluk olmadan, gereksiz silahlı eylemlere girişmesi mümkün değildi.

Nitekim Menderes de, T.M.T.'nin kurulmasından bir süre sonra, hızla örgütlenmesine ve silahlanmasına rağmen, T.M.T.'nın Kıbrıs'da varlığını hiç belli etmediğini görmesi üzerine, kuşkusundan da, endişesinden de kurtulmuş ve T.M.T.'ye güveni artmıştı.

Bundan sonra artık Menderes T.M.T. üzerine kanatlarını germişti ve onun daha çok güçlenmesini istiyordu. Örneğin, T.M.T.'nın kuruluşunun dördüncü ayında Başkanımız Daniş Karabelen paşayı çağırarak silah sevkiyatının hızlandırılmasına yardımcı olmak üzere şu talimatı veriyordu:

"İstanbul'da Kemal Sadıkoğlu ve Muhittin Topçuoğlu adındaki armatörler yakın arkadaşlarımdır. Gemileri ile yardımcı olmaları konusunda görüşmeleriniz için randevu alacağım. Bu görüşmelerinizi sağlamak için Trabzon milletvekili Osman Kavrakoğlunu görevlendireceğim. Görüşmelerinizin sonucundan beni haberdar ediniz. Size yardımcı olacaklarını umuyorum."

Gerçekten de söz konusu görüşmeleri İstanbula giderek ben yapmış ve armatörlerden şu cevabı almıştım. "Başbakanımızın emirleri olur. Planlayacağınız şekilde, elimizden gelen her yardımı yaparız. Lütfen kendilerine selam ve saygılarımızı iletin."

6 Eylül 1959 günü gecesi Menderes'e T.M.T. hakkında verdiğimiz ve bir başka bölümde kaydettiğim brifing notlarımdan da anlaşılacağı üzere Menderes; T.M.T.'yi tam anlamıyla desteklemiş, gittikçe daha da güçlenmesini istemiş, ve ileri de T.M.T.'nin yapabileceği görevlere umut bağlamıştı.

Genelkurmay Başkanlığı gibi Başbakan Menderes'de hiçbir zaman çalışmalarımıza müdahale etmemiş bizi yönlendirme yolunda olmamışlardır. Bir defa dairemize görevi vermişler ve çekilmişlerdir. Bu sayede hazırladığımız, T.M.T.'nin örgütlenmesi projesini, insiyatifimizi rahatça kullanarak, canla başla çalışarak uygulamamıza imkân vermişlerdir.

Yunanistan Başbakanı KARAMANLİS ise, Menderes'e karşı görünürde dostça, dengeli, fakat sinsi, iki yüzlü bir politika izliyordu. Bir taraftan ileride Yunanistan'ın başına dert açacak terörist EOKA'yı el altından desteklerken öteyandan Türkiye ile Kıbrıs konusunda anlaşmak isteyen bir tavır sergiliyordu. Hiç kuşkusuz o da, Helenizm'in Megalo-İdea rüyalarını görmekte idi. EOKA'nın azgınlıklarına göz yumuyor ve bunu ustaca gizlemeye çalışarak, Menderes ve Zorlu ikilisini kandırabileceğini sanıyordu. Karamanlis'in bu tutumunun farkına varan ve bir oyuna gelmek istemeyen Menderes T.M.T.'nin örgütlenmesine "EVET" demişti.

DIŞ İŞLERİ BAKANI FATİN RÜŞTÜ ZORLU

Prof. Dr. Fuat Köprülüden sonra, 1955 yılında Menderes Hükümeti'nin Dışişleri Bakanlığına getirilen Fatin Rüştü Zorlu'nun gerek partisi'nde ve gerekse Hükümet'de belirgin bir etkisi vardı. Zorlu'nun Dış ülkeler dışişleri bakanları arasında da itibarı yüksekti.

Zorlu, Atatürk Dönemi Dışişleri Bakanı Dr. Tevfik Rüştü Aras'ın ekolünden yetişmiş, değerli ve cesur bir diplomatdı. Bizzat Atatürk tarafından Dr. Tevfik

Dış İşleri Bakanı Fatin Rüştü ZORLU'nun Dr. Fazıl KÜÇÜĞÜ Kabulü (1958)

Rüştü Aras'ın kızı ile, Ünlü Ankara palas otelinde evlendirilmişti. Nikah töreninde yüzüklerin gelin ve damadın parmaklarına Atatürk'ün taktığı ve gelinle ilk dansı Atatürk'ün yaptığı anlatılmıştır.

Zorlu hakkında daima, "O, T.M.T. Meş'alesini ilk tutuşturan bir devlet adamı idi" demişimdir. Çünkü T.M.T.'yi ilk öneren ve önerisini kabul ettiren o idi. Emri aldığımızın haftasında bizleri ilk kabulü sırasındaki konuşmalarından sonra, onun şahsında T.C. Devleti'nin gücünü ve kuvvetini arkamızda hissetmiş olmamızın heyecanını duymuştuk. Hükümetin diğer Bakanlıklarında karşılaştığımız problemleri çözen, yolumuzu açan, çabalarımızı günü gününe izleyen ve destekleyen o idi. Zorlu, bir Türk Mukavemet Teşkilatı olmaksızın, Kıbrıs meselesinin halledilemeyeceğini idrak eden ilk Türk Devlet adamı idi. Bu inancındaki kararlığını Başbakan Menderesi'de ikna etmek suretiyle göstermiş ve T.M.T.'nin kurulması iznini almıştı.

Kıbrıs davamızda T.C. Hükümetinin izlediği politika Zorlu'nun Dış İşleri Bakanı olduğu dönemde daha aktif bir şekilde yürütülmeye başlanmıştı.

Fuat Köprülü döneminde Kıbrıs politikasında önceden belirlenmiş vazgeçilmez esaslar yoktu. Gerek tarihi gerçekler ve gerekse Türkiye'nin savunmasında adanın stratejik konumu gözardı ediliyordu. Adanın, Anadolu'nun karnına doğru bir hançer gibi uzandığı hesaba katılmıyordu. Türkiye'nin dış politikası NATO'ya endekslenmişti. NATO'ya girebilmek için, Kore savaşına bir tugay asker gönderilmesi bile göze alınmıştı. Kıbrıs meselesi ise, aktüel gelişmelere göre, yalpalanarak izleniyordu.

Zorlu'nun Dışişleri Bakanlığı 27 Mayıs 1960 askeri darbesine kadar sürmüştü. Askeri darbe komitesinin kurduğu ihtilal mahkemesince Zorlu, Başbakan Menderes ve Maliye Bakanı Hasan Polatkan'la birlikte idama mahkum edilmiş ve 15 Eylül 1961'de asılmıştı. İdama mahkum edilen Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve diğer onbir Devlet adamının cezaları infaz edilmemişti. Zorlu, asılmak için sehpaya götürülürken, "Ben ülkeme bir hizmet yapamamış isem, hiç olmazsa Kıbrıs davamızı hallettim" demişti. Bu sözünden, ölüme götürülürken bile, Zorlu'nun gönlünde Kıbrıs davasının yattığı anlaşılıyordu.

Bilindiği gibi Zorlu, 1960 yılında imzalanan ve Kıbrıs'ta Türklerle Rumlara yönetimde ve vatandaşlık haklarında eşitlik tanıyan, üniter, egemen bir Kıbrıs Cumhuriyetinin kurulmasını öngören Zürich ve Londra Anlaşmalarının mimarlarından biri idi. Kaderin cilvesine bakınız ki, o idama mahkum edilen ve asılan değerli devlet adamının, asılan öteki arkadaşları Adnan Menderes ve Hasan Polatkan ile birlikte, otuz yıl sonra, naaşları gömüldükleri yerden alınarak, yine devlet tarafından yaptırılan İstanbul Vatan caddesindeki Anıt Mezar'a

nakledilmiş ve devlet töreni ile defnedilmiştir. Bu devlet adamlarına yapılan haksızlık üzerinde konumuz dışı olduğu için durmak istemiyorum. Tarih onların masumiyetini esasen kaydetmiş bulunuyor.

Zorlu T.C. Hükümetinden aldığımız gayri resmi gizli görev nedeniyle girişiğimiz faaliyetlerin başta gelen yardımcısı ve takipcisi idi."

Zorlu, yardımcı olması için kendisine başvurduğumuzda derhal harekete geçer, ilgili bakan veya kuruluşun başındaki kişiye telefonu açar ve isteğimizi yerine getirmesini rica eder, adımızı verir ve bizi o zata gönderirdi. Şimdi bunlardan çok ilginç olanlardan bazılarını satır başları ile belirtmek istiyorum:

- 1958 yılı Ağustos ayında T.M.T.'ye silah göndermek üzere yaptığımız çalışmalar arasında, Mersin'den Adaya erzak yardımı götüren ticari gemilerden yararlanacaktık. Mersin gümrüğünde bir problem çıkmış ve girişimimiz boşa çıkmıştı. Durumdan hemen Zorlu'yu haberdar ettiğimde, Gümrük ve Tekel Bakanı Hadi Hüsman'a hemen telefon ederek şunları söylemişti: "Beyefendi, biliyorsunuz Bakanlar Kurulunda sözünü ettiğim, Kıbrıs'la ilgili bir çalışmamız var. Mersin gümrüğünde bir olay olmuş. Şimdi size binbaşı İsmail Tansu adında bir subayı gönderiyorum. Olayı size anlatacak, kendisini dinleyiniz. **Bu arkadaşların görevi o kadar önemli ki, altın kaçırsalar, biz Hükümet ve Devlet olarak göz yumacağız.** Sizden Binbaşının istekleri doğrultusunda ilgililere gereken talimatın verilmesini rica ediyorum."

Zorlu, Bakanlığından Kıbrıs Türk Kültür Derneğine para transfer ederek, Dernek Başkanı Mehmet Ertuğruloğlu'na 25 tonluk bir balıkçı gemisi aldırmıştı.

- Zorlu, Kıbrıs'a gönderdiğimiz subaylara değişik kimlikle pasaport verilmesi için İçişleri Bakanı Namık Gedik'e, öğretmen olarak gidebilmeleri için Milli Eğitim Bakanı Celal Yardımcı'ya, Konsolosluk Basın Ataşesi olarak gitmeleri için Turizm, Tanıtma ve Enformasyon Bakanı Server Somuncuoğlu'na, T.M.T. lideri seçilen Yarbay Rıza Vuruşkan'ın T. Iş Bankası müfettişi olarak gidebilmesi için T. İş Bankası Genel Müdürü Bülent Osma'ya ve Sümerbank Genel. Müdürüne telefonlar ederek işlerimizi kolaylaştırmış ve her kapının açılmasını sağlamıştır.

1959 yılı Eylül ayında Zorlu, Amerika'ya Birleşmiş Milletler Genel Kurul toplantısına katılma hazırlığında idi. Bir gün başarılı bir silah sevkiyatı yapıldığı haberini vermek üzere yanında gitmiştim. Tabii her zamanki gibi çok sevindi ve benden Teşkilatın genel durumu hakkında bilgi aldı. Tatmin olmuştu ve memnundu. Bana dedi ki: "Bak Binbaşı Tansu, vücuda getirdiğiniz bu güce dayanarak Birleşmiş Milletler toplantısında nasıl sert konuşacağım, basından takip et." Ve gerçekten öyle yapmıştı!.

Bu devlet adamı 27 Mayıs Milli Birlik Komitesinin onayıyle asılmak suretiyle idam edilmiştir. Zorlu'nun Kıbrıs davamızdaki hizmetlerinin önemi ve büyüklüğü anlaşılamamıştır. Çünkü, bu gerçeği bütün yönleri ile birkaç devlet adamımız ve bazı komutanlarımızdan başka bilen yoktu. Bunlardan devlet adamları Yassıada da tutuklu idiler ve yargılanıyorlardı. Yüksek rütbeli Generaller ise komuta mevkilerinden alınmışlar emekliye sevkedilmişlerdi. Milli Birlik Komitesi Başkanlığına getirilen eski Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Cemal Gürsel dahi T.M.T.'den habersizdi. ilk defa 29 Mayıs 1960 günü, elime geçen bir fırsattan yararlanarak, kendisine geniş bilgi vermiştim. Bu arada Gürsel paşa, yeni yönetimin Kıbrıs Politikasın'da herhangi bir değişiklik yapmayacağı hakkında güvence veren bir mesaj yayımlanması hakkındaki önerimi uygun bulmuş ve gereğini yaptırmıştı. Cemal Gürsel Paşa ile bu temasım, Orgeneral Cevdet Paşanın beni kendisine tanıtması ile vaki olmuştu.

Kıbrıs Konusunu bütün yönleri ile bilen ve orduda kalan yegane General Cedet Paşa idi. Ve 28 Mayıs günü Genelkurmay Başkanlığına getirilmişti. Zorlu Yassıada mahkemesinde yargılanması sırasında savunmasını yaparken Kıbrıs meselesinin gizli taraflarını ifşa etmemiştir.

Onun, gerek Devletimize ve gerekse Kıbrıs davamızda küçümsenemeyecek büyük hizmetlerini ortaya koyarak, savunmasında yardımcı olmaya, hiç olmazsa idam hükmünün infazını kimse önleyememiştir. Hindistanda sürgünde bulunan ve Zorlu'nun hizmetlerini benden öğrenen eski Milli Birlik Komitesi üyesi Kurmay Albay Alpaslan Türkeş'in, infazın yapılmaması için yaptığı girişimlerin, uyarıların ve beyanlarının bir yararı olmamıştır. İsmet Paşa'nın son anda infazları önlemek için yaptığı girişim de boşa gitmiştir. İdamlar, Devlet Başkanı, Milli Birlik Komitesi Başkanı, Başbakan ve Devlet Başkanı Cemal Gürsel Paşa'nın, bu konuda ılımlı davranışına rağmen, aceleye getirilerek ondan habersiz olarak infaz edilmiştir.

Benim dolaylı olarak, Zorlu'nun lehine yorum yapılmasına zemin teşkil etmek üzere, temasda bulunduğum 27 Mayıs Askeri Yönetimin önde gelen yetkililerine yaptığım açıklamalar ise, ihtilal fırtınaları arasında kaybolan bir özentiden ibaret kalmıştır. Ben bu açıklamalarımda; Kıbrıs davamızın çeşitli yönlerini, bu arada T.M.T.'nin kurulmasına ne zaman karar verildiğini, kimlerin karar verdiğini ve o gün ulaşılmış olan noktaya nasıl gelindiğini bir bir anlatmıştım.

Kanımca, ister haklı veya haksız sebeplerle yapılsın, askeri bir darbe ile düşürülen ve bir takım siyasi suçlarla itham edilen bir partinin, önde gelen mensuplarından biri olması itibariyle Zorlu, tarihe bir "siyaset kurbanı" olarak geçecektir. Bu gibi kurbanlara her ülkenin tarihinde bol bol rastlanmaktadır. Acıdır, fakat tarihler bu gerçekleri de yazmaktadır. Siyaset adamlarının kaderlerinde bu ihtimal tarih boyunca daima söz konusu olmuştur.

ETHEM MENDERES
MİLLİ SAVUNMA BAKANI
(1957 - 1960)

Ethem Menderes'le temaslarımız, T.M.T.'ye silah ve mühimmat tahsisi ile, Kıbrıs'a gönderilecek subayların işlemleri konusunda olmuştur.

Ethem Menderes'de kendi imkanları içinde T.M.T.'nin kuruluşunu heyecle ve içtenlikle destekleyen Devlet Adamlarından biri idi. Bunun için kendisine sunulan belgeleri tereddütsüz derhal onaylardı. Önceleri Genelkurmay 2.nci Başkanı, sonrada Milli Savunma Bakanlığı Müsteşarı olan orgeneral Salih Coşkun Paşa ile işbirliği halinde ihtiyaçlarımızı karşılarlardı.

Kıbrıs'a ilk silah sevkiyatını gerçekleştirdiğimiz 16 Ağustos tarihinden sonraki bir gün, Danış Paşa ile Ethem Menderes'i ziyaretimiz sırasında yanında M.S.B. Müsteşarı orgeneral Salih Paşa'da bulunuyordu.Bir ara bize şunları söylemişti: "Bakanlığımla ilgili her türlü ihtiyaçlarınız, prensiplere bakılmaksızın karşılanacaktır. - Salih paşa'yı işaret ederek -Paşam da buradalar, size her zaman yardımcı olacaklardır. Özel Kalem Müdürü Selami beye, bana vaki olacak müracaatlarınızla ilgili olarak gereken talimatı vereceğim. Ayrıca Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Fahri Korutürk'e de, donanmamızın imkan nisbetinde yardımcı olması için ricada bulunacağım. Bir ay gibi kısa bir süre içinde katettiğiniz mesafe, elde ettiğiniz başarılar takdire değer. Hükümet olarak daima sizleri destekleyeceğiz. Size teşekkür ediyor ve başarılarınızın devamını diliyorum.

Fakat ne hazindir ki; çürüğe çıkarıldığına dair Milil Savunma Bakanı'nın onayını taşıyan belgelerle askeri depolardan aldığımız ve Kıbrıs'a gönderilinceye kadar gizli yerlerde depoladığımız silah ve mühimmat 27 Mayıs 1960 ihtilali öncesinin propagandasına malzeme teşkil etmişti:

Askeri depolardan, gösterdiğimiz belgeler karşılığı aldığımız kamyonlar dolusu silah ve cephane, dedikodulara neden olmuştu. O sırada Türkiye'de vuku bulan siyasi bunalım ve çalkantılar sırasında bazı muhalefet mensupları, bu dedikoduları ele alarak, "Adnan Menderes'in taraftarlarını silahlandırmakta olduğu" iddialarını ileri sürmüşlerdi.

Bu olay gerçekte faaliyetlerimizi gizli tutabilmiş olduğumuzu göstermekte ise de, bu gizli kalmışlığın esrarengiz bir şekil alarak, ihtilalcilerin haksız propagandasına fırsat vermesi bakımından üzücü olmuştur.

SERVER SOMUNCUOĞLU
TURİZM, TANITMA VE ENFORMASYON BAKANI
(1957-1960)

Server Somuncuoğlu ile temaslarım, bazı subaylarımız için Kıbrıs'da bakanlığına bağlı basın temsilciliğinde maske görevi sağlaması maksadıyla vuku bulmuştu. Somuncuoğlu, ricalarımızı memnunlukla karşılamış ve bütün isteklerimizi tereddütsüz ve derhal yerine getirmişti. istediğimiz atamaların derhal yapılması için gerekli emirleri vermişti.

Servet SOMUNCUOĞLU
T.C. Tanıtma ve Enformasyon Bakanı
(TMT'nı kuranlara yardımcı oldu.)
(1958)

Hatırlanacağı gibi, Somuncuoğlu, Kıbrıs davamızın siyasi mücadelesi safhasında bu uğurda şehitlik mertebesine erişen devlet adamlarımızdan biridir. Kıbrıs meselesinin siyasi yoldan bir çözüme ulaştırılması için sarfedilen çabalar sırasında, Zürih ve Londra anlaşmalarının müzakere edildiği günlerde, Başbakan Adnan Menderes Kıbrıs meselesini görüşmek üzere, rafakatinde kalabalık bir heyetle T.H.Y. nın bir uçağı ile 17 Şubat 1959 tarihinde Londra'ya harcket etmişti. Menderes'e refakat eden heyetteki Bakanlar arasında Somuncuoğlu'da bulunuyordu. Bu seyahatte THY uçağı Londra yakınındaki bir havaalanına inerken civardaki bir ormana düşmüş ve parçalanmıştı. Bu uçak kazasında, Somuncuoğlu şehit olmuş Başbakan Menderes ise hafif yaralarla sağ olarak kurtulmuştu.

CELAL YARDIMCI
MİLLİ EĞİTİM BAKANI (1957-1960)

Zamanın Milli Eğitim Bakanı Celal Yardımcı ile Kıbrıs'a gönderilecek muvazzaf ve yedek subaylara, öğretmenlik ve Milli Eğitim Müfettişliği maskesiyle Kıbrıs'da görev vermesi için ilişkilerimiz olmuştu. Bakan isteklerimizi memnunlukla karşılamış ve derhal yerine getirilmesi için gereken emirleri vermiştir, bu subaylarımızın Kıbrıs'da göreve gönderilmesi hususunda İngiliz Hükümetinden alınması gerekli izinler için yaptığı teşebbüsleri de sür'atle sonuçlandırmıştır.

NAMIK GEDİK
İÇİŞLERİ BAKANI (1957-1960)

İçişleri Bakanı Namık Gedik, Demokrat Parti Hükümeti'nin etkili Bakanlarından biri idi. Kendisi ile Dışişleri Bakanı Zorlu'nun aracılığı ile tanışmıştık.

Namık Gedik'le ilişkilerimiz özellikle Kıbrıs'a göndereceğimiz subaylarımıza değişik kimlikle pasaport temini için olmuştur. Ayrıca Güney Kıyılarımızda görevli vali, kaymakam ve jandarma komutanları ile koordinasyonumuzu sağlamıştır.

Gedik, gerçektende kendisine işimiz düştüğü zaman derhal ilgililere gereken emirleri verir çalışmalarımızı yürekten samimiyetle desteklerdi. Kendisi ile ilk görüşmemizde; "Bana ihtiyacınız olduğunda, gece gündüz demeden her zaman başvurabilirsiniz" demesi moralimizi yükseltmişti. Bu tavrı T.M.T.'ye ne derece kanat gerdiğinin bir göstergesi idi.

HADİ HÜSMAN
GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI
(1957 - 1960)

Gümrük ve Tekel Bakanı Hadi Hüsman ile de; Mersinde bir silah sevkiyatı operasyonu planladığımız sırada, gümrükte vuku bulan bir olay dolayısı ile, Dışişleri Bakanı Zorlu tarafından kendisi ile görüşmek için gönderildiğim zaman tanışmıştım. Sözünü ettiğim olayın içeriğini anılarının Zorlu ile ilgili bölümünde anlatmıştım.

Zorlu'nun, bize yardımcı olması için telefonla ricada bulunduğu Hüsman'ın makamına gittiğimde beni büyük bir nezaketle karşılamıştı. Anlattıklarımı dinledikten ve isteklerimizi not ettikten sonra; mevzuata uygun olup olmadığına bakmaksızın yetkisini kullanarak bakanlığındaki ilgililere gerekli emirleri vermiştir.

Örneğin Mersin Gümrük Müdürüne telefonla benim yanımda; adlarını kendisine not ettirdiğim subaylara başvurularında gereken hertürlü yardımı yapmasını emretmiştir.

ORGENERAL RÜŞTÜ ERDELHUN
GENELKURMAY BAŞKANI (1957-1960)

T.M.T. görevini üstlendiğimiz zaman Erdelhun Paşa Genelkurmay Başkanı idi ve 27 Mayıs 1960 da gözaltına alınıp Yassıadaya sevkedilinceye kadar bu sıfatını korumuştu. Erdelhun Paşa, bilgi almak veya direktif vermek için bizi çağırmazdı. İmzasına sunduğumuz evrakı dikkatle okur, bir iki soru sorar, Cevdet paşa'nın parafını görür ve imzalardı. Hiçbir evrakımızı geri çevirdiği olmamıştır. İşlerimizi ne engelleyici ve nede teşvik edici bir tutum içinde bulunmamıştır. Küçük rütbeli bir subay olarak, kendilerinden ara sıra teşvik ve takdir beklediğimiz, Genelkurmay Başkanlığı gibi yüce bir makamın sahibi Erdelhun Paşa'nın, yadırgadığımız bu tutumu aslında eleştirilecek bir davranış değildir.

Çünkü biz oyunu kendi özel kuralları içinde oynuyorduk ve Erdelhun Paşa bu kuralların bilincine sahipti. Hükümet bizden gayri resmi olarak, gayri nizami gizli bir görev istemişti. Bizlerde bu göreve gönüllü olmuştuk. Hükümet her türlü desteği yapacağını vaad etmişti, dikkatle ve sadakatle bu vaadini yerine getiriyordu. Ancak, devlet ve hükümet makamlarındaki kişilerden hiçbiri resmen bir sorumluluk yüklenmemişti. Bu kişiler ve bizler T.M.T. konusunda yalnızca vicdanlarımıza karşı sorumlu bulunuyorduk. Onun için biz herhangi bir emir ve direktif olmaksızın faaliyetlerimizde serbestçe hareket edebiliyorduk.

Nitekim hükümetimizden T.M.T.'yi kurulması hakkında aldığımız ilk direktifden sonra, ne Başbakan Menderes ve ne de Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu, Milli Savunma Bakanı Ethem Menderes, Genelkurmay Başkanı Erdelhun Paşa ve 2.nci Başkan Salih Coşkun ve Cevdet Sunay paşalardan, dolaylı veya direkt olarak, faaliyetlerimizle ilgili emir ve direktif aldığımızı hatırlamıyorum. Hatta başımızda bulunan Başkanımız Daniş Karabelen Paşa dahi, hazırladığım T.M.T. planının uygulanmasında bana güvenerek vermiş olduğu insiyatifi bozacak, hareket serbestimi engelleyecek müdahalelerde bulunmamaya özen göstermiştir. Ancak ben de, Paşamın bana göstermiş olduğu bu güveni ve teveccühü sarsacak bir davranış içine girmemiş olduğumu vicdan huzuru içinde ve kesinlikle ifade edebilirim.

Öteki bölümlerde anlattığım Devlet Adamlarımız ve komutanlarımız T.M.T.'ye çok yakın ilgi duyar ve bizi cesaretlendirici teşviklerde bulunurken Erdelhun Paşa'nın sözünü ettiğim çekimser tutumunun nedenini çok defalar düşünmüş, sonunda bazı sezintilerime dayanarak şu sonuca varmıştım. Önce yukarıda da belirttiğim gibi, çok yerinde bir tutumla müdahalecilikten kaçını-

yordu. Belki de hükümet içinde çok kuvvetli bir nüfuza sahip Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu ile aralarında bazı görüş ayrılıkları vardı. Fatin Rüştü Zorlu ise, mevkii ve görevi icabı Erdelhun Paşanın takip etmesi gereken T.M.T. faaliyetlerini bizzat çok yakından takip ediyor, başarılarımızı kolaylaştıracak her türlü çabayı sarfediyordu. Açıkcası, sorunlarımızın halledilmesinde başvurduğumuz ilk yüksek merci Genelkurmay Başkanı değil, Dışişleri Bakanı Zorlu idi. İlk günlerden itibaren tatbikatın bu tarzda gelişmesinin Erdelhun Paşada bir burukluk yaratarak, T.M.T. faaliyetlerimizi biraz uzakdan gözlemeyi uygun görmesi de mümkündür.

ERDELHUN PAŞAYI KIZDIRAN BİR OLAY

T.M.T.'nin kuruluş ve yönetimdeki her karar ve icraat için üst makamlarımıza danışmak ve muvafakatlarını almak işimizin karakterine uymuyordu. Buna tipik bir misal olmak üzere, tafsilatını daha sonra anlatacağım bir anımdan bahsetmek istiyorum:

Bu anım 25 ton silah yüklü balıkçı gemimizin kendi kendini batırması ile ilgilidir. Gemiye telsizle "batırın" emrini ben vermiştim. 1959 yılı 17/18 Ekim gece yarısından sonra saat 02.00 de, gemimiz İngiliz muhribine yakalanmak üzere idi. Ankara'daki T.M.T. karargahımızdan harekatı dakika dakika takip ederken, geminin batırılması kararı için o saatte kimden izin isteyecektim? Erdelhun Paşadan mı?, Zorlu'dan mı? Başkanım Danış Paşaya bile durumu arzedecek ve onayını alacak vakit yoktu. Herşey 5-10 dakika içinde olup bitecekti. Esasen bu gibi ahvalde böyle yapılacağı hakkında gemimizin kaptanına peşinen verilmiş talimatımız vardı. Gemi ile telsiz irtibatımız kesik bulunması halinde de, kaptanın gemisini batırma yetkisi vardı.

Önemli olan silahları ve gemiyi kayıp etmek değildi. Silah ikmali operasyonlarımızda; hem gizlilik kurallarımız ve hem de hükümetimizi zor durumda bırakmamak bakımından gerektiğinde gemiyi batırma riskini göze alıyorduk. Çünkü Dışişleri Bakanı ZORLU'nun; "Her türlü riski göze alarak, mümkün olduğu kadar çok silah göndermenizi istiyorum" demesi bizi cesaretlendirmekle beraber, daha çok dikkatli olmaya sevketmişti.

Olay ertesi gün ortaya çıkınca Erdelhun Paşa öfkelenmiş, olaya el koymuş ve benim hakkımda soruşturma açılmasını emretmişti.

Danış Karabelen Paşa'nın bana anlattığına göre, Erdelhun Paşa, "Devletin silah yüklü gemisini Binbaşı Tansu, kendi kararı ve insiyatifi ile, nasıl batırma emri verebiliyor?" demişti.

Eğer Erdelhun Paşa beni çağırıp da izahat vermemi istese idi, yanılgıya düşmeyecek ve sonunda mahcup olmayacaktı. Çünkü batırdığımız balıkçı gemisi devlete ait değildi.

Erdelhun Paşa benimle konuşmadan soruşturma açtırmayı istemişti. Fakat aynı gün hükümetden aldığı bir uyarı üzerine hakkımdaki soruşturmayı durdurmuştu.

ORGENERAL SALİH COŞKUN
Genel Kurmay 2. Başkanı (1957-1958)

Özel Harp Dairesi Başkanı Daniş KARABELEN Paşa'ya T.M.T.'nın kurulması talimatı Salih COŞKUN Paşa tarafından verilmişti.

T.M.T.'nın kurulması konusunun Hükümet ile Genelkurmay arasındaki müzakeresi sırasında Salih Paşa, T.M.T.'nın kurulması yönündeki düşünceleri desteklemiş, Özel Harp Dairesi'nin bu işi başarabileceğini ileri sürerek teşvik edici bir davranışta bulunmuştu.

Orgeneral Salih COŞKUN
Genelkurmay 2. Başkanı, sonra M.S.B. Müsteşarı (TMT'na kanat gerdi.) (1958)

T.M.T.'nın kurulması izninin verilmesinden sonra Salih Paşa'nın "harekete geçin" talimatını verirken Daniş Paşa'ya söylediği şu sözler çok ilginçtir.

"Paşam, çok önemli ve gizli bir Devlet görevi üstlendiniz. Bir çok zorlukları olan ve çok dikkatli olunması gereken bu görevde mutlaka başarılı olmanızı istiyorum. Bu görevi yerine getirirken faaliyetleriniz sırasında hükümet'in ve silahlı kuvvetlerin adından söz edilmemelidir.

Hiç bir kuşkunuz olmasın, arkanızda hükümet var, Genelkurmay var ve şahsen ben varım. Daima size yardımcı olacağım, size ve subaylarınıza güveniyorum, Tanrı yardımcınız olsun."

Salih COŞKUN Paşa'nın bu sözleri bana aynen Daniş Paşa tarafından nakledilmiştir.

30 Ağustos 1958 tarihinde Milli Savunma Bakanlığı Müsteşarlığına atanan Salih COŞKUN Paşa, bu bakanlıkla olan ilişkilerimizde de yardımcı olmuş ve isteklerimizin yerine getirilmesinin takipçisi olmuştur.

Milli Savunma Bakanlığı'ndan isteklerimiz genel olarak silah ve muhimmat konusunda olurdu. İhtiyacımız olan silah ve mühimmat listesini Salih COŞKUN Paşa'ya verdiğimiz zaman, hemen onların kayıttan düşülmesi işlemlerini tamamlatır Bakan Ethem MENDERES' e onaylattıktan sonra bize verirdi. Biz de, bu evrakla Milli Savunma Bakanlığı depolarından teslim aldığımız silah ve mühimmatı güney kıyılarımızda tesis ettiğimiz gizli sevk merkezlerine gönderir depolardık.

Bu normal olmayan işlemlerin silah depolarıyla temas ettiğimiz sırada öne sürdüğümüz maske hikayelerine rağmen bazı subayların dikkatini çekeceğini ve kuşku uyandırabileceğini düşünmüyor değildik. Nitekim; 27 Mayıs 1960 ihti-

lalini yapmaya hazırlanan subayların kulaklarına bu konu; "Adnan MENDERES özel sivil militanlarını silahlandırıyor." şeklinde fısıldanmıştı.

Bu sebeple de ihtilalci subaylar başarılı oldukları taktirde ilk planda başta Daniş Paşa olmak üzere Özel Harp Dairesi'nin bütün subaylarını göz altına almayı önceden kararlaştırmışlardı.

Ben 27 Mayıs ihtilalinin ilk günü bunu öğrenince hemen Milli Birlik Komitesi'ndeki arkadaşlarımla ve bu arada o gün Başbakanlık Müsteşarlığı'nı üstlenen Komite üyesi Alpaslan TÜRKEŞ ile görüşerek Özel Harp Dairesi'nin fonksiyonunu ve ne gibi işlerle meşgul olduğunu anlatmıştım. Komiteyi tam zamanında uyarmak suretiyle büyük bir skandalı önlemiştim.

Salih Paşa, gerçekten de T.M.T. olayının heyecanını bizimle paylaşmıştır. Faaliyetlerimiz hakkında sık sık bilgi alır, problemlerimiz olup olmadığını sorar, varsa çözümlerdi.

Kendisine Anamur' dan ilk silah sevkiyatımızı rapor ettiğim zaman çok memnun olmuş "Bu işi başaracağınızdan emindim." demişti.

Salih Paşa Hükümetin isteği üzerine bizzat kendisinin planladığı 1958 Irak İhtilali sırasında, Irak kralı ve öteki devlet adamlarının kurtarılmasını amaçlayan hava operasyonuna, gönüllü olarak katılmış olmamdan dolayı bana özel bir yakınlık duyardı. Herhangi bir vesile ile huzuruna çıktığımda beni sempati ile karşılardı.

İstiklal Madalyası sahibi olan Salih COŞKUN Paşa, derin askeri ve siyasi bilgiye sahip bir strateji uzmanı idi. Önceki yıllarda kurmay subayları yetiştiren harp akademilerinde hocalık yapmıştı.

Zamanın Hükümeti'nindc takdir ve güvenini kazanmış olan Paşa'ya geleceğin Genelkurmay Başkanı gözü ile bakılmakta idi. Açıksözlü ve hoşgörülü olan Paşa'nın fikirlerini ve inançlarını devletin en üst kademelerinde çekinmeden serbestçe savunduğunu bilmekteyim.

Salih COŞKUN Paşa, 27 Mayıs'tan sonra Cumhurbaşkanı, Bakanlar Kurulu Üyeleri, Milletvekilleri, Genelkurmay Başkanı ve diğer birkaç generalle birlikte göz altına alınarak yassı adaya gönderilmişti. Ancak kendisine isnat edilecek bir suç bulunamadığı için yargılama dışında tutulmuş ve serbest bırakılmıştı.

Salih COŞKUN Paşa'nın, 27 Mayıs 1960 günü, darbeci subaylar tarafından gözaltına alınması; o zaman ki siyasi çevrelerde de ifade edildiği gibi, o'nun; Demokratik Parti'nin değerli milletvekillerinden Âliye Çoşkun Hanımefendi ile evli bulunması bahane edilerek, aslında Türk Silahlı Kuvvetleri üzerindeki etkinliğinden çekinilmiş olmasından kaynaklanmıştır.

Salih COŞKUN Paşa'nın Milli Savunma Bakanlığı Müsteşarlığı'na atanması ile Genelkumay 2. Başkanlığı'na getirilen Cevdet SUNAY Paşa ise; Genelkurmay Başkanı olarak görevde kalmanın yolunu bulmuş, emekli olduktan sonra da önce senatörlüğe ardından da Cumhurbaşkanlığı'na seçilmişti.

SALİH COŞKUN PAŞA'NIN IRAK İHTİLALİ SIRASINDA KRAL FAYSALI KURTARMAK İÇİN DÜZENLEDİĞİ HAVA OPERASYONU

Genelkurmay İkinci Başkanı Orgcneral Salih COŞKUN Paşa'yı anlatırken; onun makamında bulunduğum bir sırada, şahidi olduğum tarihi bir konuşmadan da söz etmek istiyorum:

8 Temmuz 1958 günü Irak'da General Kasım tarafından yönetilcn bir askeri ihtilal yapılmıştı.

Aynı gün Başkanımız KARABELEN Paşa acele Genelkurmay'a çağırılmış ve dönüşünde bana şunları anlatmıştı:

"Çok kritik bir gündeyiz. Hükümet ve Genelkurmay çok hareketli. Irak'a askeri müdahale düşünüyorlar.

Güneydoğu'da askeri birlikler hareket halinde. Müdahale gerçekleştiği taktir de dairemize düşen görevler sözlü olarak tcbliğ edildi, not aldım.

Ayrıca Irak'a bir hava operasyonu planlanıyor ve bu operasyona bizden de bir subayın katılması isteniyor. Bu operasyonla Irak Kralı Faisal, Kraliyct Naibi Abdülilah ve Başbakan Nuri Said Paşa'nın kurtarılmaları amaçlanıyor.

Şu an Irak'daki gerçek durum bilinmiyor. Irak Devlct Adamları'nın akibetleride belirsiz öğrenilmeye çalışılıyor."

Daniş Paşa'nın bundan sonra sürdürdüğü konuşmalarından, Genelkurmay tarafından dairemizden istenilen subayın belirlenmesinde güçlük çektiğini anlamıştım. Bunun üzerine tereddüt etmeden; "Paşam, biz ne güne varız, ben bu göreve hazırım, Genelkurmay'a adımı bildirebilirsiniz." diyerek onu sıkıntıdan kurtarmıştım.

Bu jestimden son derece memnun olan Daniş Paşa, ayağa kalkarak beni sevgi ile kucaklamış ve alnımdan öpmüştü. Ardından da "Teşekkür ederim TANSU, beni zor bir durumdan kurtardın." dedikten sonra şunları söylemişti:

"Şimdi adını telefonla Salih COŞKUN Paşa'ya bildireceğim. Sen hemen Genelkurmay'a git, kendisini gör ve talimatını al. Seni bekliyor olacak."

Salih COŞKUN Paşa'nın huzuruna çıktığımda beni güleç bir yüzle karşılamış, göreve gönüllü olarak katılmamdan dolayı takdirlerini bildirerek iltifatta bulunmuştu.

Havadan yapılacak bu kurtarma operasyonuna çok önem verdiklerini belirten Salih COŞKUN Paşa şöyle konuşmuştu:

"Irak'daki ihtilal hareketinin gerçek durumunu ayrıntıları ile tespite çalışıyoruz. Bu gecc saat 21:30'da burada operasyona katılacak öteki subaylarla bir-

likte bir toplantı yapacağız. Bu toplantıda; o zamana kadar alınacak haberlere göre yapılacak değerlendirmeden sonra operasyonun kesin şekli belli alacak, son talimatı o zaman vereceğim. Sen buradan ayrılırken ev telefon numaranı özel kalemc not ettir ve akşam telefonumu bekle."

Bu sırada Salih Paşa'nın odasına Genelkurmay Başkanı Orgeneral Rüştü ERDELHUN girmişti. Salih COŞKUN Paşa'nın beni kendisine "Özel Harp Dairesi'nden hava operasyonuna katılacak subay" diyerek tanıtmasından sonra, ERDELHUN Paşa; "Demek sensin, memnun oldum. Bu çok dikkatli olunmasını gerektiren bir görev. Başarı ile sonuçlandırmanızı diliyorum." demişti.

ERDELHUN Paşa, zaman zaman imza için huzuruna çıktığımdan zaten beni tanıyordu.

Bundan sonra yanlarında benim de bulunmamda sakınca görmeyen iki Paşa'nın aralarında ayak üstü şu konuşmalar geçmişti:

ERDELHUN Paşa "Durum çok kritik Paşam, Irak ihtilalinin ne suretle geliştiği hala açıklığa kavuşmadı. Çelişkili haberler geliyor. İhtilalin lideri General KASIM imiş. Kral ve öteki devlet adamlarının durumları belirsiz. Gerekirse yapılacak askeri müdahale için hazırlıklar ilerliyor. Ancak hükümet henüz kesin kararını vermedi.

Durumu siz nasıl değerlendiriyorsunuz Paşam?"

COŞKUN Paşa - "Evet çok nazik günler geçiriyoruz. Ortadoğu karışabilir. Batılı devletlerin ve Rusya'nın olayı dikkatle izledikleri kuşkusuzdur. Bağdat Paktı dolayısı ile Irak'la aramızda ittifak bağlantısı var. Orada dost bir Hükümet iktidarda idi. İhtilalciler başarılı olurlarsa bizim için tehlikeli olabilirler. Ülkemizin çıkarları Irak'ın dost hükümetlerce yönetilmesini gerektiriyor.

Bu sebeple ben; eğer Irak Devlet Adamları kendilerine sadık askerler tarafından korunmakta iseler, Irak'a askeri müdahalede bulunarak meşru nizamın devamını sağlamalıyız görüşündeyim.

Rusya bu hareketimizi bahane ederek bize saldıramaz kanısındayım. NATO bizi yalnız bırakmayacaktır. Çünkü Irak coğrafi konumu itibarı ile Batılılar için de çok önemlidir.

Halen atom silahlarında Batılı müttefiklerimiz üstünlüğe sahip. İleride ne olacağı bilinemez. On-onbeş sene sonra Rusya atom silahlarında eşitlik, belkide üstünlük sağlayabilir. Bu takdirde bizim ve Batılı devletlerin işi daha da zorlaşır.

Ben, Irak'ın yeni yöneticilerinin Rusya ile anlaşmasından ve onların nüfuz alanına kaymasından endişe etmekteyim."

ERDELHUN paşa COŞKUN Paşa'yı dikkatle dinledikten sonra karşı bir görüş ileri sürmeden şöyle konuşmuştu:

ERDELHUN Paşa - "Önce Irak Devlet Adamları'nın nerede ve ne oldukları belli olsun. Durumu değerlendirir, görüşümüzü tespit eder, Hükümet' e bildiririz. Bu çok önemli tarihi kararı Hükümet verecektir.

Bunun üzerine COŞKUN Paşa; "Evet Paşam çok doğru. Bekleyelim, görelim." dedikten sonra odadan çıkmak üzere kapıya yönelen ERDELHUN Paşa'yı uğurlamıştı.

Bu arada COŞKUN Paşa bana "Sen şimdi git, hazırlıklarını tamamla, gece tekrar görüşeceğiz demişti.

Aynı gün akşam saaat 20:00'de COŞKUN Paşa evime telefon ederek saat 21:30'da makamındaki toplantıda hazır bulunmamı emretmişti.

Belirlenen saatte COŞKUN Paşa'nın özel kalemine gittiğimde operasyona katılacak ötcki iki subay orada idi. Biri Genelkurmay'dan Kurmay Binbaşı Fikret ELBİZİM (Sonradan korgeneralliğe kadar yükselmiştir.), öteki yine Özel Harp Dairesi'nden Yedek Subay Teğmen Çelik SINAL idi ve operasyona tercüman olarak katılıyordu. Hazırlanan uçağın pilotu ve mürettebatına daha önce gerekli talimat verildiği için bu toplantıya çağrılmamıştı.

Salih COŞKUN Paşa, bizi sıcak bir davranışla karşılayarak, "Oturun bakalım çocuklar." dedikten sonra şunları söylemişti:

"Devletimiz için çok önemli ve tarihi bir görev üstlendiniz ve inşallah başaracaksınız.

Irak'dan bu saate kadar ihtilalin başarı durumu ve Devlet Erkanı'nın ne olduklan hakkında kesin bir haber alınamadı. Belirsizlik devam ediyor. Onlar sağ olsalar bile nerede olduklan bilinmiyor. Bu durumda uçağın Irak' da ineceği yeri tespit etmek mümkün değil. Bu nedenle operasyonun Irak topraklarındaki bölümünü iptal ettik. Yalnız ÜRDÜN'ün Başkenti Amman'a uçacaksınız. Irak Devlet Adamları'nın Ürdün'e sığınmış olabileceklerine dair haberler var. Ürdün Hükümeti ile Amman Büyük Elçimiz Mahmut DİKERDEM operasyondan haberdar edilmiştir. İsrail Hükümeti'nden de hava sahalarından geçiş izni alınmıştır. Uçarken nereden gelip nereye gittiğinize dair sorulacak sorulara hiçbir cevap verilmeyecektir. İsrail üzerinden uçarken de yalnız uçuş izni numarası verilecektir.

Kral ve beraberindekileri Ürdün'de bulursanız, onları alıp hemen Ankara'ya getireceksiniz. Bu hususta Ürdün Hükümeti ile gerekli anlaşma yapılmıştır.

Kral ve öteki Devlet Adamları henüz Ürdün'e sığınmamış iseler onların durumları aydınlanıncaya kadar Amman'da bekleyeceksiniz. Irak Genelkurmay Başkanı'nın bugün ziyaret için geldiği Amman'da olduğunu biliyoruz. Onu da Ankara'ya getireceksiniz.

Irak' daki ihtilal hareketi Ürdün' e de bulaşmış olabilir. Dikkatli olmalısınız. Ürdün' deki siyasi durumu, Irak ihtilalinin Ürdün'deki yankılarını ve Kral Hüseyin' in tutumunu tespit edin. Ürdün Hükümeti'ne sizin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Genelkurmay Başkanlığı'nın resmi temsilcisi olduğunuzu bildirdik.

Ben her ihtimale karşı uçağa iki makineli tüfek koydurdum. Amman Hava Alanı'na inmeden önce birkaç tur atarak, aşağıyı inceleyin, bir karışıklık ve harekat olup olmadığını tespit edin. Güvenliğinizden emin olursanız hava alanına inersiniz. İndikten sonra bir tecavüze uğrarsanız da hemen havalanırsınız. Ateş edilirse karşılık verirsiniz.

Giderken tabancalarınızı da yanınızda bulundurun.

Söyleyeceklerim bu kadar. Dikkatli olun. Uçağınız yarın sabah saat 8:00'da Etimesgut Hava Alanından kalkacak. Başarılar diliyorum, yolunuz açık olsun."

Ertesi sabah 9 Temmuz 1958 günü planlandığı gibi saat sekizde Etimesgut'tan havalanmıştık. Kıbrıs Adası'nın doğusundan güneye doğru uçarken iki ingiliz jet uçağı etrafımızda dönmeye başlamışlardı. Sorularını cevapsız bırakmıştık. Bizi beş dakika kadar takip ettikten sonra uzaklaşmışlardı. Lübnan açıklarına geldiğimizde Amerikan 6. Filosuna mensup savaş gemileri Lübnan'a doğru seyrediyorlardı. Amerikan gemileri birkaç gün sonra Lübnan' a asker çıkarmışlardı. İsrail üzerinden geçerken bir sorun olmamıştı. Uçuş iznini bildirerek geçmiştik.

Amman hava alanı sakindi. Bir kaç tur attıktan sonra tedbirlerimizi alarak alana indik. Biz, uçaktan inmeden terminalden uçağa doğru çoğunluğu sivil bir heyet uçağa doğru yaklaşıyordu, düşmanca bir tavırları yoktu. Tabancalarımızı kılıfına koyduk, belimize taktık ve uçaktan indik.

Bizi karşılayanlar Ürdün Hükümeti yetkilileri idi. İçlerinden üçü de Bakan idi. Bizi Ürdün'e askeri birlik indirecek Türk Ordusu'nun öncüsü sanmışlardı. Terminale geldiğimizde bize çok sıcak yakınlık göstermişler ve ikramlarda bulunmuşlardı. Türkiye'nin Amman Büyükelçisi Mahmut DİKERDEM'de bizi karşılayanlar arasında idi. Bizi alıp Büyükelçilik'e götürdüler.

Büyükelçiye geliş maksadımızı anlattık ve Başbakan'la, mümkün olursa da Kral Hüseyin'le de görüşmek istediğimizi söyledik.

Büyükelçilik'e geldiğimiz sırada kötü haber de elçiliğe ulaşmıştı. Irak Kralı Faisal ve Kraliyet Ailesi ihtilalci subaylar tarafından sarayları basılıp öldürülmüşlerdi. Irak Başbakanı Nuri Sait Paşa da sığındığı bir evden çarşaf örtünerek kadın kıyafetinde kaçarken bir ihbar üzerine o da yakalanmış ve öldürülmüştü.

Ürdün'de olduğunu sandığımız Irak Genelkurmay Başkanı da ihtilal yapıldığından habersiz bizim Amman'a gelmemizden önce Irak'a dönmüş olduğundan o da yakalanmış ve idam edilmişti.

Bu durumda Ürdün'den elimiz boş dönecektik. Ürdün'de iki gün kaldık. Salih Coşkun Paşa'nın istediği istihbaratı yaptık. Biz Ürdün'den ayrılmadan önce Ürdün Kralı Hüseyin'e karşı düzenlenmek istenen bir darbe teşebbüsü, Kralın cesur davranışı, kendisine sadık askerlerin ve subayların Kral'ın yanında yer almaları ile önlenmişti.

Bu gelişmelerden sonra Türkiye, Irak'a askeri müdahaleden vazgeçmişti.

Planlanan ve uygulamaya da geçilen bu kurtarma operasyonu hükümetimizin düşündüğü şekilde başarı ile sonuçlanmış olsa idi, bütün Dünya'da yankı yapacak ve sansasyonel bir haber olacaktı. Bu arada dünyada Türkiye'nin prestiji yükselecekti.

Yaptığımız operasyona katılanlara da herhalde, kahramanlık sıfatı yakıştırılacaktı. Tıpkı; İkinci Dünya Savaşı sırasında İtalya'da bir dağ evinde hapiste bulunan faşist İtalyan Diktatörü Benito MUSOLİNİ'nin Alman Nazi Diktatörü Adolf HİTLER'in pilot ve subaylar tarafından kurtarılması olayında olduğu gibi.

Bilindiği gibi İkinci Dünya Savaşı sonlarına doğru İtalya'yı işgal eden Amerikan Ordusu ile işbirliği yapan Muhalif Güçler MUSOLİNİ'yi yakalayarak bir dağ evine hapis etmişlerdi. HİTLER'de bir hava operasyonu düzenleterek müttefiki ve kader arkadaşı MUSOLİNİ'yi kaçırarak kurtarmıştı. Fakat, savaşın sonunda MUSOLİNİ bu defa İtalyan halkı tarafından metresi ile birlikte ayaklarından asılarak öldürülmüşlerdi.

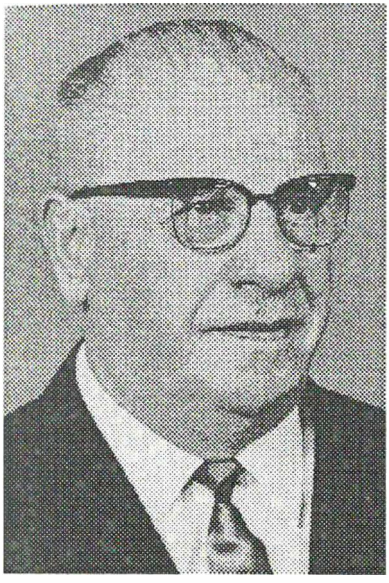
Bizim yaptığımız operasyonda ise maalesef bizi görevlendiren devlet adamlarının gönüllerini dolduran hayaller gerçekleşmedi.

Söz konusu operasyon da, o günden bu güne hatıralarda bir özenti olarak kaldı. Bu tarihi olay Dışişleri Bakanlığı ve Genelkurmay arşivlerine geçtimi bilmiyorum?

Tam kırk yıl sonra açıkladığım bu olay acaba tarih yazarlarının gözüne çarpacak mı?..

ORGENERAL CEVDET SUNAY
GENELKURMAY 2 NCİ BAŞKANI
(1956-1960)

30 Ağustos 1958 tarihinde Orgeneral Salih Coşkun'un Milli Savunma Bakanlığı müsteşarlığına atanması ile boşalan Genelkurmay 2.nci Başkanlığına, Harekat Dairesi Başkanı Orgeneral Cevdet Sunay getirilmişti: Cevdet Paşa Harekat Dairesi Başkanı iken Dairemiz ona bağlı idi. Bu nedenle kendisi ile direkt temasta idik. Şubemle ilgili konularda imza için huzuruna çıkardım. Beni oradan tanıyordu.

Orgeneral Cevdet SUNAY
Genelkurmay 2. Başkanı (1958) sonra Cumhurbaşkanı
(TMT'yc kanat gerdi.)

Cevdet Paşa 2.nci Başkan olunca, T.M.T. ile ilgili faaliyetlerimizin de takipcisi olmuştu. İstiklâl Madalyası sahibi Cevdet Paşa'nın nazik, yumuşak ve hoşgörülü tabiatı kendisine cesaretle yaklaşmamız imkânını verir ve sorunlarımızın çözümünü kolaylaştırırdı. Salih Paşa gibi Cevdet Paşa'da yetkilerini başarımız için sonuna kadar kullanmaktan kaçınmazdı. Kendisine sunduğumuz her öneriyi onaylardı. Geri çevirdiği hiç bir önerimiz olmamıştı. Çalışmalarımızda bize cesaret vermiş, teşviklerde bulunmuştur.

Cevdet Paşa Genelkurmay 2.nci başkanlık görevine başladıktan hemen sonra T.M.T. hakkında brifing istemiş, bunun için Danış Paşa ile birlikte huzuruna çıkmıştık. Kendisi Mayıs 1958'de başladığımız çalışmaların dört aylık sonucunda alınan mesafeyi görünce çok memnun olmuştu. Bu arada T.M.T.'nin Kuruluşu için hazırladığım proje dosyasının üzerinde K.İ.P. işaretini görünce onun ne anlama geldiğini sormuştu. Ben de "KIBRISI İSTİRDAT PROJESİ" sayın orgeneralim deyince gülümseyerek, "İyi iyi böyle düşünmeniz güzel" demişti. Cevdet paşa böylece bizim idealimizi de paylaşıyor ve dosyayı da bu bende kalacak diyerek alıp çekmecesine koyuyordu.

Cevdet Paşa T.M.T.'nin haftalık çalışması ve gelişmesi hakkındaki raporlarımızın muntazaman kendisine getirilmesini ister, bunlardan bilgilenir, T.M.T.'yi devamlı izlerdi. Cevdet Paşa Ankara'ya eğitim için gelen mücahitlerin

kamplarını ziyaret etmekten de hoşlanırdı. Bana "eğitim sonlarında yapılan yemin törenlerinden haberdar et geleceğim" derdi. O törenlerde mücahitlere konuşma yapar morallerini yükseltir, onlarla sohbet ederdi.

Mücahitler yemin töreninde Türk Ordusunun bir Orgeneralinin bulunması ve kendileri ile ilgilenmesinden kıvanç duyar heyecanlanırlardı. Netice itibarı ile Cevdet Paşa T.M.T.'ye çok değerli katkılarda bulunmuş, bizim dönemimizde (1958 - 1961) T.M.T.'ye KANAT GEREN generallerden biri olmuştur.

27 Mayıs 1960 ihtilâlinde, ihtilalci subaylarla daha önce bir bağlantısı olmadığı halde, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Rüştü Erdelhun tutuklanıp Yassıada'ya götürülürken, Cevdet Paşa'nın önce mevkiini muhafaza etmesi, hemen ardından da Genelkurmay Başkanlığına getirilmesi O'nun ihtilal komitesi ile ne kadar uyumlu çalıştığını göstermesi bakımından dikkate değerdir. Cevdet Sunay Paşa ile ilgili bu yazımı Onun yadırgadığım bir tavrından söz ederek tamamlayacağım. 27 Mayıs 1960 ihtilalinin haftasında bir gün, genelkurmaya gitmiştim. Cevdet Paşa'yı ihtilal komitesi Genelkurmay Başkanlığına getirmişti. Başkanlık odasının yanındaki salon, komite üyeleri, general ve yüksek rütbeli subaylarla dolu ve kalabalıktı. Hararetli konuşmalar oluyordu. Salonda yemek masaları kurulmuştu. İhtilalin başına getirilen Orgeneral Cemal Gürsel bekleniyordu. Odasının kapısında Cevdet Sunay Paşa ile karşılaşmıştım. Bana ne istediğimi sormuştu. Kendisine acele halledilmesi gereken bir sorunumuz ve önerimiz olduğunu söyleyerek konuyu açıklamıştım. Bana "Tamam bana göre uygun ancak komite üyesi yüzbaşı, binbaşı ve albaylarla görüşmem lazım, onlara laf anlatmak zor oluyor. Şimdi sırası değil sonra görüşelim" demişti.

Cevdet Paşa, 27 Mayıs ihtilal komitesi ile ihtilalden önce bir bağlantısı olmadığı halde, onlarla uyumlu çalışabilme ve 27 Mayısdan sonra Genelkurmay Başkanı olmanın yolunu bulmuş ve bu makam da 1966 yılına kadar kalmıştır. 1966'da Cemal GÜRSEL Paşanın ölümünden sonra, ordudan ayrılarak birkaç günlük kontenjan senatörlüğünden sonra Türkiye'nin 5.nci Cumhurbaşkanlığına seçilmiştir.

ORAMİRAL FAHRİ KORUTÜRK
DENİZ KUVVETLERİ KOMUTANI
(1957-1960)

27 Mayıs 1960 öncesi Deniz Kuvvetleri Komutanı Merhum Oramiral Fahri Korutürk için "T.M.T.'ye kanat geren bir komutandı" diyemediğim için üzgünüm.

Korutürk keşke bizi hayal kırıklığına uğratmasaydı da, onu da öteki Devlet Adamlarımız ve komutanlarımız gibi, T.M.T.'ye kanat gerenler arasında sunabilse idim.

Orgeneral Fahri KORUTÜRK
Deniz Kuvvetleri Komutanı (1958) sonra Cumhurbaşkanı (TMT'nı kuranları hayal kırıklığına uğrattı.)

Korutürk, soyadının kendisine Atatürk tarafından verildiği hakkındaki anısını şöyle anlatmıştır.

"Soyadları Kanununun kabul edildiği günlerde herkes kendisine uygun bir soyadı bulmak telaşındadır. Korutürk'de henüz soyadı almayanlardandır.

Korutürk, bir gün üniformalı olarak Ankara'nın Ulus semtindeki ünlü Karpiç Restorant'a akşam yemeğine gider ve bir masaya oturur. Tesadüf Atatürk'de oradadır, yakın dostları ile yemek yemekte ve sohbet etmektedir.

Genç deniz subayı Fahri, Atatürk'ün dikkatini çeker ve onu masasına davet eder. Atatürk, genç deniz subayı ile konuşmaları sırasında onun soyadının ne olduğunu sorar. Genç deniz subayı henüz soyadı almadığını söyleyince Atatürk, "öyle ise senin soyadın Korutürk olsun" der. Genç deniz subayı Fahri'de "Emredersiniz paşam, sağ olunuz" der ve gereğini yapar.

Bundan sonra Atatürk'den referanslı Fahri Korutürk'ün bahtı açılmıştır. Muntazaman terfiler ederek mesleğinin zirvesine ulaşır. 1958 yılına gelindiğinde, o artık Oramiral rütbesi ile Deniz Kuvvetleri Komutanıdır.

27 Mayıs 1960 Askeri ihtilalinin getirdiği yeni rejimde Korutürk, önce Cumhuriyet senatosu üyeliğine, ardından da 1973 yılında Cevdet Sunay'dan boşalan Cumhurbaşkanlığına seçilir ve ATATÜRK'ün Çankaya'daki koltuğuna oturur. Korutürk bu koltuk da 1980 yılına kadar oturmuştur.

Buraya kadar anlattıklarımın hepsi çok güzeldir de; onun son derece yadırgadığımız bir tutumunu da belgelemekten kaçınmayacağım.

Atatürk'ün "Türkü Koru" anlamında soyadı verdiği Korutürk, bizim açımızdan bu soyadına uygun bir davranışta bulunmamıştır. Kıbrıs milli davamız için örgütlenen gizli teşkilatımızı silahlandırmak için çırpınan T.M.T. mücahitlerini, Akdenizin dalgaları ile boğuşurken ve şehit olurlarken onları korumamış, yalnız bırakmıştır. T.M.T.'nin kuruluşunda en önemli konumuz olan silah sevkiyatı operasyonlarında donanması ile uzakdan yakından destek vermemiştir. Hem de; Başbakan'ın, Genelkurmay Başkanı'nın Milli Savunma ve Dışişleri Bakanlarının, yardım etmesi için telefonla ricada bulunmalarına rağmen KORUTÜRK destekden kaçınmıştır. Korutürk; bağlı bulunduğu üst makam Genelkurmay Başkanlığı ile, kendi hükümetine karşı olan sorumluluklarına duyarlı olmak yerine, NATO Başkomutanı'na karşı olan sorumluluğunda duyarlı olmayı tercih etmiştir. Bu nedenle de Korutürk bizi hayal kırıklığına uğratmıştır.

Bu hayal kırıklığımızın öyküsü ise şöyledir:

Mücahit Vehbi MAHMUT, Asaf ELMAS ve arkadaşlarından oluşan "ARI" kod adlı ekiple Anamur'dan, Kıbrıs'ın Kuzey Batı kıyısındaki ERENKÖY'e, küçük motorlarla, 16 Ağustos 1958'de başlatılan silah sevkiyatı aralıksız devam ederken, 9 Kasım 1958 günü aldığımız acı bir haber yüreklerimizi dağlamış derinden sarsılmıştık. O gün ARI Ekibinden Asaf ELMAS ve Hikmet REZVAN adlarındaki kahraman iki mücahidimizi, Akdeniz'in fırtına ile azgınlaşan dalgalarına kurban vermiştik. Fakat ne varki, bu facia ne bizi, ne de ARI ekibinin öteki kahraman mücahitlerini yıldırmamıştı. Bu gönüllü, korkusuz kahraman ekip, 9 Kasım 1958 gününden sonra da canlarını dişlerine takarak T.M.T.'ye silah taşımaya devam etmişlerdi.

Biz, Akdeniz de başımıza böyle bir facianın gelebileceğini önceden düşünmemiş değildik.

Kıbrıs'a silah sevkiyatı için yalnızca ARI ekibine bel bağlamamıştık. Çeşitli alternatifler üzerinde çalışmalar yapıyorduk. Başbakan Adnan MENDERES'in aracılığı ile temasta olduğumuz armatörlerin gemilerinden yararlanmak için plânlar yapıyorduk. Kıbrıs'a erzak taşıyan ticari gemi sahipleri ile Mersin'deki görüşmelerimiz sürüyordu. Ayrıca, güvenilir resmi kişilerin tanıştırdığı uluslararası profesyonel kaçakçılardan biri ile anlaşmış, hatta arkadaşlarımızdan yüzbaşı Cemal Biber'e gemi adamı belgesi temin ederek o kişinin gemisi ile Kıbrıs limanlarına bir deneme seferi yaptırmıştık. Bütün bu hazırlıklarımızın dışında en önemlisi de, kendimizin sahip olacağı 25-30 tonluk, süratli bir balıkçı gemisi satın alınması idi. Özellikle bu projede azimli ve kararlı idik ve mutlaka gerçekleştirecektik.

Esasen ARI Ekibinden yararlanmamız bir başlangıçtı ve geçici idi. Bununla beraber ARI Ekibinin güvenli seferler yapabilmesi için ciddi ve enerjik girişimimiz olmuştu. Bize göre ARI Ekibinin sefer yapacağı günler Deniz Kuvvetlerimizden bir devriye gemisi, harekatımızı destekleyebilir, onları uzaktan izleyerek kollayabilir, bir tehlikeli durumda da imdatlarına yetişebilirdi. Esasen ARI Ekibinin motorları gündüz vakti Türk karasularında geceleri de açık denizde ve Kıbrıs karasularında seyrediyorlardı.

Bu düşüncemizi hayata geçirebilmek için şu girişimlerde bulunmuştuk.

Önce Genel Kurmay 2.nci Başkanı Orgeneral Cevdet Sunay'a, Daniş KARABELEN Paşa ile birlikte önerimizi anlattık, makul karşılamıştı. Ardından Milli Savunma Bakanı Ethem MENDERES ve Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü ZORLU'ya projemizi açıkladık ve yardımcı olmalarını arzettik. Onlar da, uygun buldular ve Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Fahri KORUTÜRK'e telefon ederek görüşmemizi sağladılar. Sözünü ettiğim üç devlet adamı önerimizi sakıncalı bulmamışlar ve desteklemişlerdi. Doğrusu biz de bu safhada bir hayli ümitlenmiştik.

Daniş Paşa Oramiral Korutürk'ten randevuyu alıp da görüşmeye giderken beni de yanına almıştı. Korutürk bizi, yanında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanı Amiral Şeref KARAPINAR olduğu halde kabul etmiş, nazik bir tavırla karşılamış oturmamız için yer göstermişti. Daniş Paşa, KORUTÜRK'e T.M.T. hakkında özet olarak bilgi verdikten sonra konuyu ARI Ekibinin silah taşımadaki cansiperane çalışmalarına getirmişti. Bu arada, kahraman mücahitlerimizin yaptıkları tehlikeli seferlerde can güvenliklerinin mümkün olduğu kadar korunması gereğine değinmiş ve bu konuda Deniz Kuvvetlerimizden beklediğimiz destekle ilgili öneriyi benim anlatacağımı söylemişti. Ben de KORUTÜRK'e, ARI Ekibinin silah taşımaları ile ilgili faaliyetlerini ayrıntıları ile anlatmış ve yukarıda sözünü ettiğim önerimi açıklamıştım.

T.M.T. hakkındâ fazla bir bilgisi olmadığı görülen KORUTÜRK; bizi ilgi ile ve büyük bir dikkatle dinlemişti. Sorular da yönelten Korutürk, aldığı yanıtlardan sonra, Daniş Paşaya memnunluğunu bildirmiş, teşekkür etmiş ve kutlamıştı. Ardından da "Çok önemli ve milli bir görev yapıyorsunuz, size Deniz Kuvvetleri olarak elimizden gelen yardımı yapmak isteriz. Ancak, donanmadan bir savaş gemisini ayırarak bu gayri nizami silah sevkiyatında destekleme işi çok önemli ve nazik bir mesele. Konuyu kurmay başkanımla inceleyip bir karara vardıktan sonra sizi haberdar ederiz, tekrar görüşürüz" demişti.

KORUTÜRK'le bu ilk temasımızda sonunda hayal kırıklığına uğrayacağımız havasını hissetmiştik. Çünkü peşin olarak "Merak etmeyin, bunun bir yolunu

bulur hallederiz" diyememişti. İki gün sonra amiral KARAPINAR'ın telefonla Daniş Paşaya yaptığı davet üzerine yine Daniş Paşa ile birlikte KORUTÜRK'ün huzuruna çıkmıştık.

Korutürk, kararını şöyle açıklamıştı. "Donanmamızın bütün gemileri NATO emrindedir. En küçük gemilere varıncaya kadar hepsinin her an nerede olduğu NATO Başkomutanlığınca devamlı izlenmektedir. Herhangi bir gemimiz görev yeri dışına çıktığı takdirde hemen anlarlar ve araştırmaya kalkarlar. Bu da silah sevkiyatı faaliyetlerinin açığa çıkmasına sebep olabilir. Bu sebeble silah sevkiyatı günlerinde bir gemi tahsis etmemiz mümkün olmayacak. Fakat deniz Kuvvetleri bu isteğiniz dışında, mümkün olan desteği yapacaktır. Müracaatınızda Amiral KARAPINAR bu işle meşgul olacaktır."

Deniz Kuvvetleri Komutanı nezdinde yaptığımız girişim gerçekten de tam bir hayal kırıklığı ile sonuçlanmıştı. Bizi KORUTÜRK'e gönderenlere sığınarak isteğimizde ısrarlı olmamız yakışık almazdı ve anlamı da yoktu. Çünkü o kesin kararını vermişti. Daniş KARABELEN Paşa da yalnızca teşekkür etti ve sustu. Bu durumda bana da zaten söz düşmezdi.

Korutürk'ün "RED" cevabını bizi Ona gönderenlere iletmemiz şikayet gibi olacağı için bu yola gitmemiştik. Meseleyi olduğu yerde bırakıp küllenmeye terketmiştik. Bununla beraber ileride mutlak bir zorunluluk olduğu takdirde bu konuda yeniden bir girişimde bulunmaktan kaçınmayacaktık.

Cevdet Paşa da, ZORLU ve Ethem MENDERES'de kendileri ile yaptığımız temaslarda bu konuya hiç değinmemişlerdi. Neden değinmediler bilemiyoruz.

Sırası gelmişken burada kaydetmek istediğim bir husus var. 21 Aralık 1963'de Rum katliam harekatı başladıktan sonra ve Erenköy savaşları sürdüğü sırada, Deniz Kuvvetlerimizin NATO'ya bağlı donanmasından hücum botları ve sair savaş gemilerinin silah sevkiyatında ve Kıbrıs'lı üniversite öğrencilerinin Erenköy'e taşınması için görevlendirildikleri bilinmektedir. Hatta Rauf Denktaş ile Albay Rıza Vuruşkan da Erenköy'e 1964 de bu suretle çıkmışlardı. Demek ki NATO kontrolüne rağmen bu gerektiği zaman yapılabiliyormuş.

TMT GENEL KARARGAHI İLE
T.M.T. LİDERİ ARASINDAKİ İLETİŞİM

T.M.T. lideri Yarbay Rıza Vuruşkan (BOZKURT)'un Kıbrıs'da göreve başladığı Ağustos 1958 gününden itibaren, kendisi ile Ankara'da Genel Karargâh arasındaki iletişim, başlangıçda Dışişleri Bakanlığı ile Lefkoşe Başkonsolosluğu arasındaki telsiz bağlantısı ve Dışişleri Bakanlığının kuryelerinden yararlanarak sürdürmüştük. Kullandığımız şifre o zaman için hiçbir şifre uzmanı veya şifre makinesi ile çözülmeyecek kadar emniyetli idi.

İlk eğitim grubu içinde, Kıbrıs Radyosunda teknisyen olarak çalışan bir genç de vardı. Adı VEFA BESİM olan bu genç 20 Ağustos 1958 den 20 Eylül 1958 gününe kadar otuz gün süre ile telsiz iletişimi için özel olarak eğitilmişti.

Vefa Besim'e kullanılması öğretilen telsiz cihazı; Amerikan ordusu için özel olarak imal edilmiş, özellikle gizli mukavemet ve gizli harekât örgütlerinde kullanılan son derece geliştirilmiş bir telsizdi. Hafif idi ve yanında portatif bir elektrik jenaratörü de vardı.

Vefa Besim'e; bazı özel projeler üzerinde birlikte çalıştığımız Amerikan yardım heyeti "JUSTMAT"ın özel projeler şubesi (J-3) subaylarından temin edilen, deşifresi mümkün olmayan veya zor olan şifreleme ve çözme sistemi de öğretilmişti.

Söz konusu telsiz cihazından dairemizde, benim ve muharebe subayımız sorumluluğunda bir kaç tane vardı. Birlikte özel projeler üzerinde çalıştığımız Amerikalı subaylar bize verdikleri bu telsiz cihazları üzerinde çok hassas idiler ve onların kullanılmasını ve muhafazasını birlikte planlıyorduk.

Bu telsiz cihazlarından birine Amerikalı subaylardan habersiz olarak el koymaya ve Kıbrıs'ta T.M.T. liderine göndermeye karar vermiştim.

Bizim için örgütün kurulması ve iletişiminde son derece önemi olan bu telsiz cihazının gönderilmesi olayının bir öyküsü vardır:

Bu özel telsiz cihazlarının kullanma hakları bizde olmakla beraber; Amerikalarla müşterek kontrolumuz altında bulunduruluyordu ve gerektiği zaman kullanılmak üzere belirli yerlerde gizli depolamaları yapılmıştı. Zaman zaman da Amerikalı subaylarla birlikte bulundukları yerde bakım ve kontrolu yapılmakta idi.

Konuyu başkanımız General Karabelen'e anlatmış, başlangıçda tereddüt göstermesine rağmen onu ikna etmeyi başarmıştım.

Bundan sonra, dairemizin muhabere subayı yüzbaşı Halil Pamukoğlu ile bulunduğu yerden telsiz cihazımızı alıp, T.M.T.'na silah sevkiyatımızı sağlayan Vehbi Mahmutoğlu liderliğindeki ARI Ekibinin kayıkları ile 1 Ocak 1959 günü yapılan seviyatla birlikte Kıbrıs'a göndermiştik. Bu suretle çok sağlam bir telsiz iletişim sistemi kurulmuştu.

Aradan bir kaç ay geçtikten sonra Amerikalı subaylar telsiz cihazlarını kontrola çıkmamızı önermişler, bizde kendilerini çeşitli bahaneler ileri sürerek kontrolü ertelemiş ve Amerikalı subayları atlatmaya çalışmıştık. Bir taraftan da Kıbrıs'dan telsiz cihazlarının boş kutularını aldığımız yere koymak için istemiştik. Kısa bir süre sonra da Ankara'ya uçakla eğitim için gelen mücahitlerle, kutular içinde hellim dolu olarak, geri gönderilmişti.

T.M.T. MÜCAHİTLERİNİN EĞİTİMİ

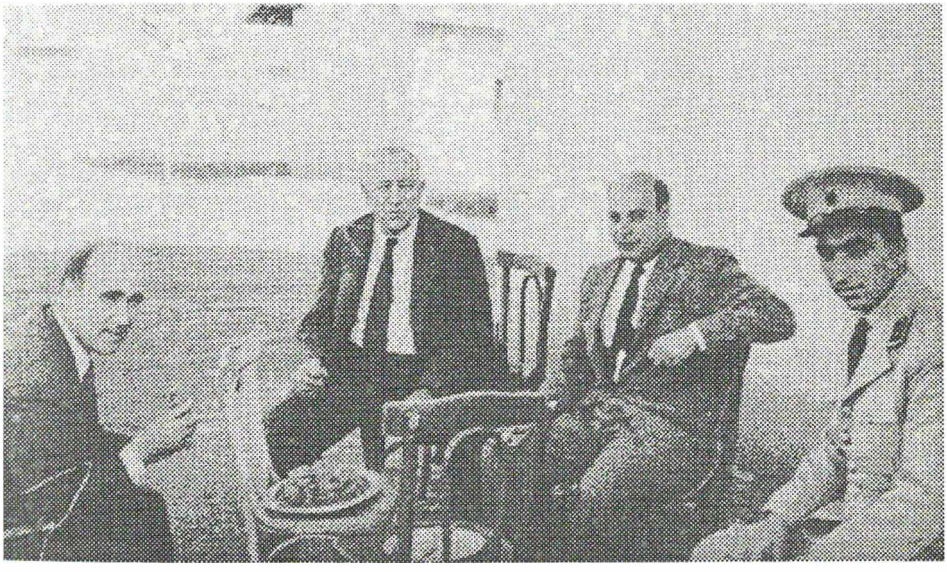
T.M.T.'nın kuruluşu iki ana ilkeye dayanıyordu: Örgüte alınan kişilerin eğitilmesi ve silahlandırılmaları.

T.M.T., "yeraltı gizli mukavemet örgütü" kurallarının modern esaslarına göre kurulacaktı. Dairemizin kadrosunda bu konuda eğitim yaptırabilecek, dağcılık, komando ve gizli harekat tekniği kursları görmüş çok sayıda uzman subay vardı.

Eğitimleri, normal askeri kuruluşlar içinde değil, kendi dairemizin bünyesinde, gizli mekânlarda ve tesis edeceğimiz özel eğitim kamplarında yaptırmıştık.

Mücahitlere bir ay süreli kısa eğitim döneminde, silahlar tanıtılacak, kullanılmaları ve bakımları öğretilecek, atış talimleri yaptırılacaktı. Bu arada, gerilla, komando, sabotaj, kundaklama ve gizli harekât teknikleri konularında bilgiler verilecek, gece gündüz arazi tatbikatları yaptırılacaktı. Eğitimin planlaması ve programları da çok önceden yapılmıştı. Hedefimiz T.M.T.'yi son derece gizlilik içinde örgütlemek, eğitmek ve silahlandırmaktı. Böyle bir örgütün varlığı, içinde görev almış olanlardan başka, hiçbir kimse tarafından bilinmeyecekti.

T.M.T. ancak, Türk halkına karşı geniş çapta organize bir saldırı olduğu zaman varlığını ortaya koyacak ve halkını koruyacaktı. İngiliz egemenliği ve işgali altında bulunan ve Türklerle Rumların iç içe yaşadığı bir ada ülkesinde

General KARABELEN, Rauf DENKTAŞ, Binbaşı İsmail TANSU ve Yüzbaşı Cemal BİBER Ankara Eğitim Kampında (1959)

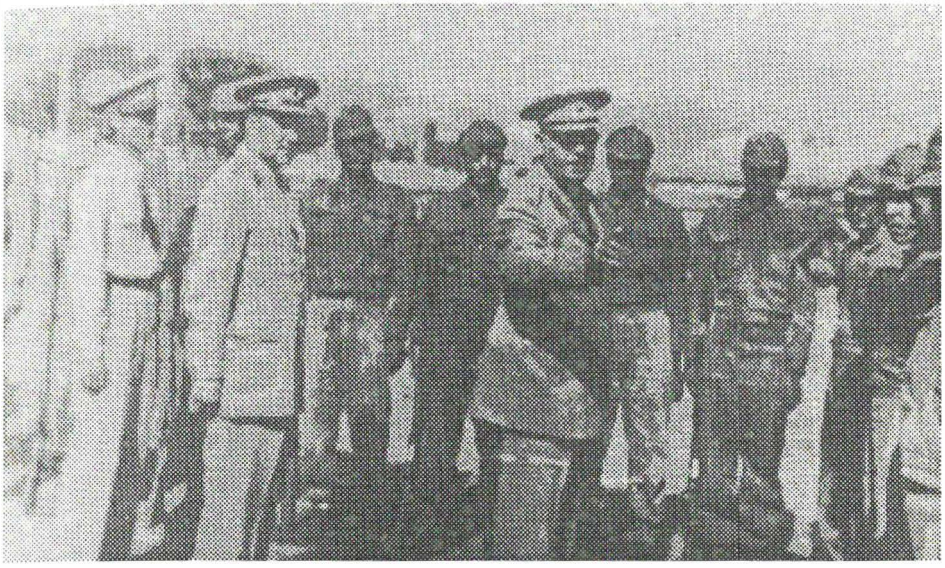

Ankara'da eğitime giden TMT mücahitleri, General KARABELEN, İsmail TANSU, Rauf DENKTAŞ ve öğretmen subayları ile birlikte (1959)

böyle bir örgütü kurmak eğitmek ve silahlandırmak kolay bir iş değildir. Fakat sonradan görüldü ki, T.M.T. bu işi başardı ve sırrını 6 yıl süre ile 21 Aralık 1963 gününe kadar sakladı. Eğitimin ağırlık noktası gizlilikte idi. T.M.T. mücahitlerine önce "Gizli Harekât Teknikleri" öğretilecekti.

Rauf Denktaş Ankara Eğitim kampında Tabanca atı taliminde yanındakiler: General Daniş Karabelen Binbaşı İsmail Tansu

Orgeneral Cevdet Sunay Genelkurmay 2. Başkanı TMT'nin Arkara Eğitim Kampında Mücahitlerle. Yanındakiler: Binbaşı İsmail Tansu ve Yüzbaşı Nurettin Ökdem

Eğitimi şöyle planlamıştık.

T.M.T. Lideri yarbay Rıza Vuruşkan her ay örgüte alınan mücahitlerden 20-25 kişiyi uçakla Ankara'ya gönderecekti. Bir ay eğitilen bu mücahitler, Kıbrıs'a döndüklerinde, Türkiye'den gönderilen görevli subayların yönetim ve gözetiminde tesis edilecek gizli eğitim merkezlerinde, örgüte alınan öteki mücahitlerin eğitimine yardımcı olacaklar, öğrendiklerini onlara da öğreteceklerdi. Bu sistem Türkiye ve Kıbrıs'da aynen yıllar boyu başarı ile uygulanmıştır:

Daha sonra Eylül 1959 tarihinden itibaren Antalya'da bir ormanlık alanda tesis ettiğimiz çadırlı bir gizli kampta da, vapurla Antalya'ya gönderilen mücahitlerin eğitimine başlanmıştı. Bu kampta binbaşı Şadi DEMİRBİLEK yönetimindeki uzman subaylarımız mücahitlerimizi eğitmişlerdi.

Antalya Eğitim Kampının Lojistik desteği Dairemize bağlı bulunan Eğirdir Dağ ve komando okulu komutanı Albay Naim Tan tarafından sağlanıyordu. Gerek Ankara ve gerekse Antalya kamplarında büyük bir itina ile yetiştirilen "ERKEK ve KIZ" mücahitlerimiz, yılmaz birer direnişçi olmuşlardı. Böyle olduklarını da zamanı geldiğinde erkek ve kız olarak omuz omuza savaşarak, dosta da düşmana da göstererek ispatlamışlardır.

Burada sırası gelmişken kaydetmeliyim 1959 yılında T.C. Başbakanı Adnan Menderes kendisine verdiğimiz bir brifing esnasında konuşurken, bakınız

General KARABELEN, Binbaşı TANSU, Mehmet ERTUĞRULOĞLU ve Öğretmen Subaylar Eğitim Kampı'nda TMT Mücahitleri ile (1958)

Kıbrıslı Türk Mücahitlerimiz hakkında nasıl bir tanımlama yapmıştı. Menderes, "ONLAR BİZİM MİLLİ MEHAFİRİMİZDİR" diyordu. Evet, Anavatanda da yavruvatanda da bütün Türk ulusu Adnan Menderes gibi, onlarla iftihar etmekte idiler.

"ZİR" EĞİTİM KAMPI

Ankara'daki Eğitim kampını, askeri birlik ve kuruluşlarının dışında Ankara'ya yakın bir yerde tesis etmeyi kararlaştırmıştık. Bunun için de Ankara civarında aramalara girişmiştik. Sonunda bize çok uygun bir yer bulmuştuk. Bu yer Ankara AYAŞ yolu üzerinde Ankara'ya 40 km. kadar uzaklıkda "ZİR KÖYÜ" civarında, Tarım Bakanlığına ait terkedilmiş çiftlik tesisleri idi. Buraya hemen, Tarım Bakanının izni ile el koymuştuk.

Burayı kısa sürede maksadımıza uygun duruma getirmiş ve T.M.T. lideri albay Rıza Vuruşkan'a, mücahitleri uçakla Ankara'ya göndermeye başlayabileceğini bildirmiştik. Bu özel gizli eğitim merkezimiz dıştan görünüşü itibarıyla tamamen normal bir askeri tesis olduğu görünümde idi. Buraya getirilen mücahitlere hemen askeri üniforma giydiriliyordu.

Bu eğitim tesisi bizim dönemimizde (1958-1961), bizden sonraki dönemlerde de yıllarca mücahitlerin eğitimlerinde kullanılmış ve Ankara'da kimse burada neler yapıldığının farkına varmamıştı.

TMT'nin Kahraman Mücahit Kızları Ankara'da Eğitim Kampı'nda (1959)

İLK EĞİTİM 8 KIBRISLI GENÇLE BAŞLADI:

Eğitilecek Kıbrıslı gençler için iki kaynak düşünmüştük. Öncc Kıbrıs'dan örgütc alınan gençlerden Türkiyc'ye gönderilecek olanları eğitimc alacaktık. yetcrli sayıda genci bu şckilde eğittikten sonra da Ankara'da yüksek tahsil yapan Kıbrıslı gençlerle temas kurarak gönüllü olanları eğitecektik. Kıbrıs'dan hcr ay muhtazaman gönderilen gençler eğitimden geçirilip Kıbrıs'a geri gönderilmekte iken, 1959 yılına gelindiğinde, Ankara ve İstanbul'daki yüksek tahsil gençleri ile dc tcmaslar kurmuş ve mülakatlar yapmaya başlamıştık. Fakat 1960 yılı Mart-Nisan ve Mayıs aylarında öğrenci hareketleri Türkiye'dc siyasi durumu karıştırınca, yanlış anlamalara meydan vermemek için bu programımızı önceleri daha dikkatli uygulamaya başlamıştık. İhtilalin yapıldığı 27 Mayıs 1960 tarihine yaklaşıldığı günlerdc de tamamcn durdurmuştuk.

Subaylarımız 6 Ağustos 1958 günü eğitimc aldığımız, Dr. Burhan Nalbantoğlu'nun Ankara'da bulduğu sekiz Kıbrıslı gence, geceleri değişik

Ankara'da Eğitim Gören TMT Mücahitleri (1959)

meskenlerde, teorik dersler vermeye başlamışlardı. Bu yerlerden biri de KIBRIS TÜRK KÜLTÜR DERNEĞİ'NİN Yenişehir Zafer meydanı Zafer iş Hanının dördüncü katındaki lokali idi. Bir gece eğitim sırasında, buraya genel kurmay 2.nci başkanı Org. Cevdet Sunay paşayı da sivil kıyafet içinde gizlice getirmiş ve gençlerle konuşturmuştuk. Cevdet paşa gençlere moral vermek bakımından yaptığımız bu önerimizi memnunlukla karşılamış ve kabul etmişti. Cevdet Paşa'nın bu jesti gençlerde heyecan yaratmış ve morallerini yükseltmişti.

Bundan sonra eğitimlere, Kıbrıs Türk kültür Derneğinin, bu günkü yerinde bulunan eski öğrenci yurdunda devam edilmişti. Bu bina Mehmet Ertuğruloğlu tarafından bize tahsis edilmişti.

Ankara'da temin edilerek eğitime alınan 8 Kıbrıslı genç, İsmail Sadıkoğlu, Mustafa N, Ali, Osman Mehmet, Ertan Rüstem, Kamil Özkaloğlu, Yaşar Mertcan, Muhip Hüseyin, Mesut Nazım Merter ve Vefa Besim'in eğitimleri 6 Ağustos 1958 günü başlamıştı. Sonra da 20 Ağustos 1958 günü Kıbrıs'dan gönderilen İbrahim Abdullah. Tuncer Baha ve İsmet Korkut adlarındaki üç mücahit katılmış hepsinin eğitimleri 20 Eylül 1958 günü tamamlanmıştı. Bunlardan yalnız telsizci Vefa Besim'in eğitimi 29 Eylül 1958 gününe kadar sürdürülmüştü.

Bundan sonraki eğitim dönemi 22 Eylül 1958'de başlamış ve 22 Ekim 1958'de tamamlanmıştı. Bu döneme katılan mücahitlerin adları şöyle idi. Ziya Abdülkadir, Mustafa Mehmet Haliloğlu, Cemal Ötün, Hüseyin Sarı, Durmuş

Ankara Eğitim kampında kız ve erkek mücahitler Binbaşı İsmail Tansu ve Yüzbaşı Nurettin Ökdem ile

Hasan Avcı, Mustafa Cemil, Mustafa Ahmet, Hasan Ali, Alpay Mustafa, Mahmut Hüdaverdi. Bu dönemde, bu günkü Cumhurbaşkanımız Sn. Rauf Denktaş'da kampa ziyarette bulunarak eğitim gören mücahitleri denetlemişlerdi. Liderlerinin bu ziyareti mücahitleri çok sevindirmişti.

1 Kasım 1958 tarihinde başlayıp bir ay süre ile eğitim gören 4.ncü gurup 16 mücahidin adları da şöyle idi. Şinasi Ali, Besim Salih, Nevzat Uzunluğu, Erol Kazım, Fikret Orhan, Hasan Mualla Mustafa, Ali Hüseyin, Mustafa Hüseyin, Salih Mehmet Osman, Hüsnü Hüseyin, Hasan İsmail, Selim Süleyman ve Salih Hasan. Böylece sürüp giden eğitimlerde her ay eğitilen mücahitlerle T.M.T. zaman ilerledikçe gücünü artırmıştır. Zaman zaman Kıbrıs'dan gönderilen kız mücahitlere de ZİR KAMPINDA eğitim yaptırılmıştı.

Benim görevde bulunduğum 1957-1960 yıllarında, büyük bölümü Ankara ZİR KAMPINDA, bir kısmı da Antalya'da olmak üzere bine yakın mücahit eğitilerek birer direnişçi olarak T.M.T.'ndaki yerlerini almışlar. Türkiye'de öğrendiklerini de öteki T.M.T. mücahitlerine öğretmişlerdir. Ankara'daki ZİR Kampına her hafta en az bir defa gider, eğitim yaptıran subay arkadaşlarımızın sorunları ile ilgilenir mücahitlerle sohbetler yapar milli duygularını okşardım. Başkanımız Daniş KARABELEN paşa da her dönemde bir defa kampı ziyaret ederek denetler mücahitlerle konuşurdu. Ayrıca yemin törenlerinde de mutlaka hazır bulunurdu.

Ankara'da Eğitim Gören Mücahitler kampdan ayrılırken

EĞİTİM SONUNDA YEMİN TÖRENLERİ:

Mücahitlere eğitim dönemlerinin sonunda; örgüt de silah altında bulundukları süre içinde hiç unutamayacakları, görevleri sona erince de anılar arasında daima canlı olarak hatırlayacakları yemin törenleri düzenlenirdi. Çok önem verdiğimiz ve özenle düzenlediğimiz yemin törenleri mücahitlerin milli duygularının kuvvetlenmesinde önemli bir etken olurdu. Yemin törenlerinde Daniş Karabelen paşa, ben ve mücahitlere öğretmenlik yapan bütün arkadaşlarımız hazır bulunurduk.

Yapılan törenin şekli, Türk Silahlı Kuvvetlerinde yapılmakta olanın aynı idi. Yemin metni ise T.M.T.'nin özelliğine göre, biraz değiştirilmiş olarak, Türk Silahlı Kuvvetlerininkine benziyordu.

Yemin törenlerine davet ettiğimiz bazı özel misafirlerimiz de katılırdı. Bunlardan biri Mehmet Ertuğruloğlu, yemin törenlerine katılmayı çok arzu ederdi. Yüksek bir bürokrat olan Ertuğruloğlu, mücahitlerin hemşerisi idi. Kıbrıs Türk Kültür Derneği Başkanı olarak, T.M.T.'na yapılan parasal desteğin aracılığı görevini üstlenmesinin yanı sıra elinden gelen her türlü maddi manevi yardımları yapmaktan çekinmezdi. Ertuğruloğlu'nu başta Daniş paşa olmak üzere hepimiz onu çok sever ve sayardık. Bu nedenle de O'nu mücahitlerin yemin törenlerine davet etmemiz tabii idi.

Ankara'da eğitim gören TMT Mücahitleri'nin yemin töreni (1958)

Yemin törenlerine, general Daniş Karabelen'in yanında, Genelkurmay 2.nci Başkanı Orgeneral Cevdet Sunay'ın da katılması için bir girişimde bulunmuştum. Çünkü o çalışmalarımızla yakından ilgili idi ve çok yardımcı oluyordu.

Bir yemin töreni öncesinde, Cevdet Paşa'dan, yemin törenimizi şereflendirmesi için istirhamda bulunmuştum. Bu değerli jesti ile, başta mücahitlerimiz olmak üzere Daniş paşa'yı ve biz görevli subayları onurlandıracağını arz etmiştim. Kampa teşriflerinin özellikle de mücahitlerin morallerini yükselteceğini anlatmıştım. Cevdet Paşa memnun olmuş ve önerimi kabul etmişti. Yemin töreninden bir gün önce haber vermemi, ertesi sabah da makamından kendisini alarak kampa götürmem talimatını vermişti. Cevdet Paşa böylece durumu elverdiği zamanlar yemin törenlerine şereflendirmişlerdir.

Cevdet Paşa'nın yemin törenlerine katılması mücahitleri çok etkilerdi. Yüksek rütbeli bir Türk generalinin kendileri ile bu kadar yakından ilgilenmesi onları heyecanlandırır morallerini yükseltirdi. Cevdet Paşa mücahitlerle tek tek konuşur, adlarını, meslek lerini ve köylerini sorardı. Ardından da hepsine hitaben bir konuşma yapar T.M.T.'na gönüllü yazılmaları dolayısıyle mücahitleri kutlar takdirlerini bildirir ve başarılar dilerdi. Cevdet Paşa mücahitlere veda ederek aynlmasından sonra Daniş Paşa da onlara kısa bir konuşma yaparak kamptan ayrılınca sıra bana gelirdi. Ben de yaptığım konuşmada Kıbrıs davamız için

T.M.T.'ndan beklenilen görevleri sıralar, Rumlarla savaşa ne zaman başlanacağını şimdiden kestirmenin mümkün olmadığına işaret eder, o çatışma gününün belki 3 ay 3 yıl belki daha da uzun yıllar sonra gelebileceğini söylerdim. Bütün hazırlıklarımızın o çatışma gününe göre yapıldığını, çok çalışıp kısa sürede yeterli güce sahip olmamız gerektiğine değinir, Rumlarla kozumuzu paylaşmak için sabırlı olmalarını telkin etmeye çalışırdım. Cevdet Paşa'nın, Daniş Paşa'nın ve benim konuşmalarımız esnasında, milli duyguları canlanan mücahitlerden gözyaşlarını tutamayanlar olmuştur. Heyecanlanan mücahitler karşı konuşmalarında T.C. hükümeti ile silahlı kuvvetlerimize olan güvenlerini ve kendilerini gece gündüz çalışarak yetiştirmeye çalışan subaylara, şükran duygularını ifade edecek kelime bulmakta güçlük çekerlerdi.

GİZLİLİK KONUSUNDA MÜCAHİTLERİN BEYİNLERİ YIKANMIŞTI.

Bir aylık eğitim süresi sonunda Kıbrıslı Türk mücahitler kendilerine verilecek görevi yapabilecek nitelikte birer mukavemetçi olarak yetiştirilirlerdi. Bu mücahitler Kıbrıs'a döndüklerinde, Türkiye'ye gelemeyen TMT mücahitlerine Kıbrıs'da gizli eğitim yerlerinde, silah kullanmayı ve öğrendikleri gizli harekât tekniğini öğretmek için de görevlendirilirlerdi. Eğitimlerde gizlilik kurallarına son derece önem verilir ve bu konu mücahitlerin zihinlerine, hiçbir zaman ve şartda çıkmayacak şekilde yerleştirilmeye bu konuda beyinleri yıkanmaya çalışılırdı. Mücahitler bu gizlilik kurallarına son derece dikkatle uymuşlar ve başarılı olmuşlardı. Bunun neticesi olarak da 21 Aralık 1963 tarihine kadar Kıbrıs'da T.M.T.'nin mevcudiyetinden, İngiliz yönetimi, Rumları, Kıbrıs, Yunanistan, Türkiye ve Dünya Basın ve Kamuoyu haberdar olmamıştı.

Mücahitler gizlilik kurallarını o derece hayatlarının bir parçası saymışlardı ki, çok uzun yıllar sonra dahi bu alışkanlıklarından sıyrılamamışlardır. Nitekim 1980 ve 1982 yıllarında Kıbrıs'a yaptığım ziyaretlerde, bazı mücahitlerimizde bu alışkanlıkların halen sürmekte olduğuna şahit olmuştum.

T.M.T.'NIN SİLAHLANDIRILMASI ÇABALARI

T.M.T.'nın silahlandırılması için gönderilerecek silahların Ada'ya ne yoldan ulaştırılacağı konusunda 1958 yılı Haziran ayından itibaren etüdlere başlamış çeşitli alternatifler üzerinde çalışmalar yapmıştık. Silah sevkiyatının yalnızca deniz yolu ile yapılması zorunlu idi. İleride bize yardımcı olması için Deniz Kuvvetleri komutanına da başvuracaktık.

Önce Güney Kıyılarımızda incelemeler yaparak Antalya-Mersin arasında tesbit ettiğimiz yerlerde sevkiyat merkezlerini tesbit ve gerekli hazırlıkları yaptık.

T.M.T. Mücahitlerinin eğitimi ve silahlandırılması eşdeğerde öncelikle ele aldığımız, iki önemli konumuzdu. T.M.T.'nin kurucu subaylarının Kıbrıs'da görev yerlerine ulaşmalarından hemen sonra, eğitimde olduğu gibi, silah sevkiyatı imkanlarını da araştırmaya ve planlamaya koyulmuştuk. Örgüte göndereceğimiz silahların bize teslim edilmesi için, Milli Savunma Bakanı Ethem Menderes'in tahsis emri ilgili silah depolarına iletilmişti. Milli Savunma Bakanlığı Müsteşarı Orgeneral Salih Coşkun, Başvurularımızda istediğimiz silahların tahsisi işini bizzat ele alan ve gerçekleştiren en değerli destekçilerimizden biri idi.

Bu arada Mersin ve İskenderunda kendileri hakkında yetkililerden referans aldığımız Kıbrıs'a gıda yardımı götüren gemi sahipleri ve profesyonel kaçakçılarla temas kurduk, anlaşmalar yaptık.

Biz bu hazırlık çalışmalarını sürdürürken bir gün Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'nun ilginç bir önerisi ile karşılaşmıştık. Bir vesile ile huzurunda bulunduğumuz Zorlu; "İsrail Hükümeti ile iyi ilişkiler içinde bulunduğunu" ve "İsrail'den Kıbrıs'daki Türk Firmalarına ihraç edilecek oksijen ve asetilen tüpleri içinde bir miktar silah göndermek istersek bu imkanı sağlayabileceğini" söylemişti. Bir sürü sakıncaları ve külfetleri olan ve uzun zamana ihtiyaç gösteren Zorlu'nun bu teklifini olumlu karşılamamıştık. Zorlu, bunun üzerine Kıbrıs'a her hafta gönderilmekte olan kuryelerin çantalarıyla tabanca ve makinalı tabanca göndermemizi teklif etmiş, biz de bunu denemede yarar olacağını söylemiştik. Nitekim bu deneme için röntgen ışınlarını geçirmeyen içi kurşunlu kauçuk döşenmiş özel çantalar yaptırmış ve tabanca ve makinalı tabancaları dış işleri bakanlığı yetkililerine teslim etmiştik. Fakat sonradan Bakanlık bu girişimi göze alamamış, çantalarla silahları bize iade etmişti. Çünkü, Lefkoşe havaalanında İngiliz Polisi bütün bavul ve çantaları Röntgenden geçiriyordu.

Zorlu'nun önerilerinin uygulanması mümkün olmasa da; silah sevkiyatına son derece ciddi olarak önem verdiğini göstermesi bakımından bizi sevindiren ilginç bir olay idi.

SİLAH İKMAL PLANI:

İlk aşamada hedefimiz 5000 mücahidi silahlandırmaktı. Bunun için Askeri depolardan 1000 adet tabanca, 1000 adet makinalı tabanca, 100 adet hafif mak-

inalı tüfek, 3000 adet piyade tüfeği, 20.000 adet savunma bombası ile yeterli sayıda cephane teslim almış, Eğirdir Dağ Okulu, Mersin ve Anamur'da depolamıştık. Makinalı tüfekler Eğirdir Dağ Okulu'nda, plastikle kaplanmış olarak uzun süre toprak altında bozulmadan kalabilecek şekilde hazırlanmıştı.

İkmalde esas prensibimiz nakliyatı sivil kimlikli personel ve sivil teknelerle yapmaktı. İkmal için bütün hazırlıklarımızı bu yönde, Temmuz 1958 ayının sonunda tamamlamış bulunuyorduk. Ağustos ayının başında ikmal harekatına başlayabilecek bir duruma gelmiştik.

Hükümet ve ordumuz silah esirgemiyordu. İkinci aşamada stoklarımız azaldıkça ve istediğimiz anda, ve miktarda silah, hatta 60 ve 80 mm. lik havan topları, bazuka ve roketler de verilecekti.

Silahlar Kıbrıs'ın Kuzey kıyılarında Türklerle meskun bölgelerde emin noktalara, çok dikkatle hazırlanmış planlar çerçevesinde sevkedilecekti. İkmal harekatı ya bizim temin edeceğimiz ya da, Kıbrıs'dan gönderilecek teknelerle gerçekleştirilecekti.

Kıbrıs'a gönderilen silah ve cephanenin depolanması, dağıtımı, muhafazası ve bakımı esasları da şöyle idi.

Kıyıda kabul noktasında teslim alınan silahlar önceden tesbit edilmiş ve her türlü güvenlik önlemleri alınmış bir yere süratle nakledilecek, topluca depolanacaktı. Silahlar bu depoda uzun süre bekletilmeden ihtiyaç olan bölgelere sevkedilecek, kurulan T.M.T. hücrelerine dağıtılacak ve hücrelerden bir veya iki mücahidin sorumluluğunda, hücrelere yakın yerlerde gizlenmek veya gömülmek suretiyle depolanacaktı. Sonradan da 3 veya 6 aylık periyotlarla bulundukları yerlerden çıkarılarak bakımları yapılacak, gerekirse de yerleri değiştirilecekti. Depolanma dışında yalnızca eğitimlere yetecek miktarda silah bulundurulacak, bunların gizli olarak muhafazasına son derece önem verilecekti. Silah sevkiyatının en önemli yanı Güney kıyılarımızda depoladığımız silahların ne yolda sevkedileceği idi. Çeşitli yönlerden zorlukları ve tehlikeleri olan ikmal harekâtının planlarının çok dikkatli hazırlanmalı idi. Çünkü Kıbrıs İngiltere'nin hakimiyeti ve askeri işgali altında idi. Ada, İngiliz polisi, gizli haberalma servisi hava ve deniz kuvvetlerinin kontrolü altında idi. İngiliz savaş gemileri denizde, uçakları havada devamlı devriye geziyorlardı. Bundan başka karşımızda ada nüfusunun çoğunluğunu teşkil eden Rumlar ve EOKA vardı. Bütün faaliyetlerimizi onların gözü ve kulağından sakınarak sürdürmek zorunda idik.

Önce teşkilatlanma ve eğitime başlanacak, ardından da T.M.T.'yi silahlandırmaya girişecektik. T.M.T. hücrelerinin oluşturulmasına kadar geçecek zaman

içinde tüm ikmal hazırlıklarımızı tamamlayacak, T.M.T. liderinin silah kabul edebileceğini bildirmesinden sonra da silah ve cephaneyi sevkedecektik. Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'da, biz de silah sevkinde aceleci idik. Fakat T.M.T. liderinin silah kabulüne hazır olduğunu bildirmesini beklemek zorunda idik.

Biz Türkiye'de silah ikmali hazırlıklarımızı tamamlamış ve T.M.T. Lideri Vuruşkan'a hazır olduğumuzu bildirmiştik. Fakat Vuruşkan silah kabulüne hazır olduğunu bildirmekte acele etmiyordu. O kuzey kıyılarında örgütlenmenin tamamlanmasını bekliyordu.

Bu arada biz de, Kıbrıs'a erzak yardımı ve ticari mal taşıyan gemilerden az miktarda da olsa, Türk hava yollarının Kıbrıs'a sefer yapan uçaklarından, Dışişleri Bakanlığı kuryelerinden, kaçakçı gemilerinden ve İskenderun limanına veya Kıbrıs açıklarından geçerek Lübnan ve Suriye limanlarına gidecek Türk armatörlerine ait gemilerden yararlanmak için temaslar ve etütler yapıyorduk.

"BEYEFENDİ BU ARKADAŞLAR ALTIN KAÇIRSALAR, BİZ HÜKÜMET OLARAK GÖZ YUMACAĞIZ."

Bu sözler Zorlu'nundur. Önce Mersin'den Kıbrıs'a erzak taşıyan kaçakçılık yapan gemilerden yararlanmaya karar vermiştik. Bu gemiler 50-100 tonluk gemilerdi. İzmir'den Kıbrıs'a ticari mal taşıyan bu arada kaçakçılık da yaptığını tesbit ettiğimiz bir gemi sahibi ile tanıştırılmıştık. Onun imkân ve tecrübeleriyle bizim planlarımızı birleştirip silahları sevketmeyi düşünmüş ve pazarlığa dahi girişmiştik. Gemisine İzmir'den tecrübe ve etüd için Yüzbaşı Cemal Biber'i gemi tayfası maskesi ile bindirmiş Magosa'ya göndermiştik. Mersin'den de aynı maksatla Yüzbaşı Recep Atasü'yü Kıbrıs'a göndermiştik. Her iki arkadaşımız da yaptıkları bu tecrübe seferlerinde gerekli etüdleri yapmışlar, gemilerde tayfa gibi çalışmışlar, dönüşlerinde olumlu raporlar vermişlerdi. Bunun üzerine bu gemilerden yararlanmayı kararlaştırmıştık. Bu bağlamda hazırlanan bir plana göre ilk denemeyi Mersin'den Hadra adındaki şahsın gemisiyle yapmak üzere bütün hazırlıklarımızı tamamlamıştık. Geminin Kıbrıs'dan dönmesini bekliyorduk.

Gemiye tekrar erzak yüklenmeye başlanmasından sonra ve hareketinden bir gün önce Mersin Gümrük Müdürüne de haberdar ederek silahları yükleyecektik. Gemi dönmüştü. Fakat maalesef birdenbire kötü bir durumla karşılaşmıştık. Gümrük memurları gemi personelini kaçakçılık yaptıkları iddiası ile savcılığa ihbarda bulunmuş ve gemi personeli göz altına alınmıştı. Kaçakçılık eşyası da

birkaç radyodan ibaretti. Bu yüzden geminin Kıbrıs'a seferleride engellenmiş oluyordu. Bu sebeple bu ilk ikmal denememizi iptal etmek zorunda kalmıştık. Bu olay üzerine hemen Fatin Rüştü Zorlu'ya giderek durumu anlatmış planlarımızın uygulanmasını engelleyen hususların ortadan kaldırılması için yardımını istemiştim. Bu arada iş yapacağımız limanlardaki gümrüklere Gümrük Tekel Bakanı tarafından başvurularımızda gereken kolaylıkların sağlanmasını önermiştim. Zorlu bu önerim üzerine Gümrük ve Tekel Bakanı Hadi Hüsman'ı telefonla aramış, Mersindeki olayı anlattıktan sonra şöyle konuşmuştu;

"Beyefendi, size bir Binbaşı gönderiyorum. Adı İsmail Tansu. Bu arkadaşlar altın da kaçırsalar biz hükümet olarak göz yumacağız. Lütfen kendisini dinleyiniz. Önerileri çerçevesinde gerekli her türlü yardımı yapmanızı rica ediyorum."

Zorlu, telefonu kapadıktan sonra bana da "Haydi bakalım yolunuz açık olsun"demişti.

Hüsman'a gittiğimde beni büyük bir ilgi ve nezaketle karşılamış, olayı birde benden dikkatle dinledikten sonra isteklerimizin neler olduğunu sormuştu. Hüsman'dan; "İzmir, Antalya, Alanya, Anamur, Taşucu ve Mersin gümrük müdürlüklerine talimat verilerek isimlerini vereceğim 4 subaydan herhangi birinin hüvviyetlerini gösterdikten sonra kendilerine hertürlü yardımın yapılmasını ve işlerinin hiçbir suretle engellenmemesini ve bu gizli faaliyetin açığa çıkarılmamasına son derece dikkat edilmesi gerektiğini tembih etmesini" istemiştim. Bakan bunun üzerine benden 4 subayımızın ismini almış ve bana "Merak etmeyin bu milli davamıza hizmette hepimize düşen görev var. İstekleriniz için bizzat gerekli talimatı vereceğim, size başarılar dilerim. Allah yardımcınız olsun." demişti. Ve gerçekten de sözünü ettiğim ilgili gümrüklere gerekli talimatı vermişti.

SİLAH SEVKİYATINDA
SÜRPRİZ BİR BAŞLANGIÇ

13 Ağustos 1958 günü, Milli Emniyet Teşkilatı (MİT) Başkanlığından bir haber almıştık, Haberde;

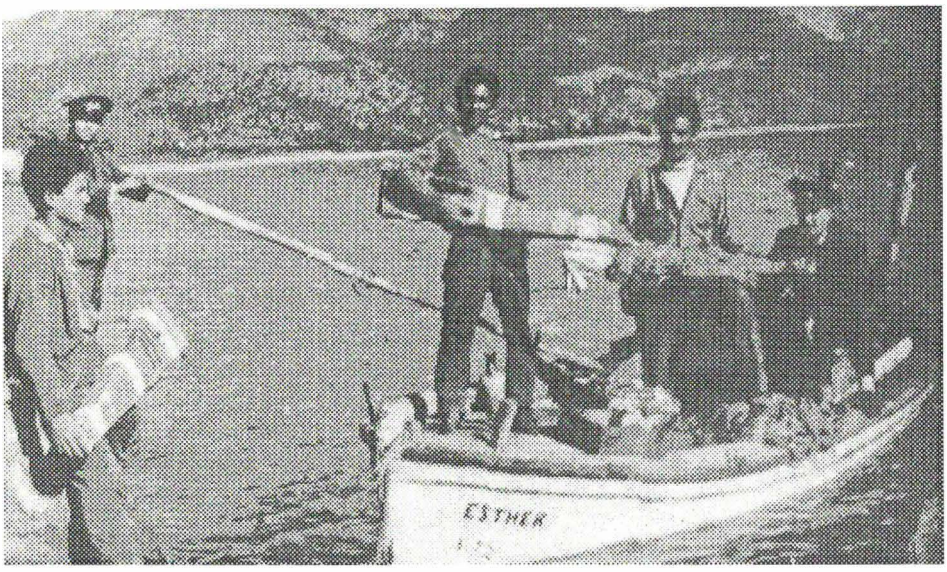
"Kıbrıs'dan Anamur limanına motorlu bir kayıkla, pasaportsuz olarak, Kıbrıslı üç Türk gencinin geldiğini bu gençlerin Anamur jandarma komutanlığınca göz altına alınarak, MİT Adana Bölge Başkanlığına, soruşturulmak üzere sevkedildiği" bildiriliyordu.

Olayın Daniş Paşa ile değerlendirmesini yapıldıkdan sonra; yanıma Dr. Nalbantoğlu'nu da alarak, olayın aslını öğrenmek için 14 Ağustos günü uçakla Adana'ya gitmiştim. Hareketimden önce de, MİT Adana Bölge Başkanı Kurmay Albay Fuat Doğu'dan telefonla; göz altındaki Kıbrıslı gençlere konuk muamelesi yapılmasını ve biz gelmeden önce, haklarında herhangi bir yasal işleme başlanmamasını rica etmiştim. Öte yandan Albay Vuruşkan'dan da telsizle gençlerin gelişlerinden bilgisi olup olmadığını sormuştum.

Adana'ya varışımızda Albay Fuat Doğu, yaptıkları sorgulama hakkında bilgi vermiş ve gençlerin suçlu sayılacak bir durumları olmadığını söylemişti.

TMT'na silah taşıyan ARI Ekibi'nin Kahraman Mücahitleri (1958-1960)

Arı ekibinde Vehbi Mahmut, Asaf Elmas, Cevdet Remzi kayıklarına silah yüklüyorlar Kayıdaki subay Binbaşı İsmail Tansu, dışarıdaki subay Berdi Erkan

Ardından bu ilginç olayın hikâyesi şöyle gelişmişti.

Gençleri tanımak, geliş maksatlarını ve kim tarafından gönderildiklerini öğrenmek için Dr. Nalbantoğlu ile birlikte gençleri bir de biz sorguladık. Yumuşak bir atmosfer içinde yaptığımız sorgulamada olay aydınlığa çıkmıştı.

Kıbrıslı gençlerin adları Vehbi Mahmut, Asaf Elmas ve Cevdet Remzi idi. Kıbrıs'ın kuzey batı kıyısında (Erenköy) Koçina'dan gelmişlerdi. Zararlı kişiler değildi, kötü maksatla gelmemişler, Türkiye'ye iltica etmeyi de düşünmemişlerdi. Milli duyguları yüksek, cesur ve yurtsever oldukları belli olmuştu. İfadelerine göre, Rumların bir katliam hareketinden kuşku duymuşlar, EOKA tecavüzlerine karşı koyabilmek için Türkiye'ye silah tedariki için gelmişlerdi. Gençler şöyle konuşmuşlardı:

"Türk halkının Kıbrıs davasına olan büyük ilgisinden cesaret alarak, üç arkadaş karar verdik ve dedik ki; koca denizi aşıp da Türkiye'ye varabilirsek, derdimizi anlatırız. Nasıl olsa bize birer tabanca temin eden çıkar. Zaten yanımıza para da aldık, bedava silah peşinde de değildik. Eğer normal yollardan pasaport alarak uçakla veya vapurla gelse idik silahlarımızı Kıbrıs'a sokamazdık. İngiliz kontrolu çok sıkı, bu sebeple sandalımızla kaçak olarak ve Türk milletine güvenerek geldik."

Bu samimi ifadeler bizi etkilemiş ve gözlerimizi yaşartacak kadar duygulandırmıştı. Gençler Dr. Nalbantoğlu'nu tanıyorlardı. Fakat benim kim olduğu-

mu bilmiyorlar, Adana'daki Milli Emniyet mensubu bir şahıs olduğumu sanıyorlardı. Kıbrıs'da kurulmakta olan T.M.T.'nin de henüz farkında değildiler. T.M.T. mensubu bir lider emriyle değil, kendi insiyatifleri ile gelmişlerdi.

Yarbay Vuruşkan o günlerde henüz silah kabul edecek durumda olmadığını bildirc dursun, ben bu gençlerle Kıbrıs'a ilk silahları göndermeye karar vermiştim. Dr. Nalbantoğlu, bu gençlere silah teslim etmemde hiçbir sakınca olmadığını söylemiş ve bana güven vermişti.

Ancak, bu kararımı uygulamam için Daniş Paşa'nın iznimi almam gerekiyordu. Benden haber beklemekte olan Daniş Paşa'ya hemen telefon ederek, soruşturmamız hakkında kendisine bilgi vermiş, bu arada önümüze çıkan bu fırsattan yararlanıp gençlerle Kıbrıs'a silah göndermeyi denemek istediğimi söylemiştim. Daniş paşanın tereddüt göstermesi üzerine; "paşam, bu fırsatı kaçırmayalım. Bu operasyonun sorumluluğunu üstleniyorum. Bana güveniniz. Bu işi başaracağımıza inanıyorum." diyerek ısrar etmem üzerine Daniş paşa da; "pekala, anlıyorum. Madem bu kadar güveniyorsun, dene bakalım" sözleri ile yolumuzu açmıştı.

TMT'nin Arı Ekibi Mücahitleri Sevinç içinde silahları teslim alıyor

OLUŞTURULAN İLK BEREKET HÜCRESİ
(ARI EKİBİ)

Çalışmalarımızda önemli bir dönem başlıyordu. Albay Fuat Doğu ve Dr. Nalbantoğlu ile kararım hakkında fikir alış verişinde bulunuyorduk. Bir ara gençlerin bizimle görüşmek isteğini haber vermişlerdi.

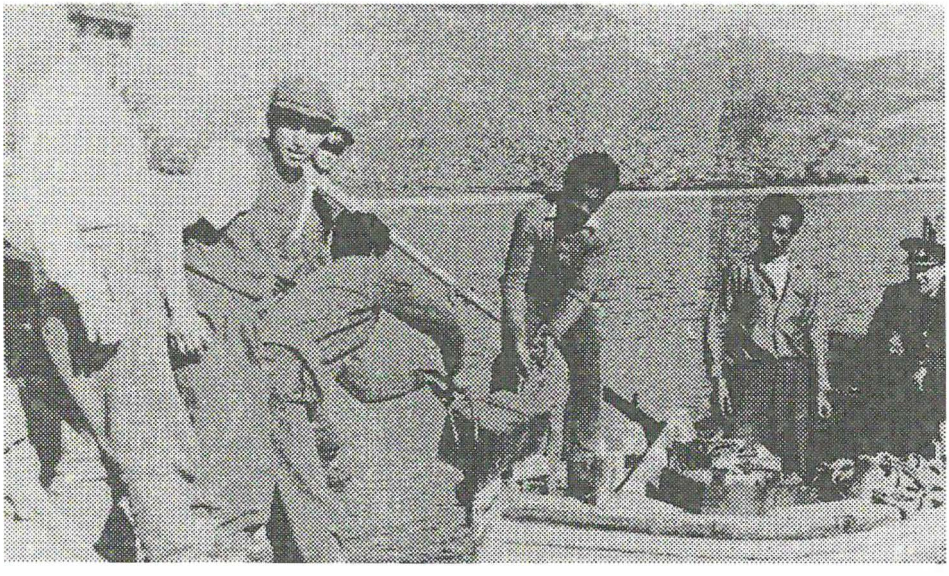
İzin verdik geldiler onların başı görünümünde olan Vehbi Mahmut şu konuşmayı yaptı:

"Sayın komutanlarım, Burhan abimiz bizi tanıdı. Kötü bir niyetimiz yoktu. Yanlış bir iş yaptık, düşünemedik. Bir daha böyle kanunsuz bir iş yapmayız. Bizi affedin kayığımızla köyümüze dönelim"

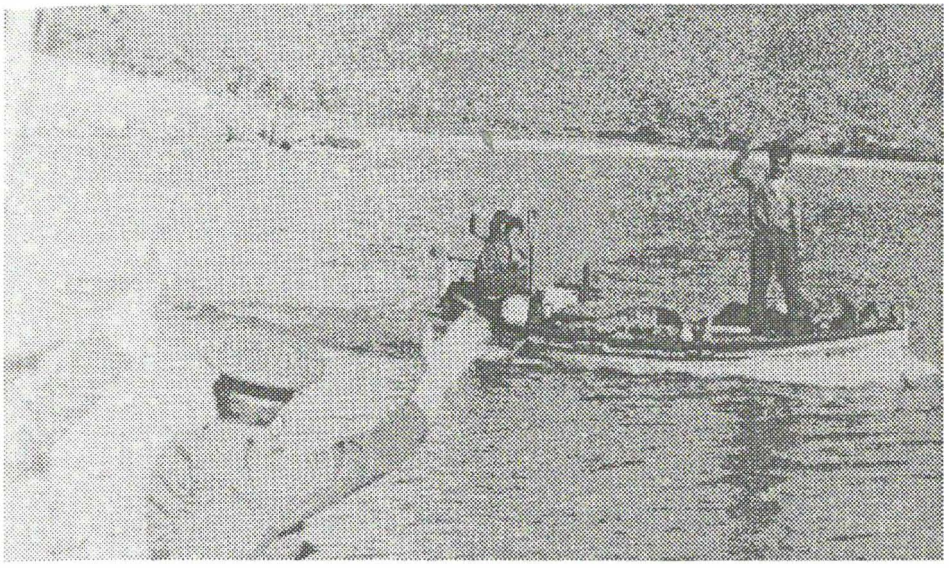
Bunun üzerine ben de "Hele durun bakalım, bazı yanlışlar doğruyu bulmaya sebep olabilir. Bir az sonra sizinle konuşacaklarım var. Rahat olun bekleyin" demiştim.

Bu konuşmalardan sonra gençlerin Kıbrıs'a geri gönderilmeleri için tasarladığım planı Albay Fuat Doğu ve Dr. Burhan Nalbantoğlu'na açıkladım, ne düşündüklerini sordum ve desteklerini aldım. Ardından gençleri çağırarak şunları söyledim.

"Kaçak olarak Türkiye'ye girme suçunuzu hükümetimiz affetti. Ancak size son derece gizli ve önemli bir görev vereceğiz. Bu görev hayatınızı kaybet-

Arı Ekibi'nin kayığına silah yükleniyor

Arı ekibi'nin silah yüklü bir kayık Kıbrıs'a uğurlanıyor

menize neden olabilir. Bu, Kıbrıs için yapılacak milli bir görevdir. Bu görevi kabul edip hiç bir kimseye söylemeyeceğinize yemin edermisiniz?" (Gençler namusları ve şerefleri üzerine yemin ederek görevi kabullenmişlerdi) "Sizler Rumlara karşı silahlanmak için tehlikeli bir maceraya atılarak buraya gelmişsiniz. Size vereceğimiz görev hem kendinizi, hem de eli silah tutan öteki kardeşlerinizi silahlandırmaktır. Kıbrıs'da Rumlara karşı silahlı bir örgüt kuruyoruz. Sizi şu andan itibaren bu örgütün üyeleri olarak kabul ediyoruz. Size şimdilik bir miktar silah vererek Kıbrıs'a yollayacağız başarılı olur ve söylediklerimizi aynen uygularsanız bundan sonra da size emir verildikçe Anamur'a veya bildireceğimiz başka bir noktaya gelip silahları örgüte taşıyacaksınız.

Tekrar ediyorum, silahları sizin şahsınız için değil, örgüt için veriyoruz. Gizliliğe son derece dikkat edeceksiniz. Ananıza, babanıza, kardeşinize ve eşinize de yaptıklarınızdan söz etmeyeceksiniz. Böyle örgütlerde gizliliği korumayanların, kurallara uymayan ve emirlere itaat etmeyenlerin cezalandırıldıklarını duymuşsunuzdur. Cezaların en hafif olanı "güvenilmez" damgası ile örgütten atılmaktır:

Bu sözlerim üzerine gençler şaşırmışlar, sevinçlerinden ne diyeceklerini bilememişler, öpmek için ellerimize sarılmışlardı.

Tasarladığımız operasyonun başarılı olması halinde; Erenköy'de örgütün bir silah kabul hücresi ile silah taşıma ekibi oluşturulmuş bulunacaktı. Bu, ise silah

sevkiyatına fiilen başlanması demekti. Ayrıca, bu operasyon T.M.T. lideri Yarbay Vuruşkan'a hiç beklemediği bir zamanda hoş bir sürpriz olacaktı.

Adana'daki çalışmalarımızı tamamlamıştık. Akşam üzeri Albay Fuat Doğu'ya yardımlarından dolayı teşekkür ederek Nalbantoğlu ile, gençleri de alarak Anamur'a hareket etmiştik.

Kıbrıs'a göndereceğimiz silahların bir bölümü Mersin'de, silah deposu Komutanı Yarbay Remzi Atılgan'a emaneten teslim edilmişti. Mersin'den geçerken yanımıza bir miktar silah ve mermi alarak yolumuza devam etmiş ve gece yarısından sonra Anamur'a ulaşmıştık.

Anamur jandarma komutanı Yüzbaşı Mehmet Kızılsu bizi bekliyordu. Gençleri ve bizi otellere yerleştirdikten sonra, silah yüklü aracımızı da jandarma karakolunda korumaya almıştı.

Yüzbaşı Kızılsu önceden tanıdığım değerli bir arkadaşımızdı. Dairemizin planladığı eğitim programlarına katılmıştı.

Yüzbaşı Kızılsu'ya, T.M.T. ile ilgili çalışmalarımız ve Kıbrıslı gençlerle yapacağımız ikmal operasyonu hakkında bilgi verdikten sonra, kendisine şu açıklamayı yapmıştım:

"Anamur Kıbrıs'a silah sevk merkezlerinden biri olacak, senin burada görevli olman bizim için bir şanstır. Bize çok önemli yardımların olacaktır. Bunun için Jandarma Genel Komutanlığı'nın talimatı kısa bir süre sonra sana iletilecektir. Bize bugün yaptığın ve ileride yapacağın yardımlar için şimdiden teşekkür ederim."

Kızılsu, milli davamız için yapmakta olduğumuz çalışmaları öğrenmekten son derece sevinç duyduğunu söylemiş, işlerimize kendisinin de katkıda bulunmasından gurur duyacağını ve her türlü yardıma hazır olduğunu belirtmişti.

15 Ağustos 1958 günü sabahı yüzbaşı Kızılsu ile, gençlerin Kıbrıs'a geri gönderilmesi için hazırladığımız senaryoyu şöyle sahnelemiştik.

Gençleri o gün dinlenmeleri ve teknelerinin normal bakımını yapmaları için serbest bıraktık. Akşama doğru Anamur kalesine, götürdük ve burada kendilerine şu tenbihde bulunduk;

"Yarın sabah sizi Anamur iskelesinden uğurlayacağız, yüzbaşı Kızılsu, halkın gözü önünde bir konuşma yaptıktan sonra denize açılacaksınız. Ufukda gözden kaybolunca ya kadar gittikten sonra, dönüp buraya Anamur Kalesine geri geleceksiniz. Sizi burada bekleyeceğiz. Vereceğimiz armağanları aldıktan sonra tekrar denize açılacak ve köyünüze döneceksiniz."

Anamur halkı da merakla Kıbrıslı gençlerin her hareketini yakından izliyordu. Onları iskeleden uğurlama sırasında bir kısım halkın orada bulunacağı kuşkusuzdu.

16 Ağustos 1958 sabahı jandarma komutanı yüzbaşı Kızılsu, gençleri alıp iskeleye götürmüştü. Orada toplanmış olan kalabalığın önünde gençlerle vedalaşırken şu konuşmayı yapmıştı.

"Arkadaşlar, kendinizi tehlikeye atarak, Akdenizi aşıp, pasaportsuz olarak buraya gelmişsiniz. Bu hareketiniz kanuna aykırıdır ve mahkemeye verilip cezalandırılmanız gerekir. Ancak yapılan sorgulama ve incelemeden sonra, Kıbrıslı Türk kardeşlerimizden olmanız ve kötü bir niyetinizin olmadığı anlaşıldığından sizi T.C. hükümeti affediyor.

Bir daha böyle pasaportsuz gelmeyin, güle güle yolunuz açık olsun."

Gençlerin iskeleden ayrılmalarından bir saat sonra, Anamur Kalesinde tekrar buluşmuştuk.

Merakla ve heyecanla ne yapacağımızı anlamaya çalışan gençler;

"İşte geldik, buradayız. Emredin komutanım."

Yanımda Dr. Burhan Nalbantoğlu olduğu halde gençlere son olarak şöyle seslenmiştim.

"Siz birer tabanca temin edebilmek için gelmiştiniz. Ben size 10 makinalı tabanca ile 20 adet tabanca ve iki sandık da mermi veriyorum. Ancak bunları sizin şahıslarınız için değil, Kıbrıs'daki gizli teşkilatımız için emanet olarak veriyorum. Bunları götürüp saklayın, kimseye söylemeyin, teşkilatdan da bahsetmeyin. Birkaç gün sonra (kendilerine bir parola vermiştim) Bu parola ile gelen kişiye silahları teslim edecek ve onun talimatına göre hareket edeceksiniz. Bu hizmetinize karşılık bir maddi menfaat beklemeyin, bu hizmetiniz karşılığı teşkilata alınma şerefini kazanacak ve o zaman size silah da verilecektir.

Eğer İngiliz devriye gemileri ile karşılaşır da, Motorunuzda araştırma yapacaklarını anlarsanız, belli etmeden silahları denize atabilirsiniz. Onlara da balık avlamak için denize açıldığınızı söylersiniz. Böyle bir durumda sorumlu tutulmayacaksınız.

Bir daha da buraya kendiliğinizden gelmeye kalkışmayın. Bundan sonra gerekirse, örgüt liderinin emirlerine göre sefere çıkacaksınız."

Bunun üzerine ekibin başı Vehbi Mahmutoğlu sevinç içinde; "Merak etmeyin Komutanım, Namus ve şeref sözü veriyoruz. Bundan sonra ne emir verilirse onu yapacağız. Bu silahları da kılına dokunmadan gelecek ilgiliye teslim edeceğiz."

demişti. Bu konuşmadan sonra gençler Nalbantoğlu'nun ve benim ellerimize sarılmışlar ve öpmüşlerdi. Yaşanan bu coşkulu ve duygu yüklü sahneyi kelimelerle anlatmak çok zor.

"Haydi bakalım yolunuz açık olsun" dememizden sonra gençler, silahları kaparak motora yüklemişler ve bu sürprizin heyecanı içinde "Bize güvenin" diyerek ardından boynumuza sarılmışlar ve denize açılmışlardı.

16 Ağustos 1958 günü Anamur Kalesinde bu ilk silah taşıması için denize açılan gençler, sandalları dalgaları üzerinden seke seke kıyıdan uzaklaşırken, sandalda ayağa kalkmışlar, şarkı söylüyor ve oynuyorlardı.

Bu manzara karşısında çok duygulanmış ve şöyle düşünmüştüm:

"Bu kahraman vatanseverler, Akdenizin dalgaları ile boğuşarak küçücük sandalları ile 60 millik mesafeyi nasıl aşacaklar da köylerine ulaşacaklardı?"

Onları ufuk da kayboluncaya kadar izledikten sonra ardlarından dua ederek, Dr. Nalbantoğlu ağlamaklı bir ses tonu ile; "Merak etmeyin, ulaşırlar ulaşırlar" diyerek bana moral vermeye çalışıyordu.

Ertesi sabah Ankara'ya döndüğümüzde Daniş Paşaya raporumu vermiş, Dışişleri Bakanlığı telsizi ile T.M.T. lideri Vuruşkan'ı operasyondan haberdar etmiş ve ARI ekibi ile yapılacak temasda kullanılacak parolayı da bildirerek, operasyonun sonucunu bildirmesini istemiştim.

Gençler hakkında önceden sorduklarıma da Vuruşkan'dan henüz cevap gelmemişti.

Merak ve heyecan içinde Vuruşkan'dan gelecek mesajı bekliyorduk. 28 saat sonra Vuruşkan'dan beklediğimiz telsiz mesajı gelmişti. "SİLAH VE CEPHANELER T.M.T. TARAFINDAN TAM OLARAK TESLİM ALINMIŞTIR. ARI EKİBİ kod adı ile, Koçina (ERENKÖY) T.M.T. hücresi teşekkül ettirilmiştir. Bu kahraman mücahitlerin Türkiye'ye gidişleri bilgimiz dahilinde değildir. Kendi insiyatifleri ile hareket ettikleri anlaşılmıştır."

Başarmıştık ve çok sevinçli idik. Kendiliğinden karşımıza çıkan bu tesadüfi olayla Kıbrıs'a ilk ikmal yolu açılmış bulunuyordu. Bu fırsatı iyi değerlendirmiştik. Ayrıca Albay Vuruşkan'ın silah kabulündeki çekinceli tavrı da bir emrivaki ile ortadan kaldırılmıştı.

Bu başarının sevinci ile, Daniş Paşa ve ben doğruca Genel Kurmay 2. Başkanı Orgeneral SALİH COŞKUN Paşa ile Fatin Rüştü Zorlu'ya müjde haberini vermeye koşmuştuk. Salih Coşkun Paşa haberi alınca çok memnun olmuş, bizi kutlamıştı. Fatin Rüştü Zorlu ise, bu ikmal operasyonunun seyrini

bütün teferruatı ile, başından sonuna kadar dikkatle dinlemiş, bizleri harareetle tebrik etmiş ve "başaracağınızı biliyordum" diyerek takdirlerini ve teşekkürlerini bildirmişti.

Sürpriz şeklindeki bu başlangıçlardan sonra ARI EKİBİ on-onbeş günde bir sefer yapıyorlardı.

Bazan seferler iki kayıkla yapılmakta daha çok silah taşınmakta idi. ARI ekibinin 9 Kasım 1958 günü iki kayıkla birlikte yaptığı 7. nci sefer maalesef hazin bir şekilde sonuçlanmıştı. Anamur'dan silahları yükleyip yola çıkan kayıklar, fırtınaya yakalanmış biri kaybolmuş ASAF ELMAS'la HİKMET RIDVAN şehit olmuşlardı. İçinde Vehbi Mahmutoğlu'nun da bulunduğu öteki kayıkdakiler, silahları denize atarak hafiflemekle dalgalarla daha kolay boğuşmuşlar ve kurtulmayı başarmışlardı.

ASAF ELMAS ve HİKMET RIDVAN T.M.T.'nın denize verdiği ilk kahraman şehitlerdir. Asaf Elmas'ın bu seferi 4. nci Hikmet Rıdvan'ın ki ise 2. nci seferi idi.

16 Ağustos 1958 tarihinde ARI Ekibi ile başlatılan silah sevkiyatı bu olaydan sonra da, bu uğurda şehitler verilmesine rağmen, muntazam devam etmiştir. 1958 sonuna kadar dört aylık süre içinde bu yolla T.M.T.'na 800 mücahidi silahlandıracak silah ve mühimmat gönderilmiş bulunuyordu. Elbette bu başarının şerefinden en büyük pay, kahraman ARI EKİBİ MÜCAHİTLERİ'ne aittir.

Başarılı silah sevkiyatı, bizi destekleyen Devlet ve Hükümet büyüklerini çok memnun ediyordu. Başta Başbakan Adnan Menderes olmak üzere sırası ile Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Rüştü Erdelhun, Milli Savunma Bakanlığı Müsteşarı Orgeneral Salih Coşkun, Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu, Milli Savunma Bakanı Ethem Menderes, Genel Kurmay 2. Başkanı Orgeneral Cevdet Sunay ve Başkanımız General Karabelen, silah sevkiyatı geliştikçe son derece sevinirler, bizi takdir ve teşvik ederlerdi.

DALGALARLA BOĞUŞTULAR, ŞEHİTLER VERDİLER, ARILAR GİBİ ÇALIŞARAK, T.M.T. MÜCAHİTLERİNİ SİLAHLANDIRDILAR

16 Ağustos 1958 de Kıbrıs'a ilk silah sevkiyatının gerçekleşmesinden sonra Vuruşkan'a; ARI ekibinin bu seferlere devam edip edemeyeceklerini sormuş, olumlu cevap almamız üzerine de Anamur'da bir ikmal merkezi tesis etmiştik. Anamur Jandarma Komutanı Yüzbaşı Mehmet Kızılsu'yu da bu merkezin yönetimi ile görevlendirmiştik.

Erenköyden motorlu sandallarla gelen ARI ekibi, Anamur-Mersin yolu üzerinde 6.ncı kilometrede, Jandarma Karakolu yanındaki bir koya geliyorlar, geldiklerinin ertesi günü, hava müsait olduğu takdirde, verdiğimiz silahları yükleyerek Erenköy'e dönüyorlardı.

Yüzbaşı Kızılsu'ya Mersin ve Eğirdir'den yeterli cinsde silah ve cephane göndererek gizlice depolatmıştık.

Ankara'da Genel Karargâhımızla irtibat için bir telsiz cihazı ile muharebe Assubay Başçavuşu Ali Levent'i göndermiştik. Anamur'da faaliyetlerimizi sivil halkın farkına varamayacağı şekilde maskeleyecek önlemler alınmıştı.

Diğer taraftan, Kıbrıs'a gönderilecek silahların bir bölümü Eğirdir Dağ alanında depolamıştık. Bunlardan özellikle hafif makineli tüfekler, toprak altına gömülmesi halinde bozulmamaları için, kalın bir plastik tabakası ile kaplanıyordu.

Gerek Kıbrıs'da ve gerekse Anamurdaki hazırlıklarımızın tamamlanmasından sonra ayda iki veya üç defa ARI ekibinin sandallarıyle yapılan seferler, 16 Ağustos 1958 den 1 Ocak 1959 tarihine kadar sürdürülmüştü.

ARI EKİBİNİN KAHRAMAN MÜCAHİTLERİ

Böylece 16 Ağustos 1958 tarihinden 1 Ocak 1959 tarihine kadar ARI EKİBİ'nin sandalları ile 9 sefer düzenlendi: Bu seferlere katılan T.M.T.'nin sandalları ile 9 sefer düzenlendi: Bu seferlere katılan T.M.T.'nin kahraman, cesur ve fedakâr mücahitlerinin adları şöyle idi:

VEHBİ MAHMUT 6 sefere katılmıştı.

ASAF ELMAS 4 sefere katılmıştı. 9.11.1958 tarihindeki seferde fırtınaya tutuldu ve denizde kaybolarak şehit oldu.

LÜTFÜ CELÜL 2 sefere katılmıştı. 2.nci seferinden dönüşte Rum bölgesinde otosu ile birlikte Rumlar tarafından yakalandı ve kayboldu. Öldürülerek şehit edildiği sanılıyor.

HİKMET RIDVAN 2 sefere katılmıştı. 9.11.1958 tarihindeki seferde fırtınaya tutuldu ve denizde kaybolarak şehit oldu.

CEVDET REMZİ 5 sefere katıldı.

NEVZAT NASIR 1 sefere katıldı.

FERİDUN HAMZA 1 sefere katıldı.

BAHATTİN SARRI 1 sefere katıldı.

HÜSEYİN HİKMET 1 sefere katıldı.

AHMET CELAL 1 sefere katıldı.

ARI EKİBİNİN KAHRAMAN MÜCAHİTLERİNİN ANAMUR'DAN KOÇİNA'YA TAŞIDIKLARI SİLAH VE CEPHANELER:

ARI EKİBİ'nin 16 Ağustos 1958 tarihinden 1 Ocak 1959 tarihine kadar Anamur'dan Koçina'ya taşıdıkları silah ve cephane ise şöyle idi:

1.nci sefer 16.8.1958: 20 tabanca, 8 makineli tabanca ve 6200 adet mermi.

2.nci sefer 27.8.1958: 20 tabanca, 20 makineli tabanca, 50 adet savunma bombası, 20 adet 2,5 librelik plastik tahrip kalıbı (Fünye ve fitilleri ile), 6200 adet mermi.

3.ncü sefer 20.9.1958 40 tabanca, 20 makineli tabanca, 50 adet savunma bombası, 6750 adet mermi.

4.ncü sefer 8.10.1958 : 24 tabanca, 59 makineli tabanca, 15.150 adet mermi.

5.nci ve 6.ncı sefer 21.10.1958 İki sandalda toplam 166 tabanca, 60 makinalı tabanca ve 50 adet savunma bombası.

7. nci sefer 9.11.1958 1.nci sandal: Fırtınaya tutuldu, silahları ve cephancyi denize atmak zorunda kaldı.

8.nci sefer 9.11.1958: 2.nci sandal fırtınadan battı.

1.nci ve 2.nci sandalda toplam 114 tabanca 59 makineli tabanca, 200 adet savunma bombası, 34 adet 2,5 librelik plastik tahrip kalıbı (çeşitli fünye saniyeli ve ihtiraklı fitilleriyle) ve 7700 adet mermi.

9.ncu sefer 1 Ocak 1959 100 makineli tabanca, 6 Bren hafif makineli tüfek, 6 adet piyade tüfeği ve 9400 adet mermi. Bunlardan başka ayrıca gizli mukavemetçilere ve gerillalara mahsus özel alıcı-verici TELSİZ CİHAZI takımı.

Bu suretle 16 Ağustos 1958 den 1 Ocak 1959 tarihine kadar toplam olarak aşağıdaki silah ve cephane Kıbrıs'ta T.M.T.'ye gönderilmiş bulunuyordu.

270 adet tabanca,

267 adet makineli tabanca,

6 adet Bren hafif makineli tüfek,

6 adet Piyade tüfeği,

350 adet savunma bombası,

20 adet 2,5 librelik plastik tahrip kalıbı (fünye ve fitilleriyle)

15.100 adet tabanca fişeği

25.600 adet makineli tabanca fişeği

3.000 adet hafif makineli tüfek fişeği

1 adet Alıcı verici gerilla ve mukavemetçi TELSİZ CİHAZI

Teşkilatlanmaya paralel olarak Kıbrıs'da başlatılan eğitimde bu silahlardan çok yararlanılmıştı. Bundan sonra artık Kıbrıs'da, eğitilmiş ve silahlandırılmış bir örgütümüzün varlığından söz edebiliyorduk.

Bu ilk ikmale başladığımız gün 16 Ağustos 1958 ve saat 10 idi. ESTHER adındaki motorlu sandallarıyle, 60 millik denizi dalgalarla boğuşarak aşan kahraman mücahitleri T.M.T. tarihine pırlanta çocuklar olarak geçecektir.

Kış mevsimi dolayısı ile, 1 Ocak 1959 daki 9' ncu seferinden sonra, ARI ekibinin Erenköy Anamur arasındaki seferlerini geçici olarak durdurmuştuk. Esasen daha büyük çapta silah sevkiyatı yapabilmek için 25 tonluk bir balıkçı gemisi satın almıştık, onu seferlere hazırlamaya çalışıyorduk. Bu gemi ile 24 Mart 1959 tarihinden itibaren Kıbrıs'a silah sevkiyatına başlanmıştı.

1959 yılı ilkbaharından itibaren ARI EKİBİ ile de, hava durumu uygun oldukça seferlere yeniden devam edilmişti.

Silah sevkiyatı faaliyetleri de "BEREKET" adı ile kodlanmıştı.

SİLAH SEVKİYATI İÇİN ÖTEKİ ALTERNATİFLER

Arı Ekibi ile 16 Ağustos 1958 de silah sevkiyatına başlanmasının yanısıra, ilk üç ayda düşündüğümüz veya bize önerilen öteki alternatifler şöyle idi:

-Dışişleri bakanı Zorlu'nun önerileri:

Dış işleri Bakanlığı kuryelerinin çantaları içinde bir kaç tabanca gönderilmesi. Bu yol, Dışişleri Bakanlığı ilgililerince cesaret edilemediği için denenilmedi.

Zorlu'nun öteki önerisi: İsrail ile arasının iyi olduğunu söyleyen Zorlu; İsrail'den Kıbrıs'daki Türk Firmalarına gönderilecek oksijen ve asetilen tüplerinin içine konulacak silahların, İsrail Hükümati yetkililerinin işbirliği ile Kıbrıs'a gönderilebileceğini ileri sürmüştü.

Bu yolu biz, hem gizliliğin korunması, hemde çok külfetli ve masraflı olacağı düşünceleri ile, denemeyi uygun bulmamıştık.

Türk Hava Yolları pilotları ile birkaç tabanca göndermemizin mümkün olduğunu tesbit etmişler. Fakat bu yolu da denemeye gerek duymamıştık.

-Mersin'den Kıbrıs'a erzak taşıyan gemilerden yararlanmayı ciddi surette ele almış ve hazırlık yapmıştık. Ancak ilk denemedeki bir talihsizlik işimizi aksatmış ve bu yolla ikmal harekatını bir süre ertelemek zorunda kalmıştık.

-Kaçakçılığı meslek yapmış bazı kişilerle temaslarımızı sürdürüyor ve pazarlıklar yapıyorduk.

- Başbakan Menderes'in yakını armatörlerin ticaret gemilerinden yararlanmak konusunda temaslar yapıyor, planlar hazırlıyorduk.

-İstanbul İstinye'de demirli bulunan Et-Balık kurumunun balık avı gemilerini incelemiş ancak, büyük olmaları nedeniyle ve gizlice Kıbrıs kıyılarına yanaşmalarının zorluğu karşısında bu imkandan yararlanmayı sonraya bırakmıştık.

-Adana Bölgesi Milli Emniyet Başkanı Kurmay Albay Fuat Doğu'nun mutemet adamları olarak tanıştırdığı İskenderun'da balıkçı İsmail Özkul'un balık avı gemisi ile Kıbrıs'a balık gönderme sırasında silah götürmesi imkanlarını da araştırıyorduk.

Fakat saydığım bu çeşitli yollardan sınırlı sayıda gönderebileceğimiz silahlarla T.M.T.'yi istediğimiz ölçüde silahlandırmamız mümkün değildi.

İlk üç ayda silah sevkiyatı konusunda yaptığımız incelemeler ve edindiğimiz tecrübelerden sonra; İngilizlere ve Rumlara duyurmadan gizlice, Kıbrıs'a kısa sürede ve çok sayıda silah gönderebilmek için, 20-25 tonluk kuvvetli motorları

olan bir veya bir kaç balıkçı gemisine sahip olmamız gerektiğine inanmıştım. Çalışmalarımı da bir yönde yoğunlaştırmıştım.

Bu maksatla, bir tarafdan yukarıda anlattığım imkanlardan yararlanma çabalarını sürdürürken, öte yandan söz konusu geminin satın alınması girişimlerine başlamıştım.

Arı Ekibinin cesur mücahitlerinin küçük motorlu kayıklarla yaptıkları silah sevkiyatı; balıkçı gemisi ile yapılmasını düşündüğümüz silah sevkiyatı için başarılı olmuş bir örnekti. Aynı sistemde planlanacak operasyonlarla bir defa da 15 - 20 adet silah yerine 15-20 ton silah göndermek mümkün olacaktı. Ayrıca sevkiyatlar daha güvenli olacaktı. Çünkü Erenköy ile Anamur arasındaki 60 millik mesafeye küçük sandallarla aşmak kolay olmuyordu. Risk çok büyüktü. Güvenlik sıfır derecesinde idi. Tek faktör mücahitlerin vatanseverliği ve cesaretleri idi. Fakat ne var ki, bu yolu mücahitler kendileri açmış ve tehlikeleri tereddütsüz göze almışlar ve başarılı olmuşlardı.

Bazen fırtınalarda boğuşarak gelip giden bu cesur çocukların özverilerini sürekli istismar etmek bize yakışmıyordu. Madem ki arkamızda Hükümetimiz ve Genelkurmay Başkanlığımız vardı, yapamayacağımız bir şey olmamalı idi. Özellikle de denize verdiğimiz iki şehidimizden sonra.

İşte bu düşüncelerle, Hükümete bir iki adet balıkçı tipi motor satın aldırmayı azmetmiştim. Bunlara sahip olduktan sonra, kendi teknelerimiz ve kendi teşkilatımıza mensup gemicilerle, Kıbrıs'ın Kuzey kıyılarındaki Türk yerleşim bölgelerine, gizlice istediğimiz kadar silah çıkarabilecektik.

BALIKÇI GEMİSİ SATIN ALINMASINA DOĞRU

Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Fahri Korutürk'ün Donanmadan bize tekne tahsis etmemesi ve silah sevki operasyonlarında yardımcı olmaması kuşkusuz hayal kırıklığımıza neden olmuştu.

Korutürk'ün Kurmay Başkanı Amiral Şeref Karapınar'ın yönlendirilmesi ile, başvurduğumuz Jandarma Genel Komutanlığı da, bir sahil güvenlik botu tahsis edilmesi hakkındaki isteğimizi kabul etmemekle ümitlerimizi boşa çıkarmıştı.

Ancak, bütün bunlara karşın T.M.T.'nın tüm mevcudunu tepeden tırnağa silahlandırma azmimiz kırılmamıştı. Bir veya bir kaç balıkçı gemisi satın aldırmayı mutlaka başaracaktık.

Bu kararlılıkla Başbakan Menderesin önerdiği "Arkadaşları Armatörlerin gemilerinden yararlanma" konusundaki planlarımız dışında, bütün öteki silah sevkiyatı çalışmalarını ertelemiştim.

Balıkçı gemisinin satın alınması konusundaki düşüncelerimi ve planımı Başkanımız Daniş Karabelen Paşa'ya anlatarak harekete geçmek için onayını almıştım. Ardından da Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'ya başvurmuştum.

Zorlu'ya kesinlikle bir balıkçı teknesine ihtiyacımız olduğunu söylemek zamanı gelmişti. Ancak dış seyahatleri ve meşguliyetleri nedeniyle görüşme fırsatı bulamıyordum. 9 Kasım'da Arı Ekibinin maruz kaldığı deniz faciasından sonra Zorlu'yu ilk defa görecek ve izahat verecektim.

Nihayet 11 Aralık günü Zorlu'nun beni kabul edeceği bildirilmişti. Zorlu, beni kabulü sırasında önce; "Geçmiş olsun, başınız sağolsun, bu olayın azminizi kırmayacağını ümit ediyorum" dedikten sonra, büyük bir dikkatle olay hakkındaki izahatımı dinlemiş, üzülmüş ve etkilenmişti. Ben de sırası geldiğini düşünerek balıkçı gemisi satın alınmasının kesin zorunluluğunu ve silah ikmalinde bu teknenin çok yararlı olacağını" bütün ayrıntılarıyla anlatmıştım.

Zorlu'da herhangi bir tereddüt göstermeden "Pekâla ilgililere emir vereceğim, istediğiniz tipte bir tekne alırsınız, bu konuda Başbakan'a da bilgi vereceğim, yeter ki daha çok silah gönderin" diyerek önerimi kabul etmişti. Zorlu'ya teşekkür ederek sevinçle yanından ayrılmıştım.

Karargahıma döner dönmez Dairemizin İstanbul Bölge Başkanı Yüzbaşı Ferhan Çora'ya telefon ederek birkaç gün sonra İstanbul'a geleceğimi satın alacağımız tekne için piyasa araştırmasına başlamasını, tekneye sivil gemici personel bulması yolundaki çalışmalarını hızlandırmasını istemiştim.

Zorlu ile görüştüğümüzün ertesi günü hem Dışişleri Bakanlığından ve hem de Mehmet Ertuğruloğlu tarafından ödeneğin hazır olduğu bildirilmişti. Harekete geçmek zamanı gelmişti. Aynıgün Daniş Paşa ile konuyu müzakere ettikten sonra tekneyi bulmak ve satın almak üzere İstanbul'a gitmemi kararlaştırmıştık.

Balıkçı gemisinin satın alınmasının, gemici personelinin bulunmasının, donatımının, Anamur ve Mersin'e gönderilmesinin, başarısız deneme seferinin, ilk ve ondan sonraki başarılı seferlerinin ve nihayet kendi kendini batırmasının ilginç bir macerası vardır. Bu macerayı özetleyerek anlatmaya çalışacağım.

BİR GEMİ SATIN ALMAK İÇİN TAM YETKİ İLE İSTANBUL'A GİTMİŞTİM.

İstanbul'a hareketimden önce Deniz Kuvvetleri Komutanlığından İstanbul Deniz Kolordu Komutanlığına hitaben yazılmış resmi bir yazı almıştım. Bana yardım edilmesi için elden verilen bu talimat yazısında;

"Genelkurmay seferberlik Tetkik Kurulu Başkanlığından Binbaşı İsmail Tansu; söz konusu kurulun Zonguldak Bölge Başkanlığı ihtiyacı için 20-25 tonluk, güçlü dizel motorlu, balıkçı tipi ve denizci bir tekne satınalmak üzere, piyasa araştırması yapmaya ve satın alınacak tekneyi tespite memur edilmiştir." denildikten sonra, "Binbaşı İsmail Tansu'ya görevinin ifası için komutanlığınızca gereken her türlü yardımın yapılması, satın alınması uygun görülen teknenin teknik muaynelerinin yaptırılması ve rayiç bedelinin tesbiti ile sonucunun bildirilmesi" isteniyordu.

Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanı Amiral Karapınar ve bu yazı ile birlikte bana gerekli yardımı yapması için İstanbul Balık avcıları Derneği Başkanı Emekli Deniz Albay Ethem Baykala yazdığı bir de kart vermişti. Öte yandan Daniş Paşa'da İstanbul'da çok eski bir arkadaşı olan Komisyoncu Şaban bey adındaki bir şahsa da bir mektup yazarak yardımcı olmasını istemişti.

Hazırlıklarını tamamladıktan sonra 14 aralık 1958 günü akşam trenle İstanbul'a hareket etmiştim.

İSTANBUL'DAKİ ÇALIŞMALARIM:

Ertesi sabah İstanbul Bölge Başkanımız Yüzbaşı Ferhan Çora ile buluşarak Kasımpaşa'da Deniz Kolordu Komutanına gitmiş, kendimizi tanıtıp yazıyı vermiştim. Bu arada görevim hakkında Amirale izahat verirken tekne satınal-

mamızın esas sebebi hakkında da açıklamada bulunmuştum. Görevimizden ilk defa haberdar olan Amiral, memnunluk ve samimi bir davranış içinde beni büyük bir dikkatle dinlemişti. Görüşmelerimizin sonunda da gereken her türlü yardımı yapacağını vadederek, çağırdığı Kurmay Başkanına beni tanıtmış ve şu emri vermişti:

"Binbaşı Tansu, Genelkurmay Başkanlığınca balıkçı tipi bir tekne satın almaya memur edilmiştir. Komutanlığımızdan kendisine her türlü yardımın yapılması istenmektedir. Binbaşı'yı seferde gemilere el koyma komisyon başkanı Deniz Albay Abdülkadir beye götürerek tanıştırınız. Sonra Abdülkadir bey beni görmeye gelsin. Ayrıca Deniz Yarbay Tevfik Kınay'da Binbaşı, İstanbul'da bulunduğu süre yanında kendisine refakat ederek yardımcı olsun ve müşavirlik yapsın."

Kendisine teşekkür edip yanından ayrılırken Amiral, böyle Milli bir görevi üstlenmiş olmamızdan duyduğu memnuniyeti ifade ederek bizi kutlamış ve başarılar dilemişti.

Aynı gün öğleden sonra Deniz Albay Abdülkadir bey, Deniz Güverte Yarbay Tevfik Kınay bey, Deniz Makina Yarbay Muzaffer Bey, İstanbul Bölge Başkanımız Yüzbaşı Ferhan Çora ve ben bir toplantı yaparak çalışmalarımızın ana hatlarını tesbit etmiştik. Daha sonra da Albay Abdülkadir beyin tavsiyesi uyarınca, Yarbay Tevfik Kınay'la birlikte, İstanbul Liman Reisliğine gitmiştik. Burada, limana kayıtlı bütün teknelerin, nitelikleri, resimleri, sahiplerinin adları ve adresleri arşivlenmiş bulunuyordu. İncelemelerimizi yaptıktan ve gerekli bilgileri notumuza aldıktan sonra; "İstanbul Balık Avcıları Derneği" ne yönetilmişlik. Esasen Ankara'da Amiral Şeref Karapınar da, Dernek Başkanı Emekli Deniz Albay Ethem Baykal'a yardımcı olması için bir kart göndermişti.

Aradığımız tekneyi bulmak için en uygun ve ümit verici merkezin söylenildiği ve önerildiği gibi, bu dernekti.

Yarbay Tevfik Kınay'la birlikte gittiğimiz İstanbul Balık Avcıları Derneğinde Başkan Baykal ve öteki üyeler bize büyük ilgi göstermişler, ancak teknesini satacak bir balık avcısının bulunabileceğini sanmadıklarını söylemişlerdi. Bununla beraber Başkan Ethem Baykan, bütün üyelere bir duyuruda bulunacağını ve bir tekne tedariki için elinden gelen yardımı yapacağını vaad etmişti.

Öte yandan Daniş Paşa'nın mektup gönderdiği arkadaşı Komisyoncu Şaban bey'le temaslarımızı sürdürüyorduk. Fakat Şaban Bey bizi umutlandıracak bir haber vermiyordu.

Bu arada Yüzbaşı Ferhan Çora da, tekne için aradığı gemicilerden tesbit edip benimle konuşturmayı uygun gördüğü iki gemici ile temas kurmaya çalışıyordu.

Çora'ya bir an önce bu gemicilerle konuşmak istediğimi ve tekne arama işimizde onlardan da yararlanabileceğimizi söylemiştim.

İki gün boyunca Yarbay Kınay ve Yüzbaşı Çora ile birlikte, Sarıyer, Büyükdere ve Rumeli Kavağında Donanma Birlikleri ve Balıkçılar arasında incelemelerimizi sürdürdükten sonra, tekrar Balık Avcıları Derneğine giderek Başkan Ethem Baykal'dan bir haber olup olmadığını öğrenmek istemiştik.

ARADIĞIMIZ GEMİYİ BULUYORUZ

Baykal iki günden beri her tarafa haber saldığını ve fakat henüz olumlu haber alamadığını söylediği sırada Derneğe gelen bir kişi bize tanıştırılmıştı. Bu kişi bir süre önce donanmadan ayrılmış Deniz Binbaşısı Nejat Kosal'dı 25 tonluk Dizel Motorlu bir teknesi vardı. Ve balık avcılığı ile uğraşıyordu. Görüşmelerimizin sonunda maksadımızı öğrenince ilgilenmiş, aradığımız tip teknenin nitelikleri hakkında sorular sorduktan sonra; "Kendisinin artık balık avcılığını bırakacağını, başka bir iş kurmakta olduğunu, istersek bizim şartlarımıza uygun olan teknesini satabileceğini" söylemişti. Bunun üzerine Ethem Baykal'da "Eğer Nejat bey teknesini satacaksa başka tekne aramanıza gerek yok, size son derece uygun bir teknedir, teknesi de motoru da yeni ve güçlüdür." demişti. Nejat Kosal sorumuz üzerine, değeri daha yüksek olmakla haber, tekneyi 120.000 liraya satabileceğini söylemişti. Bence bu iş tamamdı. Fakat işimiz henüz bitmemişti.

Bundan sonra, İstanbul Deniz Komutanlığından Deniz güverte yarbay Tevfik Kınay ve Deniz Makina Albay Muzaffer beyi alarak, hep birlikte, tekneye görmek ve teknik kontrolünü yaptırmak üzere, geminin demirli olduğu Sarıyer'e gitmiştik.

Tekneyi hepimiz çok beğenmiş ve işimize uygunluğunu tesbit etmiştik. Teknik muayenesinin sonucu da şöyle idi.

-Tekne bir yaşında, alçak ve denizci idi.

-Boyu 14 m, eni 3,40 m. sürati 9 mildi.

-3 tonluk motoru, Batı Alman DEUTZ dik dizel, 3 silindirli, 80 beygir gücünde ve kontaklı idi.

-Akaryakıt depoları özel surette imal edilmişti. Motor ses vermiyordu. Ekzoz bacada idi.

-Teknenin bütün çivi perçinleri galvanizli idi.

-Güvertesi, kamarası ve kaptan köşkü vardı, baş ve kıç ambarlarına su girmez ve 25 ton yük kapasiteli idi.

-Dümen tertibatı kaptan köşkünde idi ve gerektiğinde gemi makinistliğide dahil, yalnız kaptan tarafından sevk ve idare edilebiliyordu.

Yukarıda saydığım nitelikleri de gösteriyordu ki KOSAL gemisi işimize uygun mükemmel bir tekne idi. Albay Ethem Baykal, Albay Muzaffer Bey, Yarbay Tevfik Kınay, Yüzbaşı Ferhan Çora, ve ben gerek nitelikleri ve gerekse fiyat bakımından bu geminin satınalınması gerektiğini tam bir mutabakat halinde idik. Bu sebeple KOSAL'ı bulduktan sonra daha başka bir gemi aramaya luzum kalmamıştı. Esasen aynı biçimde bir gemi bulmakda zordu, zamanımız dardı. Silah ikmalinde acelemiz vardı, kaybedecek bir günümüz yoktu.

Geminin satınalınmasının gerçekleştirilmesi için aynı gün Ankara'da Daniş Paşa'ya Dışişleri Bakanlığı ilgililerine ve Mehmet Ertuğruloğluna telefon ederek, geminin bulunduğunu başka bir geminin bulunmamasının zorluğunu anlatmış ve satınalınması işleminin tamamlanmasını istemiştim.

ALACAĞIMIZ GEMİNİN MÜRETTEBATINI DA BULMUŞTUK.

Yüzbaşı Çora İstanbul'a geldiğimde bir kaptan ile bir makinist tespit ettiğini bildirmişti. Bu gemicilerle görüşmek üzere Sarıyer'deki adreslerine öğleden sonra ve gece iki defa gitmiş fakat bulamamıştık. Ertesi günü 16 Aralık 1958 akşamı üzeri Emirgan'daki İstanbul Bölge Başkanlığında kendilerini beklediğimiz haberini bırakmıştık.

Kaptan Reşat Yavuz ve Makinist Oğuz Kotoğlu adındaki bu gemiciler ertesi günü randevumuza gelmişlerdi. Kendileri ile görüşüp, gerekli yoklamaları yaptıktan sonra, görev teklifi yapabileceğim kanaatı hasıl olmuştu. Esasen Yüzbaşı Ferhan Çora'da haklarında çok iyi referans vermişti.

Gemicilere yapacakları tehlikeli iş hakkında açıklamada bulunduktan sonra, Kıbrıs'a silah taşıma görevini kabul edip etmeyeceklerini sormuştum. Bu arada, işimizin güçlüğünden ve tehlikesinden de bahsederek 24 saat düşünmelerini kararlarını ondan sonra vermelerini söylemiştim. Kendilerini bu Milli göreve katiyyen zorlamak istemediğimizi, bunun bir gönüllülük meselesi olduğunu, kabul edip etmemekte serbest olduklarını, ancak; kabul etmemeleri halinde bu faaliyetlerimizden kimseye söz etmeyeceklerine dair namus sözü vermeleri gerektiğini de sözlerime ilave etmiştim.

Gemici gençler teklifim ve konuşmalarım karşısında heyecanlanmışlar ve böyle umulmadık bir teklif karşısında şaşırmakla beraber gururlanmışlardı. Milli duygularının kuvvetli olduğunu başlangıçtaki konuşmalarımızdan anlamış ve olumlu cevap alacağımı ümit etmiştim. Nitekim önce Reşat "Binbaşım, bizi çok yokladınız, sonunda bir şeyler söyleyeceğinizi anlamıştım. Ama doğrusu böyle şerefli bir görev teklifi yapacağınız hiç aklıma gelmemişti. Ben şahsen teklifinizi kabul ediyorum. Benim için büyük bir şereftir. Hazırım ve bu günden itibaren emrinizdeyim. 24 saat düşünmeye ne gerek var. 24 saat sonra kararımda bir değişiklik olmayacak ki. Milli bir dava için hizmet edeceğiz." demişti.

Oğuz'da aynı düşüncede olduğunu belirtmiş ve Reşat'a katıldığını bildirmişti. Her ikisine teşekkür ettikten sonra, beni çok duygulandıran konuşmalarından duyduğum mutluluğu belirtmiş, bu anavatan mücahitlerini kutlamış ve "zaten sizlerden bunu bekliyordum" demiştim. Aynı günün akşamı da Yüzbaşı Ferhan, Reşat ve Oğuz'u Emirgan'da lüks bir lokantaya yemeğe davet etmiş, hep birlikte neşeli bir yemek yemiş, geç vakitlere kadar sohbet etmiştik.

Bu cesur ve vatansever denizcilerle o akşamki konuşmalarımızın anısını kırk yıl sonra hala bugünmüş gibi hatırlamaktayım. Onlar gerçek kahraman Türk delikanlıları idi.

DANİŞ PAŞA'NIN TEREDDÜTÜ VE KAYBOLAN ONBEŞ GÜN

Gemi ile ilgili raporumu Ankara'ya bildirdiğimin ertesi günü, talimat ve bilgi almak üzere telefonla Daniş Paşa'yı aradığımda, kötü bir sürprizle karşılaşmıştım. Paşa, "Dışişleri Bakanlığının, geminin fiyatını pahalı bulduğunu, ayrıca süratinin de az olduğunu söylediğini" ileri sürdüklerini ve bana; temas etmemi önerdiği komisyoncu Şaban beyle görüşüp görüşmediğimi soruyordu.

Gemiye Nejat Kosal 120.000 lira istemiş, ben 100.000 TL. teklif etmiştim. Araya Albay Ethem Baykalın girmesiyle de Nejat Kosal, Baykalın hatırı için 5.000 TL. indirim yapmayı kabul etmişti. Ben kesim pazarlık sırasında 110.000 liraya meseleyi halledeceğimi sanıyordum.

Paşamın haberi fena halde canımı sıkmıştı. Fakat son derece saydığım, sevdiğim, büyüğüm ve komutanımdı. Kendisi ile askeri terbiyemiz çerçevesinde çok dikkatli ve hesaplı konuşmam gerekiyordu.

Paşa'ya, komisyoncu Şaban beyle, gerek Ferhan Çora'nın ve gerekse benim, İstanbul'a geldiğimden beri devamlı temasda bulunduğumuzu, fakat olumlu hiçbir sonuç alamadığımızı anlattıktan sonra, Paşa'yı münasip bir dille ikna etmeye çalışmış ve şöyle konuşmuştum:

"Paşam aman bu fırsatı kaçırmayalım, lütfen Fatin Rüştü Zorlu ile bizzat temas ederek gerçek niyetlerini tesbit etmenizi istirham ediyorum. Zatıalinizde eğer İstanbul'a gelebilirseniz çok iyi olur. Durumu şahsen incelediktcn sonra güveninize layık başarılı çalışmalar yaptığımızı görecceksiniz." demiştim.

Bunun üzerine Daniş Paşa akşama doğru beni telefonla arayacağını söylemişti. Paşa'dan sonra Adnan Bulak'la görüştüm. O da, bir gün önceki ifadesinin tersine, ödeneğin temin edilmesine çalıştığını gemi satın alınmasından vazgeçilmemiş olduğunu söylemişti. Son olarak konuştuğum Mehmet Ertuğruloğlu ise Dışişleri Bakanlığından talimat beklediğini bildiriyordu. Birbirleriyle çelişki halindeki bu haberler karşısında şaşkına dönmüştüm. Ankara'ya bir şeyler oluyordu. Soğukkanlılığımı kaybetmemem ve Kosal fırsatını kaçırmamam gerekiyordu. Merakla akşamı beklemeye başlamıştım. Kosal'ı çok beğenmiştik. Onu mutlaka satın aldırmak azminde idim. Ben İstanbul'a gelmişken bu işi sonuca bağlamak istiyordum. Ankara'ya gidince geç de olsa bir yolunu bulup bu meseleyi nasıl olsa halledecektim. Daniş Paşa akşam telefon etmemiş, ben kendisini gece evinden aramıştım. Paşa durumda bir değişiklik olmadığını, Zorlu'nun Paris'de bulunduğunu, dönmesinin beklendiğini, ilgililerin 110.000 lira ödenmesi için yetkili olmadıklarını söylediklerini bildirmişti.

Bunun üzerine Nejat Kosal ile buluşarak, Ankara'dan gemiyi satınalmak için gönderilecek ödeneğin biraz gecikebileceğini söylemiş ve bizim haberimiz olmadan gemiyi başkasına satmamasını rica etmiştim. Emekli Binbaşı Kosal, Deniz subayları arkadaşlarının desteklemesi ile bu ricamı kabul etmişti.

Bu arada Kosal gemisinde görev kabul eden iki gemici ile kesin anlaşma yaparak kendilerine gemiyi göstermek için Sarıyer'e götürmüştüm. Kaptan Reşat Yavuz ve Makinist Oğuz Kotoğlu gemiyi görünce hemen tanımışlar ve çok sevinmişlerdi. Güzel bir tesadüf olarak Kaptan Reşat Yavuz bu gemide bir süre önce çalışmış olduğunu söylemişti.

Ankara'dan İstanbul'a tam yetki ile gelmişken, Adnan Bulak ödenek hazır demişken ve Ertuğruloğlu havaleyi hangi adrese çıkaracağını dahi sormuşken, Ankara'da birdenbire hasıl olan tereddüdün ve bana her üç kanaldan birbiriyle çelişkili bilgiler verilmesinin bir nedeni olmalıydı. Bu durum karşısında bir iki gün daha bekleyip Ankara'ya dönmeye karar vermiştim. Ankara'ya dönüşümde olan biteni anlayacak girişimlerimi ona göre yapacaktım.

İstanbul'da iki gün beklemiş ve telefonla yaptığım girişimlerime rağmen Ankara'dan olumlu bir haber alamayınca 19 Aralık 1958 günü Ankara'ya dönmeye hazırlanıyordum. İstanbul Bölgesi ofisimizde, hayal kırıklığının üzüntüsü içinde beklerken Daniş Paşadan telefonla şu mesajı almıştım.

"Tansu, Ankara'ya hareket etme, yeni gelişmeler var. Başbakan Menderes devreye girdi. Benimle görüşmek için makamına davet etti. "Görüşmeden sonra bilgi vereceğim talimatımı bekle"

Daniş Paşa'ya "Başüstüne paşam" deyip telefonu kapattıkdan sonra düşünmüştüm. Bu gelişme çok önemli idi. Geminin satınalınmasından vazgeçilmediği anlaşılıyordu. İşimi zorlaştıran Zorlu'nun Pariste olması ve bürokrasinin çekingenliği idi. Fakat artık silah sevkiyatı ile Başbakan Menderes'de bizzat ilgileniyor ve devreye giriyordu. Birden, bir haftalık sıkı çalışmamın yorgunluğu ve üzüntüsünden sıyrılmıştım.

SİLAH SEVKİYATINDA BAŞBAKAN MENDERES'İN ÖNERDİĞİ BİR BAŞKA ALTERNATİF

20 Aralık 1958 günü sabahı Daniş Karabelen Paşa'nın beklediğim talimatını almıştım. Paşa'nın telefonla bana ilettikleri şunlardı:

"Dün gece Başbakan Menderes'le görüştüm. Benden her yönü ile geniş çapda bilgi aldı, silah sevkiyatı ile yakından bizzat ilgileniyor. Akdenizde kaybolan mücahitlerimize çok üzülmüş, başsağlığı diledi. Tekerrür etmemesi için daha güvenli önlemler alınması gerektiğine işaret etti. Bu arada kendisi de yaptığı bu araştırma sonucu; silah sevkiyatı için sağladığı bir başka alternatifden söz ederek, bundan da yararlanabileceğimizi önerdi. Konu, Başbakan'ın İstanbulda, samimi dostları olan iki armatörün gemilerinden yararlanmaktır. Bu armatörlerin adları Kemal Sadıkoğlu ve Muhittin Topçuoğlu'dur. Başbakan söz konusu organizasyonu gerçekleştirmek için Trabzon Milletvekili Osman Kavrakoğlu'nu bugün İstanbul'a gönderiyor. Kavrakoğlu ile yarın Park Otelde buluşacaksınız. Onun aracılığı ile Kemal Sadıkoğlu ve Muhittin Topçuoğlu ile buluşacaksın. Armatörlerle görüşmelerinde gemilerden yararlanmanın uygulanabileceğini tesbit edersen silah sevkiyatı işini bu imkândan da yararlanarak planlayabilirsin.

Bu arada sevineceğin haberi de vereyim, Balıkçı gemisi satınalınmasından vazgeçilmemiştir. Haydi bakalım gözün aydın olsun. Başarılar diliyorum. Temaslarınızın sonuçlarından beni sık sık haberdar etmeni istiyorum. Gözlerinden öperim."

Daniş Paşa'nın konuşmasını tamamlamasından sonra kendisine ben de şunları söylemiştim. "Başüstüne Paşam, emredersiniz, emirleriniz gereğince şüphesiz sayın Başbakan'ın direktiflerini büyük bir dikkat ve ciddiyetle yerine getiriceğiz. Armatörler vaadlerinde samimi iseler bize pek çok yardım edebilirler. Onları da deneyeceğiz. Başbakanımızın ilgisi beni çok sevindirdi, heyecanlandırdı. Şu anda bunun mutluluğu içindeyim. Ancak, bir noktada beni lütfen aydınlatmanızı istirham ediyorum.

"Paşam, sayın Başbakan, sağladığı bu imkandan sonra bir balıkçı gemisi satınalınmasına gerek olmadığı kanısında mıdır? Buna çok önem veriyorum. Eğer bir gemiye sahip olursak ikmal operasyonlarının planlarını kendi insiyatifimizle yapacağız. Armatörlerin gemileri ile yapacağımız ikmal operasyonlarında ise, insiyatif daha ziyade gemi kaptanlarında olacak ve onların seyri sefer programlarına kendimizi uydurmak durumunda olacağız.

Ben, Armatörlerin gemilerinden yararlanabildiğimiz kadar yararlanalım, ancak kendimiz bir balıkçı gemisine sahip olursak, kısa zamanda daha çok ve daha güvenli bir ikmal yapabileceğimiz kanısındayım."

Paşa bu mütalaama karşı;

"Haklısın, fakat önce temaslarının bir sonucunu alalım. Şimdilik Necat Kosal'la ilişkini devam ettir. Satınalma işi askıda kalsın. Adnan Bey gemi satın alınmasın demedi. Müsterih ol" cevabını vermişti.

20 Aralık akşama doğru Daniş Paşa bana tekrar telefon ederek, Osman Kavrakoğlu'nun; Başbakan'ın emriyle bu akşam trenle hareket edeceğini yarın saat 16.00 da benimle buluşmak üzere parkotel'de randevu verdiğini, o saatte parkotel'de bulunamadığı takdirde kendisini İstanbul polis müdürü vasıtasıyle aramamı söylediğini nakletmişti.

Başbakan Menderes'in, örgütün sessiz sedasız, ciddi ve disiplinli çalışmalarla kısa sürede hızla, maksat doğrultusunda geliştirilmekte olduğunu görmesinden sonra güveni artmıştı. Bu nedenle de, izlediği Kıbrıs politikasına destek olacağına inandığı T.M.T.'nin bir an önce daha çok güçlendirilmesi luzumunu hissetmişti. Menderes'in silah sevkiyatında şahsı imkanlarını da bize tahsis etmesinin nedeni bu idi.

Daniş Paşa'nın bildirdiği gibi, Trabzon Milletvekili Osman Kavrakoğlu ile 21 Aralık 1958 günü saat 16.00 da park otelde buluşmuştuk.

Kavrakoğlu, İstanbuldaki temaslarının sonucunu bana şöyle nakletmişti. "İstanbul'a Başbakanımızın emriyle geldim. Kıbrıs'a silah sevkiyatınızda size yardımcı olabilmek amacıyla Başbakanımızın ve benim çok yakınımız olan güvendiğimiz bazı arkadaşlarla temaslar yaptım. Bunlar Armatör Kemal Sadıkoğlu ve Muhittin Topçuoğlu beylerdir. Size gemileri ile her türlü yardımı yapacaklarına dair kesin vaad aldım. Kemal Sadıkoğlu beyin ayrıca çok süratli bir deniz motoru da var. Ondan da yararlanabileceksiniz. Adınızı kendilerine bildirdim. Vereceğim adresde sizi yarın bekleyecekler. Telefonla temas ederek görüşeceğiniz saati tesbit edebilirsiniz. Görüşmeleriniz sonucunu sizden öğrendikten sonra Ankara'ya dönecek ve Başbakanımıza bilgi vereceğim. Onun için sizi mutlaka yarın akşam Taksim'da Sıraservilerdeki Çamlıca Kulubünde saat 17.00'de bekleyeceğim. Kemal Sadıkoğlu ve Muhittin Topçuoğlu beylerle istediğiniz gibi konuşabilirsiniz. Güvendiğimiz arkadaşlarımızdır."

ARMATÖR KEMAL SADIKOĞLU:
"BAŞBAKAN'IN EMİRLERİ, BAŞIMIZIN ÜSTÜNDEDİR"

Tanınmış Armatörlerden Kemal Sadıkoğlu'nun bürosuna gittiğimde, Başbakan tarafından görevlendirilen bir subay olarak büyük bir nezaketle karşılamıştı. Yanında sağ kolu olarak tanıttığı İşletme Müdürü Cezmi Sertel de bulunuyordu.

Sadıkoğlu'nun sorusu üzerine, Cezmi Bey'in yanımızda bulunmasının bir sakıncası olmadığını söylemiştim. Çünkü ileride işlerimizi onunla birlikte planlayacaktık. Bizim için önemli bir kişi idi.

Ardından konumuza değinmiş ve Kıbrıs davamız için yaptığımız çalışmalardan gereği kadar bilgi vermiştim. Daha sonra da; Kıbrıs'a silah sevki hakkındaki müşküllerimizi anlatmış, bize yardımcı olarak Kıbrıs davamıza katkıda bulunmak istemelerinden duyduğum sevinci belirterek teşekkür etmiştim.

Bunun üzerine Kemal Sadıkoğlu: "Osman Kavrakoğlu vasıtasıyla sayın Başbakanımızın mesajını aldım. Kendileri de telefonla kapalı bir biçimde konudan bahsederek yardımcı olmamı istediler. Başbakanımızın emirleri başımızın üstündedir. Size elimizden gelen her türlü yardımı yapmaya hazırız. Kıbrıs Milli davamıza hizmet etmek ve katkıda bulunmakdan biz de gurur duyarız. İmkânlarımızı söyleyelim, emredin gerekeni yapalım" demişti. Arkasından da Akdeniz'e sefer yapan gemilerden ve Crist-craft sürat motorundan yararlanabileceğimizi söylemişti. Sadıkoğlu bu arada İbrahim Kaptan yönetimindeki 9000 tonluk kendi adını taşıyan yük gemisinin İskenderun ve Beyrut'a muntazam seferler yaptığını da sözlerine ilave etmişti.

Kemal Sadıkoğlu ve İşletme Müdürü Cezmi Sertel beylerle iki saat kadar süren görüşmelerden sonra bize yapabilecekleri yardımın ana hatları belli olmuş, çerçevesi çizilmişti. Buna göre de aşağıdaki hususlarda mutabık kalmıştık.

-Sadıkoğlu'nun Doğu Akdeniz'e muntazam seferler yapan gemilerinden hazırlayacağımız planlar dahilinde istediğimiz şekilde yararlanabilecektik.

-Sadıkoğlu'nun 30-40 mil yapabilen özel tenezzüh sürat motoru Crist-craft'ı emrinize tahsis edecekti.

-Özel olarak ambalajlanmış durumda yeterli silah ve cephane stoku ile, gemi adamı hüviyetinde başlarında bir subayımızın bulunacağı bir ekibimizi gemi personeli maskesi altında gemilerinde bulundurabilecektik.

-Gemide bulunduracağımız ekibin yemek ve yatak ihtiyaçlarının gemi kaptanı tarafından ücretsiz karşılanması için işletme müdürü tarafından kaptana gerekli talimat verilecekti.

-Gemi telsizi ile T.M.T. lideri ve Ankara'daki KİP karargahı arasında telsiz irtibatı sağlayacaktık.

-Gemiler vasıtasıyla Kıbrıs'a silah sevki kaçakçılık maskesi altında yürütülecekti.

-Mersin, İskenderun ve Beyrut istikametinde sefer yapacak gemiler Beyrut rotasını kullanacaklar, Kıbrıs'ın kuzey kıyılarında 6 mil açıktan seyredeceklerdi.

-Gemi Kıbrıs kıyıları açıklarında yarım yolla seyredecek, önceden belirlenen koordinatlarla duracak, gemiyi karşılamak üzere gözetlemede olan T.M.T. motorlarının gelmelerini bekleyecek, silahları teslimden sonra tam yolla rotalarında seyrine devam edecekti. Aynı uygulama geminin dönüşünde de yapılacaktı.

-Gemiye T.M.T. motorlarının gelememesi halinde, gemide bulundurulacak cristtcraft motorundan da yararlanılacak, silahlar crist-craft tarafından ya kıyıdaki belirli noktalara veya crist-craft'ı karşılayacak motorlara boşaltılacak, iş bitince crist-craft tekrar gemiye alınacaktı.

-İbrahim Kaptan yönetimindeki 9000 tonluk Kemal Sadıkoğlu yük gemisi halen K. Deniz Ereğlisinde kömür yüklemek üzere sıra beklemekte idi. Ve ancak 1959 Ocak ayının ilkhaftasında oradan yola çıkabilecekti. Gemi normal şartlarda ayda bir sefer yapabilmekte idi.

-Kemal Sadıkoğlu yapacağımız planların koordine ve uygulamasında bizimle işbirliği yapmak hususunda Cezmi Sertel Bey'e gerekli her türlü yetkiyi vermiş bulunuyordu. İşlerimizle ilgili olarak firmasında yalnız Kemal Sadıkoğlu ve Cezmi Sertel ile temas edecektik. Konuşmalarımızın sonunda Kemal Sadıkoğlu şunları da söylemişti. "Size yardım uğrunda gemilerim seferlerinde gün kaybedecek bu yüzden zarara da uğrasam zararı yok. Bu davaya hizmet etmeye ve bütün imkânlarımı kullanmaya amadeyim. Çok sevdiğim crist-craft motorum da feda olsun. Onu hibe de edebilirim. Ancak şunu da belirteyim ki eğer gemilerime Zonguldak ve Karadeniz Ereğlisi'nde sıra beklemeden yük verilmesini temin edersiniz bir veya bir buçuk ayda bir yapabileceğimiz seferleri ayda iki defa yapabilmemiz mümkün olacaktır. Ayrıca emrinize tahsis edeceğim crist-craft motorumun yerine parası tarafımdan ödenmek üzere, yenisini ithal edebilmek için 6000, dolarlık döviz transferi izni sağlarsanız buna son derece sevineceğim. Çünkü bu motorumu hem çok seviyor ve hem de çok işime yarı-

yor. Malum ya bizim bir ayağımız denizde, öteki karada. Eğer vaktiniz varsa, görmek isterseniz yarın Bebek'deki yalımda bulunan crist-craft'ı size göstereyim. Hem de boğaz'da bir gezinti yaparız. Sizin de çok beğeneceğinizi sanıyorum." Sadıkoğlu'nun önerilerinin yerinde olduğunu, isteklerinin bizim de işimize yarayacağını bu meselelerin ise tarafımızdan halledilmesinin zor olmadığı kanısında bulunduğumu bildirmiş ve ertesi gün saat 10.00'da crist-craft'ı görmek üzere Bebek'deki yalısında buluşmayı kararlaştırmıştık. Sonuç olarak Kemal Sadıkoğlu ile anlaşmıştık.

Ankara'ya dönüşümde raporumu verdikten sonra bu yolda harekete geçmemize izin verilmesi halinde, tekrar İstanbul'a gelecek ve hazırlayacağımız planın uygulanmasına geçecektik. Kemal Sadıkoğlu ile Cezmi Sertel'e gösterdikleri samimi ilgi ve önümüze serdikleri imkânlara teşekkür ettikten sonra ertesi günü davet ettikleri Bebek yalısında buluşmak üzere yanlarından ayrılmıştım. Ertesi günü Sadıkoğlu'nun davet ettiği Bebek koyundaki meşhur yalısına Yüzbaşı Ferhan Çora ile gitmiş bu arada Crist-craft motorunu görmüş, izahat almış ve çok beğenmiştik. Sadıkoğlu konuşmalarımız sırasında orada bulunan Cezmi Sertel'le beraber motorla Boğaz'da bir gezinti yapmamızı teklif ettikten sonra yalının rıhtımında bekletilmekte olan motora atlarken Sadıkoğlu samimiyetle "Kendi tekneniz gibi binebilirsiniz" diyordu. Crist-craft'la İstanbul Boğazı'nın eşsiz güzellikteki manzaraları arasında 30-40 mil süratle süzülürken, ben bu harikulade tekneden silah sevki için nasıl yararlanabileceğimizin hesaplarını yapıyor ve hayaller kuruyordum.

Boğaz'daki motor gezintisinden sonra döndüğümüz Bebek yalısından ayrılmadan önce Karadeniz Ereğlisinden Ocak ayının ilk haftasında hareket edecek gemisiyle ilk ikmal denemesini yapmamız hususunda Kemal Sadıkoğlu ve Cezmi Sertel beylerle mutabık kalmış ve 15 gün sonra tekrar İstanbul'da görüşmek üzere kendilerine teşekkür ederek veda etmiştim.

ARMATÖR MUHİTTİN TOPÇUOĞLU: "SİZE YARDIMCI OLMAKTAN ŞEREF DUYARIM"

Sadıkoğlu'ndan sonra ziyaret ettiğim armatör Muhittin Topçuoğlu'da adımı ve konuşma konumuzu önceden biliyordu, beni samimi bir yaklaşımla ve nezaketle karşılamıştı.

Yapmakta olduğumuz gizli görevimizin onun son derece ilgisini çektiği ve benim kendisine Başbakan tarafından gönderilmiş olmamdan onurlandığı anlaşılıyordu.

Topçuoğlu'nun, Kıbrıs Milli davamızda kendisinden de yardım talebinde bulunulmasından duyduğu memnuniyeti açıkça belli oluyordu. Topçuoğlu ile de Sadıkoğlu ile yaptığımız konuşmalara paralel karşılıklı soru ve cevaplardan sonra, Topçuoğlu bana şunları söylemişti.

"Kıbrıs Milli davamız için yapmakta olduğunuz çalışmalarda sizlere yardımcı olmaktan şeref duyarım. Bunun için elimden gelen her türlü yardımı memnuniyetle yapmaya hazırım. Hükümetimiz tarafından görevlendirilmiş olduğunuz bu zor işte, sayın Başbakanımız Adnan Menderes'in de şahsen benden yardım ve hizmet beklemesinden ve bana güvenmesinden sevinçliyim ve gurur duymaktayım. 9000 tonluk Selamet adındaki gemim Karadeniz Ereğlisindedir. Kömür yüklemek için sıra beklemektedir. Doğu Akdeniz'e seferler yapmakta olan bir gemiden bahsettiğiniz silah sevki planlarınızı uygulamanızda gerekecek her yardımı yapacağım. Ayrıca imkânlarımız dahilinde başka istekleriniz de olursa tereddüt etmeden bildirebilirsiniz. Mümkün olan her şeyi yaparız. Bana güveniniz."

Topçuoğlu ile de anlaşmıştık. Çok memnundum. Topçuoğlu'na teşekkür ettikten sonra, bize sağladığı imkanlar çerçevesinden hazırlayacağımız planın uygulanmasına geçilmesi için, 15 gün sonra tekrar İstanbul'a gelip kendisiyle görüşeceğimi söyleyip veda ederken, Topçuoğlu son olarak bana şunları söylemişti;

"Başbakanımız Sayın Menderes'e lütfen selam ve hürmetlerimi iletiniz. Böyle Milli bir davada bana hizmet etmek fırsatını ve şerefini verdiği için teşekkürlerimi ve daima emirlerinde olduğumu bildiriniz."

Aynı gün akşam saat 18.00'de Çamlıca kulübünde buluşmayı kararlaştırdığımız Osman Kavrakoğlu'na gitmiş ve armatörlerle yaptığımız görüşmeler ve mutabakatlarımız hakkında bilgi vermiştim. Kavrakoğlu,

"armatörlerle kendisinin de devamlı temasda bulunduğunu görüşmelerimizin sonuçlarından haberi olduğunu, durumu Başbakana arzetmek üzere akşam Ankara'ya hareket edeceğini" bildirmişti.

Ertesi günü de gemisinin satınalınmasını bir süre askıya aldığımız Nejat kosal'da bir defa daha görüşerek kendisine Ankara'ya dönmek mecburiyetinde olduğumu, bir hafta veya on gün içinde tekrar İstanbul'a gelerek gemisini satın muamelesinin tamamlayacağımızı söylemiş ve başkasına satmaması hususunda ricada bulunarak kendisinden kesin teminat almıştım.

İstanbul'da işlerim tamamlanmıştı. Dışişleri Bakanı Zorlu'da Paris'den dönmüştü. Temaslarım hakkında Daniş Paşa'ya raporumu vermek ve bulduğum balıkçı gemisini bir an önce satın alınmasını sağlamak için Ankara'ya dönmüştüm.

BALIKÇI GEMİSİ SATIN ALINMASI GERÇEKLEŞİYOR

İstanbul'da on gün süren çalışmalarımı tamamladıktan sonra 24 Aralık 1958 günü Ankara'ya dönmüştüm.

Daniş Paşa'ya, İstanbul'daki temaslarımı ve aldığım sonuçları anlatarak, bunların Başbakan Menderes'e arzedilmesi gerektiğini söylemiştim. Bu arada, armatörlerin gemilerinden yararlanmakla beraber Kosal'ı satın almanın da kesin bir zorunluluk olduğuna işaret etmiştim.

Kosal'ı satın almaya kimsenin engel olmak istemediği, ancak Başbakan'ın yeni bir imkân yaratmasının ilgilileri tereddüde düşürdüğü ve benim Ankara'ya dönmemin beklendiği anlaşılmıştı. Bu bakımdan, bir tarafdan Başbakanın beklediği sonuçları kendisine arzederken, öte yandan da Kosal'ın satın alınması lüzumundaki ısrarımızı sürdürmeli idik.

Armatörler bize yardıma hazırdılar. Fakat bu yol hem çok zaman alacak ve hem de çeşitli sakıncaları ve külfetleri olan, uygulaması zor planlar yapmayı gerektirecekti. Bununla beraber bu imkânıda göz ardı edemezdik, Daniş Paşa'ya Dışişleri Bakanı Zorlu Paris'ten döndüğüne göre, Kosal için ödenek verilmesinin bir sorun olmayacağını, esasen onun vaadı üzerine İstanbul'a gittiğini hatırlatmış, meseleyi Zorlu'nun nasıl olsa halledeceğine inandığımı söylemiştim.

Ankara'ya Kosal'ı satın almış olarak dönemedim. Fakat bu arada çok faydalı temaslar yapmış ve olumlu sonuçlar almıştım. Kosal'ın sahibi Nejat Kosal'la da ilişiğimizi kesmemiştik ve onu bizden haber bekleme durumunda tutmuştuk.

Daniş Paşa Başbakan Menderes'e giderek verdiğim bilgileri kendisine aktarmıştı. Paşa'nın verdiği bilgilerden çok memnun olan Menderes'in Kosal'ın satın alınmasına bir itirazı olmadığıda anlaşılmıştı.

2 Ocak 1959 günü randevu alarak Zorlu'nun huzuruna çıkmıştım. Zorlu'ya yılbaşı gecesi gönderdiğimiz silahlar ve telsiz cihazı hakkında verdiğim haber onu çok sevindirmiş, gözleri parlayarak teşekkür etmişti.

Bu vesile ile Zorlu'ya İstanbul'daki temaslarım hakkında bilgi vermiş, satın alacağımız gemiyi ve mürettebatını bulduğumuzu, armatörlerle anlaştığımızı ve planlar hazırladığımızı anlatmış kısa zamanda daha çok silah sevki için bir gemiye olan ihtiyacımıza tekrar işaret etmiştim.

Zorlu bunun üzerine "Demek gemiyi hala alamadınız. Ben şimdi geminin derhal satın alınması için emir vereceğim, merak etme" demişti. Bu mesele halledilmişti.

Zorlu ile görüştüğüm gün öğleden sonra Dışişleri Bakanlığından Adnan Bulak telefonla beni aramış, müjdeyi vermiş ve gemiyi satın almaya hazır olduklarını bildirerek ne yapmaları lazım geldiğini sormuştu. Ben de Mehmet Ertuğruloğlu'nu Bakanlığa davet etmelerini, benimde hemen bakanlığa geleceğimi, gerekli bilgileri vereceğimi ve yapılacak işleri anlatacağımı söylemiştim.

Dışişleri Bakanlığından Adnan Bulak ve Mehmet Ertuğruloğlu yaptığımız toplantıda kendilerine gerekli bilgileri verdikten sonra, geminin Kıbrıs Türk Kültür Derneği adına satın alınmasını, Kosal adının "ORHAN GAZİ" olarak değiştirilmesini ve İzmir limanına kayıt ve tescilinin yaptırılmasını, gemiye 120.000.-TL. istendiğini, fakat önceden 5.000 lira tenzilat yaptırabildiğimi söylemiştim. Mehmet Ertuğruloğlu gemiyi satın almaya bizzat gideceğini bildirerek benimde kendisi ile birlikte İstanbul'a gitmemi ve yanında bulunmamı rica etmişti. Ertuğruloğlu'na Ankara'da yapılacak çok işlerim olduğunu ve işin bu safhasında benim İstanbul'da bulunmama gerek olmadığını bildirerek şunları söylemiştim:

"Bu sabah Zorlu ile yaptığım görüşme ile geminin satınalınmasını sağlamış bulunuyorum. Bundan sonraki işler tarafınızdan kolaylıkla halledilebilir. Gemi hazır, mürettebat hazır, pazarlığı yapılmış, gemi sahibi bizden haber ve muamelenin yapılmasını bekliyor. İstanbul Bölge Başkanımız Yüzbaşı Ferhan Çora size refakat edecek ve yardımcı olacaktır. Satın alma muamelesinin tamamlanmasından sonra Yüzbaşı Çora gemiyi teslim alacak ve telefonla bize bilgi verecektir. Ondan sonra Daniş Paşa ile ben İstanbula gelerek gemiyi görecek, hazırlıklarını tamamlayıp Anamur'a göndereceğiz. Size iyi yolculuklar diliyor ve haberinizi bekliyorum.

ARTIK BİR BALIKÇI GEMİMİZ DE VARDI

Daniş Paşa da, ben de çok sevinçli idik. İsteklerimiz aynen yerine getirilmişti. Elde ettiğimiz bu yeni ikmal imkânı ile önerimizin doğruluğunu ispatlamak zamanı gelmişti. Bu arada Daniş Paşa'nın; "Aferin Tansu, tuttuğunu koparıyorsun" şeklindeki takdir ve iltifatlarına muhatap olmanın verdiği heyecanla kolları sıvamış, yeni ikmal planları hazırlamaya başlamıştım. Başbakan Menderes'in vasıta olduğu armatörlerle ilişkilerimizin de sıcaklığını muhafaza için, onlarla Ankara'dan devamlı temas halinde bulunuyordum.

Mehmet Ertuğruloğlu kendisiyle görüştüğümüz günün akşamı İstanbula hareket etmiş ve iki gün sonra da KOSAL'ı satın aldığını ve İstanbulda bizi bek-

lemekte olduğunu bildirmişti. Bu sırada Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanı Tümamiral Şeref Karapınar satın alacağımız gemiye kaptanlık yapacak tanıdığı ve güvendiği bir Deniz Astsubayı verebileceklerini söylemişti. Amiral Karapınar'dan sözkonusu Astsubay Başçavuşunun bizimle tanıştırılmak üzere hemen Ankara'ya çağırmasını rica etmiş, uygun bulduğumuz takdirde kendisine görev teklifi yapabileceğimizi bildirmiştik. Şimdi adını hatırlayamadığım bu assubay Ankara'ya gelmiş Amiral Karapınar tarafından bize tanıtılarak Deniz Kuvvetleri Komutanlığınca emrimize verilmişti.

Ertuğruloğlu'ndan haberi aldıktan bir gün sonra yanıma sözünü ettiğim Deniz Başçavuşunu da alarak İstanbul'a hareket etmiştim. Daniş Paşa bir iki gün sonra İstanbul'a gelecekti. Ankara'da yapılacak programlı bazı işleri vardı.

Deniz assubayını, Amiral Karapınar'ın bize tanıttığı niteliklerde kabul ederek, kendisiyle yaptığımız ilk görüşmede bizde de olumlu intiba bırakması üzerine görev teklifinde bulunmuştuk. Assubay'da herhangi bir yılgınlık göstermeden teklifimizi kabul etmişti. İstanbul'a giderken de trende görevinin ne olduğunu, nasıl çalışacaklarını bu arada işin tehlikeli yönlerini de anlatma fırsatını bulmuştum.

İstanbul'a vardığımızda Mehmet Ertuğruloğlu ve İstanbul Bölge Başkanımız Yüzbaşı Ferhan Çora ile buluşmuştuk. KOSAL'ın satın alma muamelesi tamamlanmış, Yüzbaşı Çora tarafından gemi Kaptan Reşat Yavuz'la Makinist Oğuz Kotoğlu'na teslim edilmişti. Mehmet Ertuğruloğlu heyecanla ve sevinçle "hayırlı uğurlu olsun" diyerek bizden ayrılmış Ankara'ya işinin başına dönmüştü. Bu andan itibaren artık bir balıkçı teknemiz vardı. Gemici mücahitlerimizi görevc hazırlamak safhası başlamıştı. Bu arada geminin noksanlarının tesbit ve tamamlanması talimatını vermiş Ankara'dan Daniş Paşa'nın gelmesini beklemekte idik. Aradan iki gün geçtikten sonra Daniş Paşa'da İstanbul'a gelmişti. Kendisine gemiyi göstermiş ve Denizci Assubayı da yanımıza alarak sivil gemicilerle birlikte Boğazda bir gezinti yapmayı kararlaştırmıştık.

Boğazdaki gezintimiz sırasında ilginç bir durum hasıl olmuştu. Kaptan Reşat Yavuz başlarına bir Deniz Assubayı verilmesine bozulmuş ve belli etmemeye çalıştığı bir sinirlilik havasına kendisini kaptırmıştı. Bu arada Assubay da alıştığı donanma gemileri dışında kendisini bir balıkçı teknesi içinde görünce gemiyi yadırgamış, önce geminin sahip olması gerektiği bir çok teknik cihaz ve malzemeden yoksun olduğunu ileri sürmüş, sonra da teknenin kamarasıda yok deyince niyeti iyice anlaşılmıştı. Bunun üzerine kendisine, "bu görevi üstlenmek zorunda bulunmadığı, bu işin bir gönüllülük işi olduğunu, istemezse kendisine gücenmeyeceğimizi, kararında serbest olduğunu" söyleyince, "eşi ve üç çocuğu

bulunduğunu, yakında da emekliliğini isteyeceğini bu sebeple görevden affetmemizi" istemişti.

Assubayın bu sözlerinden sonra kendisini hemen kıyıya çıkarmış ve birliğine iade etmiştik. Kaptan Reşat Yavuz da bu durumdan pek keyiflenmiş ve kulağımıza eğilerek, "Binbaşım merak etme bu işler bize göre işler, göreceksiniz sizi mahcup etmeyeceğiz" demişti.

T.M.T.'NİN KURULUŞU İÇİN YAPILAN PARASAL DESTEK ÇOK MÜTEVAZI ÖLÇÜLERDE KULLANILMIŞTI

Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'ya verdiğimiz ilk brifingde bize, "İstediğiniz kadar parasal destek sağlanacaktır. Yeter ki siz bir an evvel örgütü kurun ve mümkün olduğu kadar çok silahlandırın" mesajını vermişti.

Hazırlıklarımızı tamamlayıp da plânımızı fiilen uygulama sürecine girinci para ihtiyacı da başgöstermişti. Bu konuyu görüşmek üzere Dışişleri Bakanlığı Kıbrıs Şube Müdürü Adnan Bulak'a gittiğimde bize tahsis edilecek ödenek için henüz bir hazırlık yapılmadığını ve bir ödenek ayrılmadığı anlaşılmıştı. Demek ki Zorlu'nun düşündüğü ve bize vaad ettiği parasal destek konusu Dışişleri Bakanlığı bürokrasisi içinde işleme konulmamıştı. Adnan Bulak, "Şüphesiz size ödenek verilecek ancak şu anda bu konuda benim size verebileceğim bir bilgi yok. Konuyu hemen üst makamlara götürecek ve alınacak kararı size bildireceğim." diyordu. Bu arada Adnan Bulak'a "Ödenek verilinceye kadar acil masraflarımız için kendi şahsi imkânlarımızı kullanmamızda bir sakınca olur mu" diye sorduğumda bana "Siz bilirsiniz ama yapacağınız masraflar kesinlikle ödenecektir." cevabını vermişti.

Bunun üzerine biz de plânladığımız işleri geciktirmemek ve aksatmamak için tereddüt etmeden nasıl olsa ödenecektir düşüncesi ile cebimizden harcamalara başlamıştık. Masraflarımız 6.500 TL.'sını bulunca, bundan sonrasına artık gücümüz yetmeyeceği için, tekrar Adnan Bulak'a gitmiş ve ödenek konusunu sormuştum. Bulak'ın cevabı şöyle idi. "Ödenekler Dışişleri Bakanlığı Bütçesindeki dış ülkelerdeki Türk varlığını koruma' bölümünden verilecekmiş. Ödeneklerin Muhasebe Müdürlüğünden alınabilmesi için Kıbrıs Türk Halkına gıda yardımı yapıldığına dair belge hazırlamamız gerekiyormuş. Sarfettiğimiz 6.500 TL'nin de bu şekilde hemen alabilirmişiz. Şaşkınlık ve hayretler içinde kaldım ve Adnan Bulak'a, "söylediklerinizciddi mi" diye sordum. Bulak, ciddi olduğunu, Muhasebe Müdürlerinin böyle istediğini söylüyordu. Uygulanmak istenen yöntem aklın ve mantığın kabul edeceği bir sistem değildi. Anlaşılan değerli diplomatlarımız, bir dış ülkede gizli bir örgüt kurmak ile Kıbrıs'a gıda yardımı yapmayı eşdeğerde tutuyorlardı. Adnan Bulak'a nazik ifadelerle şunları söylemek zorunda kalmıştım. "Sayın Bulak, biz İngiliz egemenliğindeki yabancı bir ülkede, devletimizin yüksek siyasi menfaatlerini korumak için gizli bir yeraltı örgütü kuruyoruz. Türkiye ve Kıbrıs'ta gizli silahlı eğitim yaptıracağız. Örgütü Akdeniz'den yapılacak kaçakcılıkla silahlandıracağız. Biz ada'ya erzak değil, İngiliz muhriplerinin arasından sızarak silah taşıyacağız. Biz sözünü

ettiğiniz yöntemle para alamayız ve kullanamayız. Biz askeriz ve böyle karışık işlere aklımız ermez. Öteki devletlerde olduğu gibi T.C. Devletinin de bir örtülü ödenek müessesesi vardır. Bizim işimizde uygulanması gereken yöntem bu olmalıdır. Siz lütfen üst makamlarınızla tekrar konuşun söylediklerimi anlatın. Eğer sorunu çözemezlerse bana bildirin. Ben Bakan ZORLU'ya gider sorunu O'nunla çözerim. Zorlu Bana 'kapım size daima açıktır. Ne zaman isterseniz bana başvurabilirsiniz' demişti.

Adnan bulak'la bu görüşmemizden iki gün sonra Dışişleri Bakanlığından bize "Ödeneklerin Ankara'daki Kıbrıs Türk Kültür Derneğinin özel bir hesabına transfer edileceği, Dernek Başkanı tarafından her isteğimiz de ihtiyacımız olan paranın derhal imza karşılığında ödeneceği ve bu işlemde örtülü ödenek esaslarının uygulanacağı" bildirilmişti. Önerimiz aynen kabul edilmiş ve parasal destek maksadımıza uygun bir sisteme bağlanmıştı.

Ödenekleri alacağımız Dernek Başkanı aynı zamanda devletin önemli bir mali kuruluşu olan "Amortisman ve Kredi Sandığı" Genel müdürü Mehmet ERTUĞRULOĞLU idi. İhtiyacımız olan ödeneği almak için O'na bir telefon etmemiz yeterdi. Ertuğruloğlu bu görevi yapmaktan büyük bir haz ve heyecan duyardı.

Başkanımız Daniş Karabelen, alınan ödeneklerin kullanılması işini bizzat kendi üzerine almamış, kullanma yetkisini bana bırakmıştı. Daniş Paşa'nın bu tutumu hareket kabiliyetimizi artırıyor süratle hizmet yapmak ve yaptırmak imkânı veriyordu. Talimatım dahilinde benim öngördüğüm harcamaların hesabını da Şubemdeki yardımcım Yüzbaşı Recep ATASÜ'ye tutturuyordum. Aldığımız ödenekleri özellikle eğitim faaleyitleri ile Kıbrıs'a silah sevkiyatı işlerindeki parasal giderler için kullanıyorduk. Bu arada Akdeniz limanlarından Kıbrıs'ın kuzey kıyılarındaki silah kabul noktalarına silah taşıyan Kıbrıslı denizci Mücahitler, 25 tonluk ELMAS kot adlı balıkcı gemimizin masrafları ile Kaptan, makinist ve telsizcisinin aylıkları da ödemellerimizde önemli bir yer tutuyordu.

Her ne kadar, Hükümetimiz "Harekete geçin" talimatını verirken parasal destek konusunu göz önünde bulundurmamış ise de, bizde çekingen davranmış, para meselesi bir sorun olmaz diyerek, çalışmalara başlamadan önce konuyu gündeme getirmekte acele etmemiştik. Fakat ödenek işi düzene konulduktan sonra bir sıkıntımız olmamış ve ne zaman ne kadar ödenek istemiş isek hemen verilmiştir.

Aslında genel olarak siyasal maksatlı, hükümet destekli T.M.T. gibi gizli örgütlerin kurulmasında görev verilirken yapılacak masrafların çeki de birlikte

verilir. Para meselesi sorun olmaz, gerektiği zaman ve yerde ne kadar ihtiyaç varsa o kadar safedilmesinden kaçınılmaz. Böyle işlerde giderlere gereksiz sınırlamalar konulmaz. Harcamalar görevi yürütmeye memur yetkili kişinin sorumluluğunda ve onun talimatı çerçevesinde yapılır. Ancak bizim örgüt kurmamızda böyle olmamıştır. Ödeneklerimizi kendimiz başvurarak ve uğraşı vererek almış masraflarımız da kendimizden kaynaklanan bir tutumla çok mütevazi ölçülerde yapmış ve kendi kendimizi kısıtlamışızdır. Mesela Silah sevkiyatında kullandığımız ELMAS kod adlı balıkçı gemisinin bu tehlikeli görevdeki personeli sivil kaptan REŞAT YAVUZ, sivil makinist OĞUZ KOTOĞLU ve telsizci astsubay başçavuş ALİ LEVENT'e 1000'er TL. aylık verdik. Bu kahramanlar, hiç paradan söz etmeden kendilerine teklif ettiğimiz bu tehlikeli görevde vatanseverlik duyguları ile gönüllü olarak sırf şerefi için talip olmuşlardı.

T.M.T.'NİN KIBRIS VE TÜRKİYEDEKİ HARCAMALARI

T.M.T.'nın Kıbrıs'taki ödemeleri ile Ankara'da genel karargâh olarak bizim ilgimiz yoktu. T.M.T. lideri Vuruşkan ödeneklerini Dışişleri Bakanlığının Kıbrıs Türk liderliğine gönderdiği tahsisattan alıyordu.T.M.T. lideri Vuruşkan'ın Genel Karargâhımıza parasal sıkıntısı olduğuna dair hiç bir başvurusu olmamıştı.

Hatta 1960 yılı Nisan Mayıs aylarında Ankara'daki iç siyasi karşılıklar sırasında ödenecksizlik dolayısı ile parasal sıkıntıya düştüğümüzde T.M.T. lideri Vuruşkan, iade edilmek üzere bize 25.000-TL. ödünç para göndermişti.

Anılarımın bu bölümünü tamamlarken merak edenler var ise, onları aydınlatmak maksadı ile önemli gördüğüm şu hususları belirtmek istiyorum. T.M.T. arkamızda hükümetimizin ve silahlı kuvvetlerinin büyük desteği bulunmasına rağmen, bu imkanları istismar etmeden kurulmuştur. Öteki ülkelerde olduğu gibi para gücüne dayanılarak kurulmamıştır, para ile adam tutulmamıştır.

Gereksiz projeler üreterek gereksiz masraflar yapmaktan sakınılmıştır. İhtiyaçlarımızı son noktasına kadar askeri imkânlarımızla karşılamaya çalışılmıştır. Kaçınılmaz parasal giderlerimiz çok mütevazi ölçülerde tutulmuştur. Bizi bağlayan, harcamalarımıza sınır koyan olmamıştır. Luzum görse idik isteğimiz kadar ödenek alabilirdik. Çünkü hükümet, neye mal olursa olsun, Kıbrıs'da bir Türk gücünün oluşturulmasını istiyordu.

T.M.T. için yapılan parasal harcamaların miktarına gelince öyle dışarıdan sanılacağı gibi milyonlar harcanmamıştır. 1958-1960 döneminde, Türkiye'deki hizmetler için yapılan harcamalar şöyledir. 120.000 TL'na satın alınan ve silah taşımak için kullanılan balıkcı gemisi ile 1959 yılı Eylülünde Ankara'ya çağrılan T.M.T. lideri Albay Rıza Vuruşkan'a, adaya dönerken oradaki harcamaları için verilen 55.000 TL dahil olmak üzere toplam yaklaşık 500.000-TL. idi. (o zamanki döviz kurları üzerinden bu meblağ 55.000 ABD doları değerinde idi.)

İşte hepsi bu kadar...

ELMAS KOD ADLI BALIKÇI GEMİSİ ANAMUR'DA GÖREVDE

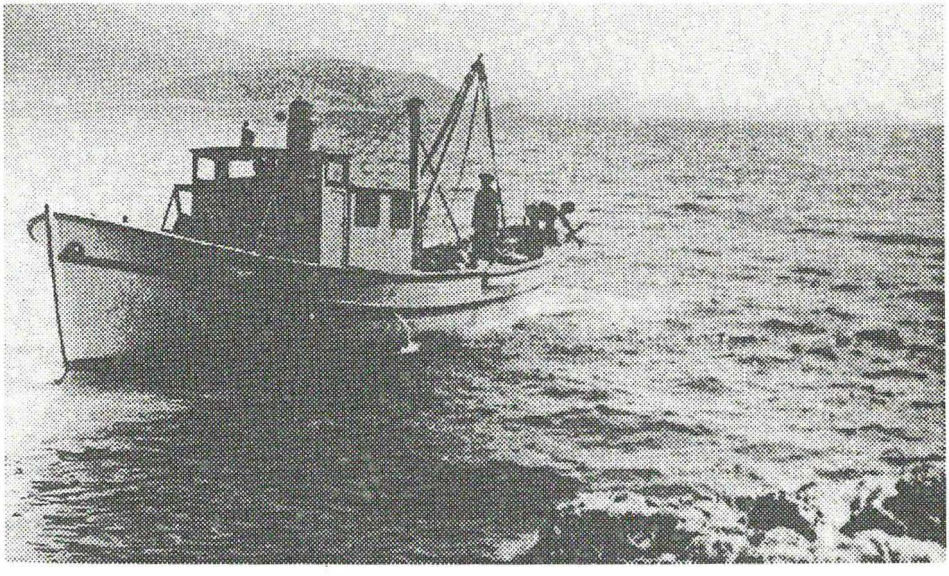
T.M.T.'nın silahlandırılmasında büyük payı olan "ELMAS" kod adlı balıkçı gemisinin ilginç bir serüveni vardır. Bu serüven, kırk yıl sonra, şimdi yine gözümüzün önünde bütün ayrıntıları ile canlanıyor.

Satın alınması için adeta savaştığım bu geminin; hizmete konulmasından, başarılı ilk silah sevkiyatı seferine kadar geçen zaman içindeki çalışmaları ve trajik olayları, Kamu Oyunun önüne sermekten kendimi alamıyorum.

Çünkü ELMAS'ın da T.M.T. destanında çok önemli bir yeri vardır. 18 Mart 1915 de Çanakkale'de düşman donanmasını geri püskürten "Nusret Mayın Gemisi" gibi,. onun da Kıbrıs Milli Mücadelemizde tarihe geçecek kahramanlıkları vardır.

ELMAS'ı, 1959 yılı ocak ayı ortasında Kaptanı Reşat Yavuz ve Makinisti Oğuz Kotoğlu'na gerekli talimatı vererek İstanbul'dan, silah sevkiyatının merkezi olarak tesbit ettiğimiz Anamur'a uğurlamıştık.

Geminin Ege Denizi ile Akdeniz'de uğrayacağı limanlardaki jandarma komutanlarına da, gerektiğinde yardımcı olmaları için, üst makamlarınca talimat verilmesi sağlanmıştı.

TMT'nin silahlarını taşıyan ELMAS kod adlı balıkçı gemisi (1958-1959)

Ben de, İstanbul'dan Ankara'ya dönerek, silah sevkiyatı hazırlıklarına girişmiş Elmas'ın yapacağı seferlerin planlamasına başlamıştım.

Bu arada T.M.T. lideri Yarbay Rıza Vuruşkan "(Bozkurt)"a, bir süre önce Arı Ekibi ile gönderdiğimiz telsiz cihazı ile, hazırlıklarımız hakkında bilgi vermiş, onun da silahları teslim alacak Bereket Hücrelerini oluşturmasını ve hazır bulundurmasını istemiştim.

Elmas'ın üç hafta sürecek yolculuğuna paralel olarak ben de Ankara'daki işlerimi yoluna koyup önce; İskenderun'a gitmiş gemiye maske olarak koyacağımız "Trol ile balık avlama" ağ ve malzemelerini satın almıştım. Ardından da Mersin'de depoladığımız silahları muhafaza eden Mersin silah Deposu Müdürü Yarbay Remzi Atılgan'la görüştükden sonra, Anamur'a gitmiş Elmas'ı beklemeye başlamıştım.

Elmas planlandığı şekilde zamanında, 1959 Şubat ayının son haftasında, salimen Anamur'a gelmiş ve gemici mücahitlerimizle sevinçle kucaklaşmıştım. Üç hafta kadar süren bu yolculukda hiçbir arıza olmamıştı. Geminin makinası saat gibi işlemişti.

Elmas Anamur'a geldikden sonra ikmal planlarımızı ve her türlü hazırlıklarımızı tamamlamıştık. Elmas artık ikmal harekatına hazır bulunuyordu. Ben de Vuruşkan'la telsizle temas etmek üzere Ankara'ya dönmüştüm. Tekrar Anamur'a gelecetk ve harekâtı başlatacaktım.

ELMAS'IN BAŞARISIZ DENEME SEFERLERİ

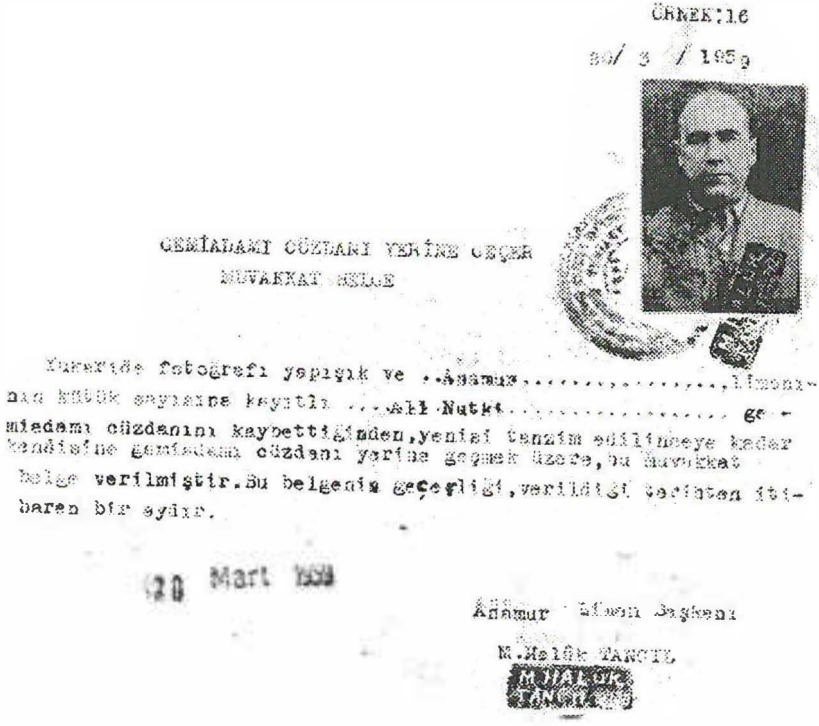
3 Mart 1959 da tekrar Anamur'da idim. Kış geçiyor havalar düzeliyordu. Elmas seferlere hazırdı. Silah ikmalı operasyonunu; Ankara, Kıbrıs ve Anamur'daki telsizlerimizle yönetecektik. Ben Elmas'ın doğrudan Kıbrıs'ın Kuzey kıyılarında Türklerle meskün güvenli bölgelere yanaşarak silahları teslim etmesini istiyordum. Vuruşkan ise, bunun tehlikeli ve çeşitli sakıncaları olduğunu ileri sürerek uygun bulmuyordu. Vuruşkan'a göre; Elmas kıyıya 2-3 mil mesafede beklemeli, Işık işareti vermeli örgütün göndereceği motorlarla silahlar elmas'dan alınmalı idi.

Vuruşkan'a, bildiğim kadarı ile, gece denizde buluşmanın zor, hatta imkânsız olduğunu bildirmiş isem de Vuruşkan kendi önerisinde ısrar etmiş, ben de zorunlu olarak, ona uymuştum. Operasyon İngiliz devriye gemilerinin bölgeden geçiş saatlerine göre ayarlanacaktı. 4 Mart 1959 günü Vuruşkan'a telsizle hazır olun demiş ve aynı gün akşamı saat 17.00 de Girne batısındaki bir Türk yerleşim bölgesi istikametinde Elmas'ı 10 ton silah ve cephane ile yola çıkarmıştım.

Ertesi sabah saat 7.00 de Anamur'un yüksek bir tepesine çıkmış Elmas'ın dönüşünü bekliyor ve dürbünle denizi seyrediyordum. Elmas tahmin ettiğim saatte görünmüştü, geliyordu.

Gemi yaklaştıkça, bir gün önce yola çıktığı gibi, su kesiminin yüksekte görünmemesinden yükünü boşaltamadığı anlaşılıyordu. Hemen iskeleye Elmas'ı karşılamaya gitmiştim. Gemi iskeleye yaklaşırken Reşat'ın ve Oğuz'un sessiz ve sakin davranışlarından buluşmanın gerçekleşmediğini anlamıştım. Nitekim iskeleye yaklaşınca gemicilerimizin canları sıkkın, moralleri bozuk ve boyunları büküktü. Bu ilk seferdeki başarısızlıklarına son derece üzülmüşlerdi. Kaptan Reşat sinirli bir tavırla "buluşamadık, aradık, taradık, işaretlerimize hiçbir cevap alamadık. Kayıkları göremedik ve dönmek zorunda kaldık." diyordu.

Gemicilerimi teselli etmiş ve kendilerine "üzülmeyin, gece karanlıkta denizde buluşmak kolay değil, fakat bir gün mutlaka hep birlikte bu işi başaracağız. Zaten bu bir deneme seferi idi. Zorluklar nelerdir, anlayacak ve gerekli önlemleri alacağız." demiştim.

ÖRNEK:16

GEMİADAMI CÜZDANI YERİNE GEÇER
MUVAKKAT BELGE

Kimlik fotoğrafı yapışık ve ..Anamur....., limanının BÜYÜK sayısına kayıtlı ...Akl Nutku..... gemiadamı cüzdanını kaybettiğinden, yenisi tanzim edilinceye kadar kendisine gemiadamı cüzdanı yerine geçmek üzere, bu muvakkat belge verilmiştir. Bu belgenin geçerliği, verildiği tarihten itibaren bir aydır.

20 Mart 1958

Anamur Liman Başkanı
M.Melûk TANCIL

İsmail Tansu'nun silah sevkiyat seferlerinde taşıdığı gemi adamı belgesi

Akşam birlikte yemek yediğimiz sırada, gemicilerimizin morallerini yükseltmek için yaptığım konuşmalar çok etkileyici olmuştu. Nitekim heyecanlı yaratılışta olan kaptan Reşat YAVUZ, o kadar etkilenmişti ki bana; "Binbaşım, siz varsınız ya, beni ateşe gönderseniz, tereddütsüz giderim" diyecek kadar coşmuştu.

Kaptan Reşat Yavuz'un duygularını bu ifadelerle dile getirdiğinden söz etmemin; övünme anlamında olduğu sanılmamalıdır. Anılarımda gerçekleri olduğu gibi yansıtmaya önem veriyorum. Konuşmalarımdan etkilenerek, Reşat Yavuz'un duygularının bu sözlerle ifade etmesi çok anlamlıdır ve kuşkusuz beni de duygulandırmış ve sevindirmişti.

Çünkü; yaptığımız tehlikeli ve yasal olmayan görevlerde, işte bize böyle cesur, gözünü budakdan sakınmayan yiğitler lazımdı ve onları bulmuştuk. Onları tanıtmak için, yazılarım arasında bu anımı da anlatmanın nedeni budur.

Onlar, gerçek kahraman, vatanseverlerdi ve görevi para karşılığı değil, gönüllü olarak kabul etmişlerdi.

Albay Vuruşkan'ın istediği doğrultusunda denizde buluşma planını iki gün sonra tekrarlamış, fakat ne yazık ki, yine başarılı olunamamıştı. İkinci denemeden sonra Ankara'ya dönmüş ve Daniş Paşa'ya durumu anlattıkdan sonra Vuruşkan'ı şu mesajı göndermiştim. "Denizde buluşmanın mümkün olmadığı anlaşılmıştır. Bize tahliye noktası bildiriniz, Ankara'ya da uçakla acele bir klavuz gönderiniz. Bu defa gemide ben de bulunacağım ve bildireceğiniz mevkide sahile kadar gelip silahları boşaltacağız. Bu kararımız kesindir, klavuzu bekliyoruz."

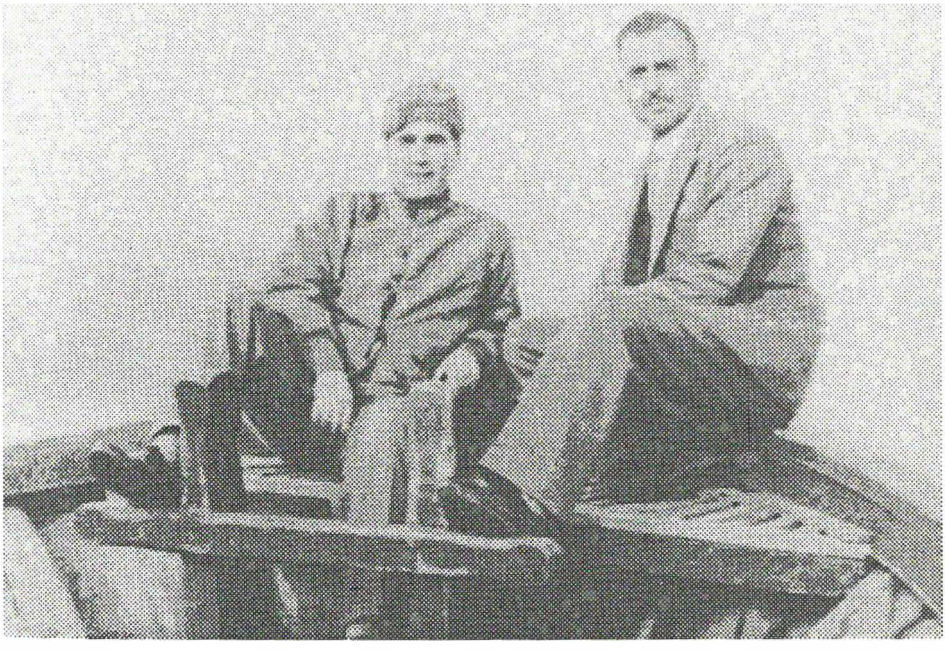
İÇİNDE BENİM DE BULUNDUĞUM GEMİ 3.NCÜ DENEME SEFERİNDE FIRTINAYA TUTULMUŞTU

3-4 gün sonra Kemal Abdullah adındaki klavuz uçakla Ankara'ya gelmişti. İngiliz polis birliğinde görevli bir T.M.T. mensubu idi. Kıbrıs'ın kuzey kıyılarını çok iyi biliyordu. Klavuz Kemal'le birlikte derhal Anamur'a hareket etmiştik.

Vuruşkan'la telsiz irtibatı yaparak 3.ncü deneme seferi için anlaşmalarımızı yapmış sefer gününü ve tahliye noktasını tesbit etmiştik. Bir taraftan da ben kendime bir gemici kıyafeti hazırlamış, Anamur Liman reisliğinden de bir gemi adamı belgesi almıştım. Bu hazırlıklarımdan Yüzbaşı Kızılsu haberdardı. Fakat Kaptan Reşat Yavuz ve Makinist Oğuz Kotoğlu'ndan gizli tutmuştum. Onlara sürpriz yapmak istiyordum.

Kararlaştırdığımız sefer günü akşamı saat 16.00 da gemide planımızın uygulanmasını son bir defa daha gözden geçirdik. Gemicilere gerekli talimatı verdim ve sorunlarını cevapladım.

Saat 17.00 ye geldiğinde Kaptan Reşat'a, "haydi bakalım, halatları çözün, hareket ediyoruz" demiştim. Reşat sözlerime "peki efendim, ama siz daha gemi-

İsmail Tansu; Klavuz Polis Memuru Kemal ABDULLAH'la birlikte, ELMAS kod adlı Balıkçı gemisinde kendisinin de katıldığı bir silah sevkiyat seferinde (Ocak 1959)

den çıkmadınız, iskeleye atlayın da hareket edelim" diye mukabele etmişti. Ben de kendisinc "sizinle geliyorum, bu seferde beraber olacağız, ciddiyim, şaka etmiyorum" diyerek kararlılığımı bildirmiş ve gemi adamı belgemi göstermiştim.

Reşat'ın şaşkınlık içinde "nasıl olur binbaşım, siz komutansınız, bir tehlike ile karşılaşırsak nc olacak, siz bu gemide bulunmamalısınız" demesi üzerine ben de;

"Bak Reşat; söylediklerin gerçekden doğru, benim bunca önemli işlerim arasında bu operasyona katılmam sakıncalı. Bunun için kimseden emir almış da değilim. Bu işler böyle yürütülür. Ben bu davaya gönül verdim, hiç bir tehlike bu davada başarmak istediğim işlerden beni alıkoyamaz. Geçenlerde size bir gün mutlaka bu işi birlikte başaracağız demiştim. İşte sırası geldi: birlikte gidip başaracağız. Bu davada sizler gibi ben de gönüllüyüm. 1952 yılında savaşmak üzere Kore'ye de gönüllü gitmiştim. Yanımızda iyi bir klavuzumuzda var. İnşallah işimiz kolay gidecektir. Allah yardımcımızdır. Bu defa kıyıya kadar dayanıp silahları boşaltacağız. Artık denizde buluşma planına paydos. Bu gece orada bizi bekliyorlar, gemi de benim bulunduğumu biliyorlar. Bu vesile ile sorunları bizzat görerek tesbit etmek ve gerekli önlemleri almak imkânını bulacağım. Haydi bakalım şimdi halatları çözüp hareket edelim, her dakikamız çok önemli" demiştim.

Çocukların şaşkınlıkları geçmiş, moralleri yükselmiş ve sözlerimden çok duygulanmışlardı. Halatları çözmüşler ve neş'e içinde Kıbrıs'a doğru denize açılmıştık.

Başlangıçta hava ve deniz çok güzeldi. Sakin bir denizde yol alıyorduk. Saat 21.00'e doğru hafif bir poyraz başlamıştı ve önemsememiştik. Fakat, ilerledikçe rüzgarda artıyordu. Dalgalar beyaz köpükler çıkarmaya ve kabarmaya başlamıştı. Saat 23.00'e doğru rüzgar iyice sertleşmiş, deniz artmıştı. Kıbrıs'a 15 mil kadar yaklaşmıştık. Klavuzun yüzünden endişesi belli oluyor, fakat bir şey söylemiyordu. Doğrusu hepimizde endişeli idik ama hiçbirimiz telaşlanmış görünmek istemiyorduk.

Bu ortamda klavuz Kemal Abdullah'dan; "Kıbrıs sahillerinde poyraz rüzgârı estiği zamanlar durumun ne olduğunu" sordum, cevap şöyle idi: "oldukça şiddetli esen bu poyraz rüzgârı, gittiğimiz istikametteki sahillerde dalgaları azdırmıştır. Güvenle varabileceğimizi sanmıyorum." sonra Kaptan Reşat Yavuz'a döndüm: "Kemal'i duydun. Ne diyorsun? Aynı istikamette yola devam edecekmisin, kararın nedir?"

Reşatın cevabı da şöyle olmuştu: "görüyorsunuz durum iyi değil. Kıyıya yakınız ama, orada dalgalar daha tehlikeli, geriye dönersek poyrazın etkisinden Anamura yaklaştıkça kurtulacağız. Fakat siz ne emrederseniz onu yaparız."

Bu durumda ne yapmamız gerektiği ortada idi. Geri dönmeli idik fakat Reşat'a şöyle konuşmayı uygun bulmuştum.

"Ben yanımızda gözlemci olarak bulunuyorum. Karada komutanınızım ama, denizde kaptan sensin, kararı sen verirsin."

Böyle konuşmakla, bir yandan gerçeği söylerken, öte yandan Kaptan Reşat'ın gururunu okşamıştım, o da bundan pek hoşlanmıştı.

Bu son sözlerimi tamamlamıştım ki; Reşat büyük bir dalgayı atlatarak hemen geriye dümen kırmış, büyük bir sarsıntı ve yalpalama ile geriye dönen gemimiz, dalgalara baş-kıç ederek kuzeye, Türkiye'ye doğru yol almaya başlamıştı.

Zaman zaman oldukça tehlikeli anlar geçiriyorduk. Deniz iyice azmıştı. Gece karanlıkta pusulaya göre seyrediyorduk. Büyük bir dikkatle Anamur fenerini görmeye çalışıyorduk. Ümit ışığımız Anamur feneri idi. Fakat bir türlü görünmüyordu. Ancak Akdenizin ortasında bir yerlere sürükleniyor mu idik? Belli değildi. Böylece 3 saat kadar yol aldıktan sonra makinist Oğuz Kotoğlu makine dairesinden Kaptan köprüsünde yanımıza koşmuş ve müjdeyi vermişti" Fener Göründü....."

Anamur fenerini görünce hepimizde büyük bir "OH" çekmiş, Allaha şükrederek birbirimize "geçmiş olsun" demiştik. Çünkü gerçekten bu talihsiz gecede, azgın dalgalardan sıyrılabilmiş, büyük bir tehlikeden kurtulmuştuk. Anamur İskelesine döndüğümüzde ertesi gün liman reisi; "Ben şiddetli poyrazda limana salimen döneceğinizden çok endişe duyuyordum, büyük geçmiş olsun." demişti. Çünkü, sabaha karşı Anamur iskelesine 1-2 mil yaklaştığımız sırada dahi, dalgaların sakinleşmesine rağmen, poyraz rüzgarının, küçük dalgacıklardan koparıp fırlattığı su serpintileri yüzlerimizi adeta kamçılıyordu.

Gemimiz Anamur iskelesine rampa ettiği zaman sevinçli mi idik, üzgün mü idik, bunu kestirmek zordu. Herhalde fırtına'dan kurtulmamızın sevinci ile ikmali gene başaramamamızın üzüntüsü birbirini dengeliyordu.

Şimdi anlattığım bu trajik olaydan sonra; Deniz Kuvvetleri Komutanımız Merhum Oramiral Fahri Korutürk'ü hangi duygularla anmalıyım? Bilemiyorum.

Subayları ile de, donanmasının gemileri ile de, Akdeniz'de bizi korumak ve kollamak imkanını bulamamıştı.

ALDIĞIMIZ ÖNLEMLER VE PLAN DEĞİŞİKLİĞİ İLE ELMAS'LA İKMAL GERÇEKLEŞMİŞTİ.

3.ncü deneme seferimiz de fırtına nedeniyle başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Ama ben de 3.ncü sefere bizzat katılmakla da bir hayli tecrübe kazanmıştım. Bu defa yeni önlemler alarak ve kendi düşüncelerime göre çok dikkatli olarak hazırlayacağım bir planla Vuruşkan'ın bize göstereceği noktaya dalarak emri-vaki halinde silahları boşaltacaktım. Hemde 15-20 ton birden.

Vuruşkan'dan Kıbrıs'da benim planıma göre hazırlık ve tedbir almasını istedim. Bunu gerçekleştirmek için de hemen Ankara'ya dönmüş gemiye bir telsiz cihazı ve telsizci olarak da muhabere Assubay Başçavuşu Ali Levend'i, 4-5 kişilik şişirme lastik bot, can yelekleri, alarak Anamur'a dönmüştüm. Ankara'da iken de Vuruşkana telsizle gerekli bilgiyi vermiş, telsizle haberleşme saatlerini ayarlamış ve Ankara'daki karargâhımızla Meteoroloji Genel Müdürlüğü arasında hava durumu hakkında gerekli bilgileri almak üzere, direkt irtibat sağlamıştım.

Ayrıca, Albay Vuruşkan'dan, İngiliz devriye gemilerinin, silahları çıkaracağımız bölgeden hangi saatlerde geçtiğini tesbit ettirerek bildirmesini istemiştim.

23 Mart 1959 günü bütün hazırlıklarımız tamamdı. Ankara-Anamur-Elmas ve Kıbrıs'daki telsizlerle harekatı yönetecek 24 Mart 1959 akşam saat 17.00 de Elmas'ı sefere çıkaracaktık. Gerçekten de planladığımız şekilde her şey yolunda gitmişti. 24 Mart öğleden önce Vuruşkan'a son olarak şu mesajı göndermiştim.

"Akşam saat 17.00 de Elmas yola çıkıyor. Bende geliyorum. Allah yardımcımız olsun. Başaracağız."

Sakin bir havada gemici mücahitlerimle birlikte neş'e içinde hedefimize doğru ilerliyorduk. Kıyıya 15 mil kala duraklamış, İngiliz devriye gemisinin bölgeden geçtiğini bildirecek telsiz mesajını bekliyorduk.

Saat 23.00 de devriye gemisinin geçtiği haberini alınca tam yolla ilerlemeye başlamıştık. Gece yarısından sonra 01.30 da Girne'nin doğusunda bize bildirilen noktaya varmıştık. Işık işaretlerini alınca da yanlış gelmediğimizi anlayıp Elmas'ı baştan kara etmiştik.

Kıyıda bekleyen T.M.T.'nin kahraman mücahitleri arı kovanından boşalırcasına Elmas'a üşüşmüşler kendileriyle kucaklaşmaya fırsat vermeden, 15 ton silah ve cephaneyi 15-20 dakika da boşaltmışlardı. Bu harekatımız bir deniz

tenczzüh gezisi olmadığı için son sandık gemiden alınırken makineyi çalıştırmış ve süratle çıkarma yerinden ayrılarak üssümüze dönmüştük. Başarmıştık ve çok sevinçli idik. Kıbrıs'ın bizim için tehlikeli olan kara sularından sıyrıldıktan sonra morali çok yükselen ve başarıdan gurur duyan kaptan Reşat bana şunları söylemişti.

"Binbaşım bu iş tamam. Bundan sonrası kolay. Siz merak etmeyin Allahın yardımı ile bu sularda mekik dokuyacağız."

Bu anda Kaptan Reşat Yavuz, makinist Oğuz Kotoğlu telsizci Assubay Başçavuş Ali Levent ve ben hepimiz kabaran milli heyecanlarımızı gizleyemiyecek kadar duygulanmış bulunuyorduk.

Elmas'ın bu ilk seferinde T.M.T.'na götürdüğü silahlar şöyle idi.

100 adet tabanca, 200 adet Makinalı tabanca, 30 adet hafif makinalı tüfek, 154 adet piyade tüfeği, 250 adet savunma bombası ve çok sayıda çeşitli mermi.

Elmas başarılı bu ilk seferinden sonra on-onbeş günde bir sessiz sadcsız silah taşımaya devam etmişti.

T.M.T.'NA BİR YILDA GÖNDERİLEN SİLAHLAR

16 Ağustos 1958 tarihinden 30 Temmuz 1959 tarihine kadar Arı Ekibi ve Elmas'la Kıbrıs'da Türk mukavemet teşkilatına gönderilen silahların toplamı şöyledir:

872 adet tabanca (Tokaref)

747 adet makinalı tabanca (Sten)

96 adet hafif makinalı tüfek (İngiliz yapımı)

2997 adet piyade tüfeği (İngiliz yapımı)

6800 adet Bomba (savunma-Amerikan)

43.500 adet tabanca mermisi

134.400 adet makinalı tabanca mermisi

164.000 adet piyade tüfeği ve hafif makinalı tüfek mermisi

54 adet plastik tahrip kalıbı (2.5 librelik) (çeşitli fünye ve ihtiraklı, saniyeli fitillerle)

1 adet Gerilla, Mukavemet alıcı-verici telsiz cihazı.

Elmas'ın 23 Mart 1959 tarihinde hizmete başlamasından sonra da, Arı Ekibi motorlu kayıkları ile Erenköy'e silah taşımaya devam etmişlerdi. Hava ve denizin durumu elverdikçe, Arı Ekibi'nin yiğit mücahitleri Bereket için,

Akdenizin engin sularında dalgalarla boğuşarak Erenköy'le Anamur arasında mekik dokuyorlardı.

İlk bir yılda Kıbrıs'a gönderilen ve yukarıda dökümü belirtilen silahlar, ilk aşamada örgütlenmesini planladığımız 5000 mücahitin silahlanması için yeterli sayıda idi.

Bu başarıda kuşkusuz Elmas'ın payı büyüktür. Bu nedenle o bizim için çok değerli ve gözbebeğimiz gibi idi.

İngiliz donanmasının denizden, uçakların havadan devamlı kontrolleri altında tuttukları Kıbrıs Adası'na; İngiliz polisi ve gizli istihbarat servisinin, Rumların ve Yunanlıların dikkatini çekmeden, gizlice bir yılda bu kadar silahı sokmak, elbetteki bir başarı idi. Bu başarının sırrı; örgütün disiplinli yönetimi ile, mücahitlerin yüreklerinde hissettikleri göreve bağlılıkları ve vatanseverliklerinde yatıyordu.

ELMAS'IN SON SEFERİ

17 Ekim 1959 günü Elmas'la yine bir operasyon planlamıştık. Elmas yaklaşık 20 ton çeşitli silah ve mühimmat yüklenmiş olarak, Silifke'nin Taşucu mevkiinde ıssız bir koyda hazır bekletiliyordu.

Ankara'daki karargâhımızla Elmas ve T.M.T. liderinin karargâhı arasında telsiz bağlantı kurulmuş, haberleşmeye hazır duruma getirilmişti. Her üç merkezde de gerekli bütün hazırlıklar tamamlanmıştı. Her zaman olduğu gibi Ankara'da Meteoroloji Enstitüsünden alınan hava raporu, operasyonun yapılabileceğini gösteriyordu. İngiliz devriye gemilerinin limanlardan ayrılış saatleri tesbit edilmişti.

Saat 16.00 da Elmas'a telsizle "Hazırol" mesajını şifreledim, saat 17.00 de de "Harekete geçin" talimatını verdim.

17/18 Ekim 1959 gecesi saat 17.00 de Elmas, Taşucu'ndan denize açılmış, Girne'in doğusunda EXA MİL denilen mevkine doğru yol alıyordu.

Her şey yolunda idi. Hava ve deniz güzeldi. Gerekli güvenlik önlemleri alınmıştı. Kaptan Reşat Yavuz telsizci Ali Levent ve Makinist Oğuz Kotoğlu başarılı bir sefer daha yapmalarının heyecanını bastırmak için neşeli türküler söylüyorlardı.

Ben de saat 20.00 de Ankara'daki karargâhımda telsiz başına geçmiş silah ikmali operasyonunu izleyordum. kararlaştırdığımız gibi, her 20 dakikada bir telsizle buluşuyor, şifreli olarak kısa bilgiler alıyordum.

Kuşkusuz gemicilerim de ben de heyecanlı idik ve mutlu sonu merakla bekliyorduk. Bu defa T.M.T.'ye, 6000 bomba, 500 tüfek ve çok sayıda mermi teslim edilecekti.

ELMAS'IN KAÇINILMAZ HAZİN YAZGISI

Herşey yolunda idi. Yedi aydır yapılan operasyonlarda hiç bir tehlike ile karşılaşmamıştık. Eğer gemimiz yakalanma tehlikesi ile karşılaşır ve kaçıp kurtulma imkânı bulunmazsa delinecek ve kendi kendini batıracaktı. Bu peşin verilmiş bir talimattı. Türk Hükümetinin Kıbrıs'a silah sevkettiğine dair delil vermek istemiyorduk. 17 Ekim günü, gece yarısından sonra saat 2.00-2.30'da sahile varmış olacaklardı. Saat 1.30'daki buluşmamızda herşey birden değişmiş, doğudan bir geminin yaklaşmakta olduğu bildiriliyordu. Heyecanlı dakikalar başlamıştı. Soğukkanlılığımı muhafaza etmeye çalışarak, şu emirleri vermiş, sorular yöneltmiştim.

-"Telsizi devamlı açık tutun, geminin ticaret gemisi mi, yoksa harp gemisi mi olduğunu anlamaya çalışın, kıyıya kaç mil mesafedesiniz, süratle kıyıya yaklaşmakla izinizi kaybettirebilir misiniz? mesajlarınızı şifrelemeden veriniz"

Biraz sonra telsizci Ali Levent şu bilgileri vermişti:

-"Kıyıya 4-5 mil mesafedeyiz, gemi harp gemisi görünümdc, kıyıya yaklaşırsak yakalanabiliriz, emrinizi bekliyoruz."

Süratle bir karar vermek gerekiyordu. Derhal şu ikinci emri vermiştim.

-"Hemen geri dönün, tam yolla üssünüze doğru bölgeden uzaklaşınız, bana durumu aralıksız bildiriniz."

5-6 dakika sonra Ali Levent'den şu mesajı alıyordum:

-"Geriye döndük, bölgeden uzaklaşıyoruz, ancak mechul geminin rota değiştirdiği ve üzerimize doğru dümen kırdığı anlaşılıyor."

Mesajı şöyle cevaplamıştım:

-"Son süratle uzaklaşmaya devam edin, harp gemisi olduğu kesinleştiği an bana bildirin."

Aradan birkaç dakika geçmişti ki Ali Levent'den şu son mesajı almıştım.

-"Geminin harp gemisi olduğu kesin, üzerimize geliyor."

Durum belli olmuştu. Meş'um an gelmişti. Ali Levent'e tereddüt etmeden şu talimatı vermiştim:

-"Gemiyi süratle su alacak şekilde delin, siz hepiniz de gemiyi terkedip telsizle birlikte lastik bota binerek Kıbrıs kıyılarına doğru gemiden uzaklaşın, yakalanırsanız evvelce tenbih ettiğimiz biçimde ifade verin

Allah yardımcınız olsun..."

Muhabere Assubay Başçavuş Ali Levent'in son sözleri şunlar olmuştu:

-"Emredersiniz, Vatan sağolsun, T.M.T. varolsun..."

Telsiz bir daha açılmamak üzere susmuştu.

Kaptan Reşat Yavuz (sivil), makinist Oğuz Kotoğlu (sivil), Telsizci Ali Levent, Kıbrıs'dan kurtarılıp Ankara'ya döndüklerinde, olayın daha sonraki safhasını bana şöyle anlatmıştı;

-"Emrinizi alır almaz gemiyi deldik. Lastik botu denize indirdik. Telsizimizi ve silahlarımızı yanımıza aldık. Kaptan Reşat bota binmemekte direndi, ben gemimde kalacağım dedi. Israrlarımızı dinlemedi, devriye gemisi yaklaşıyordu, gemiye de su doluyordu. Mecburen ben ve Oğuz lastik bota bindik, süratle gemi-

den uzaklaşarak kıyıya doğru yol almaya çalışıyorduk, devriye gemisi bizi fark edemedi. Gemimiz batmak üzere iken İngiliz devriye gemisi de ELMAS'a yanaşmış bulunuyordu." Bundan sonra ki safhayı da Kaptan Reşat şöyle anlatmıştı:

-"Ben denizciyim ve gemiminde kaptanıyım, gemimi terkedemezdim. Gemiyle birlikte batarak şehit olmak payesini kazanmak istedim ve ölümü hiçe saydım. Ancak İngiliz gemisi rampa ettiği zaman gemim henüz batmamıştı. Su ambarlardaki sandıkların üst seviyelerine gelmişti. Harp gemisinden bir subay, birkaç bahriyeli er gemime atladılar, beni tutukladılar, birisi de ambar kapağını açtı içindeki silah ve cephane sandıklarını gördü heyecanla İngilizce birşeyler söyledi. Bunun üzerine İngiliz Subay ambar ağzına gelmişti. Geminin su almakta olduğunu görünce, en üsteki sandıklardan ikisini almışlar, benimle birlikte gemilerine çıkardılar. Bir yandan da gemimize halat atarak çekmek istediler fakat gemi batacak duruma geldiğinden bundan vaz geçtiler. Daha sonra da, gemi personelimizin bir kişiden ibaret olamayacağını akıl ederek, öteki arkadaşlarımı, etrafı projektörlerle tarayarak aramaya başlamışlardı. Bu arama 2-3 saat kadar sürdü. Sonunda onları da bularak gemiye aldılar ve hepimiz gemide bir hücreye kapatıldık. Sabaha karşı Girne limanında bizi gemiden çıkararak İngiliz polisine teslim ettiler."

ELMAS'IN İNTİHARI OLAYINA TEPKİLER

18 Ekim 1959 günü Elmas'ın intiharı ile ilgili haber basın yayın organlarında bomba gibi patlayınca yer yerinden oynamıştı. İlgili çevrelerden, kendi görüş açıları ve çıkarları doğrultusunda, değişik yorumlar ve tepkiler birbirine izliyordu.

T.M.T. camiasında hayal kırıklığı, derin üzüntü ve sessizlik hakimdi.

T.M.T.'nin varlığından haberi olmadığı için, Rumların EOKA örgütüne karşı bir örgüte sahip olmamanın burukluğunda olan Kıbrıs Türk Halk ise; bir yandan şaşkınlık içinde üzülmekte iken, öte yandan Rumlardan geri kalmamış olmanın bilincine vararak mutlu oluyordu.

Olay Rum Lideri Papaz Makarios'u son derece öfkelendirmişti. "Türkiye Kıbrıs Türklerini silahlandırıyor" diye feryad ediyor, bir yandan da İngiliz Valisi FOOD'dan, "yakalanan gemicilerin cezalandırılmalarını ve batırılan geminin denizden çıkarılmasını" istiyordu.

Nitekim Vali FOOD Makarios'un isteğine uymuş" gemicilerimizi hapsedip mahkemeye sevketmişti. İngiliz Akdeniz filosuna mensup savaş gemileri de Elmas'ı denizden çıkarmaya girişmişlerdi.

İngiliz savaş gemilerinin; üç gün süren çabaları sonuç vermemişti. "ELMAS'ın 350 kulaç derinlikten" çıkarılmasının mümkün olmadığına" dair rapor verilmesinden sonra gemiyi denizden çıkarmaktan vaz geçilmiştir.

T.M.T.'nın örgütlenmesi ve silahlanması hakkında hiçbir bilgisi olmayan İngiliz yönetiminin polisi ve gizli haber alma servisi şaşkınlık içinde uykudan uyanmışlardı.

Türkiye'ye gelince;

Türk Basını olay hakkındaki haberi; temkinli ve dikkatli olarak, abartmadan ve alevlendirmeden yorumsuz yansıtmışlardı.

Türkiye; Devleti, milleti ve hükümeti ile şimdi olduğu gibi, o zaman da Kıbrıs Milli davamız karşısında çok duyarlı idi. Kıbrıs'daki olayları gelişmeleri büyük bir dikkatle ve endişe izliyordu. Bu nedenle menziline ulaştırılamayan ve batırılan geminin kaybından Türk halkı büyük üzüntü duymuştu.

Fakat bu olayın açığa çıkmasının onlara teselli veren bir yanı vardı. Çünkü bu olay, "Türk tarafının da Kıbrıs'da silahlı bir kurtuluş ve özgürlük örgütüne sahip olduğunun" işaretini veriyordu. Bunun ilk defa farkına varmakla yüreklerine su serpiliyordu.

Telsizin başından yıkılmış olarak ayrıldığım ve uyumadan geçirdiğim gecenin sabahında, Daniş Paşanın evine giderek, olayı bütün ayrıntıları ile anlatmıştım. Ardından da uygun gördüğü takdirde, Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Rüştü Erdelhun ve 2 nci Başkan Orgeneral Cevdet Sunay Paşalara, öncc bizzat kendisinin izahat vermesini önermiş, gerekiyorsa benim de izahat vermeye hazır olduğumu bildirmiştim.

ELMAS'ı kaybetmedeki tek tesellim olaydan kahraman denizcilerimizin sağ olarak kurtulmuş olmaları idi.

Başkanımız General Daniş Karabelen çok üzgündü ve beni teselli ederek moralimin bozulmaması gereğine işaret ediyordu. Öte yandan Genelkurmay'a ve hükümete olayı nasıl izah edeceğinin endişesini gizleyemiyordu. Paşamı rahatlatmam gerekiyordu ve kendisine şöyle konuştum:

"Paşam, merak etmeyin. Bizden hesap sormaya kimsenin hakkı yok. Aksine teşekkür etmeseler bile en azından "geçmiş olsun" demeleri gerekir. Çünkü 20 ton silahı denize gömmekle şu kritik dönemde hükümeti ve devleti bir badireden kurtardık. Böyle bir durumla karşılaşılması halindc, gemiyi batırmamız zaten önceden kararlaştırılmış ve planlanmıştı. Bu meselede bir sorumlu arayacaklarsa, o sorumlu benim "Gemiyi batırın emrini ben verdim." hesabını da verebilirim" paşam konuşmamdan etkilenmiş duyguları mı; "Aferin Tansu" diyerek ortaya koymuştu.

Ardından Daniş Paşa'nın Genel Kurmay'a giderek izahat vermesini benim de Dışişleri Bakanı ZORLU'ya giderek olayı anlatmamı kararlaştırmıştık.

Zorlu ile görüşmek için özel kaleminden istediğim randevuya Zorlu'nun beni akşam saat 18.00 de kabul edeceği bildirilmişti. Daniş Paşa da öğleden sonra Genelkurmay'a gitmişti.

Daniş Paşa Genelkurmaydan bozuk dönmüştü ve üzgündü. Bana anlattıklarına göre;

Cevdet Sunay Paşa, Daniş Paşa'nın izahatını dikkatle dinlemiş, üzülmüş ve "Geçmiş olsun" demekle yetinerek olayı sakin karşılamıştı.

Rüştü Erdelhun Paşa ise: öfkelenmiş ve sert bir ifade ile, "Bir Binbaşı Devletin silah dolu gemisinin batırılması için nasıl emir verebilir" diyerek Daniş Paşayı zor duruma sokmuş. Hatta bununla da yetinmeyerek "benim hakkımda soruşturma açtıracağından " söz etmiş.

Daniş Paşa'da Erdelhun Paşa'ya, "benim nasıl heyccanla ve feragatlı çalıştığımı, Ada'ya silah göndermek için canımı dişime taktığımı bazan ikmal

operasyonlarına bizzat katıldığımı, anlatmış ve "Binbaşı Tansu, silah sevkiyatında luzumlu olan ve son derece değer verdiği gemiyi, bir zorunluluk karşısında kalmasa idi, kesinlikle kendi insiyatifi ile batırmazdı. Bana bile bildirecek vakti olmamıştı. İngiliz devriye gemisi gemiyi yakalamak üzere idi. 20 ton silahla Kıbrıs Kara sularında yakalanması skandal yaratacaktı" diyerek beni savunmuş.

Genelkurmaydan üzgün dönen Daniş Paşa'ya teselli için şunları söylemiştim. "Paşam, gemiyi batırdığımız için bir sorumluluk söz konusu olamaz. Hükümetin emri ile yasal olmayan bir görev yapıyoruz. Bize; "her türlü riski göze alacaksınız, kısa sürede çok silah göndermenizi istiyoruz." denilmiştir. Bizler de bu milli dava da, başımızı koltuğumuzun altına almış gönüllüler olarak, canla başla çalışıyoruz. Bir defasında, benim de bizzat katıldığım operasyonda, tutulduğumuz fırtına da gemimiz batsa idi içindeki dört kişinin denizde kaybolmalarının sorumluluğunu kim üstlenecekti?

Başarı için her türlü risk göze alınacaktı, biz de aldık. Bir talihsizlik oldu başaramadık. Fakat Hükümetimizin adını bu işden sıyırdık O olmasa idi iyi olurdu, ama oldu bir defa. Biz bu olaydan sonra yılmadık, işimize devam edeceğiz.

ELMAS'ın pusuya düşürülmesinde, ya büyük bir ihmal ve hata yapıldı veya bir hain ihbarda bulundu. Bunu araştıracağız.

Siz merak etmeyiniz, ben meseleyi bugün kökünden hallederim sayın Erdelhun paşamızın hiddeti de zatıalinizin üzüntüsü de geçer."

O güne kadar hiçbir zaman yanlış iş yapmadığımı bilen ve herhangi bir uyarısı ile karşılaşmadığım Daniş Paşa rahatlamıştı.

OLAYI DIŞ İŞLERİ BAKANI ZORLU'ya İZAHDA GÜÇLÜK ÇEKMEDİM

Saat 18.00 de beni kabul eden Dışişleri Bakanı Zorlu'nun huzuruna çıktığımda beni tebessümle karşılamıştı ve kızgın görünmüyordu.

Zorlu'nun, "Anlat bakalım Tansu, bu gemiyi batırma olayı nasıl oldu? merak ediyorum, trajik bir film senaryosuna benziyor" demesinin ardından ben de "gerçekten öyle idi" beyefedi deyip 12 saatlik ELMAS macerasını, bütün ayrıntıları ile anlatmıştım; o da nefesini kesmişcesine dikkatle dinlemişti.

İzahlarımın sonunda ZORLU'ya şunları da söylemek gereğini duymuştum.

"Beyefendi silah sevkiyatında tehlikeli riskleri göze almakla beraber; yakalanma ihtimaline ve hava durumunun sebep olabileceği bir felakete karşı her türlü önlemi alıyorduk.

Bir yıl boyunca bütün silah operasyonları başarı ile sonuçlandı. Bu defa bir talihsizlik oldu, muhtemelen de bir ihanete uğradık. Fakat biz yılmadan görevimize devam etmek azmindeyiz. Bize şimdiye kadar yaptığınız destekler için zatialinize minnettarız"

Zorlu bu konuşlarımdan memnun olmuştu ve şunları söylemşiti. "siz merak etmeyin, bir bakıma olayın faydası da olacak. İngilizler, Yunanlılar ve Makarios, bizim de boş durmadığımızı, somut delilleri ile anlamış olacaklar. Kıbrıs'da Türklerin de silahlı bir örgüte sahip olmalarını siyasi bakımdan da gerektiğinde koz olarak kullanabilirim.

Şimdi sana soruyorum. Bu olayı Hükümet olarak basına ve Dünya Kamu oyuna ne şekilde açıklamamız gerekir ne öneriyorsunuz?"

Zorlu'ya; "Efendim, basına, dünya kamu oyuna kısa bir tebliğle durumu şu şekilde açıklamak yararlı olur: Gemi İzmir limanına kayıtlı bir balıkçı gemisidir. Gemiciler Yunus balığı avı için Akdeniz'e açılmışlardır. Bu gibi gemilere hükümetçe silah ve cephane taşımaları izni verilmektedir. Geminin resmi bir hüviyeti yoktur. Kıbrıs'a silah sevki söz konusu olamaz. "Zorlu önerimi makul ve olumlu karşılamıştı. Nitekim aynı günün akşamı basına ve ajanslara dışişleri bakanlığınca önerim doğrultusunda diplomatik bir lisanla kaleme alınmış kısa bir açıklama yapılmış T.C. Hükümeti bakımından olay bu suretle kapatılmıştı. Makarios'un da Türkiye'ye yönelttiği ithamları geçersiz kalmıştı.

Zorlu'nun yanından ayrılmadan önce de Erdelhun Paşa'nın hiddetinden de kendisine söz etmiş, gereğini yüksek takdirlerinize arzediyorum demiştim. Zorlu beni "Merak etme, gemiyi batırmakla bir skandalı önlediniz ve iyi yaptınız, ben şimdi Erdelhun Paşa'ya telefon ederim" diyerek beni rahatlatmıştı.

Dışişleri bakanlığından Daniş Paşanın evine giderek Zorlu ile görüşmeleri aynen kendisine nakletmiştim.

Paşam rahatlamış olmanın menmunluğu içinde teşekkür etmiş ve "sana her zaman güvendim" demişti.

Erdelhun Paşa'nın hiddeti de Zorlu'nun müdahalesi ile yatışmıştı.

Sonradan, ELMAS'ın yakalanmasının nedeni anlaşılmıştı:

O gece bir silah ikmali operasyonu yapılacağını, İngiliz ajanı hain bir Türk ihbar etmiş. İngiliz devriye gemisi de bir pusu hazırlamış ve Magosa'dan devriyeye çıkacağı saati değiştirmiş. Magosa'daki TMT'nin liman gözcüleri de, gaflet içinde bu değişikliğin farkına varmamış. ELMAS'da, her şey normal diyerek operasyona çıkınca pusuya düşmüştü.

Bu olay üzerine, muhbir İngiliz ajanı Türk Londra'ya kaçmış. Yıllar sonra Kıbrıs'a dönünce de öldürülmüş olduğu anlatılmıştır.

TUTUKLANAN GEMİCİLERİMİZİ F.R. ZORLU KURTARDI

Bir hain kişinin ihbarı üzerine, İngiliz devriye gemisinin tuzağına düşen ELMAS'ın kahraman personeli tutuklanıp Lefkoşa'daki İngiliz hapishanesine konulmuşlardı. Yargılanıp, Kıbrıs karasuları içinde silah taşıma suçundan mahkûm edileceklerdi.

Onları kaderlerine terkedip, eli kolu bağlı duramazdık. Bazı girişimler yapıp kurtarmaya çalışmalı idik.

Bunun için başvurabileceğimiz yegâne kişinin Dışişleri Bakanı Zorlu olduğunu düşenerek, kendisi ile görüşmek üzere randevu alıp makamında huzuruna çıktım.

ZORLU ile ilişkilerim kendisine doğrudan başvurabileceğim düzeyde idi. Beni her zamanki gibi sempati ile karşılamıştı.

Zorlu'ya maksadımı şöyle anlattım. "Beyefendi, denizcilerimiz Kıbrıs'da tutuklandılar ve ağır suçlamalarla yargılanacaklar. Rauf Denktaş onların avukatlığını üstlendi; Ancak onları kurtarabileceğini sanmıyorum.

Ada'daki 5000 kişilik örgütümüzü bu kahraman çocuklar silahlandırdı. Onları kurtarmaya çalışmak bizim namus ve şeref borcumuz. Onları kurtarmak için yegâne başvurabileceğimiz kişi olarak zatıalinizi düşündük.

İngiliz hükûmeti ve Dışişleri Bakanı nezdinde itibarınızın ve prestijinizin yüksek olduğunu biliyoruz. Gemicilerimizin kurtarılmaları için acaba bir girişimde bulunmanız mümkün mü? size güvenerek geldim ve huzurunuza çıktım. Rahatsız etmemi maruz görmenizi istirham ediyorum."

Beni anlamlı bir tebessüm ile dinleyen Zorlu şu cevabı vermişti; "Merak etmeyin. Kahraman çocuklarımızı kurtarmak için mümkün olanı yapacağım. Bugün İngiltere Dışişleri Bakanına mektup yazacağım, çocuklarımızın serbest bırakılmalarını sağlamasını isteyeceğim. Dostumdur ricamı kabul edeceğini umuyorum. Daniş Paşa'ya da selamlarımı iletin, merak etmesin."

Bu girişimimden dört gün sonra Albay Vuruşkandan telsizle aldığımız mesajda şöyle deniliyordu.

"İngiliz savcısı avukatımız Rauf Denktaş'ı çağırdı. Yakalanan gemiciler meselesini tatlıya bağlamak istediklerini söyledi. Ancak gemicilerin duruşmada, hakim huzurunda isnat edilen suçlardan önemsiz biri olan "gemi de iki sandık mermi bulundurduklarını" kabul ve ikrar etmeleri gerektiğini öne sürdü. Bunu yaptıkları takdirde cezadan kurtulacaklarını ima etti? Avukatımız Denktaş'ın bu teklif karşısındaki görüşü de şöyledir. "İngiliz savcısının teklifi bir oyundur.

Gemicilerimizi mahkûm ettirmek için suçlarını ikrar ettirmek ve savunma imkanlarımızı elimizden almak istiyorlar. İngiliz savcının teklifi kabul edilemez."

Bu durumda, Zorlu'nun söz konusu mektubu yazdığı ve İngiltere hükûmeti'nin Kıbrıs Genel Valisi Foot'a gereken direktifi verdiği anlaşılıyordu.

Konuyu Daniş Paşa ile değerlendirdik ve Albay Vuruşkan'a şu kısa mesajı şifreledik:

"İngiliz savcısının önerisini kabul edin ve aynen uygulayın. Tereddüt etmenize ve çekinmenize gerek yoktur."

Vuruşkan'dan bir kaç saat sonra aldığımız ikinci mesaj'da da şöyle deniliyordu. "Avukatımız Rauf Denktaş; İngiliz savcısının oyununa gelinmemesi gerektiğinde ısrar ediyor. Ben onlarla bir zamanlar birlikte çalıştığım için iyi tanırım diyor. Savcının isteklerine göre hareket etmenin büyük hata olacağını ileri sürüyor. Emirlerinizi bekliyoruz."

Vuruşkan'ın bu ikinci mesajına da şu cevabı vermiştik. "Kahraman ve fedakar çocuklarımızın bir an önce salıverilmesi için İngiliz savcısının isteklerinin yerine getirilmesi gerekiyor. İsnat edilen suçlardan en hafifini hakim önünde kabul etsinler. Sizin henüz bilmediğiniz bazı gelişmeler var. Savcı Londra'dan aldığı talimata göre hareket ediyor. Size sonra izah edilecektir."

Vuruşkan'a telsizle şifrelenen bu mesajdan sonra, duruşma günü gemicilerimizin hakim huzurunda savcının önerisi doğrultusunda ifade vermeleri üzerine, hakim şu kararı vermişti.

"Gemilerinde bir sandık dolusu cephane taşıyarak Kıbrıs karasuları içinde dolaşmak suçundan, Türk gemicileri Reşat Yavuz, Oğuz Kotoğlu ve Ali Levent adındaki sanıkların 9'ar ay hapis cezası ile mahkumiyetine, ancak; bu kişilerin cezalarının Kıbrıs hapishanelerinde infaz edilmesi, Kıbrıs'ın yüksek menfaatlerine aykırı düşeceğinden, bunların ilk uçakla Türkiye'ye iadelerinin, Kıbrıs İngiliz genel valisine tavsiye edilmesine karar verildi." Gerçekten de, İngiliz Genel Valisi Foot, yargı kararındaki tavsiyeye uymuş ve gemicilerimizi, kararın verildiğinin ertesi günü uçakla Türkiye'ye iade etmişti.

Gerçek şu ki; Dışişleri Bakanımız Zorlu'nun İngiliz Dışişleri Bakanı'na yazdığı mektip etkisini göstererek, Kıbrıs'da ki İngiliz yönetimine yansımış ve Zorlu, bana söz verdiği gibi, cesur ve kahraman gemicilerimizi hapsedilmekten kurtarmıştı.

Gemicilerimizi Ankara Esenboğa hava alanında Yüzbaşı Ahmet Göçmezle karşılamıştık. Onları hava alanında toplanan gazetecilerin çemberinden de Hürriyet Gazetesinden saygın ve ciddi bir gazeteci olarak bildiğimiz, Necati Zincirkıran'ın yardımı ile kurtarmıştık. Bunun için kendisinden daha önce rica-da bulunduğumuz Zincirkıran haberi gazetesine yalnız bizim not ettirdiğimiz biçimde geçmiş, öteki gazete muhabirlerinin de bu yolda hareket etmelerini sağlamıştır.

Zincirkıran, bu olayın sansasyon yaratmadan ve abartılmadan basına, bizim isteğimiz doğrultuda, yansımasında gösterdiği çaba ile, ciddi bir gazeteci olduğunu ispatlamıştı.

Hava alanından aldığımız gemicilerimizi doğruca ulus meydanında bulunan Park Palas oteline götürmüştük. Ancak odalarında kendileri ile kucaklaşa-bildiğimiz gemicilerimizden geçirdikleri macerayı kendi anlatımlarından din-lemiştik.

Böylece, T.M.T.'nın Elmas Efsanesi'de bu noktada sona ermiş bulunuyordu.

BAŞBAKAN ADNAN MENDERES'E BRİFİNG

(6 Eylül, 1959)

19 Şubat, 1959 da, Zürih ve Londra Andlaşmalarının imzalanmasından sonra da Yunan devlet adamları ve Makarios; "Bağımsızlığın nihai bir hedef olmadığını, sadece Enosis'e giden yolda bir ara aşama olduğunu" açıklamışlardı. İşte bu tarihlerden altı ay sonra, 6 Eylül 1959 günü, Başbakan Adnan Menderes'in isteği üzerine, T.M.T. hakkında kendisine bir brifing vermiştik. Bu brifinge Başkanımız Daniş Karabelen Paşa, Kıbrıs'dan brifing için Ankara'ya çağırdığımız T.M.T. lideri Yarbay Rıza Vuruşkan ve ben (Bnb. İsmail Tansu) katılmıştık.

Daniş Paşa brifinge Menderes'i daha çok ve geniş çapta benim bilgilendireceğimi söyleyerek, iyice hazırlanmam talimatını vermişti.

Başbakan Menderes'in bu isteği T.M.T.'nı örgütlemeye başladığımızdan 14 ay sonra ilk defa vaki oluyordu. Menderes'in brifing istemesinin önemli nedenleri olmalı idi. En azından, T.M.T. hakkında geniş bilgi almak istemesinin yanında, bize bazı diyecekleri olabilirdi. Hatta, T.M.T.'nın yönetimi hakkında bazı kuşkulara kapılmış olması da mümkündü.

Başkanımız Daniş Karabelen Paşa'ın talimatı üzerine, Başbakan Menderes'in huzuruna, bütün ihtimalleri göz önünde bulundurarak, çok iyi hazırlanmış durumda çıkmamız gerekiyordu. Bunun için Ankara'ya çağırdığımız T.M.T. lideri Albay Vuruşkan gelinceye kadar, izahat için özel bir dosya, haritalar, örgüt şemaları ile eğitim ve silah ikmalini resimleyen bir albüm hazırlamıştım. Başbakan Menderes'in T.M.T. hakkında brifing istemesi, T.M.T. açısından tarihi bir olaydı. Bu nedenle brifingde geçen konuşmaları anılarımda yeterince nakletmek ve değerlendirmek uygun olacaktır.

1959 YILINDA DURUM

1959 yılına gelindiğinde Zürih ve Londra Andlaşmaları gereğince Kıbrıs'ta Türk-Rum ortak cumhuriyetinin kurulması çalışmalarına başlanmıştı. Bu durumda bazı çevrelerde Kıbrıs sorununa çözülmüş gözüyle bakılıyordu. **Ancak, biz T.M.T.'nın kurucuları bu kanıda değildik. İleri için endişelerimiz vardı. Çünkü Rumlara ve Yunanlılara güvenilmezdi.** Bu nedenle çalışmalarımızda gevşememiş, bütün hızımızla T.M.T.'nı güçlendirmeye devam

ediyorduk. Gerek Hükümetimiz ve gerekse Genelkurmayımızdan hızımızı kesecek bir söz veya davranışla karşılaşmıyorduk. Destekleri eskisi gibi devam ediyordu.

Fakat Kıbrıs Cumhuriyetinin kuruluş öncesi ve sonrasında Hükümetimizin, T.M.T. ile ilgili olarak, tutumunun ne olacağı merak konumuzdu. Bu nedenle Başbakan Menderes'in bizden bir brifing istemesi bizim için çok önemli idi ve buna çok sevinmiştik. Çünkü bu brifingde konuşulacak olanlar ve sorularımıza alacağımız cevaplar, olumlu veya olumsuz olsun, T.M.T. nın geleceğine ışık tutacaktı. Menderes'in huzurunda ya hayal kırıklığı, ya da yeni enerji depolamış olarak sevinçle ayrılacaktık.

BAŞBAKAN MENDERES'İN MAKAMINDA:

Daniş Paşa, Albay Vuruşkan ve ben (Binbaşı İsmail Tansu) saat 21.30'da Başbakan'ın Özel Kalemine geldiğimizde Özel Kalem Müdürü "Geldiğinizi Beyefendiye haber vereyim" demiş ve Menderes'in odasına girmişti. Hemen ardından dışarı çıkan Özel Kalem Müdürü "Buyurun, Beyefendi sizi bekliyorlar" diyerek kapıyı açmıştı.

Makamına alındığımızda Menderes bizi kapıya çok yakın bir mesafede, ayakta nezaketle ve güleryüzle karşılamış Daniş Paşa'ya sarılarak yanaklarından öpmüş ve hatırını sormuştu. Daniş Paşa'nın Vuruşkan'ı ve beni kendisine tanıtmasından sonra da ellerimizi sıkıp oturmamız için yer göstermişti. Kendisi de karşımızda bir koltuğa yerleşmişti.

Menderes Zürih ve Londra andlaşmalarının imza töreni için gittiği Londra'da geçirdiği uçak kazasından sağ olarak kurtulmuştu. Fakat on üç devlet adamı ve yüksek dereceli bürokrat hayatlarını kaybetmiş şehit olmuşlardı. Kazadan mucize olarak kurtulan Menderes'in olayın şokundan tamamen kurtulmuş olduğu söylenemezse de, iki saat süren brifingde, bir saat kadar bizi dinlemiş, aralıklı olarak bir saat kadar da kendisi konuştuğu halde halinde bir yorgunluk ve bezginlik belirtisi göstermemişti. Bundan Menderes'in çalışmalarımızı çok önem verdiği anlamı çıkarmak mümkündü.

Menderes Daniş Paşa'yı Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alay Komutanlığı zamanından tanıyordu. Ayrıca paşa, Demokrat parti Milletvekili Danyal Akbel'in de ağabeyi idi.

Menderes'i kibar bir devlet adamı olarak biliyorduk. Ama, bizi makam odasının kapısına kadar gelerek karşılayacağını doğrusu hiç beklemiyorduk. Paşa bizi Menderes'e onurlandırıcı ifadelerle tanıttıktan sonra, sıra esas konuya gelmişti.

MENDERES'İN BRİFİNGİ AÇIŞ KONUŞMASI:

Başbakan Menderes brifingi şu sözleri ile açmıştı.

"Paşam, biz politikası ile uğraşırken Sizler Kıbrıs'da neler yaptınız? T.M.T.'yi ne derece kuvvetlendirdiniz. Bu günkü durumu nedir? Ve daha neler yapmak istiyorsunuz? Bu konuya önem veriyorum ve öğrenmek istiyorum. Bunun için sizi buraya davet ettim."

DANİŞ KARABELEN PAŞA'NIN KONUŞMASI:

Daniş Paşa, "Emredersiniz Beyefendi" dedikten sonra, T.M.T. hakkında genel bir değerlendirme yapmış ve T.M.T.'nın o günkü durumu ile, kuruluş amacına uygun olarak, kendisinden beklenen görevi yapacak ve Türk halkının Rumlara karşı güvenliğini koruyabilecek güçte olduğunu belirtmişti. Ardından "İzin verirseniz zatialinize çalışmalarımız hakkında geniş içerikli açıklamaları, T.M.T. konusundaki yardımcım ve Ankara'daki çalışmaların koordinatörü Binbaşı TANSU, Kıbrıs'daki çalışmaları da T.M.T. Lideri Albay Vuruşkan yapacaklardır" dedi.

BİNBAŞI İSMAİL TANSU'NUN KONUŞMASI

Daniş Paşa'nın önce bana yaptığı işareti üzerine konuşmama şöyle başlamıştım.

"Sayın Başbakanım, izninizle önce bu güne kadar Başkanımız Sayın General Daniş KARABELEN'in yönlendirmesi ve direktifleri dahilinde, şevkle ve gururla T.M.T. için yaptığımız çalışmaları zatialinize anlatma fırsatı verdiğiniz için, T.M.T.'nın kurucu subay arkadaşlarım adına şükranlarımızı sunmak istiyorum." Bundan sonra da, sırası ile T.M.T.'nın kuruluş projesi (KİP) Ada'da görevlendirilen muvazzaf ve yedek subaylarla onların maske görevi, eğitim kamplarımız silah sevkiyatı ve gizliliği korumadaki başarımız hakkında Menderes'e etraflı bilgiler sunmuştum. Ada'nın bütün bölgelerini kapsayan teşkilatlanma ile ilgili harita ve fotoğrafları da göstermiştim.

Menderes gösterdiğim dökümanlar arasında özellikle (KİP) Projesi üzerinde durmuş, baştan sona bütün sayfaları gözden geçirmişti. Fotoğraf albümündeki faaliyetlerimizle ilgili resimleri de dikkatle incelemiş ve sorular sormuştu.

Başbakan Menderes, Kıbrıs'da disiplinli eğitilmiş ve silahlandırılmış bir Türk Yeraltı Mukavemet Örgütü vucuda getirilmiş olduğunu, belgelerini de görerek anlamıştı.

Menderes'in bizi ilgi ile, bezginlik göstermeden dinlemiş olmasından, arada gerektikce sorular sormasından, T.M.T.'nı bir hayli merak etmiş olduğu anlaşılmıştı.

Konuşmamı Menderes'i memnun eden şu sözlerle tamamlamıştım.

"Sayın Başbakanım Kıbrıs'da T.M.T.'nın herhangi bir ünitesindeki bir personel, liderinin bilgisi dışında, kendiliğinden hiçbir eyleme girişemez. Bu disiplini Albay Vuruşkan sağlamıştır. Biz T.M.T. Kurucusu subaylar olarak, başımızda sayın başkanımız Karabelen Paşa olduğu halde, görevimizin; Hükümetimizin izlediği Kıbrıs politikasını kolaylaştırmak olduğunun bilincindeyiz.

T.M.T. halen Rumların saldırılarına karşı teyakkuz halindedir. Ciddi ve kapsamlı bir saldırı olduğu takdirde, T.M.T. yeraltından çıkacak, karşı koyacak ve gerekirse karşı saldırıya geçecektir. Kuşkusuz operasyonun bu safhası, hükûmetimizin talimatı çerçevesinde icra edilecektir.

Şu sırada Kıbrıs'da T.M.T. adına, T.M.T.'nın varlığını ortaya çıkaracak eylemlere kesinlikle izin verilmemektedir."

Konuşmamın son bölümünde söylediklerimin Daniş Paşa ve Yarbay Vuruşkan tarafından da teyid edilmesinden sonra, memnun olduğunu ve teşekkür ettiğini söyleyen Menderes, resmi fakat son derece nazik davranışını samimi bir yaklaşıma dönüştürmüştü. Onun bu davranışı bizi daha rahat konuşabilmemize imkan veriyordu.

BAŞBAKAN MENDERES'İN İZLENEN DIŞ POLİTİKA HAKKINDA İZAHATI

Benim konuşmamı tamamladıktan sonra Daniş Paşa Mendres'e; "Müsaade ederseniz şimdi de Albay Vuruşkan Kıbrıs'daki durum hakkında zatıalinize bilgi versin ve sorularınız olursa cevaplandırsın." demişti.

Menderes de Paşa'ya; "Tabii, Albay Vuruşkan'ı da dinlemek istiyorum. Bazı sorularım da olacak. Ancak önce ben bir noktaya işaret etmek ve sizlere bazı açıklamalarda bulunmak istiyorum." demiş ve konuşmasında şunları söylemişti.

"Biliyorsunuz NATO'nun üyesiyiz. Yunanistan da öyle. Bu ittifaka dahil olabilmek için çok çaba sarfettik. Önceleri Nato kurulurkan bizi ittifaka almadılar. Bu ittifak Sovyetler Birliği'nin genişleme emellerine karşı Avrupa'yı korumak için kurulmuştur. Bizim için en büyük tehlike, tehdidi altında bulunduğumuz Sovyetler Birliği'dir. Yalnız kalmıştık. Sovyetler Birliğine karşı ülkemizi tek başımıza savunmamız zordu. Nato şemsiyesi altına girebilmeyi dış politikamızın ana unsurlarından biri olarak kabul ettik. Kore savaşına da oldukça büyük bir askeri kuvvetle katılmaya bizi sevkeden sebep, bu düşüncemizden kaynaklanmıştır. Nato'ya bu vesile ile alınmamızı ümit etmiştik. Bu savaşta büyük kayıplarımız oldu. Fakat askerlerimizin kahramanlığı ve kazandığı zaferler batılılar üzerinde çok müsbet tesirler yaptı. Arkasından ülkemizin de NATO ittifakı içine alınması kabul edildi. Nato ittifakına katılmış olmamız tehlikeyi bertaraf etmiş değildir. Çarlık Rusyasının 200 yıldır sürdürdüğü boğazları ele geçirmek ve sıcak denizlere açılmak emelleri devam etmektedir. Bu emellerinden vaz geçmiş oldukları düşünülemez. Ülkemiz jeopolitik durumu itibarıyla dünyanın en kritik bir noktasında bulunmaktadır. Çok dikkatli ve uyanık olmak durumundayız. Sovyetler Birliğine karşı düşmanlıkları körüklememek ve tehlikeyi üzerimize davet etmemek de lâzımdır.

Yunanistan'a gelince, onlar da hemen hemen bizimle aynı durumdadır. Yalnız Sovyetler Birliği ile müşterek sınırları yoktur.Yunanistan'da ülkemizle birlikte, aynı zamanda NATO ittifakına alınmıştı. Şimdi Yunanistan'la birlikte yan yana Akdenizi Nato çerçevesi içinde Sovyetler Birliği'ne karşı kapamaktayız. Bunu başarı ile sürdürebilmek için Yunanistan'la aramızdaki siyasi ve askeri işbirliğinin bozulmamasına dikkat etmek zorundayız. Yunanistan'la aramızda çıkacak ihtilafları sulh yolu ile, anlaşmalarla halletmemiz gerekmektedir. Yunan Hükümetinin de bizim düşüncelerimizi paylaştığını sanıyorum. Halen Yunanistan'la aramızda Kıbrıs meselesi bir ihtilaf konusudur.

Hükümetimiz Yunanistan'la aramızdaki bu ihtilaflı dış politika meselesi üzerinde önemle durmakta ve Kıbrıs Türk toplumunun haklarını azimle savunmakda kararlıdır. Bunda kimsenin şüphesi olmamalıdır. Kıbrıs meselesinin

çözümünü, ihtilafları büyüterek değil, İngiltere, Yunanistan ve Türkiye arasında makul bir anlaşmaya vararak, barış yolu ile hallctmeye çalışıyoruz. Onun için anlaşmayı engelleyecek gelişmelerden ve yeni meseleler çıkartmaktan kaçınıyoruz. Yunanistan Başbakanı Karamanlis'in de aynı görüşte olduğuna inanıyorum.

İngiltere'nin Kıbrıs'dan bazı şartlarla çekileceği kesinleşti. Fakat Hükümetimiz bir Enosis'e kesinlikle fırsat ve izin vermeyecektir. Bunu bilmenizde yarar görüyorum. Kıbrıs meselesinin hallcdilmesinde öteki devletlerin destekleri de çok öncmli. Bu desteklerden biri, Yugoslavya'nın, Kıbrıs meselesinde "Bled andlaşması" gereğince bizi dcstekleyeceğini vaad etmesi idi. Yugoslavya Devlet Başkanı Mareşal Tito'nun sonradan bu vaadinden vaz geçmesi iyi olmadı. Yunanistanı şımarttı. "TİTO bize ihanet etti." Yugoslavya sözünden dönmese idi, anlaşma belki de şimdiye kadar sağlanmış olacaktı, bu kadar gecikmeyecekti.

Yunanistan Hükümetini de angaje eden bazı sebepler var. Yunanistan'da da bizde olduğu gibi muhalefet vardır. İktidara gelebilmek için bu meseleyi maalesef istismar etmek ve ortalığı bulandırmakta menfaat ummaktadırlar."

MENDERES SÖZÜ VURUŞKAN'A BIRAKMIŞTI

Menderes bize uzun uzun anlatmak gereğini duyduğu Kıbrıs politikası hakkındaki konuşmasını tamamladıktan sonra;

"Güya ben sizi dinleyecektim. Halbuki hep ben konuştum." demiş ve Vuruşkan'ın konuşmasını "Albayım sizi dinliyorum, buyrun" diyerek izin vermişti.

ALBAY RIZA VURUŞKAN'IN KONUŞMASI:

Albay Vuruşkan ise, Lefkoşa'daki Türkiye İş Bankası Şubesinde müfettiş maskesi altında sürdürdüğü gizli çalışmaları, benim anlattıklarımı tekrarlamadan kaçınarak, kendi görev alanı içindeki çalışmalarını anlatmıştı.

Vuruşkan önce, T.M.T. hakkındaki geniş kapsamlı bilgi vermiş ve örgütün gücü ve o gün eriştiği noktayı anlatmıştı. Ardından sırası ile, Rum-Türk ilişkileri, İngiliz yönetimi ve EOKA'nın faaliyetleri hakkındaki gözlemlerini dile getirmişti.

Bu arada, Toplum Liderleri Dr. Fazıl Küçük ve Rauf Denktaş'la aralarındaki çok yakın samimi işbirliğinden ve liderlerin T.M.T.'nın kurulmasındaki yardımlarından övgü ile söz eden Vuruşkan, Hükûmetimizin maddi manevi yardımları için Kıbrıs Türk halkı ve T.M.T. mensupları adına şükranlarını sunmuştu. Vuruşkan, konuşmasını söyle tamamlamıştı:

"Sayın Başbakanım, T.M.T. Kıbrıs'da, Türk halkının canını, malını, koruyacak güçtedir ve emir buyuracağınız her göreve hazır olduğundan emin olabilirsiniz."

Menderes, NATO çerçevesinde müttefikimiz olan Yunanistan'la iyi ilişkiler içinde bulunmamızın, ülkemizin çıkarına olduğunu ileri sürmüştü. Bu arada, Yunanistan Başbakanı Karamanlis ile şahsi dostluk kurmuş olduğuna da değinen Menderes, Türk-Yunan dostluğunu pekiştirmeye çalıştığını sözlerine eklemişti.

Menderes, o dönemde Kıbrıs'da huzuru bozacak çatışmalar olması halinde, Yunanistan'la aramızın açılmasından endişe ediyordu. Menderes'in sözlerinin bize bir nevi uyarı mesajı anlamında olduğu açıkca belli olmuştu.

Menderes bundan sonra, bazı tavsiyeler içeren, Yunanistan'la Türkiye'yi mukayese eden ve Türkiye'nin Kıbrıs davası için katlandığı fedekarlıklara da değinen tarihi bir konuşma yapmıştır. Menderes'in bu konuşması sırasında bizzat tuttuğum notlarımdan ve O'nun ağzından tesbit ettiğim ifadeleri ile aynen aşağıda naklediyorum.

Menderes konuşmasının sonunda T.C. Hükûmeti'nin Kıbrıs davası için yaptığı fedakârlıkları şöyle anlatmıştı:

"Kıbrıs'a çok yardım yaptık. Bu davada Devlet ve Millet olarak mühim ölçüde maddi kayıplarımız olmuştur. Meselâ 6-7 Eylül hadiseleri. Bu millet 6-7 Eylül hadiseleri ile bütün dünyaya karşı Kıbrıs'a olan alakasını gayet şuurlu bir şekilde göstermiştir. Bütün bir gün ve gece kontrolden çıkmış, tamamen bir anarşiye dönüşmüş oluduğu halde, kimsenin burnu kanatılmamıştır. Şuurlu bir şekilde yalnız mal tahrip edilmiştir. Bunun neticesi olarak devlet 300 milyon lira tazminat ödemek mecburiyetinde kalmıştır. Ayrıca beynelminel siyasi durumumuz tehlikeye düşmüş ve yardımlar durdurulmuştur." Menderes sözlerini şöyle sürdürmüştü.

"T.M.T. bugün yeterli kadroya sahip bir güçtür. Fazlalaşmadan Ketûm bir kadro halinde kalması daha iyidir. T.M.T. personeli "Milli Mefahir" (Milli Övünç) olarak kalmalı ve övünme olmamalıdır"

Menderes'in bu sözlerle ne demek istediğini biz çok iyi anlamıştık. Menderes gittikçe gelişen ve gücü artan T.M.T.'nin kendi başına buyruk hale gelip, bazı eylemlere girişebileceği ihtimalleri düşünüyor ve endişe ediyordu.

"Kıbrıs davasının İdaresi bir bakanlık işi olmaktan çıkmış, bir kabine ve devlet işi halinde bulunmaktadır. Bu sebeple Bakanlar Kurulunda Hükümete de izahat vermeniz gerekecektir. Ayrıca Cumhurbaşkanına da izahat vermeniz çok iyi olacaktır.

MENDERES'İN, DR. KÜÇÜK VE DENKTAŞ'LA OLAN İLİŞKİLERE İLGİLİ SORUSU:

Dr. Küçük ve Denktaş'la, Albay Vuruşkan ve Ankara'daki Genel karargâhımız arasındaki ilişkiler ve işbirliği aksamadan sürdürülmüştü. Dr. Küçük'ün ara sıra kapıldığı alınganlıkları yatıştırmak zor olmuyordu. Onunla iyi geçinmek hem görevimiz ve hem de samimi arzumuzdu. Esasen onların Menderes'in de güvenini kazanmış liderler olması itibariyle tutum ve davranışlarımızda dikkatli idik

Biz bu samimi düşüncelerle çalışırken nasıl olmuşsa Menderes'in kulağına bazı asılsız söylendiler ulaştırılmıştı. Dr. Küçük'le Vuruşkan arasında sürtüşmeler olduğu yolunda bize de ulaşan bu söylentilerden Menderes söz ederse onun kuşkusunu gidermeye ve teminat vermeye hazırlıklı idik.

Nitekim Menderes bu konuya değinmiş ve "Dr. Küçük ve Denktaş'la ilişki ve işbirliğiniz nasıl gidiyor" diye sormuştu.

Menderes'in bu sorusunu önce Daniş Paşa cevaplamış ve şöyle konuşmuştu:

"Dr. Küçük ve Denktaş'la subaylarım arasında ilişkiler normaldir. Şimdiye kadar bana endişe edecek hiçbir olay intikal etmemiştir. Dr.Küçük'ün bazan alınganlıkları olmuşsa da, Vuruşkan onu yatıştırmanın yolunu bulmuştur. Endişelerinizi mucip olabilecek bir durum yaratılmasından dikkatle kaçınılmaktadır. Müsterih olunuz."

Daniş Paşadan sonra Vuruşkan söz almış ve Paşayı teyiden şunları söylemişti.

"Dr. Küçük'le aramızda hiçbir zaman ihtilaf çıkmamıştır. Tarafımızdan kendisine bulunduğu mevkie yaraşır saygı gösterilmektedir. Paşa'nın emir ve talimatı çerçevesinde Kıbrıs'da bağımsız olarak çalışmakta olmamızın onu bazan tedirgin ettiğinin farkındayız. Bu gibi hallerde kendisini idare yoluna gidiyoruz. Bizim Dr. Küçük'den bir şikayetimiz yoktur. Denktaş'la olan ilişkilerimiz ise son derece mükemmeldir. Her ikisi de bize bütün imkanları ile yardımcı olmak gayreti içindedir."

Bu konuşmaları Menderes'in yeterli bulmadığını ve tatmin olunmadığını hal ve tavrından farketmiştim. Menderes'in kuşkusunu gidermiş olarak yanından ayrılmalı idik. Önceden kararlaştırdığımız için kendisinden izin alarak şu konuşmayı yaptım:

"Kıbrıs'da bir Türk mukavemet teşkilatı kurulması için Hükümetinizden direktif alan Başkanımız sayın Karabelen Paşa, dairemiz subaylarından oluşturduğu bir kadroya bu görevi vermiş ve kurulacak örgütün başına da sayın Yarbay Vuruşkan'ı tensip etmiştir.

Örgütün kuruluşu için hazırlanan projede, Yarbay Vuruşkan'ın görevini Kıbrıs'da yerli liderlerden bağımsız olarak yapması öngörülmüştür. Bunun nedeni, T.M.T.'nın Hükümetimizin iradesi ve onun her türlü desteği ile kurulmuş olmasının tabii ve zorunlu bir gereğidir. Yarbay Vuruşkan'ın teşkilatın başında bağımsız olması kararı, onun Ada da kendi görevi bakımından, tam otoriteye sahip olması maksadı ile alınmıştır.

Bununla beraber, Dr. Küçük'ü teşkilatın dışında tutarken, onun teşkilatın üstündeki siyasi otoritesini sarsıntıya uğratacak uygulamalardan dikkatle kaçınılmıştır.

Ayrıca Dr. Küçük'ün, siyasi görevleri yanında, özel ve katı kurallarla yönetilmesi zorunlu olan T.M.T.'nin yorucu ve tehlikeli faaliyetleri içinde yıpranmaması düşünülmüştür. Dr.Küçük'ün Kıbrıs'da güveninizi kazanmış değerli bir siyasi lider olduğunun bilinci içinde, kendisine gereken hürmet gösterilmektedir. Bu husus da Yarbay Vuruşkan'a Paşam tarafından kesin talimat olarak verilmiş bulunmaktadır.

Dr. Küçük'ün uzun yıllardanberi Türk toplumunun haklı davasının mücadelesini yapan bir lider olarak, T.M.T.'nin de emri altında olmasını istemesini tabii görürüz. Ancak, T.M.T. Kıbrıs Türk toplumunu özgürlüğe kavuşturmak gayesinin yanında, Türkiye'nin yüksek milli menfaatlerinin korunması maksadına matuf olarak kurulmuş bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Kıbrıs'da hem siyasi bir kimliği olan ve hemde örgüt içinde aktif gizli görevler yapacak genç bir lidere Yarbay Vuruşkan'ın ihtiyacı vardı, T.M.T. lideri bu kişi vasıtası ile, bir yandan topluma ulaşacak, öte yandan toplumu milli dava yolunda bilinçlendirilmesinde ondan yararlanacaktı. Ayrıca, bu kişi etrafında T.M.T.'nın çekirdek kadrosunu oluşturacaktı.

Bu görevler için bize tanıtılanlar arasında, Dr. Küçük'ün güvenini kazanmış ve onun sağ kolu durumunda olan mücadele arkadaşı Rauf Denktaş uygun görülmüştür.

Denktaş'ın T.M.T.'na iki yıldır yapmakta olduğu başarılı hizmetler gözönünde bulundurulunca, seçimde bir isabetsizlik yapılmamış olduğu anlaşılacaktır.

Türkiycmizde olduğu gibi, subaylarımız Kıbrıs'da da her türlü siyasi faaliyetlerin dışındadır. Paşam hiçbir siyasi faaliyete karışılmaması ve herhangi bir siyasi grup veya hizibin yararına tavır alınmaması hususunda kesin talimat vermiş bulunmaktadır.

Ancak Kıbrıs'da milli birlik ve beraberliği bozacak aşırı faaliyetler zuhur cderse, subaylarımızın bunları önlemek için ne yapacakları önceden tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Başta Paşamız, hepimizin gözü kulağı Hükûmetimizc yöneliktir. Hükümetimizin Kıbrıs'da zor durumda bırakılmayacağından emin olabilirsiniz."

Menderes son cümle üzerine gülümsemişti. Konuşmalarımı büyük bir ilgi ile ve kesmeden sonuna kadar dikkatle dinleyen Menderes rahatlamış ve "Teşekkür cderim, beni etraflıca aydınlattınız. Prensipleriniz ve kurallarınız çerçevesinde hareket etmeniz tabiidir ben de tavsip ediyorum" demişti.

Ancak yine de bazı kuşkuları olduğu belli oluyordu.

MENDERES'İN KUŞKULARI

Menderes'in durup dururken brifing istemesi'nin önemli nedenleri olmalı idi. Tahmin ettiğimiz nedenler arasında zihnimizi en çok tırmalayan neden şu idi:

T.M.T.'nın kuruluşundan önce, milli duyguların sevki ile bazı gençlerin dava yolunda masumane örgütlenmelerinin yanısıra, kişisel çıkarları için çeteleşen kişiler de zuhur etmişti. Bunlar; o dönemin belirsiz, karanlık atmosferinden ve Türk toplumu yönetiminin önleyici gücü olmamasının yarattığı otorite boşluğundan yararlanarak çapulculuk ve soygunculuk hareketlerine yönelmişler toplum içinde korku yaratmışlardı.

İşte bu çetelerin faaliyetlerinin, ideolojik eylemlere dönüşebileceği, hatta Rumlarla işbirliğine yönelebileceği göz önünde bulundurularak, toplumu rahatsız eden kişilerin sindirilmesi ve yola getirilmeleri için T.M.T. liderliğince yetkisi çerçevesinde bazı önlemler alınmış ve hatırladığım kadar ile bazı eşkiyalar cezalandırılmıştı.

Nitekim alınan önlemler uygulanan cezalar etkili olmuş eşkiyalar sindirilmiş çapulculuk, soygunculuk son bulmuştu. Çünkü T.M.T. ile otorite boşluğu doldurulmuştu.

Bu önlemlerin bazı mihraklarca Başbakan Menderes'e aksettirildiğini duymuştuk. Sanıyorduk ki; Menderes'in T.M.T. yöneticilerinden brifing istemesinin nedenlerinden biri bu idi. Fakat, Menderes bu konuya hiç değinmedi. Sonradan onun başka kuşkuları olduğu anlaşıldı ve bunları son derece nazikane bir tarzda gündeme getirmişti.

MENDERES'E İLETİLEN HAYAL MAHSULÜ BİR SÖYLENTİ

Menderes Dr. Küçük ve Denktaş'la ilgili sorusunun yanıtını aldıktan sonra baklayı ağzından çıkarmış ve esas kuşkusunu gündeme getirerek şunları söylemişti.

"Bana iletilen bir söylentiye göre; Rauf Denktaş, T.M.T. lideri Yarbay Rıza Vuruşkan'ın yardım ve desteği ile, Dr. Küçük'ü toplum liderliğinden uzaklaştıracak ve onun yerine kendisi geçecekmiş" Menderes hemen ardından'da sormuştu.

"Bu söylenti doğru mu? Doğru ise makul bir sebebi var mı?"

Bir nevi darbe hareketini ifade eden bu haberi bize naklederken ve sorularını sorarken, Menderes son derece sakin görünüyor ve bu haberi nasıl karşıladığını belirten bir ip ucu vermiyordu. Sanıyorum Menderes bu haberin gerçekliğine ihtimal vermiyordu. Kimbilir, sorusunun cevabını alıncaya kadar böyle davranmak gereğini duymuştu. Çünkü konu çok önemli idi.

Fakat, Menderes'in açıkladığı söylenti bizi şaşırtmış ve şok etkisi yapmıştı. Çünkü böyle bir davranış düşünülmezdi bile. Ayrıca böyle bir söylentiden bizim haberimiz olmamıştı. Her halde daha yeni düzenlenmiş ve maksatlı olarak Menderes'e ulaştırılmıştı.

Dr. Küçük T.C. Hükümetinin resmen kabul ettiği ve güvendiği bir lider idi. Onun böyle bir komplo ile düşürülmesinin hoş karşılanmayacağı kuşkusuzdu. Bu nedenle, faraza, Denktaş'ın gönlünde böyle bir arzu yatsa bile, Vuruşkan'ın buna alet olması mümkün değildi. Çünkü, Vuruşkan için bu bir delilik olur, istikbalî mahvolurdu. Ayrıca, Vuruşkan, Ada'da başına buyruk hareket edemezdi. Atdığı her adımın hesabını, Özel Harp Dairesi Başkanı Daniş Karabelen Paşa'ya vermek zorunda idi.

Menderes'in sorusu üzerine ilk konuşmayı Daniş Karabelen Paşa yapmıştı. Konuşma şöyle idi.

"Beyefendi, bu söylenti bize yansımadı. Dr. Küçük'e karşı böyle bir hareket düşünülemez ve yapılamaz. Dr. Küçük'ün konumu bütün subay arkadaşlarım tarafından bilinmektedir. Onların, sıfatı ne olursa olsun hiçbir kimsenin emeline alet olacaklarına ihtimal vermem. Kıbrıs'a seçip gönderdiğim subaylarıma olan itimadım tamdır. Söylenti de adı geçen Yarbay Vuruşkan, burada huzurunuzdadır. Elbette bunun izahını yapacaklar."

Daniş Paşa, bu konuşmasının ardından Vuruşkan'a dönerek, oldukça sert bir bakış ve ifade ile; "Vuruşkan, Sayın Başbakanımıza iletilen bu söylenti için ne

diyorsunuz? Gerçekten Denktaş'ın böyle bir düşüncesi ve arzusu olduğunu tesbit cttin veya hissettin mi? Bildiklerini sayın Başbakanımıza anlatınız."

Vuruşkan'ın konuşması da şöyle idi:

"Sayın Başbakanım, bu söylenti tamamen yalan ve düzmecedir. Özel bir maksatla ileri sürülmüş bir iftiradır. Bizim böyle bir düşüncemiz olmadı ve olamaz da. Biz sayın Dr. Küçük'ün de Sayın Denktaş'ın da mevkilerinin idraki içindeyiz. Denktaş'da ne şimdi ve ne de gelecekte böyle bir emeli olduğuna dair en küçük bir imada bulunmadığı gibi, biz de böyle bir arzusu oluduğunu sezinlemedik. Dr. Küçük, Denktaş ve ben gayet samimi bir işbirliği içinde çalışmaktayız. Denktaş bize Dr. Küçük hakkında hiç şikâyet de bulunmamıştır, aleyhinde konuşmamış ve icraatını eleştirmemiştir. Biz Başkanımız Sayın Daniş Karabelenden bir emir almadan, bu gibi siyasi hareketlere karışmayız ve alet de olmayız. Maruzatım bu kadar efendim."

Vuruşkan'ın hemen ardından Başbakan'a ben de; "Sayın Başbakanım izninizle zatıalinizi daha ziyade aydınlatmak amacı ile Sayın Paşa'mın ve Yarbay Vuruşkan'ın izahlarına ilaveten, bende bazı gerçekleri bilginize sunmak istiyorum." demiş ve şöylc konuşmuştum:

"Sayın Başbakanım; Dr. Küçük'ü de Denktaşı'da her yönleri ile devamlı izliyor vc onları çok yakından tanıyoruz. Denktaş Dr. Küçük'ün sağ kolu ve onun adeta Kurmaybaşkanı gibi, daima yanında ve en büyük yardımcısı.

Öte yandan Denktaş, T.M.T. lideri Yarbay Vuruşkan'ın da, örgütün kurulmasında en yakın yardımcısı ve dayanağı. Denktaş verilen talimatları da anında harfiyen yerine gctiriyor, T.M.T. için sadakatle cansiperane çalışıyor. Yarbay Vuruşkan, şimdiye kadar Paşam'a onun hakkında en küçük bir şikayette ve serzenişte bulunmamıştır. Dr. Küçük toplumunun başında bulunduğu sürece, Denktaş'ın onun mevkiine göz dikecek bir karakterde olmadığı kanısındayız.

Denktaş'ın Dr. Küçük'e son derece saygılı ve bağlı olduğunu biliyoruz. Denktaş, Kendisi ile yaptığımız bir görüşme sırasında, Dr. Küçük'den söz edilince; iftiharla; "Ben Dr. Küçük'ün bir neferiyim" demiş olan bir kişidir. Biz onun bu sözündeki samimiyetine inanmışızdır.

Kuşkusuz onun Dr. Küçük ve Vuruşkan'a çok yakın olması, toplum içinde prestijinin yükselmesine neden olmuştur. Muhtemelen, Vuruşkan ve Denktaş hakkında yapılan iftirayı, Denktaş'ı çekemeyen onu kendine rakip gören kişiler düzenlemiş ve zatıalinize kadar ulaştırmanın yolunu bulmuşlardır.

Bunu yaparken, de, düzmece söylentiye "Yarbay Vuruşkan'ın adını karıştırmakla daha inandırıcı olacaklarını düşünmüş olabilirler."

Konuşmalarımızı dikkatle dinleyen Başbakan Menderes, koltuğunun arkasına yaslanarak; "Oh, Müsterih oldum, teşekkür ederim." demişti.

Menderes tatmin olmuş ve mesele kapanmıştı.

Brifingden sonra Menderes'in sorusunu Daniş Paşa, Vuruşkan ve ben aramızda değerlendirip şu sonuca varmıştık.

"Bu iftira muhtemelen ya Dr.Küçük'ün zihninde beliren bir kuşkudan kaynaklanmıştır veya Denktaş'ın siyasi rakipleri onu yıpratmak için, Dr. Küçük'ün kulağına böyle bir yalanı üflemişlerdir. Dr. Küçük de bunu doğru imiş gibi Menderes'e aktarmıştır."

Daniş Paşa, Vuruşkan, Denktaş ve ben, bu dedikodu nedeni ile çok üzülmüştük.

Bu komployu düzenleyenler, eğer hala yaşıyorlarsa ve bu anılarımı okumuşlarsa, her halde utanç duyacaklardır:

Brifing esnasında Menderes, arkadaşları armatörlerin silah taşımada yardımcı olmaları konusuna da değinmiş, satın alınan balıkçı gemisinin artık buna ihtiyacı kalmadığı cevabını alınca, "çok iyi çok iyi" demişti.

MENDERES KIBRIS'LI LİDERLERİN İSMET İNÖNÜ İLE TEMASLARINDAN HOŞLANMIYORDU

Dr. Küçük ve Rauf Denktaş Ankara'ya gelişlerinde fırsat buldukça muhafelet partilerinin liderlerini bu arada İsmet İnönü'yü de ziyaret ediyorlardı. Menderes Kıbrıs'lı liderlerin bu ziyaretlerinden kuşku duymuş ve hoşlanmamış olacak ki; bu konuya değinmekden kendini alamamış ve sormuştu: "Kıbrıslı liderler İsmet Paşayı niçin ziyaret ediyorlar ne konuşuyorlar?"

Bu soruyu da ben yanıtlamıştım. "Sayın Başbakanım. Liderler bu konuda bize; nezaket ziyaretinde bulunduklarını, Kıbrıs'daki durum hakkında bilgi verdiklerini ve hükümetimizin izlediği politikayı destekleyici beyanlarda bulunmasını istediklerini söylemişlerdir."

Menderes bu konuda başka bir soru sormamış konuyu kapatmıştı.

ENDİŞELERİMİZİ ANLATINCA MENDERES BİZİ RAHATLATMIŞTI

Başbakan Adnan Menderes brifing sırasındaki konuşmaları ile; bizi uyarmak mı, tavsiyelerde bulunmak mı, yoksa bizim dolu dizgin çalışmalarımızı frenlemek mi istiyordu?

Görüleceği gibi Menderes'in konuşmalarında bu üç unsur da vardı. Fakat bizi etkileyen, tereddüt ve endişeye sevk eden en önemli unsur: T.M.T.'nin çalışmalarını frenlemek istenmesi ihtimali idi.

Eğer; iki yıldan beri, geceyi gündüze katarak, şevkle ve heyecanla, uğruna baş koyduğumuz Kıbrıs davamız için yaptığımız T.M.T. çalışmalarımızın frenlenmesi söz konusu ise, uğrayacağımız hayal kırıklığı bizi derinden yaralayacaktı.

Bu nedenle, Başbakan'a karşı da olsa, usulüne uygun biçimde tepkimizi belli etmeli, gerçekleri ve muhtemel tehlikeleri anlatarak milli görevimizi yapmalı idik.

Brifinge gelmeden önce, Türk-Rum ortak Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra, T.M.T.'nın geleceği hakkında Başbakan Menderes'in ne düşündüğünü merak etmiş ve bunu kendi aramızda tartışmıştık. Bu arada Menderes'le konuşmalarımız sırasında, bir fırsatını bulup, Menderes'in görüşünü tesbit etmeyi kararlaştırmıştık.

Menderes'in son konuşmasını tamamlaması üzerine, brifingin çok olumlu bir hava içinde geçmesinden aldığım cesaretle, tam zamanıdır diyerek, fırsatı kaçırmamış ve Menderes'den konuşmak için izin istemiştim. Menderes'in "Buyrun Konuşun" diyerek izin vermesinden sonra şu konuşmamı yapmıştım:

"Sayın Başbakanım önce; büyük meşgaleleriniz arasında, bize de zaman ayırarak kabul etmeniz ve uzunca süren izahlarımızı sabırla dinlemek lutfunda bulunduğunuz için şükranlarımızı arzetmek istiyorum.

Morallerimizi yükselten yol gösterici konuşmalarınızdan aldığımız ilhamla, hükümetimizin izlediği Kıbrıs politikasına, daha bilinçli olarak hizmetde bulunacağımızdan emin olunuz.

Biz, halen Kıbrıs'da modern gizli harekât teknikleri esaslarına göre kurulan yeraltı örgütünün daha da güçlenmesi için şevkle ve heyecanla çalışmaya devam etmekteyiz. Ancak; Kıbrıs meselesin'in siyaseten bugün geldiği noktada biz de bazı tereddütler ve endişeler uyandırmıştır.

Zürih ve Londra Andlaşmaları gereğince, Türk-Rum ortak Cumhuriyetinin kurulmasından sonra, T.M.T.'nın geleceğinin ne olacağını bilemiyoruz. Huzurunuzda bulunmamız fırsatından yararlanarak, izninizle zatıalinizden bu konuda öğrenmek istediklerimiz vardır:

-Türk-Rum ortak Cumhuriyetinin Kurulmasından ve Adaya Türkiye'nin askeri birliğinin çıkmasından sonra; T.M.T. lağv edilecek veya faaliyetleri askıya alınacak mıdır?

-T.M.T.'nın şimdiye kadar olduğu gibi, gizlice silahlandırılmasına ve güçlendirilmesine devam edilmesine izin verilecek midir?

-Ortak-Türk-Rum Cumhuriyetinin resmen kurulmasından önce veya sonra, Rum Terör örgütü EOKA, eskiden olduğu gibi, Türklere tekrar saldırmaya başlarlar ve Türkleri Adadan göç etmeye zorlarsa veya ani olarak büyük çapta silahlı bir ENOSİS harekatına girişirlerse, T.M.T. anında insiyatifini kullanarak karşı harekete geçebilecek midir?

Sayın Başbakanım, Rumlara ve Yunanlılara hiçbir zaman güvenilmeyeceğine inanıyoruz. ENOSİS hayalinden, 150 yıldan beri olduğu gibi, bundan sonra da kesinlikle vazgeçmeyecekleri kanısındayız. Mesela, Zürih Andlaşmalarının kabul edildiği 11 Şubat 1959 gününden iki gün sonra, 13 Şubat 1959 günü Rum lideri Makarios; "Ada idaresi sekiz asırdan bu yana ilk kez Rumların eline geçmiştir" ve "Bağımsızlığın nihai bir hedef olmadığını, sadece ENOSİS'e giden yolda bir ara aşama olduğu" gibi beyanlarla niyetlerini açıkca ortaya koymakdan çekinmemiştir.

Bu nedenle, milli duygularımızdan kaynaklanan samimi arzumuz; bir ihtilale karşı T.M.T.'nın güçlendirilmesine devam edilmesi ve muhtemel tehlikelere karşı hazır bulundurulmasıdır. Zatıalinizden sorularımız bu düşüncelerimizden kaynaklanmıştır.

Maruzatım bu kadar efendim. Beni dinlemek lutfunda bulunduğunuz için teşekkürlerimi sunarım."

BAŞBAKAN MENDERES'İN SORULARIMIZA CEVAPLARI

Menderes'in sorulara verdiği yanıt şöyle idi;

"İsabetli sorular sordunuz memnun oldum. Önce şunu önemle belirteyim. Ada'da bulunacak askerlerimiz 650 mevcutlu bir alay da olsa o bizim ordumuzun bir parçası olarak Türk Ordusunu temsil edecektir. Ve andlaşmalar gereğince garantörlüğümüzün teminatıdır. Gerektiği an yeterli miktarda askeri

birliğimizi Ada'ya çıkarabiliriz. Bunda asla tereddüt etmeyiz. Andlaşmalarla bu imkânı elde etmek kolay olmadı. Diğer taraftan endişelerinize ve kuşkularınıza ben de katılıyorum. Kıbrıs'ın uzun vadede geleceği için meseleye oldu bitti nazarı ile bakmıyoruz.

Enosis konusuna gelince, Siz hiç merak etmeyin, 'HİÇ BİR TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ' Kıbrıs Ada'sının Yunanlılara bırakılmasına izin vermeyecektir. Karşılarında buna izin vermeyecek güçlü bir Türkiye vardır. Bunu bilirler. Çünkü bugün 25 milyon nüfusu olan Türkiye 10-15 sene sonra 40 milyona ulaşacaktır. Yunanistan ise 7-8 milyondur. Ve bize nazaran daima küçük ve fakirdir. Artık Anadolu sahillerine çıkma hayalleri de tarihe gömülmüştür. Daima onlara karşı kuvvetliyiz. Binealeyh her husus da olduğu gibi, Kıbrıs meselesinde de Yunanistan Türkiye'nin aleyhinde yürümekten ısrar etmekten çekinecektir. Türkiye hummalı olağanüstü bir çalışma halindedir. Bütün bu olağanüstü çalışmaların neticesi 4-5 sene sonra alınacaktır. Türkiye o zaman daha da kuvvetli olacaktır.

Kıbrıs Adası için gerekirse SAVAŞILACAKTIR. Örgütün geleceği hakkındaki endişelerinizi anlıyorum. Örgütün daha da güçlenmesi geliştirilmesi ve silahlandırılmasına devam olunacaktır. T.M.T. ortak devlet kurulduktan sonra feshedilmeyecek çalışmaları durdurulmayacak veya askıya alınmayacaktır. Rumların Türk halkını hedef alan bir saldırısı vaki olduğu takdirde derhal mukabelede bulunulacaktır. T.M.T. lideri bu konuda insiyatifini kullanmada serbest olacaktır. Hükümetimiz T.M.T.'na desteğini hiç bir zaman kesmeyecektir. Kuşkusuz Ada'da bulunacak Türk Birliği komutanı ile koordineli bir çalışma sürdürülecektir. Siz müsterih olun çalışmalarınıza aynı şevkle devam edin. İki yılda aldığınız neticeden memnunum. Bana her yönden çok güzel izahlarda bulundunuz. Başta değerli Başkanınız Daniş Paşa olduğu halde, T.M.T.'de görev alan bütün subaylara takdir ve teşekkürlerimi iletiniz."

Brifingden son derece memnun olan hiç sıkılmadan dikkatle dinleyen ve dolu dolu konuşan Menderes, aynı izahatı Cumhurbaşkanı Celal Bayar'a da vermemizi istemiş ve şunları söylemişti.

"Cumhurbaşkanımız Sayın Celal Bayar, İstanbul Florya Köşkünde istirahat ediyorlar. Bana anlattıklarınızı ona da anlatmanızdan memnun olacaklardır. Yarın sizi kabul etmesini kendisinden telefonla rica edeceğim. Sizi Yeşilköy'e götürecek bir askeri uçak tahsisi için de şimdi talimat vereceğim."

Menderes'le iki saat kadar süren brifing sona ererken Menderes çok memnun görünüyordu ve bizi nezaketle uğurlamıştı.

SONUÇ:

Başbakan Menderes'e başarılı bir sınav vermiştik. Menderes de biz de duyduğumuz kuşkulardan kurtulmuştuk. Başbakan'ın makam odasından ayrılırken son derece keyifli görünen Daniş Karabelen Paşa, Yarbay Rıza Vuruşkan ve beni kutlamış teşekkür etmişti. Bu arada Menderes'e çok iyi izahat vermiş olduğumu belirttikten sonra "Aferin brifingin sonundaki konuşman çok yararlı oldu" diyerek iltifatta bulunmuştu. Ertesi gün Daniş Paşa, Yarbay Vuruşkan ve ben istanbul'a uçarak Florya Köşkünde Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın huzuruna çıkıp Menderes'in aldığı randevuyu gerçekleştirmiştik.

CUMHURBAŞKANI CELAL BAYAR'A BRİFİNG
(7 EYLÜL, 1959)

1959 yılının Ağustos ve Eylül aylarında Devletin en üst kademelerinde T.M.T.'den söz edildiği anlaşılıyordu.

Birleşmiş milletlerin yıllık olağan sonbahar Genel Kurul toplantısı yaklaşmakta idi. Gündemde yine Kıbrıs meselesi yer alacaktı. Toplantıda Hükümetimizi Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu temsil edecekti. Zorlu'nun gerek Genel Kurulda yapacağı konuşmada ve gerekse öteki ülke temsilcileri ile yapacağı ikili görüşmelerde izlenecek politikanın esasları tesbit edilmekte idi. Kuşkusuz Zorlu, hükümete T.M.T ile ilgili bilgi veriyordu: Sanıyorum; Menderes'de, Cumhurbaşkanı da TMT yöneticilerini şahsen ilk defa tanımak ve dinlemek istiyorlardı.

Celal BAYAR
Cumhurbaşkanı
(TMT'nı kuranlara destekledi ve teşvik etti.) (1958)

Bütün bunlardan hükümetin Kıbrıs Meselesinde T.M.T'yi ön planda tuttuğu anlamını çıkarıyorduk. Nitekim Zorlu'nun bana açıkça; "kurduğumuz örgütün gücüne dayanarak gideceğim bu yıl ki Birleşmiş Milletler toplantısında, nasıl sert konuşma yapacağımı basından takip et." demesi ile kanaatımız doğrulanmış oluyordu.

7 Eylül 1959 günü saat 15.00 de Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın bizi İstanbul Florya Deniz Köşkü'nde kabul edeceği bildirilmişti.

Cumhurbaşkanına varıncaya kadar Devlet Büyüklerimizin T.M.T. ile yakından ilgilenmeleri moralimizi yükseltiyor ve bize güç kaynağı oluyordu. Başbakan Adnan Menderes'in emirleri ve o'nun aldığı randevu gereğince, ertesi gün tahsis edilen bir askeri uçakla, General Daniş Karabelen, T.M.T. Kıbrıs Lideri Yarbay Rıza Vuruşkan ve ben Yeşilköy'e uçmuştuk. Uçağın pilotluğunu Hava Korgeneral Seyfi TURAGAY yapıyordu. Önce buna bir anlam vermemiştik. Sonradan tesadüf olduğu anlaşılmıştı. Seyfi Turagay Paşa, rütbesindeki mecburi uçuş süresini doldurmak için o gün uçağın pilotluğunu üstlenmişti.

Florya'daki Cumhurbaşkanlığı Deniz Köşküne vardığımızda bizi Başyaver karşılamış ve bekleme salonuna almıştı. Biraz sonra yanımıza Bayar'ın çok yakın dostu "TÜTÜNCÜ BAL MAHMUT" nam ile maruf Mahmut Baler, elinde meyve suyu sürahisi ile gelmiş ve "kendi ellerimle hazırladım" diyerek ikramda bulunmuştu. Mahmut Baler fıkra kitapları olan hoş sohbet bir zattı. Bayar gelinceye kadar bizimle meşgul olmuş, bu arada fıkralar da anlatmıştı. Bayar gelince de yanımızdan ayrılmıştı.

Cumhurbaşkanı Celal Bayar bizi nezaket ve güler yüzle karşılayıp ellerimizi sıktıktan sonra, oturmamız için yer göstermiş, kendisi de karşımızdaki bir koltuğa yerleşmişti. Daniş Paşa'nın Yarbay Vuruşkan'ı ve beni tanıtmasından sonra huzurunda hepimizin de sivil kıyafetli olduğu halde bizlerle ayrı ayrı ilgilenmişti. Ardından da Daniş Paşaya hitapederek şöyle konuşmuştu. "Paşam, dün akşam Başbakan T.M.T. hakkında kendisine anlattıklarınızı telefonla bana nakletti. Çok ilginç buldum ve memnun oldum. O'na anlattıklarınızı bana da anlatmanız için randevu istedi. Bu sebeble sizi davet ettim. Konu çok önemlidir. Örgütü nasıl kurdunuz nasıl silahlandırdınız ve nasıl gizli kalabildiniz. Bütün ayrıntıları ile bunları anlatmanızı istiyorum. Yaptığınız iş müstesna bir devlet görevidir. Başarınız için hepimizin yardımcı olacağı şüphesizdir."

Bayar Daniş Paşayı Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Komutanı olduğu zamandan tanıyordu. Ayrıca Demokrat Parti Milletvekili Danyal Akbel, Daniş Paşanın kardeşi idi. Celal Bayar, Osmanlı döneminde 1893'de kurulan "Gizli İttihat ve Terakki Cemiyeti" üyelerinden eski bir "KOMİTACI" idi. Bayar "Kurtuluş Savaşında"da Anadolu'da özellikle Ege Bölgesinde "GALİP HOCA" nam ile halkı "Kuvvai Milliye'ye davet için ateşli konuşmalar yapmış ve "vaaz"lar vermişti. Sanıyorum, Kıbrıs Türk Mukavemet Teşkilatının kuruluşu, Bayar'ın Milli Mücadele anılarını canlandırmış olmalı idi ki bizim faaliyetlerimize bu kadar yakın ilgi gösteriyordu.

Bayar'ın konuşmasını tamamlamasından sonra söz alan Daniş Paşa, Bayar'a, T.M.T. hakkında, Menderese'e olduğu gibi, ana hatları ile genel bir bilgi sunmuştu. T.M.T.'nın o gün ulaştığı güce de değinmiş ve "Sayın Cumhurbaşkanım, emir buyurduğunuz ayrıntılı geniş izahatı Binbaşı TANSU yapacaktır. Kendisi T.M.T.'nin kuruluş projesini hazırlamıştır. İki yıldan beri de projenin uygulanmasını ve koordinasyonunu yürütmektedir. Yarbay Vuruşkan da Kıbrıs'daki durumu arzedecektir" diyerek sözü bana bırakmıştı. Ben de bir gün önce Menderes'e olduğu gibi, Bayar'ı sıkmayacak bir tarzda kapsamlı olarak, T.M.T. ve onunla ilgili faaliyetlerimizi anlatmış. Bayar'ın aradaki sorularını da cevaplandırmıştım.

Bayar'a izahatım sırasında, konular Kıbrıs'daki çalışmalara intikal ettikçe konuşma sırasını T.M.T. lideri Vuruşkan'a devrediyordum. O da Kıbrıs'daki çalışmaları ve alınan sonuçları anlatıyor ve Kıbrıs'da lehimizde ve aleyhimizde olan hususları belirtiyordu.

Bayar o zaman 77 yaşında idi. Koltuğuna gömülmüş olarak karşılıklı konuşmalar sırasında oldukça yorgun görünüyordu. Papyon kravatı kopçasından kurtulmuş sarkıyordu. Fakat farkında değildi. Cumhurbaşkanımızın bu görünümü beni etkilemiş ve üzmüştü.

Yarbay Vuruşkan'ın Kıbrıs'lı liderler hakkındaki sözlerini tamamladığı sırada ilginç bir sahneye şahit olmuştuk. Bayar, aklına gelen bir şeyle birden bire canlanarak doğrulmuştu. Papyonunun sarktığının farkına varmış ve düzeltmişti. Ardından da Başbakan Menderes gibi o da ciddi bir tavırla sormuştu: Kıbrıs'lı liderler her Ankara'ya gelişlerinde "İnönü'yü ziyaret edip görüşüyorlar. O'nunla ne konuşuyorlar maksatları ne?" Bu iki büyük Devlet Adamı arasındaki öteden beri süren rekabeti ve husumeti biliyorduk. Verilecek cevapda çok dikkatli olunmalı idi. Bu sorunun ardından Daniş Paşa yine sorunun benim cevaplandırmamın işaretini vermişti.

"Sayın Cumhurbaşkanım, liderler Ankara'ya geldikçe onlarla görüşüyoruz. Bize hükümetle yapacakları temaslar hakkında bilgi veriyorlar. Bu arada İsmet İNÖNÜ'yü de ziyaret edeceklerinden söz ederek maksatlarını şu şekilde izah etmişlerdir" "İnönü muhalefet lideri bir devlet adamıdır. O'na protokol gereği bir nezaket ziyareti vesilesi ile, Kıbrıs Türk Toplumu hakkında bilgi vermek, çalışmalarımızı anlatmak istiyoruz. Bu arada T.C. Hükümetinin izlediği, bizim de desteklediğimiz Kıbrıs politikasını, eleştirmek yerine destekleyici beyanlarda bulunmasını rica edeceğiz. Bu beyanlar Kıbrıs Türk halkına moral vereceği gibi Rumlara da korku verecektir" demektedirler.

Biz liderlerin ifadelerinde samimi olduklarına inanıyoruz. İnönü'nü ziyaret ettikten sonra "İnönü'nün ziyaretten memnun olduğunu ve Kıbrıs politikası ile ilgili demeçlerinde isteklerinin göz önünde bulundurulacağını söylediğini" bize nakletmişlerdi.

Liderlerin iyi niyetli ziyaretlerini engellemeye kendimizi yetkili görmedik. Fakat bu konuda bir talimat alırsak, şüphesiz gerekeni yaparız."

Acıklamamdan tatmin olunmuş gibi görünen Bayar'ı tatmin edebilmiş mi idik? Bunu bilemezdik. Gerek Menderes ve gerekse Celal Bayar bu davranışlarıyla, iktidarda bulunanların muhaliflerine karşı ne derece hassasiyet içinde bulunduklarının tipik örneklerini vermişlerdi. Siyaset adamları tarafsız vatandaşlar gibi olaylara objektif nazarlarla bakamıyorlar, şüpheci oluyorlardı.

Kıbrıs'lı liderlerin İnönü'yü masum ziyaretlerinden bir takım olumsuz anlamlar çıkarmaya, onlardan kuşkulanmaya hiçbir gerek yoktu. İnönü ünlü bir devlet adamı ve o günün ana muhalefet lideri idi. Belki de daha sonra, millet isterse, tekrar iktidara gelebilirdi. Bu bakımdan Kıbrıs'lı liderlerin, ister İnönü'ye karşı duydukları özel saygıları sebebiyle olsun, istersc ilerde tekrar iktidara gelebileceğini göz önünde bulundurarak, İnönü'ye nezaket ziyaretinde bulunmalarının, Kıbrıs hakkında bilgi vermelerinin ve Kıbrıs davasında takip edilen politikayı desteklemesini istemelerinin ne sakıncası vardı?

Kaldı ki İnönü, Kıbrıs meselesinde takip edilen politikaya ters bir tutum içinde değildi. Kıbrıs'lı Türkler ve liderleri Menderes Hükümetinin davaya nasıl sarıldığını, T.M.T.'nin kurulmasına ve silahlandırılmasına izin vermesi dahil, mümkün olan her yardımı yapmakta olduğunu, biliyorlar ve görüyorlardı.

Kıbrıslı liderlerin Menderes Hükümetinden bir şikayetleri yoktu. Aksine minnet vc şükran hisleri ile dolu idiler. Kıbrıslı liderlerin Kıbrıs politikası ile ilgili olarak, İnönü'den hükümete baskı yapmasını istemeleri düşünülemezdi.

Görüşmeler tamamlandığı zaman Bayar verdiğimiz bilgilerden çok memnun olduğunu bildirmiş teşekkür etmiş ve başarılar dilemişti. Bu arada bize olan güvencesini de belirtmiş olmakla beraber, T.M.T'nin hatalı hareketlerden sakınması gerektiğine de işaret ederek öğütlerde bulunmuştu.

Daniş Paşa'da, "çok nazik olan görevimizin sorumluluğunun idraki içindeyiz. Hükümetimizi zor durumda bırakmayız. Müsterih olunuz sayın Cumhurbaşkanımız" diyerek hep birlikte yanlarından ayrılmıştık.

Daniş Paşa, Vuruşkan ve Ben, Bayar'ın yanından ayrılırken Devletin en üst kademelerinde T.M.T.'nin itibarını, ona beslenen güveni tesbit etmenin memnuniyeti içinde bulunuyorduk. Her hangi bir ikaza vcya ihtara maruz kalınmamıştı. Menderes ve Bayar'la görüşmelerimizden yeni bir hız almıştık. Hükümet desteğinin; bizim isteklerimiz doğrultusunda, eskiden olduğu gibi sürdürüleceği anlaşılmıştı.

KIBRIS TÜRK MİLLİ MÜCADELESİ'NİN LİDERLERİ

Dr. Fazıl KÜÇÜK ve Rauf DENKTAŞ

Kıbrıs'da Türk Milli Mücadelesinin bayrağını açan ve o bayrağı yaşamları boyunca şerefle taşıyan liderlerini, TMT'nin kurucularından biri olarak, 1955 yılından beri dikkatle izlemekteyim.

Dr. Fazıl KÜÇÜK
Kıbrıs Türk Toplumu Lideri
(TMT'nı kuran subaylara kucak açtı.)
(1958)

Son kırkbeş yıllık dönemde, Kıbrıs Türk Toplumunun öndegelen iki lideri, Dr. Fazıl Küçük ve Rauf Raif Denktaş'dır.

Bugün ileri derecede demokratik bir anayasa çerçevesinde, Türk tarihinde yerini almış bulunan özgür ve egemen KKTC Devleti'nin kuruluş mücadelesine birinci derecede katkıları bulunan bu iki liderden başka, Kıbrıs'da bir çok değerli aydın kişiler de vardır. Bunlar da liderlerinin etrafında kendilerine düşen görevleri yaparak devletlerinin kurulması şerefinde pay sahibidirler.

Ancak, bu aydın kişilerin 1957-1963 döneminde adları duyulmamıştı. Onlar o sırada ya öğrenci, ya da TMT saflarında mücahit olarak yeraltında mücadele ediyorlardı.

KKTC Devleti'nin siyasi kadroları içinde halen yeralmış bulunan veya gelecekte yer alacak olan, genç olsun, yaşlı olsun, bu aydın kişilerden de siyasi liderlik niteliklerini kazananlar olacak, onları da anlatan yazarlar bulunacaktır.

Ben anılarım çerçevesinde, yalnız Kıbrıs davamızı başından beri yürüten, bugunkü mutlu güne getiren ve kendilerini yakından tanımak fırsatını bulduğum, birlikte çalışmalarımız olan Dr. Küçük ve Denktaş'dan söz etmekle yetineceğim.

Dr. Küçük, İsviçre'den tıp doktoru olarak vatanına dönmesinden itibaren Kıbrıs'da toplumunun sosyal ve siyasal faaliyetleri içinde yer almış toplumun içinde adını duyurmuştur. 1950'den itibaren de artık o toplumunun bir siyasi lideridir ve adı Türkiye'ye de yansımıştır.

1958 yılından itibaren benim izlediğim kadarı ile, Kıbrıs davamızın yolunda Dr. Küçük'le Denktaş, o kadar sıkı ve samimi bir işbirliği içinde çalışmışlardır ki, Türkiye'de vatandaşlar arasında Kıbrıs'dan söz edilince her ikisinin de adları birlikte anılır olmuşlardır.

Dr. Küçük ve Denktaş Türkiye'ye temaslar için genellikle birlikte gelirler müzakerelere birlikte katılırlardı. Onların bu samimi işbirliği 16 Şubat 1973 tarihine kadar devam etmiştir. Bu tarihte yapılan Kıbrıs Cumhurbaşkanlığı muavinliği seçimine Dr. Küçük katılmamış yerine Denktaş seçilmiştir.

Dr. Küçük ve Denktaş'ın TMT lideri yarbay Rıza Vuruşkan'la da diyalogları aksaksız sürmüş ve TMT'nin kuruluşunda mükemmel bir işbirliği içinde çalışmışlardı.

TMT lideri Vuruşkan'dan Ankara'daki TMT genel karargahına Dr Küçük ve Denktaş ile ilişkileri hakkında hiçbir olumsuz rapor verilmemişti.

KIBRIS TÜRK TOPLUMU LİDERİ DR. FAZIL KÜÇÜK

1950'li yılların başında Rumların ENOSİS hayalinin hortlaması ile ortaya çıkan Kırıs davasında, Kıbrıs Türklerinin özgürlük mücadelesini başlatan ilk siyasi lider Dr. Fazıl Küçük'tür.

Dr. Küçük, Kıbrıs davamızdaki tarihi misyonunu başarı ve şerefle tamamlamış görevini kendinden sonraki kuşağa devretmiş ve bir süre sonra da Kıbrıs Türk halkının gönüllerinde taht kurarak ebediyete intikal etmiştir.

Hekimlik mesleğinin yanısıra, gazetecilik ve öteki sosyal hizmetleri ile de Kıbrıs Türkünün sevgi ve saygısını kazanan Dr. Küçük, azimli ve mücadeleci karakteri ile toplumuna kendisini lider olarak kabul ettirmiştir.

Dr. Küçük, genç yaşlarından itibaren Halkın Sesi gazetesinde makaleleri, demeçleri ve nutukları ile giriştiği milli mücadelede, önce Kıbrıs'da, sonra Türkiye'de ve öteki ülkelerde adını duyurarak dikkatleri üzerine çekmeyi başarmıştır.

Dr. Küçük Kıbrıs'da olduğu gibi, Türkiye'de de çok iyi tanınır ve hizmetleri bilinirdi. Geleceğin kuşakları da onu tarih kitaplarından öğreneceklerdir.

Kıbrıs meselesinin T.C. Hükümetince zamanında gündeme alınmasındaki etkenler arasında, Dr. Küçük'ün yeri de önemlidir. Dr. Küçük, Kıbrıs davasının Türk kamu oyuna mal edilmesinde büyük çabalar safetmiş, milli heyecan uyandırılmasında katkıları olmuştur. Dr. Küçük, Türkiye'de önemli şehirleri bir bir dolaşarak, Kıbrıs davamız hakkında yaptığı konuşmalarla yarattığı coşku henüz hafızalarımızdan silinmemiştir.

Dr. Küçük'ün kişiliğini ve Kıbrıs Davamıza yaptığı hizmetleri bütün ayrıntılar ile anlatma görevi Kıbrıs'lı araştırmacı yazarlara düşmektedir. Bununla beraber, vaktiyle birlikte çalışmalarımız olması itibarı ile, Dr. Küçük'le ilgili bir kaç noktaya da ben işaret etmek istiyorum:

Dr. Küçük, T.C. Hükümetlerinin izlediği Kıbrıs politikasını daima kayıtsız şartsız desteklemiş, kendisine yapılan telkin ve tavsiyelere uymuştur. Bu yüzden de Türk Devlet adamlarının güvenini kazanmıştır. Dr. Küçük, bu sadakat ve bağlılığı ile Kıbrıs için vazgeçilmez lider durumunu uzun yıllar korumuştur.

Dr. Küçük, Türkiye'ye çok güveniyordu. Ona göre, Türkiye'nin desteği olmadan mücadele imkansızdı. O gelecekle ilgili bütün ümitlerini Türkiye'ye bağlamıştı.

Dr. Küçük Kıbrıs Türk toplumunun yönetiminde de, kendisinin Türkiye'ye karşı olan tutumu gibi, toplumunun bütün kurum ve kişileri ile, kayıtsız şartsız kendisine sadakatle bağlı olmalarını ve desteklemelerini isterdi. Dr. Küçük, kendisine karşı muhalefeti hoş görmezdi. Bu konuda son derece hassas ve kuşkulu idi.

Dr. Küçük'ün 1950 - 1963 döneminde böyle düşünmesi demokratik olmasa da, milli birliğin korunması bakımından mazur görmek mümkündür. Esasen bu dönemde Kıbrıs'da Dr. Küçük'e rakip olabilecek bir kişi de yoktu. Liderliği Kıbrıs Türk toplumu ve T.C. Hükümetleri tarafından kabullenilmiş ve onaylanmıştı.

Makarios'un 21 Aralık 1963 Noel katliamı ile değişen durumda Dr. Küçük, Türk yönetimi yürütme kurulu başkanı olmuş, Denktaş'da cemaat meclisi başkanlığı yanısıra, Dr. Küçük'ün yardımcılığına getirilmiştir.

Dr. Küçük, 1954 yılından sonra Türk Hükümeti'nin; "İngiltere Kıbrıs'ı terk edecekse eski sahibine iade etmelidir" diye başlayan, "Taksim" tezi ile devam eden ve nihayet; "Eşit şartlarla iki toplumlu bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti'nin" kurulmasında karar kılınan politikalarını sadakatle desteklemiştir. Dr. Küçük, zamanına göre izlenen bu değişik politikalarda hiçbir zaman T.C. Hükümeti'ni rahatsız edici bir davranışda bulunmamıştır.

Dr. Küçük'ün, Rum lider Makarios ile aralarındaki en belirgin fark bu noktadadır. Bilindiği gibi, Makarios'un, hiçbir zaman ENOSİS tutkusundan vazgeçmemekle beraber, Yunan Hükümeti'nin politikalarına karşı çıkışları olmuştur. Anlaşmaya yanaştığı zamanlarda bile dürüst olmamış, anlaşmaları zaman kazanmak için kullanmıştır. Muhteris, eli kanlı, vicdanı kara katil papaz Makarios, din adamı olmanın yanısıra Rum lideri olmasını yeterli bulmuyordu. Makarios Kıbrıs'ı Yunanistan'a ilhak ederek, kazanacağı prestijle, Yunan kraliyet tahtına veya Yunanistan Cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturma hayalini kuruyordu.

Makarios bu entrikalarının cezasını, 20 Temmuz 1974 Türk Barış Harekatına sebep olan Yunan askeri cunta hükümetinin, kendisine karşı yaptırdığı darbe girişimi ile çekmiştir. EOKA lideri SAMPSON tarafından gerçekleştirilmek istenen bu darbe girişiminde Makarios, öldürülmekden zor kurtulmuş ve Kıbrıs'dan kaçmanın yolunu bulmuştu.

Dr. Küçük, özgürlük mücadelesinde yanında yer alanların başında Denktaş'ı bulmuş, onu, en yakın yardımcısı ve müşaviri yapmıştır. Denktaş gibi; milliyetçi, mücadeleci, idealist, aydın genç bir kişinin Dr. Küçük'ün yanında yer alması, sadakatle ve saygı ile uzun yıllar ona bağlı kalarak yardımcı olması, Dr. Küçük için bir şanstı.

Denktaş bugün, herkes tarafından kabul edilen, başarılı siyaset ve devlet adamlığı kişiliğini, siyasette 20 yıl süre ile, Dr. Küçük'ün yanında bulunduğu mücadele yıllarında kazanmıştır.

Dr. Küçük'ün siyasette parlak bir gelecek vaad eden, Denktaş gibi üstün nitelikleri olan bir kişiyi, geleceğin neler gösterebileceğini düşünmeden, uzun yıllar yanında tutmaktan kaçınmaması ilginçtir.

Dr. Küçük'ün bu tutumu, onun ideal edindiği özgürlük mücadelesi yolunda dava arkadaşlarına karşı oluşan hoşgörünün, aslında karakterinde var olduğu bilinen kuşkuculuğunu bastırmasından kaynaklanmış olmalıdır. Fakat Dr. Küçük ileride bunun sonuçlarına katlanmak zorunda kalacaktı. Nitekim, 1973 yılındaki Kıbrıs Cumhurbaşkanlığı muavinliği ve 1976'daki Kıbrıs Türk Federe Devleti Başkanlığı seçimlerine katılmamak suretiyle, Denktaş'ın yolunu açmak durumunda kalmıştı.

Dr. Küçük, 1960 1963 ortak Cumhuriyet döneminde Cumhurbaşkanı yardımcısı idi. Fakat onun bu konumunu, ortak Cumhuriyet dönemini ENOSİS'e basamak sayan Makarios önemsemiyordu. Makarios, Devleti hep Rum toplum lehine yönetiyor, bütün imkanlarını Rum'lar için kullanıyordu. Türk toplumunu azınlık olarak görüyor ve öyle gösteriyordu. Hükümet işlerinde kendi bildiği gibi hareket ediyor, Dr. Küçük'ün önerilerini ve itirazlarını umursamıyordu.

Makarios'un Anayasayı değiştirme girişimleri ve 21 Aralık 1963 kanlı Noel katliamı ile Rumlarla Türkler arasındaki ipler tamamen kopmuş, her iki toplumun yönetimleri birbirinden ayrılmıştı.

Fakat bu ayrılış farklı idi. Rum tarafı "Kıbrıs Cumhuriyeti" unvanı ile hayatiyetini sürdürüyor, Türk tarafı ise "Geçici Kıbrıs Türk Toplumu yönetimi" şeklinde ifade ediliyordu. Bu yönetimin yürütme kurulu başkanı Dr. Küçük ve yardımcısı da Denktaş'tı. Bu durumda hukuken var olsa da, gerçekte Dr. Küçük'ün Cumhurbaşkanı yardımcılığı askıda bulunuyordu.

Burada sırası gelmişken bir noktaya değinmek istiyorum:

Rumlarla Türklerin bu biçimdeki ayrılışı bana göre son derece yakışıksızdı.

Bir tarafta Makarios yönetimi Türkleri tamamen dışlamış olarak kurulu egemen Kıbrıs Cumhuriyetini her türlü imkanlarla uluslararasında temsil ediyor, öte yanda, Türk tarafı Dr. Küçük tarafından "Kıbrıs Türk Toplumu yönetimi" adı ile uluslararası hukuk dışında temsil ediliyordu.

Türk toplumu kendi kendini adeta azınlık sayıyor gibi idi.

Türk tarafı ne yapacağına karar verememiş, adeta bir sel akıntısına kapılmış, tutunabileceği bir dal aramakta idi. Bu durum kabul edilemezdi.

Ben Ankara'da bu durumdan çok rahatsız olmuştum. O sırada, 21 Aralık 1963'den sonra ki günlerde Denktaş Ankara'ya gelmişti. Atatürk Bulvarı'ndaki Bulvarpalas Oteli'nde Kıbrıs'daki durumu görüşüyorduk. Denktaş'a şu öneride bulunmuştum:

"TMT'nin kuruluş planı (KİP)'de belirttiğimiz gibi, sözünü ettiğimiz (x) günü gelmiş, TMT yeraltından çıkmıştır. Makarios'un noel katliamı hedeflediğimiz gayeye ulaşmak için bir fırsattır. Bütün Türk yerleşim bölgeleri kantonlar halindedir ve TMT mücahitleri buraları korumaktadır.

Bu nedenlerle derhal self determinasyon hakkımızı kullanmak, özgürlüğümüzü ve egemenliğimizi ilan ederek, Kıbrıs Türk Devletimizi kurmalısınız. Zürih ve Londra anlaşmaları gereğince Türkiye silahlı müdahale ile yardımcı olmak zorundadır. Bunu yapmazsa büyük bir tarihi hata yapmış olur"

Denktaş bu öncrimi şöyle yanıtlamıştı:

"Haklısınız, size tamamen katılıyorum. Ben de aynı fikirdeyim. Ancak, T.C. Hükümeti yeşil ışık yakmaz, bize silahlı destek vermezse bunu başaramayız, halihazırda böyle bir teşvik de yapılmadı"

Denktaş haklı idi. Fakat maalesef sözünü ettiğim tarihi fırsat kaçırılmıştı ve onbir yıl süren acı, ızdırap ve cefa dönemi yaşanmıştı.

20 Temmuz 1974 Barış Harekatı ile benim onbir yıl önceki öncrim bir suretle gerçekleşmiş ise de bana göre tatmin edici değildi. Kurulan devletin adına gereksiz olarak, "Federe" sözcüğü eklenmişti. Bu sözcük de Rum'un kokusu vardı. Bir kokuyu gidermek için sekiz yıl daha beklemek gerekmişti. Ve nihayet 15 Kasım 1983'de pislikten arınmış olarak, özgür, egemen KKTC Devleti kurulmuş, hak yerini bulmuştu.

Simdi'de konfederasyon fikri ortaya atıldı. Bunu Rum'ların kolaylıkla kabul edeceğini sanmıyorum. Kabul etseler bile samimi olmayacakları ve Türklere rahat vermeyecekleri kesindir. Onlar Enosis hayali ile yaşamaya devam etsinler biz K.K:T.C.'ne geliştirmeye bakmalıyız.

Denktaş, 21 Aralık 1963'ü takip eden günlerde Türkiye Cumhuriyeti hükümetini bilgilendirmek ve görüşmelerde bulunmak üzere Ankara'ya gelmişti. Ardından da Londra ve New York'a giderek Birleşmiş Milletler güvenlik konseyinde Rumların vahşetini anlatmış, Makarios'un foyasını meydana çıkarmıştı.

Denktaş'ın, çok sert bu tarihi konuşması Makarios'u son derece öfkelendirmiş ve Denktaş'ın Kıbrıs'a girmesini yasaklamasına sebep olmuştur. Denktaş'ın Türkiye'de geçen bir nevi sürgün hayatı 13 Nisan 1968 gününe kadar tam dört buçuk yıl sürmüştü.

1963 yılında başlayan çetin mücadele ve direniş yıllarında yalnız kalan Dr. Küçük ağır şartlar altında yaşam ve özgürlük mücadelesi veren Türk toplumunun yönetimini, Denktaş adaya dönünceye kadar tek başına omuzlamıştı. Ancak, Dr. Küçük yorulmuş ve yıpranmıştı. Yaşıda oldukça ilerlemişti. Fakat o, toplumunun vazgeçilmez tek lideri olarak kalmak istiyor, rakip tanımıyordu.

1968 yılında T.C. Hükümeti Denktaş'ın adaya serbestçe girebilmesi için enerjik girişimlerde bulunmuştu. Bu arada, ENOSİS politikasının uygulama metodu konusunda Makarios ile Yunan Cunta hükümeti arasında görüş ayrılıkları belirmiş ve araları açılmıştı. Böyle bir durumda Makarios Denktaş'ın adaya dönmesine izin vermek zorunda kalmıştı.

13 Nisan 1968 tarihinde Denktaş'ın adaya dönmesinden sonra, Dr. Küçük rahatlamış, kendisi "Türk Toplumu Yönetimi Yürütme Kurulu Başkanlığı" nı yaparken, Denktaş'ta Dr. Küçük'ün yardımcılığının yanısıra "Cemaat Meclisi" başkanlığını üstlenmişti.

Bu dönemde Denktaş, Dr. Küçük'ün Başbakanı imiş gibi, iç ve dış politika faaliyetlerini yürütmüştü.

Denktaş, bundan sonra 1974 Barış Harekatı'na kadar, Türk toplumunun yetkili ve sorumlu bir yöneticisi sıfatı ile Kıbrıs, Türkiye ve Dünya kamuoyu karşısında söz sahibi olarak, adından söz ettirmeye başlamıştı.

Çünkü, bu dönemde T.C. Hükümeti ve yabancı ülkeler temsilcilerine daha çok Denktaş muhatap oluyor, temasları o yapıyor, Rumlarla o boğuşuyordu. Bu durumda Dr. Küçük, gittikçe sembolik lider durumunda kalırken Denktaş'ın yıldızı parlayarak yükseliyordu.

Öte yandan, zamanla, mücadelede hizmeti olan birçok aydın kişi tecrübe sahibi olmuşlar, siyasete atılma eğilimine girmişlerdi. Ayrıca, üniversite öğrencisi iken öğrenimlerini bırakarak TMT saflarında savaşan gençler, sonradan öğrenimlerini tamamlayarak Kıbrıs'a dönünce, onlardanda siyasete atılmak isteyenler olmuştur. Bu durum ister istemez Türk toplumu içinde de iktidar, muhalefet müesseselerini oluşturmuştu.

20 Temmuz 1974'te gerçekleştirilen Barış Harekatı sonrasında, Rumlar uzlaşmazlıklarını sürdürdüler. Barışa ve çözüme katkı olması açısından 13 Şubat 1975'te "Kıbrıs Türk Federe devleti" kuruldu. 8 Haziran 1975'te yapılan halk oylaması ile kabul edilen KTFD Anayasası uyarınca başkanlığa geçici olarak Denktaş getirildi.

Dr. Küçük bu davranışı "kendisinin bir kenara itilmesi" olarak algılamıştır. Bu nedenle Dr. Küçük ve Denktaş arasında geçici bir soğuklukta yaşanmıştır.

Denktaş, Dr. Küçük'ün bu davranışını anlayışla karşılayarak, Dr. Küçük'ün bu konudaki söylemlerine soğukkanlılıkla göğüs germiş ve onu yatıştırmaya gayret etmişti.

Devlet ve millet işlerinde kamuoyunun duygusallığa yer vermeyeceğinin bilincinde olan Denktaş; sanıyorum ki Dr. Küçük'ün er geç halkın iradesine boyun eğmek zorunda kalacağına inanıyordu.

Dr. Küçük'ün sert davranışlarına karşın, Denktaş'da, öteden beri olduğu gibi, başkan olduktan sonra da, Dr. Küçük'e olan saygısında ve bağlılığında bir değişiklik ve gevşeme olmamıştır. Bunu gören Dr. Küçük, bir süre sonra onun liderliğini kabullenmiş ve içine sindirmişti. Aralarındaki kırgınlığın ortadan kalkmasından sonra da Dr. Küçük, muhalefetlere karşı Denktaş'ın yanında yer almış, onu bütün gücüyle desteklemişti.

Kıbrıs Türklerinin o günlerde her zamankinden fazla ihtiyacı olan birlik ve beraberliklerinin korunması bakımından, Dr. Küçük ile Denktaş'ın bu davranışları Türkiye ve Kıbrıs Türk kamuoyunda olumlu etki yapmıştır. Dr. Küçük başkanlığı kaybetmişti. Fakat Kıbrıs Türk'ünün "Milli Lideri" sıfatını kazanmıştı.

Dr. Küçük'ün Zurich ve Londra Antlaşmaları çerçevesinde Cumhurbaşkanı yardımcısı seçilmesinin doğal olması kadar, 1974 Barış Harekatı'ndan sonra kurulan Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin başkanı olarak seçilmek istemesi de kendisi açısından doğaldı. Çünkü; 1950 yılından beri toplumun da T.C. hükümetinin de güvenini kazanmış bir liderdi. Neden hayatı boyunca toplumunun başında bulunmasın? Kıbrıs milli mücadelesinin ilk bayraktarı o değil mi idi? Bunlar doğru idi de, 1950'den 1973 yılına kadar büyük olaylar ve değişiklikler olmuştu. Bunlar kuşkusuz Kıbrıs Türk halkının duygu ve düşüncelerinde de değişiklik yapmıştı. Özellik 1963 yılı sonrasının şartları çok zor ve dramatik idi. TMT yeraltından çıkmış, silahlı direnişe geçmişti.

Kantonlara dönüşmüş Türk yerleşim bölgelerinde Rumlara karşı ölüm kalım savaşları verilmekteydi. Siyasi durum belirsizdi. Türk Silahlı Kuvvetleri eli tetikte bekliyordu. Fakat tetiği çekmeye sebep olacak bomba ne zaman patlar belli değildi. Kıbrıs meselesine uluslararası alanda çözüm aranması savsaklanıyordu.

Öte yandan Kıbrıs Türk yönetiminin sorumluluk konuları çoğalmıştı. Ada da Türk Cemaat Meclisi ve TMT liderliğinin yanısıra Türkiye'nin Lefkoşa büyükelçiliği ve Türk askeri birliği de yeralmıştı. Bütün bu otoriteler arasında koordinasyonu sağlayarak, o günkü ortamda "Türk Toplumu Yönetimi Yürütme Kurulu Başkanlığı"nı başarı ile sürdürmek kolay değildi.

Kıbrıs'ta siyasi ve ekonomik imkanlar ve dış destekler bakımından avantajlı durumda bulunan Rumlara ve liderleri kurnaz ve düzenbaz Makarios'a karşı Türk tarafının liderlik konusu çok önemli idi. Çünkü uluslararası temaslar gerekecek, diplomatik müzakereler yapılacaktı. Rumlarla ve Yunanlılarla siyaset alanında boğuşulacaktı. İşte 1973 yılına gelindiğinde bu ağır yükü taşıyabilecek enerjiye sahip bir lider olarak, Kıbrıs Türk kamuoyu tarafından Denktaş uygun bulunmuş ve yönetimin başına getirilmişti. Kuşkusuz T.C. Hükümeti'de bunu önleyecek bir tavır takınmamıştı.

Keşke; Dr. Küçük'te bu zorunluluğu önceden görerek hoşgörü ve gönül rahatlığı ile görevini genç Denktaş'a devretseydi.

Bununla beraber Dr. Küçük, gerek sağlığında ve gerekse ölümünden sonra Kıbrıs Türk halkının kalbinde hakettiği sevgi ve saygıyı korumuştur. Dr. Küçük'ün, KKTC Devleti tarihindeki şerefli yeri almış olmasından Türklük adına gurur duyulmaktadır. Ona, ebedi istirahat yeri olarak Anıtkabir yapılmıştır. Artık halkı onu; manevi huzurunda saygı ile, sevgi ile ve törenlerle anmakta ve şükran borcunu ödemektedir.

Türk ulusu kadirşinastır. Özellikle vatan millet uğrunda çalışanları unutmaz, adlarını yaşatarak onları ölümsüzleştirir.

Dr. Küçük bu vatanseverlerden biridir.

DR. FAZIL KÜÇÜK'ÜN
VEFAKÂR VE NAZİK BİR JESTİ

Dr. Küçük, gönderdiği 27 Kasım 1959 tarihli nazik bir mektubunda bana şöyle sesleniyordu:

"Sayın İsmail bey kardeşim,

İstifanızı üzülerek işittim, istifa sebebini bilmemekle beraber, cansiperane hizmet ettiğiniz ve henüz kritik bir safhada olduğuna inandığımız davamızdan kıymetli hizmetlerinizi esirgemeyeceğinizi rica etmeyi borç bilirim.

İstifa ettiğiniz haberi, sizi ve davamıza olan hizmetlerinizi bilen bütün arkadaşlar üzerinde şok tesiri yapmıştır. Bunun da ayrıca bildirmeyi vazife bildim.

En İyi Temennilerimle

Dr. Fazıl KÜÇÜK"

Dr. Küçük'ün bana bu mektubu yazmasına sebep olan olayın içeriğine değinmek istemiyorum.

Ancak, şu kadarını açıklamalıyım ki; Kıbrıs'daki TMT liderliği ile benim aramda ortaya çıkan ve benim için çok önemli bir anlaşmazlık dolayısı ile öfkelenmiş, hem görevimden ve hem de askerlik mesleğimden istifa etmeye karar vermiştim.

Ancak, istifam önce başkanımız General Daniş Karabelen, ardından da Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Cevdet Sunay tarafından kabul edilmemişti. Bu generaller güzel sözlerle telkinlerde bulunarak beni yatıştırmışlardı. Ben de istifa dilekçemi geri almak durumunda kalmıştım.

Bu arada Dr. Küçük'ün benim için çok değerli, vefakar ve nazik mektubunu da bir teşekkür yazısı ile cevaplandırmıştım.

Dr. M. FAZIL KÜÇÜK
Tel. 2586
No. 172 Girne Sokağı,
Lefkoşa - Kıbrıs

Dr. M. FAZIL KUCHUK
Tel. 2586
No. 172 Kyrenia Street,
Nicosia - Cyprus

27.11.59

Sayın İsmayıl Bey Kardeşim,

İstifanızı üzülerek işittim. İstifa sebebini bilmemekle beraber Cumhuriyetimize hizmet ettiğiniz ve hemen en kritik bir safhada olduğuna inandığımız devamımızdaki hizmetlerinizi esirgemeyeceğinizi ümit etmeğe hak biliriz.

İstifa ettiğiniz haberi bizi ve davamızda olan hizmetlerinizi bilen bütün arkadaşlar üzerinde şok tesiri yapmıştır. Bunda ayrıca bulunmağı vazife bildim.

En iyi temennilerimle

Dr. Fazıl Küçük'ün İsmail Tansu'ya Mektubu

RAUF DENKTAŞ

TMT'NİN İLK MÜCAHİDİ

Kıbrıs Milli Mücadelesinde, direniş döneminin sonra erdiği 1974 yılında; Dr. Fazıl Küçük'den Türk Toplumu liderliği görevini devir alan Rauf Denktaş, sekiz yıl süren "Kıbrıs Türk Federe Devleti" başkanlığının ardından, 15 Kasım 1983'de "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devleti"nin ilan edilmesi ile Cumhurbaşkanlığına seçilmişti.

Ard arda iki defa Federe Devlet Başkanlığına, üç defada Cumhurbaşkanlığına seçilen Denktaş, 2000 yılında da dördüncü defa yeniden Cumhurbaşkanlığına seçilmiş bulunmaktadır.

Rauf Raif DENKTAŞ
K.K.T.C. Cumhurbaşkanı
(Kıbrıs Türk Kurumları Federasyonu Başkanı iken TMT'nın ilk üyesi olarak kuruluşa büyük katkıları oldu.)
(1958-1961)

Böyle uzun süreli devlet başkanlığı, diktatörlükle yönetilen ülkelerde görülmektedir. Fakat, demokrasi ile yönetilen ülkelerde buna pek rastlanmaz. Oysa, KKTC demokratik bir cumhuriyettir ve cumhurbaşkanı Denktaş'da bir diktatör değildir.

Türkiye ile bir karşılaştırma yapmak gerekirse, Denktaş'ın 25 yıllık devlet başkanlığı döneminde, Türkiye'de beş devlet başkanı değişmiştir. Denktaş'ın devlet başkanlığındaki bu devamlılığı anlamlıdır.

Uzun yıllar önce devlet adamı olmanın Denktaş'a kazandırdığı tarihi kişilik nedeni ile artık O; siyasi tarih yazarlarının konusudur. Cumhurbaşkanı Denktaş'ı onlar değerlendirip yazacaklar ve tarihe maledeceklerdir.

Ben yalnızca milli direniş döneminde, TMT lideri yarbay Rıza Vuruşkan'ın müşaviri ve yardımcısı olarak, TMT'nin sivil kanadı lideri Denktaş'dan söz edeceğim. TMT'nin kurucularından biri olarak onu anılarım çerçevesinde değerlendirmeye çalışacağım.

1958 yılından önce Denktaş'ı gazetelerden, Kıbrıs'la ilgili haberler de, ondan söz edildiği kadarı ile tanıyordum.

Dairemiz Kıbrıs'da TMT'nı kurma görevini aldıktan sonra, onu ve Dr. Küçük'ü ve Denktaş'ı yakından tanımak ve izlemek fırsatını bulmuştum. Onları

Ankara'ya davetimizden sonra ise zaten şahsen tanışmıştık ve TMT'nı kurmak için müşterek çalışmalarımıza başlamıştık.

O dönemde Kıbrıs'daki İngiliz Hükümeti ve T.C. Hükümeti, Dr. Küçük'ü Türk toplumunun resmi lideri olarak tanıyorlardı. Denktaş'da, Kıbrıs Türk kurumları federasyonu başkanlığının yanısıra, Kıbrıs Türkü'nün özgürlük mücadelesinde Dr. Küçük'ün yardımcılığını üstlenmişti.

1958 yılı Haziran ayında Ankara'ya davet ettiğimiz Dr. Küçük ve Denktaş ile ilk buluşmamız gerçekten çok duygusal ve heyecan verici olmuştu. Onlarla ilk toplantımız Ankara'da Modern Palas Oteli'nde başkanımız general Daniş Karabelen, ben ve TMT lideri olarak Kıbrıs'a gidecek olan Yarbay Rıza Vuruşkan'ın katılımı ile gerçekleşmişti.

Anılarımın önceki bölümlerinde anlattığım bu toplantı bizim için çok yararlı olmuş, olumlu kararlarla sonuçlanmıştı. Bu vesile ile Kıbrıslı liderleri yakından tanımış, TMT'nın kuruluşunda onlardan yararlanmanın prensipleri tesbit edilmiş ve liderler bilgilendirilmişti.

Toplantı da liderlere TMT'nın kuruluşu ile ilgili her konu enine boyuna anlatılmış, sorular sorulmuş, fikirleri alınmış ve onlardan Kıbrıs hakkında bilmediklerimiz öğrenilmişti.

Konuşmalarımızda bize daha çok Denktaş muhatap oluyor, Dr Küçük ara sıra gerektikçe konuşmalara katılıyordu.

Dikkatimizi çeken bu durumdan, Denktaş'ın, Dr. Küçük'ün önemli bir yardımcısı olduğunu anlamıştık.

Toplantıdan sonra General Karabelen, Yarbay Vuruşkan ve ben aramızda yaptığımız bir görüşmede; TMT'nın kuruluşu sürecinde, bu iki liderden hangisinden birinci derecede aktif hizmetler istememiz gerektiğini tartışmıştık. Sonunda bu önemli konuda Denktaş üzerinde anlaşmıştık.

Bu prensip kararımız, kuşkusuz ima yolu ile dahi, liderlere belli edilmemişti. Liderleri yönlendirirken ve kendilerine isteklerimizi bildirirken, sözünü ettiğim prensip kararı istikametinde hareket edilmişti. Bu durumda kısa bir zaman içinde Denktaş, TMT lideri Yarbay Vuruşkan'ın sağkolu durumuna gelmişti. Böylece; bilinmeyen, ortalıklarda görülmeyen asıl adı yarbay Rıza Vuruşkan, maske adı Ali Conan ve kod adı BOZKURT olan TMT liderinin emirlerini ve talimatlarını örgüte iletilmesini Denktaş yapmakta idi.

TMT'nın varlığını sürdürdüğü 17 yıl boyunca Denktaş, TMT hiyerarşisi içindeki bu konunun başarı ile muhafaza etmiştir.

Dr. Küçük'e gelince: VURUŞKAN Kıbrıs'a gönderilirken, kendisine verilen talimat gereğince, Dr. Küçük'ün toplum lideri olarak saygınlığını ve otoritesinin korunmasında çok duyarlı olmuştur. Ondan hiç bir şey gizli tutulmamış gerektikçe bilgilendirilmiş ve yardımları için kendisine başvurulmuştur. Fakat TMT'de aktif faaliyetlere karıştırılmamış, TMT çalışmaları içinde özel görev verilmemiştir.

Kıbrıs'lı liderlerle yaptığımız toplantıdan sonra yarbay Vuruşkan'a; "TMT'yi kurmaya adım atarken karşımıza Denktaş gibi olumlu niteliklere sahip bir kişinin çıkması bizim için bir 'ŞANSTIR'" demiştim. Bu anımla sözü şuraya getirmek istiyorum.

Aradan kırkyıl geçtikten sonra;

10 Mayıs 1997 tarihli Hürriyet gazetesinde şu haber veriliyordu:

"Dün Cumhurbaşkanı tarafından kabul edilen Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Çevik BİR, DENKTAŞ Kıbrıs Türkü için bir şanstır demiştir"

Ayrıca, Türkiye'nin 7. Cumhurbaşkanı emekli orgeneral Kenan Evren'de, aynı yıl bir vesile ile Denktaş hakkında aynı ifadeyi kullanmıştı.

Ben de kırk yıl önceki görüşümün, daha öncede belirttiğim gibi, yüksek rütbeli generaller tarafından teyid edilmesinden sonra artık, "Denktaş Türkiye için de bir şanstır" diyebilirim.

İngiliz egemenliğinde ve halkının çoğunluğunun Türklere düşman Rumların oluşturduğu Kıbrıs'ta, bir yeraltı teşkilatı kurmak, personelini eğitmek ve silahlandırmak kolay bir iş değildi. Biz TMT kurucuları hiç birimiz Kıbrıs'ı görmemiş insanlarını tanımamıştık. Bütün bildiklerimiz nazari idi. Bu bakımdan modern bir örgüt kurabilmek için, dayanak olarak Denktaş gibi, Atatürk milliyetçiliğinden ilham almış güvenilir yerli işbirlikçilere ihtiyacımız vardı.

1958 yılı Haziran ayında Ankara'da Modern Palas Oteli'nde yapılan ilk toplantıda, yarbay Vuruşkan, Dr. Küçük, Denktaş ve sonradan bize tanıtılan Dr. Burhan Nalbantoğlu'nun katılımı ile, TMT'nın ilk ana hücresi Kıbrıs'dan önce Ankara'da oluşturulmuş bulunuyordu.

Vuruşkan, 1 Ağustos 1958'de Lefkoşa'ya geldikten sonra, bir taraftan T. İş Bankası Lefkoşa şubesindeki müfettiş görüntüsü ile maske görevini sürdürürken, özellikle de geceleri, oluşturduğu gizli karargahında örgütün kuruluş çalışmalarına başlamıştı ve Denktaş'la devamlı temas halinde idi. İşte bu dönemde Vuruşkan'ın yanıbaşında yaptığı çalışmaları ile Denktaş, ister istemez kendiliğinden TMT çatısının orta direği durumuna gelmişti. Bu sırada biz de, Ankara'daki TMT Genel karargahında, Denktaş'ın adını "TMT"nın bir numaralı mücahidi" sıfatı ile kaydetmiştik.

Vuruşkan, Kıbrıs'da hareketc geçmeden önce kuracağı örgütün iki güçlü dayanağını, daha Ankara'da iken yanına almış bulunuyordu. Dr. Küçük toplumun sevilen ve sayılan lideri idi. Onun toplum üzerindeki otoritesinden, Denktaş'ın da aktivitesinden yararlanan Bozkurt önemli zorluklarla karşılaşmamıştı.

Şahsen kimsenin tanımadığı TMT lideri Vuruşkan (Bozkurt) adına, 1 Ağustos 1958 gününden itibaren, toplumun kalburüstü, aydın, güvenilir, milliyetçi kişileri ile görüşmeler yapan Dr. Küçük ve Denktaş, örgüte alınmaları için şu isim listesini Bozkurt'a vermişlerdi.

Dr. Burhan Nalbantoğlu, avukat Osman Örek, Dr. Şemsi Kazım, Dr. Niyazi Manyara, Dr. Orhan Müderrisoğlu, Dr. Necdet Ünal, öğretmen Necdet Hüseyin, Nevzat Uzunoğlu, Baf Belediye başkanı Halit Kazım ve PTT Müdürü Namık Kemal Şemi.

Bu kişiler ayrı ayrı Denktaş tarafından Bozkurt'a, özel bir ortamda, gizlilik kuralları altında tanıtılmış, yemin ettirilerek örgüte alınmışlardı.

Bozkurt, örgüte alınan bu kişileri, ada'ya gönderilen uzman Türk subaylarına tanıtmış, kısa süreli bir eğitimde, nasıl çalışacakları ve örgüt hücrelerini nasıl kuracakları öğretilmişti.

Böylece başlayan örgütlenme ile 3 - 5 kişilik mukavemet hücreleri oluşturulmuş ve gençlerden yeni elemanlar seçilmesi sürecine girilmişt. Gece gündüz arı gibi çalışarak örgüte alınan gençlerle yeni yeni hücreler oluşturulmuştu. Hızla sürdürülen bu faaliyetlerle örgütlenme, bütün ada sathındaki Türk yerleşim bölgelerine, milli heyecan dalgaları halinde yayılmıştı.

Denktaş, bu örgütlenme sürecinde ilk günden itibaren, kendisinden beklenen aktiviteyi büyük bir özveri ile göstermiş ve Bozkurt'un işini büyük ölçüde kolaylaştırmıştı. Denktaş, Bozkurt'un isteklerini anında yerine getiriyor, örgüt kurallarına ciddiyetle uyuyordu. Özellikle gizliliğin korunması hususundaki titizliği, kendine bağlı örgüt üyelerine de empoze etmiştir.

TMT üyelerinin bu alışkanlıkları; yeraltından çıktıkları 21 Aralık 1963 gününe kadar zorunlu olarak, 1974 Barış Harekatına kadar zorunlu olmadığı halde kendiliğinden sürüp gitmiştir. 1974 yılından sonra da; Kıbrıs, Türkiye ve ötcki yabancı ülkeler kamuoylarınca TMT'nın varlığının öğrenilmiş olmasına rağmen, kim kurdurmuş, kimler kurmuş, nasıl silahlanmış olduğu anlaşılamamış, sır olarak kalmıştır. Bu soruların cevabı, ancak 1995 yılından sonra azar azar basına sızmaya başlamıştır.

Bütün TMT üyelerinin, bu konuda içlerine işlemiş olan sır tutmadaki duyarlıkları, davaya bağlılıklarından ve vatanseverlik duygularından kaynaklanmıştır.

Denktaş'la aramızda Kıbrıs milli davamız dolayısı ile başlayan ilişkiler, kısa zaman içinde sıcak bir dostluk bağlılığına dönüşmüştü. Görüşmelerde bulunmak üzere Ankara'ya geldiklerinde, öteki çalışma arkadaşlarımla birlikte onu elimizden geldiği kadar ağırlamaktan kıvanç duyardık. Espritüel konuşmalarından ve sohbetlerinden hoşlanırdık. Mütevazi davranışları bizi etkilerdi. Yazılarımdan; TMT saflarında baş köşeye koyduğumuz Denktaş'la, Dr. Küçük arasında bir ayırım yapıldığı ve tercihin Denktaş lehine kullanıldığı anlamı çıkarılmamalıdır. Her ikisinin TMT'ye hizmet bakımından farklılıkları olması doğaldı. Çünkü iki lider de TMT'nın başında değil TMT lideri Bozkurt'un yardımcıları idi. Başlangıçda düzen böyle kurulmuştu. Hiç belli etmemesine rağmen, Dr. Küçük'de, Denktaş'da toplum liderleri olarak bundan hoşlanmamış olabilirler. Fakat gerçek şu ki, Bozkurt'a "Siz Cankurt'a bağlısınız" denilmişti. Cankurt Danişpaşa'nın kod adı idi. Genelkurmay'ın kodu ise Başkurt idi.

Dr. Küçük ile Denktaş'ın TMT'na hizmet bakımından farklılıkları olsa bile, aslında onların genel olarak Kıbrıs Milli Mücadelesindeki fonksiyonları, davanın hedefe ulaştırılmasında birbirini tamamlamıştır.

Denktaş, Rumları her yönü ile çok iyi tanıyor ve Rumca da biliyordu. İngilizceyi ise ana dili gibi konuşabiliyordu.

Kıvrak bir zekaya sahip, başarılı bir siyasetçi ve hukukçu olan Denktaş'ı biz, Atatürk milliyetçisi, vatansever, mücadeleci karakteri ile cesur bir devlet adamı olarak tanımaktayız.

Denktaş, örgütün kuruluş çalışmalarına ilk günlerden itibaren o kadar konsantre olmuştu ki; Vuruşkan'la bütünleşmiş gibi idiler.

Vuruşkan'ın örgüte yönelik talimatlarını, isteklerini anında yerine getirirdi.

Denktaş, Vuruşkan'ın görünmeyen varlığı ile toplum arasında öyle bir köprü oluşturmuştu ki, örgüte alınan gençler o köprüden geçirilerek örgüte alınıyorlardı.

Denktaş'la Vuruşkan'ın bu sıkı dayanışması sonucu, örgütün organizasyonu hızla gerçekleşmişti.

Denktaş'ın bu özverili çalışmaları; Kıbrıs Türk Milli mukavemetinin silahlı gücünün lideri Vuruşkan'ın yanında, onu da milli mukavemetin siyasi lideri durumuna getirmişti.

Denktaş'ın 25 yıldan beri sürdürmekte olduğu devlet başkanlığının temeli, kırk yıl önce, daha o günlerde atılmış bulunuyordu.

Kanımca, Denktaş'ın TMT lideri albay Vuruşkan'la dayanışması sıkı ve samimi işbirliği, onun geçmişte kurmayı hayal ettiği örgütün TMT ile gerçekleşmekte olduğunu görmesinden kaynaklanıyordu.

Gerçekten de Denktaş, 1997 yılında basına yaptığı açıklamadan anlaşıldığına göre; 1957 yılında, silahsız da olsa, bir örgüt kurma girişiminde bulunmuştur.

Dr. Küçük'ün kurduğu söylenen Volkan gibi, Denktaş'ın da, milli duyguları harekete geçirme yolundaki bu çabaları ilginçtir ve takdire değer.

Denktaş'ın bu mukavemetçi ruhu, Kıbrıs'a TMT'nı kurmaya gelen Vuruşkan ve ötekı subayları bağrına basmasına neden olmuştur. Denktaş'ın Vuruşkan'a "Emredin, ne isterseniz yapalım" demesi bundandır.

Denktaş, kırk yıl sonra bile, açıklamalarında TMT'den söz ederken, açıklanmasında sakıncalı gördüğü bazı konularda hala suskunluğunu korumaktadır.

Gizlilik konusundaki bu duyarlılık örgüte alınan mücahitlere de aşılanmış ve onların ağızlarına kilit vurulmuştu. Bu konuda beyinleri yıkanan mücahitler, ana, baba ve kardeşlerine dahi örgütden söz etmemişlerdi.

Bu sayede TMT, sessiz sedasız, varlığını belli etmeden örgütlenmesini, eğitimini ve silahlanmasını tamamlamıştı. Bu başarı, örgüt büyüdükçe de aşınmayan gizlilik duygusunun giderek "TMT Ruhu"na dönüşmüş olmasından kaynaklanmıştır.

Diğer taraftan bu başarının diğer bir sırrı da;

Örgütü kuran Türk subaylarının; toplum liderlerinin, örgütün her kademesindeki yöneticilerin, hücreleri oluşturan mücahitlerin ve Kıbrıs Türk halkının, el ele, gönül gönüle, içtenlikle, bir yumruk gibi bütünleşmiş olarak, gizlilik kuralları ile özdeşleşmiş olmasıdır.

Bu suretle TMT, teknik kurallarla kurulmuş modern bir yeraltı örgütü örneğini vermiştir.

TMT'nın bu başarıya ulaşmasında; Yarbay Rıza Vuruşkan ve o zaman ki ünvanı ile, Kıbrıs Türk kurumları Federasyonu başkanı Rauf Denktaş'ın payları büyüktür.

DENKTAŞ'IN ZİRVEYE TIRMANIŞININ ÖYKÜSÜ

Önce, Kıbrıs davamızı kırk yıldır Kıbrıs'da, Türkiye'de ve uluslararası arenalarda, yorulmadan başarı ile savunan Denktaş'ın biyografisinden özetleyip, bazı karizmatik özelliklerine değineceğim:

Denktaş İngiltere'de hukuk tahsilini tamamlayıp, 1947 yılında Kıbrıs'a dönünce serbest avukatlığa başlıyor. Bu arada İngiliz valisi tarafından kendisine önemli görevler veriliyor. Ardından 1949 yılında İngiliz yönetiminin savcılığına atanıyor. 1958 yılına kadar süren bu görev sırasında ingiliz yönetiminin çıkardığı çok önemli kanunların hazırlanmasında etkin rol oynuyor. Aynı zamanda toplum sorunları ile yakından ilgilendiği için toplumun takdir ve saygısını kazanıyor.

1954 yılında Ada'ya çıkan GRİVAS'ın ENOSİS mücadelesi için kurduğu EOKA örgütü teröristlerini tesbit ve adalete teslim etmek için Denktaş'ın büyük uğraşılar vermesi ilginçtir.

Bu arada "Halkın Sesi" gazetesinde yazılarına devam ediyor ve toplumsal faaliyetlere katılıyor.

Ancak, Rumların gittikçe yoğunlaşan iç ve dış örgütlenmeleri, ENOSİS yolundaki faaliyetleri ve propagandaları karşısında, resmi kişiliği ile toplumuna gereği kadar yardımda bulunamayacağını hissettiğinden, 1957 yılı sonunda savcılıktan istifa etmek istiyor, istifası kabul edilmiyor. Fakat istifa da kararlı olan Denktaş, 1958 yılı Şubat ayında kesin olarak savcılıktan ayrılıyor. Bu tarihten bir kaç ay sonra, Genelkurmay Özel Harp Dairesi, Kıbrıs'da TMT'nın kurulması hazırlıklarına başlamıştı.

EOKA'nın Türklere yönelik saldırıları karşısında vatanseverlik ve milliyetçilik duyguları ile, 1957 yılında, daha savcılıktan ayrılmadan, toplumunda bilinen mukavemet ruhunu ve galeyanı kanalize etmek istiyor.

Bunun için 1957 Temmuz ayında kurulmasını düşündüğü mukavemet örgütünü gerçekleştirmek için yakın arkadaşları ile temaslar yapıyor. Sonucunda 15 Kasım 1957'de, Dr. Burhan Nalbantoğlu ve Mustafa Kemal Tanrısevdi ile birlikte pasif mukavemet için de olsa, silahsız bir örgüt kuruyor ve bildiriler yayınlanmasına başlanıyor.

Böylece, Kıbrıs Türk Milli mücadelesine fiilen katılan Denktaş, 1958 yılı Şubat ayında, savcılıktan kesin olarak ayrıldıktan sonra, 1947 - 1958 yıllarındaki toplum yararına olan hizmetleri dolayısı ile "Kıbrıs Türk Kurumları Federasyonu Başkanlığı"na seçiliyor.

Bundan sonra 1958 1961 döneminde Türk subaylarının örgütlediği Türk Mukavemet Teşkilatında Denktaş'ın baş rolü oynadığını görüyoruz. Kıbrıs Milli Mücadelesindeki son derece aktif hizmetleri ile yıldızının parladığı görülen Denktaş'a gerek Kıbrıs'ta ve gerekse Türkiye'de Dr. Küçük'den sonra ikinci adam gözü ile bakılmaya başlanmıştır.

1958 yılında İngiliz yönetiminin savcılığından ayrılarak resmen siyasi hayata atılan Denktaş, "Kıbrıs Davamız" ve "TMT Ruhu" ile kişiliğini özdeşleştirmiş olarak yaptığı hizmetlerle dikkatleri üzerine çekmeyi başarıyor. Böylece siyaset basamaklarını hızla aşarak, Kıbrıs davası savunmasının "ikinci adamı" düzeyine yükseliyor.

Denktaş, 1960 yılında kurulan Türk - Rum ortak cumhuriyetinin ilanı ile, Cumhurbaşkanı yardımcılığına seçilen Dr. Fazıl Küçük'ten boşalan "Türk Cemaat Meclisi Başkanlığı"na getiriliyor.

1960 - 1963 yılları arasında TMT adına NACAK gazetesini çıkaran Denktaş, 21 Aralık 1963 Noel katliamından sonra, 1964 Ocak ayında Londra'da Beşli konferansa katılıyor ve Kıbrıs Türklerinin davasını savunuyor. 28 Şubat 1964 tarihinde ise Türk toplumu adına birleşmiş milletler güvenlik konseyinde son derece sert ve etkileyici bir konuşma yaparak Rum - Yunan tarafını yerden yere vuruyor. Bu konuşması nedeniyle öfkelenen Rum yönetimi tarafından, "istenmeyen şahıs" ilen ediliyor. Ada'ya döndüğü taktirde tutuklanacağı tehdidinde bulunuluyor. Bunun üzerine Denktaş, Türkiye'de ikamet etmek zorunda kalıyor. 1964 yılında gizlice Erenköy'e çıkıyor ve savaşa katılıyor. 1967 Kasım ayında da yeniden gizlice yanlış bir noktadan Ada'ya girerken Rumlar tarafından tutuklanarak hapsediliyor. Bilahare Türkiye'nin girişimi ile önce Türkiye'ye iadesi sağlanıyor, andından da Ada'ya giriş yasağı kaldırılıyor.

1964 yılında Türk-Rum ortak devletinin Cumhurbaşkanı Rum lideri Makarios'un tek taraflı olarak anayasal düzeni bozmasından sonra, her iki toplumun yönetimleri ayrılmış, Cumhurbaşkanı muavini olan Dr. Fazıl Küçük, oluşturulan "Kıbrıs Türk Yönetimi Yürütme Kurulu Başkanı" olmuştu.

Denktaş, 1968 yılında Türkiye'den Ada'ya dönünce, "Cemaat Meclisi Başkanlığı"nın yanısıra, "Türk Yönetimi Yürütme Kurulu Başkan Yardımcılığı"na getiriliyor.

Denktaş, 1968 yılından sonra da Rumlarla uluslararası alanda müzakerelerde, konferanslarda Rumlarla mücadele ederken, 1973 yılında Dr. Küçük gerçekte işgal etmediği Cumhurbaşkanlığı muavinliği makamından ayrılıyor.

Bu durumda Denktaş, öncc 16 Şubat 1973 tarihinde "Kıbrıs Türk Yönetim Başkanlığı"na, ardından da 28 Şubat 1973 tarihinde, fiilen olmasa da hukukcn var olan Türk-Rum ortak Cumhuriyeti'nin Anayasası gcreği Cumhurbaşkanı yardımcılığına getiriliyor.

1974 Türk Barış Harckatı sonunda 13 Şubat 1975'tc "Kıbrıs Türk Fedcre Devleti"nin ilanından sonra, Devlet Başkanı ve Meclis Başkanı görevlerini yürüten Dcnktaş, 8 Haziran 1975'de kabul edilcn Fedcre Devlct Anayasası uyarınca, 20 Haziran 1976 günü yapılan ilk genel seçimlerde büyük bir çoğunlukla, beş sene için "Kıbrıs Türk Federe Devleti Başkanlığı"na seçiliyor ve yeni kurduğu "Ulusal Birlik Partisi"nden istifa ediyor.

1981'de üçüncü kez Devlet Başkanlığı'na scçilcn Dcnktaş, 15 Kasım 1983'te "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriycti'ni vc yeni cumhuriyetin kurucu mcclisini kurmuş ve Birleşmiş Milletlcr Güvenlik Konseyi'ndc, tüm siyasi baskı ve saldırılara göğüs gererek, halkının haklarını savunmuştur.

Cumhuriyet Anayasası gercğince 1985 yılında Cumhurbaşkanlığına seçilen Denktaş, 1990'da ikinci, 1995'tc üçüncü kez Cumhurbaşkanlığına seçilmiş bulunuyor.

1981 yılında ikinci kez Federe Devlet Dcvlet Başkanlığına seçilen Denktaş, seçimi %50'nin pek az üzerinde kazanmasından üzüntü duymuş, bu üzüntüsünden bana da söz etmişti. Bu nedenle;

KKTC'nin 15 Kasım 1983'de kurulmasından sonra 1985 yılında yapılacak Cumhurbaşkanlığı scçiminde Denktaş'ı desteklemek için Kıbrıs'a gitmiştim.

Seçim kampanyası esnasında eski TMT mensubu bazı arkadaşlarımla birlikte köy köy dolaşarak Denktaş'a oy verilmesi için propaganda yapmıştık.

Seçim akşamı Cumhurbaşkanlığı köşkünde seçim sonuçlarının açıklanmasını beklerken Denktaş'a, "bu defa scçimi %75 civarında bir oranla kazandığınız kanısındayım" demiştim. Gerçekten de Dcnktaş seçimi %73 oy alarak kazanmıştı. Kuşkusuz sevinçli idi ve bana da teşekkür etmişti. Ben de bir dostluk görevi yapmanın huzurunu duymuştum.

Denktaş'ın 1958 yılında başlayan mücadeleli ve renkli siyasi yaşamı ile ard arda kazandığı seçim zaferleri; onun Kıbrıs Türk halkının gönlünde, Dr. Fazıl KÜÇÜK'den sonra "vazgeçilmez lider" olduğunun göstergesidir.

Denktaş, Türkiye'de de aynı sempatiyi kazanmıştır. Denktaş, Türkiye Cumhuriyet Hükümetleri ve Türk Dcvlet Adamları ile siyasi ilişki ve işbirliğini, hiçbir sorun çıkarmadan yürütmüştür. İcraatlarında ve başkanlık seçimlerindeki adaylıklarında T.C. Hükümeti'nin olumsuz tepkisi ile karşılaşmamıştır.

Denktaş, Kıbrıs davamızın sembolüdür. Türklük onunla gurur duymaktadır. Kırk yıldır uluslararası arenalarda Kıbrıs davamızı bıkmadan, usanmadan dirayetle savunan Denktaş'ı iyice tanımamış olanlar varsa; onların, Denktaş'ın Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde yaptığı bir konuşmasının video bandını izlemelerini isterdim. Bu imkanı bulanlar, kuşkusuz benim gibi Denktaş'la gurur duyacaklardır.

1984 yılında başkan Denktaş'ın müsteşarı olan, 1998 yılında da savunma ve dışişleri bakanlığına getirilen Taner Etkin, 1984 yılındaki Kıbrıs ziyaretimiz sırasında evinde bize bir video bandı izlettirmişti. Bu band Denktaş'ın Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyindeki konuşması ile ilgili idi.

Denktaş'ın davet edildiği Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde irticalen, yaptığı bu konuşma çok etkileyici ve harika bir hitabet örneği idi.

Denktaş, kusursuz İngilizcesi ile, bütün Dünya temsilcilerinin huzurunda, orada bulunan Rum ve Yunanlıları elinin işaret parmağı ile göstererek ağır şekilde suçlarken, kükremiş bir arslan gibi idi. Bu esnada Rum ve Yunan temsilcileri başlarını öne eğmek zorunda kalıyorlardı. Denktaş'la bir Türk olarak gurur duymak için bu bandı izlemek bile yeterlidir.

Denktaş Erenköy Cephesinde

1964 yılı Temmuz ayında Erenköy Direnişine katılmak üzere, Albay Rıza Vuruşkan ve bir kısım Kıbrıslı üniversiteli gençle birlikte donanmaya ait bir gemi ile Ada'ya çıkan Denktaş bir süre mücahitlerle omuz omuza Rumlara karşı savaşmıştı.

Denktaş'ın Erenköy'de bulunduğu dönemde EOKA lideri albay Grivas'ın tank ve toplarla başlattığı taarruz hareketi, 1958-1961 döneminin TMT lideri ve sonrada Albay rütbesinde bulunan Vuruşkan komutasındaki TMT mücahitleri tarafından püskürtülmüştü.

Grivas'ın çok büyük kuvvetlerle yaptığı taarruz hareketinin tekrarının önlenmesi için albay Vuruşkan'ın talebi üzerine Türk Hava Kuvvetleri Grivas kuvvetlerini baskı altına almıştı. Tepelerinde Türk jet bombardıman uçaklarını gören EOKA militanları bir daha saldırıda bulunmaya cesaret edememişlerdi.

Denktaş'ın bu cesurane atılımları, mücadelesini, ne yönden gerektiriyorsa o yönden yapmaktan kaçınmayacağının göstergesi olması bakımından önemlidir.

Denktaş 1967 Yılında Gizlice Ada'ya Giriyor

Dr. Küçük'ün sağ kolu olduğu kadar Albay Vuruşkan'ın da sağ kolu olan Denktaş, direniş örgütü liderlerine has, cesur atılım örnekleri de vermiştir.

Noel katliamı olayından sonra Kıbrıs'daki durumu anlatmak için Ankara'ya gelen Denktaş'ın Kıbrıs'a dönmesi, Rum yönetiminin düzmece cumhurbaşkanı Makarios tarafından yasaklanmıştı. Toplumundan ayrı, bir başka ülkede sürgün imiş gibi yaşamayı onuruna yedirmeyen Denktaş, bir arkadaşı ile birlikte, gizlice adaya çıkmaya teşebbüs etmiş ve maalesef Ada'ya yanlış bir noktadan çıkışı ve talihsiz bir tesadüf Rumların eline düşmesine sebep olmuştu. Büyük bir fırsat yakalamış gibi keyiflenen Makarios, Denktaş'ın Rum bölgesinde hapsedilmesini kararlaştırmıştı.

T.C. Hükümeti'nin, garantör devletlerden biri olan İngiliz Hükümeti nezdinde yaptığı diplomatik girişimleri sonucunda Denktaş hapisten kurtarılarak yeniden Türkiye'ye dönmesi sağlanmıştı.

DENKTAŞ'A, "YAT SEFASI YAPIYOR" SUÇLAMASININ ASLI

Anamur-Ercnköy arasında gerçekleştirilen silah sevkiyatının yetersizliği karşısında yeni imkanlar araştırırken, Denktaş'ın başkanı bulunduğu Kıbrıs Türk kurumları Federasyonu'na bir deniz motoru satınalınması kararlaştırılmış ve motor alınmıştı.

Bu motor Türklerle meskûn bölgeler arasında silah naklinde kullanılacak, fırsak buldukça Türkiye kıyılarına silah almak üzere gönderileeckti

Girne limanına kayıtlı olan motorun İngiliz bayrağı taşıması ve esas görevinin de çok gizli tutulacağı göz önünde bulundurularak, Federasyon Başkanlığının hizmet motoru olarak tescil edilmesi ve bu maske altında kullanılması uygun görülmüştü. Nitekim, 1958 yılı sonbaharında motoru asli görevine alıştırmak için, Denktaş'ın bu motorla Türkiyc'ye bir seyahat yapması planlanmıştı.

Denktaş, kararlaştırdığımız gün motorla Girne'den Türkiye kıyılarında ovacık istikametinde denize açılmış, ben de, ona paralel olarak, ovacıkta buluşmak üzere Ankara'dan oto ile hareket etmiştim. Ovacıkta Denktaş'la buluşmamız heyecanlı sahneler yaratmıştı. Ovacık'dan Denktaş'ı Taşucu ve Silifke yolu ile Mersin'e götürmüştüm. Motoru ise dönüşü beklemek üzere Taşucu limanında bırakmıştık. Ovacık, Taşucu ve Silifke'de halkımız, Denktaş'ı coşkun tezahüratla karşılamış, Denktaş'ın kısa duraklamalar sırasında Kıbrıs davamız hakkında verdiği izahattan heyecanlanmışlar, milli duyguları kabarmıştı. Bu arada Mersin'de iki gün misafir ettiğimiz Denktaş'la birlikte başta Vali olmak üzere bazı yetkililere gayri resmi ziyaretlerde bulunmuştuk. Daha sonra da Denktaş'ı Taşucu'ndan sessizce motorla Kıbrıs'a uğurlamıştık.

Denktaş'ın bu gezisi bir denemc idi. İngiliz polisinin bu geziden dönüşte motoru kontrolden geçireceği düşüncesiyle Denktaş'a silah vermemiştik. Maksadımız İngiliz polisine motorun normal bir hizmet motoru olduğu intibaını vermekti ve bu başarılmıştı.

Denktaş, bu gezisi İngiliz polisinde herhangi bir şüphe uyandırmamış idi. Daha sonra maksatlı olarak Denktaş'ın Kıbrıs kıyılarında İngiliz polisinin gözü önünde yaptığı normal görev gezileri, bunu mütcakip de TMT'nin gizli görevleri için yapılan geziler dedikodu yapılmasına neden olmuş, toplum arasında Denktaş'ın "Yat sefaları"na başladığı haberi yayılmıştı.

Bu olayda Denktaş, sözünü ettiğim söylenti ve dedikoduları sabır ve soğukkanlılıkla göğüslemiş, kendisini savunmak için hiçbir davranışta bulunmamış, ağzından bir laf kaçırmamıştı. Denktaş, hakkında bu konudaki söylentilerin bize intikal etmesinden sonra, TMT lideri Vuruşkan'a verilen talimat ve alınan önlemlerle söylenti ve dedikodular süratle bastırılmıştı.

Diğer taraftan, Denktaş'ın yat sefaları hakkındaki söylentileri tepki ile karşılamaması, İngiliz polisinin kuşkulanmasını önlemişti. İngiliz istihbaratından söz ederken bu vesile ile bir noktaya işaret etmek istiyorum:

Kıbrıs'da TMT'yi kurmaya başladığımızdan 8-10 ay geçtikten sonra, İngiliz polis teşkilatı içinde görevli Türk polisler arasındaki TMT ajanları, İngiliz Valisi Foot'a sunulan, oradan da Londra'ya gönderilen ve kilitli kasalarda saklanan gizli raporların fotokopilerini çekerek Vuruşkan'a, bağlı oldukları TMT liderleri kanalıyla ulaştırıyorlar, oradan da Ankara'daki Genel Karargahımıza her hafta muntazaman gönderiliyordu.

Bu raporları incelediğim zaman, EOKA örgütünün faaliyetleri hakkında bir hayli bilgi verilmiş olmasına karşılık 30 Ağustos 1960 tarihine kadar, TMT'den söz edildiğine hiç rastlamamıştım. Yalnızca 1960 yılının sonlarına doğru bazan bu raporlarda "Türkler arasında mahiyetini tesbit edemedikleri bazı şüpheli hareketlerden" bahsedilmiş ise de, yine de TMT'den söz edilmemiştir. Bu gerçek TMT'nin 6 yıl boyunca gizli kalabilmiş olmasındaki başarısının bir delilidir.

1973 YILINDA KIBRIS TÜRK LİDERLİĞİNE TAZE KAN İHTİYACI

16 Şubat 1973'de Türk toplumunun yönetimi için genel seçim yapılacaktı. Kıbrıs Türkleri 11 yıldan beri Rumların ekonomik, siyasal ve askeri baskısı, zaman zaman da katliam girişimleri karşısında bunalmıştı. Yegane güvenceleri Anavatan Türkiye idi. Ümit ve sabırla kurtarılacakları gün beklemekte idiler. Varlık ve yaşamlarını sürdürebilmek için direniyorlardı. Türk tarafı bütün çabalarına rağmen haklarını elde edemiyor, buna karşılık bütün devletler Makariyos'un hükümetini Kıbrıs'ın meşru hükümeti olarak tanıyorlardı. bu devletler Rumların ve Yunanlıların haksız ve hayasızca sürdürdükleri propagandalarına kanıyorlardı.

Bu nedenlerle, Türk toplumu'nun ölüm kalım savaşı verdikleri bir sırada yapılacak genel seçimler büyük önem kazanmıştı. Bu seçim daha öncekilerden farklı olacaktı. Ötedenberi alışılmış olduğu gibi, bu defa Başkanlık için rakipsiz tek aday düşünülmüyordu. 25 yıldır değiştirilmez veya değiştirilemez lider Dr. Küçük'e bir alternatif aday çıkarılması temayülü belirmiştir. Toplum, liderlik mevkiinin taze kanla beslenmesini istiyordu.

Türkiye, Kıbrıs Türkünün hakkını ve varlığını korumada ne kadar kararlı olursa olsun, fevkalade bir durum veya fırsat ortaya çıkmadıkça, meselenin diplomatik yollardan, anlaşmalarla çözümlenmesini tercih ediyordu. Her ihtimale karşı da gerekli hazırlıkları sürdürüyordu. Ancak, Ada da kritik günler geçiriliyordu. Yakın gelecekte çok çetin mücadelenin habercisi olaylar birbirini kovalıyordu.

Bir taraftan Kıbrıs'da savaş hali devam ederken, öte yandan da bütün şiddetiyle diplomatik savaş sürdürülüyordu. Kıbrıs'da siyasi atmosfer gittikçe kararıyordu. İşte bu durum karşısında her alanda sürdürülmekte olan çetin mücadelenin üstesinden gelebilecek, tecrübeli, gerekli niteliklere sahip, genç ve enerjik bir lidere ihtiyaç vardı. Toplum, iradesini serbestçe kullanarak kendini selamete çıkarabileceğine inandığı liderini seçmek istiyordu.

DR. KÜÇÜK, SEÇİMLERDE KENDİNE RAKİP İSTEMİYOR

Dr. Küçük Başkanlık seçimine, bu defada ötedenberi olduğu gibi, rakipsiz katılmak ve kazanmak istiyordu. Dr. Küçük karşısına ikinci bir aday çıkarılmasından, hele o aday da Denktaş olursa seçimin sonucundan ürküyor, kendi görüşüne aykırı düşenlere çatıyordu. Kıbrıs Türk tarafında ilk defa liderlik mücadelesi başlamıştı. Dr. Küçük kendince belki haklı idi. Bunca yıl topluma

büyük hizmetlerde bulunmuş bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini o başlatmıştı. Ancak doğa kanunu hükmünü icra ediyordu. Dr. Küçük yaşlanmış ve yıpranmıştı. Fiziki gücü azalmıştı. Esasen 1968 yılından beri toplum yönetiminin bütün yükünü fiilen Denktaş omuzlamış götürüyordu. Siyasi mücadelenin yürütülmesi sorumluluğunu da Denktaş taşıyor, Lefkoşa'dan Ankara'ya oradan Londra ve NewYork'a, Birleşmiş Milletlere koşuşturuyor, bütün dünya ile o başa çıkmaya çalışıyordu. Rum ve Yunan Devlet adamları ve basını ile de Denktaş savaşıyordu. Dr. Küçük ise bu durumda, toplumun sembolik, saygı değer bir lideri durumunda kalmıştı.

Fakat, hiç şüphesiz Dr. Küçük'ün bu durumu, toplumun kendisine karşı beslediği sevgi, saygı ve güveni yitirmiş olduğu şeklinde yorumlanamazdı, hizmetleri inkar edilemezdi.

Kısaca ifade etmek gerekirse toplum, fiilen lider durumunda bulunan kişinin, aynı zamanda izleyeceği politikayı şahsen tesbit edebilmesi ve karar verebilme yetkisine sahip olması gereğine inanmıştı. Bu sebeple de toplum Dr. Küçük'e alternatif bir adayın seçime katılmasını istemiş, o adayın da, geçmişteki hizmetleri, halihazırdaki fonksiyonları ve tecrübeleri göz önünde bulundurularak, ancak Rauf Denktaş olabileceği kanaatına varmıştı. Bu sebeple de Kıbrıs Türk toplumu, Denktaş'ı Başkanlığa adaylığını koymaya zorlamıştı.

Bu konuda belki T.C. Hükümetinin de telkinleri olduğu varsayılabilir. Ancak, bunun varid olduğunu belgelemek güçtür. Bilinen gerçek T.C. Hükümeti'nin Denktaş'ın adaylığını engellemediği ve yeşil ışık tuttuğudur.

DENKTAŞ'IN TEREDDÜDÜ

Denktaş'a gelince: Denktaş Başkanlığa adaylığını koyarsa kazanacağını biliyordu. ancak Dr. Küçük'ün buna şiddetle tepki göstereceğinden ve öfkelenceğinden endişe ediyordu. Ayrıca Dr. Küçük'e karşı beslediği sevgi, saygı ve vefa hisleri ile, yıllarca "ben Dr. Küçük'ün bir neferiyim" demiş olan bir kişi olarak, Dr. Küçük'e karşı çıkmaya gönlü elvermiyordu. Bu düşünceler Denktaş'ı tereddüte sevkediyor, kendi istek ve insiyatifi ile adaylığını koymasını engelliyordu. Fakat, Denktaş toplumun ısrarı ve baskısı karşısında doğru bir karar vererek, tereddütten sıyrılmış adaylığını koymayı kabul etmişti. Bunun sonucunda da Denktaş'ın endişelerinde haklı olduğu ortaya çıkmıştı. Dr. Küçük'ün bütün şimşeklerini üzerine çekmişti ve Dr. Küçük Denktaş'a darılmıştı.

DENKTAŞ 1973'DE ARTIK ZİRVEYE ULAŞMIŞTI

Nihayet, seçim sonuçları açıklanınca Türk toplumunun, Dr. Küçük'ü tarihi misyonunu tamamlamış bir lider olarak Kıbrıs Türk tarihindeki yerine oturttuğu anlaşılmıştı. Denktaş'da, 28 Şubat 1973'de and içtikten sonra "Kıbrıs Cumhurbaşkan Muavini ve Türk Yönetimi Başkanı" olarak göreve başlamıştı. Denktaş'ın unvanındaki "Cumhurbaşkanlığı Muavinliği" deyiminin kuşkusuz yalnızca hukuki bir anlamı vardı. Aslında bu deyim, Rumlarla anlaşmaya varılır da Kıbrıs Cumhuriyeti yeniden ihya edilirse işleyecekti. Rumlarla anlaşmak için kapıyı açık bırakmak üzere verilmiş bir taviz mahiyetinde idi.

Dr. Küçük, Denktaş karşısındaki yenilgiyi bir türlü kabul edememişti. Denktaş'ın bütün iyi niyetine, ona karşı son derece dikkatli davranmasına ve aradaki kırgınlığın giderilmesi için büyük çaba sarfetmesine rağmen Denktaş'a olan kırgınlığını yıllarca sürdürmüştü.

Fakat, ilcriki yıllarda Dr. Küçük yumuşamaya başlamış zamanla Denktaş'la arasındaki kırgınlık küllcnmişti. Sonradan Dr. Küçük'ün Denktaş'ı gerektikçe desteklediği, bilhassa milli meselelerde milli birlik ve beraberliğin muhafazasına gayret gösterdiği, Denktaş'ın muhaliflerine karşı çıktığı görülmüştü.

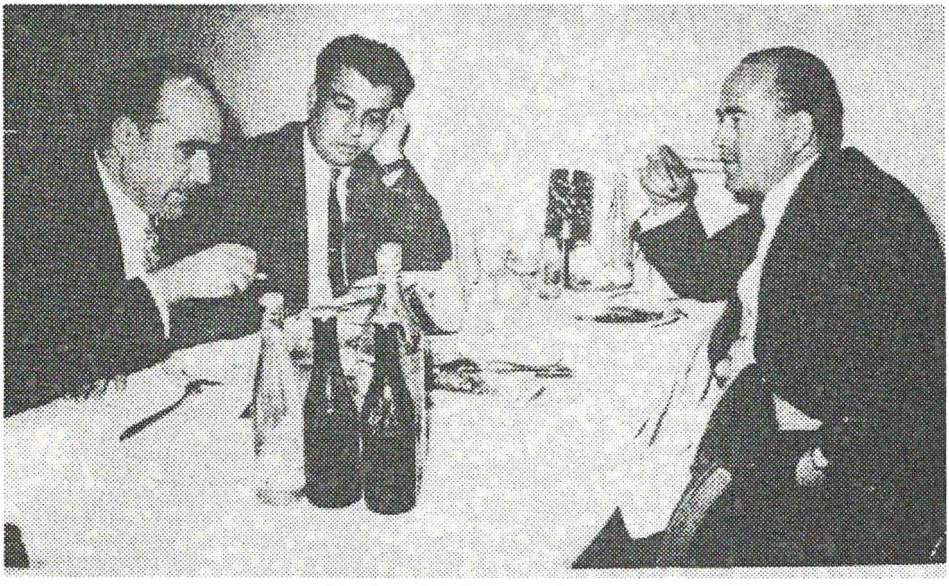
KÜSTÜRÜLMÜŞ, CEFAKÂR, DEĞERLİ BİR TMT MÜCAHİDİ DR. BURHAN NALBANTOĞLU

Kıbrıs Türk'ünün özgürlük mücadelesinin önde gelenlerinden doktor Burhan Nalbantoğlu, TMT (Türk Mukavemet Teşkilatı)'nın temeline harç taşıyan fedakar ve cefakar mücahidlerden biridir. O'nu Kıbrıs'ta herkes tanır. 1974 Barış Harekatından sonra kurulan Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin Sağlık Bakanlığını yapmıştır. Bakanlığı döneminde yapılmasına büyük emeği geçtiği hastahaneye, toplumsal alandaki başarılı hizmetleri ve TMT bünyesindeki fedakarane çalışmaları nedeni ile, O'nun anısını yaşatmak için, "Doktor Burhan Nalbantoğlu, Lefkoşa Devlet Hastanesi" adı verilmiştir.

1958 yılı Haziran ayında, Dr. Küçük ve Denktaş'la Ankara'daki ilk görüşmemiz sırasında, kendilerinden, Ankara'daki çalışmalarımızda bize yardımcı olabilecek Kıbrıslı güvenilir bir kişi tavsiye etmelerini istemiştik. Bunun üzerine Liderler bizi Dr. Burhan NALBANTOĞLU ile tanıştırmışlardı.

Dr. NALBANTOĞLU, kendisinden beklediğimiz hizmetleri anlatınca şöyle konuşmuştu:

"TMT'ında görev almak benim için şereflerin en büyüğüdür. Emrinizdeyim, gece gündüz vereceğiniz her göreve hazırım. Eğitilmek üzere istediğiniz gençleri de bir iki gün içinde hazırlayıp size teslim edebileceğimi umuyorum"

Dr. Burhan NALBANTOĞLU
TMT'nin Kuruluşunda büyük emeği geçti. Ankara'da Ankara Palas'da İsmail TANSU ve Ziya TANSU ile (1962)

Dr. Nalbantoğlu, Hastanedeki resmi görevini ihmal edercesine, kendini TMT hizmetlerine vakfetmiştir. Kıbrıs'lı üniversite gençleri ile bağlantımızı sağlamıştır. Kıbrıs'tan eğitim için gönderilen mücahitlerle ilgili hizmetlerde yardımları olmuştur.

Nalbantoğlu'nun o dönemde bir başka hizmeti de, Kıbrıs'a ilk silah gönderme operasyonundaki katkısıdır. Bunun öyküsü bir başka bölümde anlatılmıştı.

ARI EKİBİ İLE SİLAH SEVKİYATINDA SÜRPRİZ BAŞLANGIÇ

Dr. Nalbantoğlu, 1958 yılı sonunda Kıbrıs'a döndüğünde TMT lideri Yarbay Vuruşkan'a O'nun için verdiğimiz referans gerçği olarak Vuruşkan'ın çok yakınında olmuştur. Dr. Küçük ve Denktaş'tan sonra Vuruşkan'ı TMT lideri olarak yüz yüze tanıyan ve O'ndan direkt talimat alabilecek durumda bulunan TMT'nın 5-6 kurucu üyesinden biri olmuştur.

Dr. Nalbantoğlu, Kıbrıs'ta kendilerini özgürlük mücadelesi davasına adamış olan, ateşli vatanseverlerden biri idi. Halkına doktorluk mesleği alanında hizmette bulunurken, bir yandan da aydın bir kişi olarak, siyaset alanında ülkesine yararlı olmaktan geri kalmayan Dr. Nalbantoğlu, toplum liderlerinin tevecc-ühünü, halkının da sevgisini kazanmayı bilmiştir.

Buraya kadar ben Dr. Nalbantoğlu'nu kendi görüş açımdan, bildiğim kadarı ile tanıttım. Onun genişliğine ve derinliğine tanımını kendi hemşerileri yapmışlar veya yapacaklardır.

Fakat, her halde onunla ilgili hazin bir öyküden söz edemeyeceklerdir.

O öykü şöyledir:

1962 Türkler için kritik bir yıldır. Makarios Anayasayı değiştirmek istiyor ve Türkleri yok etmek için Akritas planı hazırlanıyor. Böyle bir ortamda bulunulduğu o günlerden birinde, Kıbrıs'tan şu haberi alıyorum. "Bazı kişiler Lefkoşa'da Dr. Nalbantoğlu'nu baskı altında tutuyorlarmış. Maddi manevi işkence yapıyorlarmış. Bir odaya kapatılıp dövülmüş hatta ölümle tehdit edilmiş" bu haberle sarsılmış, şoke olmuş ve çok öfkelenmiştim.

Kıbrıs'ın o günlerdeki ortamında böyle bir olayın vukubulması ve buna cesaret edilebilmesi son derece vahim ve düşündürücü idi. Biz; Kıbrıs'ta Yarbay Vuruşkan, Ankara'da General Karabelen ve ben görevlerimizi bizden sonraki kadroya devrederken bu gibi davranış ve tasarruflara imkan verecek veya göz yumacak bir zihniyet ve yetki devretmemiştik. TMT'nın Ankara'daki yönetiminin kontrolü dışına, TMT'deki pozisyonu ne olursa olsun, hiçbir kimse çıkamazdı.

Ben şimdi aradan otuz yedi yıl geçtikten sonra, bu müessif olayın faillerinden ve içeriğinden fazla söz ederek yorumlar yapmak istemiyorum. Çünkü olayın suçluları da, tanıkları da, mağduru Nalbantoğlu da artık yaşamıyorlar, hepsi öldüler.

Ben bu çirkin olayı haber alınca hareketsiz kalamazdım. Dr. Burhan Nalbantoğlu'na yapılan tecavüzlerin önlenmesi ve benzer olaylara izin verilmemesi için girişimde bulunmayı görev saydım. Şimdi; olumlu sonuçlanan bu girişimimi belgelemek istiyorum:

Vuruşkan'la görüşerek olaydan haberdar ettim. Durumu değerlendirdik, yapabileceklerimizi tartıştık. Ve kararlaştırdık. Vuruşkan da çok üzülmüş ve hayretler içinde kalmıştı. Bu doğrudan TMT'nın kendisine karşı yapılan bir ihanetti. Yapılan saldırının kim tarafından yönlendirildiğini tahmin etmekte de güçlük çekmedik.

İlk iş olarak Dr. Nalbantoğlu'nu Ankara'ya çağırmaya ve olayı ondan dinlemeye karar verdik. Albay VURUŞKAN kırgındı ve Ankara'daki TMT yöneticileri ile temas etmek istememişti. Görevi ben üstlenmiştim. Yapacağım girişimi planlamış ve Dr. NALBANTOĞLU'nun tehlikeden korunması için harekete geçmiştim.

Bunun için, ya doğrudan Genelkurmay Başkanı Cevdet SUNAY Paşa'ya başvurmayı, ya da, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Ankara Büyükelçisi Mehmet ERTUĞRULOĞLU vasıtası ile başvurmayı düşünmüştüm. Önce ERTUĞRULOĞLU kanalını denemeye karar vermiştim.

Nalbantoğlu, Ertuğruloğlu'nun temsil ettiği devletin vatandaşı idi ve O'nun hukukunu korumak esasen görevi idi. Kıbrıs Cumhuriyeti o sırada henüz çökmemişti. Ayrıca Ertuğruloğlu Cevdet Paşa ile eskidenberi tanışıyorlardı. Büyükelçi benim de çok samimi bir dostumdu. Vaktiyle Dışişleri Bakanlığının mali desteği O'nun vasıtası ile yapılıyordu. TMT'nın kuruluş heyecanına kapılmış elinde olan imkanlarla bizi desteklemiş faaliyetlerimizi yakından izlemişti. Büyükelçi Ertuğruloğlu ile Nalbantoğlu Ankara'ya gelmeden önce görmüştüm, olayı anlattım. Cevdet Paşa ile görüşmesini ve bu arada Cevdet Paşa'dan Nalbantoğlu'nu da kabul ederek O'nu dinlemesini sağlamasını rica ettim.

Ertuğruloğlu, çok yakından tanıdığı Nalbantoğlu'na yapılanlardan son derece üzülmüştü. Ve önerimi memnuniyetle yerine getireceğini vaad etmişti. Ertuğruloğlu'na Cevdet Paşa'nın arzu ederlerse benimle ve Vuruşkan'la da görüşebileceğini söylemiştim.

Dr. Burhan Nalbantoğlu'na telefon ederek, kapalı bir dille başına gelenleri öğrendiğimizi ve kimseye haber vermeden Ankara'ya gelmesini istemiştim:

Fakat, Nalbantoğlu Ankara'ya gelmiyordu. Çünkü başına gelecekleri bilmiyordu, bizde haber gönderdiklerimize bir açıklama da bulunamıyorduk. Bu durumda güvendiğimiz bir kişi ile açıklamalı bir haber göndermek zorunda kalmıştık. Telgraf ve mektup gönderemiyorduk. Bunlar ele geçebilirdi.

Bu sırada Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültesinde öğrenim yapmakta olan ve bizimle temasını sürdüren Peker Turgut'un Kıbrıs'a gideceğini öğrenmiştik.

Peker Turgut'a güveniyordum, onu çağırarak durumu anlatmış ve Dr. Nalbantoğlu'na mesajımı ağızdan iletmesini rica etmiştim. Bu arada Dr. Nalbantoğlu'nun hayatının söz konusu olduğunu da anlatmasını söylemiştim.

Anlattıklarım karşısında şaşıran Peker Turgut, "ben hareketimi öne alarak hemen gider ve mesajınızı ulaştırır ve Ankara'ya gelmesini sağlarım" demiş ve öyle de yapmıştı.

Mesajımızı Turgut'dan alan Nalbantoğlu da bir kaç gün sonra şoke olmuş durumda Ankara'ya gelmiş benimle temas etmişti. Vuruşkan, İstanbul'da idi. Morali çok bozuk olan Nalbantoğlu, kendisine reva görülen muameleleri doğruluyordu ama, kendisinin ortadan kaldırılmasının planlandığına ihtimal vermiyor ve inanmıyordu. O derece inanmıyordu ki, bize de bozulmuş gibi bir tavır takınmıştı.

Nalbantoğlu bize, hiçbir suçu olmadığını, örgüt de aykırı bir faaliyette bulunmadığını TMT yönetimine ters düşecek bir tavrı olmadığını söylüyor ve kendisine reva görülen davranışı hazmedemiyor, isyan ediyordu. Korkmuş olduğu da belli oluyordu. Kendisini teskin ve teselli etmemize rağmen güvensizliği sürüyordu.

Nalbantoğlu, kendisine yapılan muamelenin "vaktiyle Albay Vuruşkan'la olan çok iyi ilişkilerden kaynaklandığını" söylüyor ve "Çünkü albay Vuruşkan, adadan ayrıldıktan hemen sonra, bana karşı tavır alındığını ve benimle temas etmekten kaçınıldığını fark etmiştim" diyordu.

Nalbantoğlu'nun konuşmalarından kendisine yapılanların kimler tarafından yapıldığı ve onları kimin yönlendirdiği anlaşılmıştı. Vuruşkan ve ben tahminlerimizde yanılmamıştık. Nalbantoğlu'na üzülmemesini, huzura kavuşması ve anlattıklarının tekerrür etmemesi için Ankara'da her girişimi yapacağımız anlatmış planımızdan bahsetmiştik. O'nun moralini düzeltmek ve havasını değiştirmek için yanıma kardeşim Ziya Tansu'yu da alarak akşam O'nu

Ankara'nın en seçkin bir kulübü olan Ankara Palas Pavyonuna götürmüştüm. Yemekte içkilerimizi yudumlarken, Kıbrıs'tan eskiden birlikte çalışmalarımızdan ve özellikle de, Anamur'dan ilk silah sevkiyatımızla ilgili anılarımızdan bahsetmiş, kafasını kemiren kuşkulardan arındırmaya çalışmıştım. Gerçekten de O da her yönü ile içini dökmüş ve ferahlamıştı. Gece geç vakit O'nu oteline bırakırken, ertesi sabah, Büyükelçi Mehmet Ertuğruloğlu'na gitmek üzere hazır olmasını söylemiştim.

Ertuğruloğlu'nu ertesi günü birlikte ziyaret ettik. Nalbantoğlu, O'na başına gelenleri anlattı. Son derece üzülen Ertuğruloğlu, "Merak etmemesini, Tansu'nun istekleri doğrultusunda Cevdet Paşa ile gereken teması yapacağını ve Cevdet Paşa'nın isteklerimizi dikkate alarak ilgilileri uyaracağını umduğunu" söyledi.

Sonuçta Ertuğruloğlu Cevdet Paşa'yı ziyaret etti olayı anlattı. Nalbantoğlu'nun kişiliği ve hizmetleri hakkında bilgi verdi ve bu değerli mücahidin bir an evvel huzura kavuşturulmasını rica etti.

Nalbantoğlu'na da randevu alarak Cevdet Paşa ile görüşmesini sağladı. Nalbantoğlu, Cevdet Paşa görüşmesinden sonraki buluşmamızda bana Cevdet Paşa'nın şu sözlerini naklediyordu: "Merak etme, gereken ikazı yaptıracağım, suçlular hakkında da gerekli işlem yapılacaktır. Bir daha sana kimse dokunamayacak. İşine gücüne topluma hizmetlerine devam et"

Nalbantoğlu, rahatlamış morali düzelmiş ve kendisi için yaptıklarımıza teşekkür ettikten sonra "gösterdiğiniz bu samimi dostluk davranışının anısını hiç bir zaman unutmayacağım" demişti.

Fakat, NALBANTOĞLU TMT'nın o dönemdeki yöneticilerine kırılmış ve küsmüştü.

Bu suretle Nalbantoğlu'na kurulması muhtemel hainane komploya fırsat verilmemiş, tevacüzler önlenmiş, TMT'nın şanlı tarihine kara bir leke sürülmesine izin verilmemiştir.

Huzura kavuşan ve önü açılan Dr. Burhan Nalbantoğlu, Kıbrıs'ta toplumuna daha bir çok değerli hizmetlerde bulunmak üzere itibarlı mevkiini ölünceye kadar korumuştur.

Dr. Nalbantoğlu'nu hava alanında Kıbrıs'a uğurlarken ben görevini yapmış olmanın mutluluğu, Nalbantoğlu'da stres ve kuşkularından kurtulmuş olmanın sevinci içinde veda için kucaklaşırken, Anamur sahillerindeki müşterek heyecanımızı yeniden yaşıyor gibiydik...

Dr. Nalbantoğlu, 1980 yılında KTFD Meclisinin bir toplantısındaki yoğun çalışmaları sonunda görev başında geçirdiği bir beyin kanaması nedeniyle uçakla getirildiği Ankara'da vefat etmiştir.

Dr. Nalbantoğlu, TMT'yi kurmak için harekete geçtiğimiz günlerde Ankara'ya gelen Dr. Küçük ve Denktaş'tan, Ankara'da bize yardımcı olacak Kıbrıslı Türkleri tanıtmalarını istediğimiz zaman, bize liderler tarafından tanıştırılan ilk mücahitlerden biri idi.

Dr. Nalbantoğlu, o zaman Ankara Tıp Fakültesi Hastanesinde kulak, boğaz, burun mütehassısı olarak görev yapmakta idi. Bizimle tanıştırıldıktan sonra mesleğini terketmişcesine gönüllü olarak bize bağlanmış, gece ve gündüz bizimle irtibatını sürdürmüştü. Dr. Nalbantoğlu'nu Ankara'daki Kıbrıslı Türkler, üniversite öğrencileri, o sıralarda amortisman ve kredi sandığı Genel Müdürü olan Kıbrıs Türk Kültür Derneği Genel Başkanı Mehmet Ertuğruloğlu ile aramızdaki irtibat işleri ile görevlendirmiştik.

Dr. Nalbantoğlu, ayrıca eğitim için Ankara'ya gönderilen mücahitlerin çeşitli işlerini de üstlenmişti. Gizli eğitim kampımızda eğitimini tamamlamasından sonra da Ankara'da duramamış, Ankara'daki göevinden istifa ederek TMT saflarında görev almak üzere Kıbrıs'a koşmuştu. Kıbrıs'da Vuruşkan'ın en yakın birkaç yardımcısından biri olarak, cansiperane çalışmalarıyla TMT camiası içinde mümtaz bir mevki kazanan bu aziz mücahidimizin ruhu şad olsun.

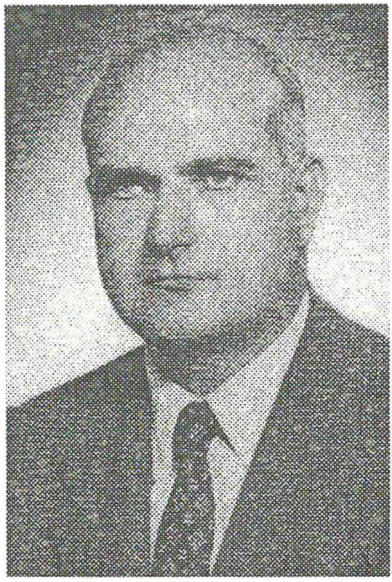
Yukarıda sözünü ettiğim Peker Turgut da, Ankara'da temasta bulunduğumuz ve eğitim yaptırıldıkdan sonra Kıbrıs'da TMT'nda görev vermeyi tasarladığımız, Ankara'daki Kıbrıslı üniversite öğrencileri arasında dikkatimizi çeken gençlerden biri idi.

Peker Turgut, siyasal bilgiler fakültesinden mezun olduktan sonra Kıbrıs'a gitmiş, Dr. Fazıl Küçük'ün kızı ile de evlenmişti. Gerek TMT içinde ve gerekse toplum yönetiminde değerli hizmetlerde bulunan Turgut, önce Kıbrıs Türk Federe Devletinin, Ankara'da büyükelçiği görevinde bulunmuştu. Peker Turgut aynı zamanda KKTC'nin Ankara'daki ilk büyükelçisidir.

MEHMET ERTUĞRULOĞLU
KIBRIS TÜRK KÜLTÜR DERNEĞİ BAŞKANI

Kıbrıs kökenli, yüksek dereceli bir bürokrat olan Mehmet Ertuğruloğlu, aynı zamanda Ankara'da Kıbrıs Türk Kültür Derneği Başkanı idi. Kıbrıs Türk Toplumunun Ankara'daki fahri temsilcisi gibi, Ankara'ya gelen hemşerilerinin ve üniversiteli gençlerin sorunları ile yakından ilgilenir ve onlara yardımcı olmaya çalışırdı.

Ankara Üniversitesinde ekonomi hocalığı da yapan Ertuğruloğlu; 1960 yılında kurulan Türk-Rum ortak Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Ankara büyükelçiliğine getirilmişti.

Mehmet ERTUĞRULOĞLU
Amortisman ve Kredi Sanayi Genel Müdürü ve Kıbrıs Türk Kültür Derneği Başkanı (1958)

T.C. Hükümeti'nin güvenini kazanmış olan Ertuğruloğlu'nun Dışişleri Bakanlığı'nda da büyük bir saygınlığı vardı.

Ertuğruloğlu'nun TMT ile ilişkisine gelince:

Hükümet o dönemde Kıbrıs Türk Toplumuna yaptığı gıda yardımını, Kıbrıs Türk Kültür Derneği aracılığı ile gerçekleştiriyor, Ertuğruloğlu da bu faaliyetlere nezaret ediyordu.

TMT'nın kurulmasına başlanırken Hükümetin vaad ettiği finansal desteğinde yine Dernek aracılığı ile yapılması kararlaştırılmış ve Ertuğruloğlu da bu sebeple bize tanıtılmıştı.

Dışişleri Bakanlığı bütçesine konulmuş olan dış ülkelerdeki Türk varlığını koruma bölümünden, TMT harcamaları için gerekli ödenek, Dernekte oluşturulan özel ve gizli bir fona transfer ediliyor. İhtiyacımız oldukça da, isteğimiz üzerine Ertuğruloğlu tarafından bize ödeniyordu.

Geniş kültürü, vatansever ve milliyetçi kişiliği ile bize kendisini sevdiren ve saydıran Ertuğruloğlu, TMT'yi kurmakta olduğumuzu öğrenince duygulanmış ve heyecanlanmıştı. Bu arada, her hangi bir nedenle kendisine verilecek bir görev olursa, yapmaya daima hazır olduğunu belirtmişti. Kendisi ile buluştuğu-

muz zamanlarda yaptığımız işden duyduğu sevinci ifade eden jestleri ile karşılaşırdık. Örneğin, Başkanımız Daniş Paşa'yı, beni ve diğer bazı subay arkadaşlarımızı yemeğe davet etme fırsatlarını kollardı. Kendisini bize, emrinizdeki bir TMT görevlisi imiş gibi hissettirirdi.

Ertuğruloğlu'na genel karargahımız için müstakil bir binaya ihtiyacımız olduğunu söylediğim zaman Derneğin öğrenci yurdu olarak kullandığı Tuna Caddesi'ndeki binasını hemen boşalttırmış ve bize teslim etmişti.

Kıbrıs'a silah göndermek için satın almak istediğimiz balıkçı gemisinin satın alınmasının gerçekleştirilmesinde de emeği geçmişti. Bu iş için benimle birlikte İstanbul'a gelmişti. Ertuğruloğlu'nun TMT ile gurur duyması ve bunu gerçekleştirenlere şükran hisleri ile dolu olması beni duygulandırır, ona sevineceği bilgiler verirdim. Örneğin, başarılı bir silah ikmali harekatının ertesi günü ona telefon eder, "dün geceki ziyafet pek bereketli idi" derdim. O da anlar ve sevinir "Allah daha da ziyade etsin" mukabelesinde bulunurdu.

Bazan da onu Ankara'ya eğitime getirdiğimiz mücahitlerin eğitim sonunda Kıbrıs'a dönecekleri gün yapılan yemin törenlerine götürürdüm. Her işini erteler, sevinçle ve heyecanla koşar gelir, tekrar tekrar teşekkür ederdi.

Mücahitleri görmekten, onlarla konuşmaktan gurur duyardı. Kampa gelirken de mücahitlere şeker, lokum, çikolata getirmeyi hiç ihmal etmezdi. Mücahitler de hemşerileri Ertuğruloğlu'na, gizli mukavemetçi olduklarını ispatlamış olmaktan duydukları gururu belli etmekten hoşlanırlar ve onun kampa gelmesine sevinirlerdi.

Ertuğruloğlu birgün Karpiç'de beni öğle yemeğine davet etmişti. Sohbetimiz sırasında bir ara"bir sıkıntım var nasıl halledebileceğimi bilemiyorum. Bana yardımcı olur musunuz?" diye sormuştu. Kendisine "Tabii elimden gelen herşeyi yaparım, merak etmeyin, buyrun" cevabını vermiştim.

Ertuğruloğlu'nun sıkıntısı şu idi:

Dışişleri Bakanlığı'ndan Dernek ve bizim için aldıkları ödeneklerden yapılan normal masrafları muhasebecileri belgeliyor, fakat Ertuğruloğlu'nun kendi adına bankadan çekerek bize devrettiği paralar şahsen üzerinde göründüğünden, bu konu yönetim kurulunda merak uyandırmış ve masrafların mahiyeti sorulmuş. Ertuğruloğlu'da gizlilik kuralları gereği gerçekleri açıklayamamış, yönetim kurulu üyelerini bir kaç sözle yatıştırmış ve sonra bilgi vereceğim diyerek, meseleyi geçiştirmiş. Fakat konu zihnini bulandırmaya başlamış. Benden ne yapacağını danışmak istemişti.

Bunun üzerine Ertuğruloğlu'na, "Demek sizden hesap sormak istiyorlar", merak etmeyiniz ve üzülmeyiniz. Siz yönetim kurulu üyelerinin tamamını

toplayınız, bana da haber veriniz, toplantınıza gelecek ve ben hesap vereceğim" demiştim.

Nitekim Ertuğruloğlu'nun bana haber vermesi üzerine yönetim kurulu toplantısına, "üniformalı olarak" gitmiştim. Üyeler karşılarında elinde bir dosya "dosyanın içi boştu" bir subay görünce şaşırmışlar ve ayağa kalkıp, hoş geldiniz diyerek selamlamışlardı. Önce herbiriyle ismen tanışmak istediğimi söylemiş ve tanıştıktan sonra da şöyle konuşmuştum:

"Ben Genelkurmay Başkanlığına bağlı bir kuruluşta görevliyim. Sizlere açıklamaya mezun olmadığım bazı milli meseleler üzerinde çalışmalar yapıyoruz. Bu işler için Dışişleri Bakanlığı'ndan Derneğiniz aracılığı ile ödenek verilmektedir. Sayın Ertuğruloğlu'nun bankadan çekerek bize aktardığı ve belgeleyemediği paralar bu ödenekten bize verilmiştir. Bu paraların hesabı bu dosyadadır. Eğer isterseniz sizlere hesabı ben vereyim"

Dernek üyelerinden bu konuşmam üzerine; "Estağfurullah binbaşım, hiçbir sorumuz yoktur. Yeterinden fazla aydınlandık. Teşekkür ederiz, sağ olun, var olun, Allah yardımcınız olsun" sesleri yükselmişti.

Dernek yönetim kurulu üyelerinden Kemal ORAM ev komşum ve iyi bir dostumdu. Hemen yanıma yaklaşmış "Sizinle gurur duyuyorum İsmail Bey" diyerek hararetle elimi sıkmıştı.

Üyeler bir şeyler olduğunu sezmişler, fakat açık ve ayrıntılı bilgi istemeyi uygun bulmamışlardı. Üyelere, "tanıştığıma çok memnun olduğumu" söyleyerek, özel bir sohbete dalmaktan kaçınarak, yanlarından süratle ayrılmıştım. Ayrılırken de şu tenbihatı yapmıştım.

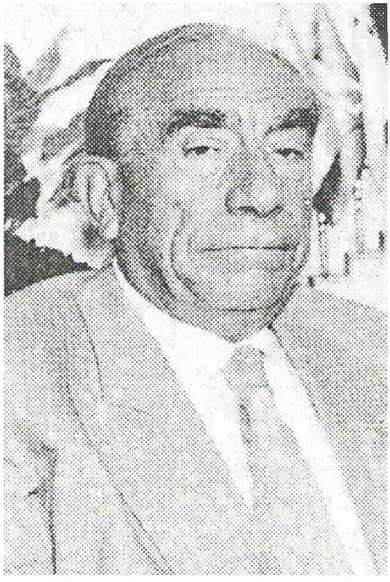
"Lütfen beni buraya gelmemiş ve hiçbir açıklama yapmamış sayınız. Hiçbir kimseye de bu akşamki görüşmemizden bahsetmeyiniz".

Mehmet Ertuğruloğlu'nun TMT'na hizmetleri pek çoktur. O'nu daima şükranla anmışızdır. Bu nedenle "Saygıdeğer bir TMT gönüllüsü" olan Mehmet Ertuğruloğlu'nu bir kez daha saygı ile anıyorum.

Ruhu şadolsun...

27 MAYIS 1960 İHTİLALİNİN KUDRETLİ ALBAYI ALPASLAN TÜRKEŞ VE TMT:

TMT'ye Kanat Gerenler arasında yer alan Türkeş'in önce yaşamından bir kesiti nakletmek istiyorum. 27 Mayıs 1960 günü sabahının erken saatlerinde Ankara Radyosunda gür ve tok bir sesle okunan "İhtilal Bildirisi" ile uyananlar o sesin yankılarını yıllarca duyar gibi olmuşlardır.

Kur. Albay Alpaslan TÜRKEŞ
27 Mayıs 1960 Milli Birlik Komitesi Üyesi
Başbakanlık Müsteşarı
(TMT'ni yürekten destekledi.)
(27 Mayıs 1960-14 Kasım 1960)

O sesin sahibi, 27 Mayıs İhtilalini gerçekleştirenlerin önde gelenlerinden "Kurmay Albay Alpaslan Türkeş" idi ve "İhtilalin Kudretli Albayı" olarak tanımlanıyordu. Türkeş ihtilalin ilk günü, ihtilal yönetiminin önemli ve etkin bir icra makamı olarak kabul edilen "Başbakanlık Müsteşarlığı" koltuğuna oturmuştu.

İhtilalci subaylar, Başbakan ve Devlet Başkanı sıfatı ile ihtilal yönetiminin başına, İzmir'de "zorunlu izinde" bulunan ve emekliliğini bekleyen Kara Kuvvetleri Komutanı "Orgeneral Cemal GÜRSEL PAŞA"yı getirmişlerdi. Türkeş'in ilk günlerde Milli Birlik Komitesindeki durumu kendisine ve ihtilalin kuvvetli albayı dedirtecek kadar faal ve etkileyici idi. Fakat O'na yakıştırılan bu "kudretli" vasfı kıskançlıklara sebep olacak ve ileride başına iş açacaktı.

Türkeş, ihtilalden sonraki gün ve haftalarda daima Cemal Gürsel Paşa'nın yanında bulunuyor ve O'nun adına icraatda bulunduğu da fark ediliyordu. Cemal Gürsel Paşa'nın O'nun etkisi altında olduğu söylenebiliyordu. Bir vesile ile Türkeş'in makamında bulunduğum sırada. O'nun ilginç bir tavrına şahit olmuştum. Telefonla Cemal Gürsel Paşa ile görüşüyordu. Konuşmalarını nazik ve hürmetkar sözcüklerle sürdürmekle beraber, konuşma tarzının "emredici" intibaını veren bir nevi "Empoze etme" biçiminde olduğu görülüyordu. Türkeş'in bu tür görünüşlerine yalnız ben şahit olmadığıma göre, demek ki kamu oyu tarafından kendisine yakıştırılan "kudretli" ünvanı boşuna değildi. Fakat Türkeş'in bu durumu uzun sürmemişti. Bulunduğu makamda kıskançlıklar ve

bazı siyasetçilerin tahrik ve teşvikleri ile yıpratılmış, bir kaç ay sonra da Başbakanlık Müsteşarlığından istifa etmek zorunda kalmıştı. Daha sonra da ayrı bir hikaye olan ve 13 Kasım 1960'da "14'ler Olayı" diye adlandırılan komitenin kendi içinde yaptığı bir darbe ile tasfiye edilenlerle birlikte yurdışına sürgüne gönderilmişti.

TMT VE TÜRKEŞ

Türkeş'le daha önceden tanışıyordum. Fakat, dostluğumuz TMT ile başlamıştı. O da öteki ihtilalci subaylar gibi kurulumuzu tanımıyordu. Yalan yalnış dedikodular nedeni ile kurulumuzdan kuşku duyuyorlardı. Onlara göre güya "Seferberlik Tetkik Kurulu Adnan Menderes'in gizli sivil örgütünü kuruyor ve silahlandırıyormuş! Kurulun subaylarına da (Menderes'in GESTAPOSU) adını takmışlar. Bu sebeple tutuklanıp sorgulanmaları gerekirmiş!"

Bir arkadaşım tarafından bu haber bana iletilince hemen harekete geçmeye karar vermiştim. Kurulumuzu tanıtmak ve gerçekleri anlatmak için Milli Birlik Komitesinde yakın arkadaşlarım vardı. Fakat ben bulunduğu makamı göz önünde bulundurarak Türkeş'e gitmeyi tercih etmiştim. Suçlu imiş gibi sessiz kalıp sorgulanmamızı beklemeyi içime sindirememiştim. 28 Mayıs sabahı randevu almadan, tebrik etmek vesilesi ile Türkeş'in makamına gittiğimde, beni dostça karşılayıp, kucaklayarak teşekkür etmiş ve oturmam için yer göstermişti. Ardından da "Nasılsın Tansu? Görev yerin neresi? İşinden memnun musun? Sen de bize lazımsın. Senin için yapabileceğim bir şey var mı?" diye sormuştu. Türkeş'e teşekkür ettikten sonra bu dostça yaklaşımının etkisi altında sorularını şöyle yanıtlamıştım.

TÜRKEŞ'E KURULUMUZUN TANITIMI

"Sayın albayım, sizi tebrik için gelmiştim. Şimdilik sizden bir ricam yok. Yerimden de memnunum. Ancak bu fırsattan yararlanarak size genelkurmay da mensubu olduğum daireyi tanıtmak istiyorum. Ben Genelkurmay Seferberlik Tetkik Kurulu 4. şube müdürüyüm. Gerçek dışı propagandalar ve dedikodular nedeni ile, kurulumuzdan kuşkulandığınızı ve soruşturma açmayı tasarladığınızı öğrendim. Kurulumuzun bütün işlerinin gerçek yüzünü sizin bilmeniz gerekiyor. Eğer vaktiniz var da izin verirseniz, sizi aydınlatmak istiyorum". Beni dikkatle ve merakla dinleyen Türkeş, "Anlat Tansu anlat vaktim var. Bu çok önemli bir mesele, bulandırılan kafalarımız şüpheden arınsın" demişti. Ben de, kurulun 1954 yılında Daniş KARABELEN Paşa tarafında teşekkül ettirildiğini, Kore'den

tanıması nedeni ile beni de yanına aldığını, kurulun görevinin gizli ve dışdan gelecek tehlikelere karşı ülkemizi savunma amacına yönelik olduğunu söylemiş ve kurulumuzun çalışmaları hakkında geniş çapta izahat vermiştim. Konuşmamı şöyle bağlamıştım:

"Buraya kadar anlattıklarım, kuruluşumuzun kuruluş amacına yönelik asli görevleri idi. Bir de 1957 yılından beri yürüttüğümüz bir ek görevimiz var. Daniş Karabelen paşanın nezaretinde, başında benim bulunduğum bir gurup subay arkadaşımızla Kıbrıs'da gayrıresmi olarak, silahlı gizli bir mukavemet örgütü kurmaktayız. Bu örgüt, hükümetin Kıbrıs politikasını desteklemek amacı ile, hükümetin isteği üzerine kurulmakta ve silahlı kuvvetlerimiz tarafından desteklenmektedir. Askeri depolardan alınan silahlar bu maksatla Kıbrıs'a gönderilmektedir. Dedikodusu yapıldığı gibi "Menderes'in gizli örgütünü silahlandırmak için değil"

Türkeş bu anlattıklarım üzerine, şaşkınlığını gizleyememiş "Şimdi her şey anlaşılıyor" diyerek memnunluğunu belirtmişti. Ardından da anlattıklarımdan duygulanan Türkeş sıcak bir yaklaşımla teşekkür ederek bizi kutlamış ve şunları söylemişti: "Sağol, bizi zamanında uyardın ve bir skandalı önledin. Siz merak etmeyin rahat olun çalışmalarınıza eskiden olduğu gibi devam edin"

Türkeş, TMT'nın o günkü gücü ve ulaştığı noktayı öğrenince heyecanını gizleyememiş ve şöyle konuşmuştu: "Biliyormusun Tansu ben Kıbrıs kökenliyim. Orada doğdum ve liseyi orada okudum. Bu bakımdan da orada bir TMT'nin var oluşundan gurur duyuyorum. Sizi ve arkadaşlarınızı içtenlikle kutluyorum. Onlara selam ve sevgilerimi ilet. "Şimdi, İsmail Bey kardeşim emret" TMT için nasıl yardımcı olabilirim? Halen ihtiyacınız olan hususların bir listesini şimdi bana ver, gereğini yapacağım. Bundan sonra da çalışmalarınız hakkında muntazaman bilgi verin. Artık arkanızda ben de varım. Kapım size daima açıktır" Bu fırsatı kaçırmadan Türkeş'e hemen bir liste sunmuştum. Sunduğum liste de şunlar yazılı idi.

TÜRKEŞ'DEN İLK DESTEK

Silah sevkiyatına devam edilmesi için cins ve miktarını belirteceğimiz silahların tahsisi, Kıbrıs'da TMT'na 10 muazzaf subay daha gönderme planımızın uygulanmasına izin verilmesi.

- Ankara'daki karargahımız hizmetleri için iki özel otomobil satın alınması.
- Dışişleri Bakanlığı'ndan yeni ödenek tahsisi.

- İlişkide bulunduğumuz Bakanlar ve Genelkurmay Başkanı'nın desteklerine eskiden olduğu gibi devam olunması.

Türkeş, bu isteklerimizin hepsini sağlamıştı. TMT giderleri için istediğimiz ödeneğin makul bir süre içinde verilemediğini öğrenmesi üzerine, İhtilal Hükümeti'nin Dışişlcri Bakanı Selim Sarper'i makamına çağırarak, benim yanımda hesap sormuştu. Selim Sarper'i oldukça sert biçimde uyararak, ödeneğin hemen verilmesini emretmişti. Selim Sarper Türkeş'in karşısında sarsılmış ccvap vermekte zorlanmış ve "bürokratik engellerden sayın albayım, emirlerinizin bu gün yerine getirileceğinden emin olunuz" diyebilmişti. Gerçekten de ödenek aynı gün, TMT giderleri için kullanılmak üzere Kıbrıs Türk Kültür Derneği'ne transfer edilmişti. Türkeş müsteşarlık makamında kaldığı sürece bizimle ilgisini devam ettirmişti. 27 Mayıs 1960'dan itibaren Hükümetin ve Türk Silahlı Kuvvetlcri'nin TMT'na destek verme işini üstlenen Türkeş, TMT'nın örgütlendirilmesi ve silahlandırılmasının, kesintiye uğramadan devamlılığını sağlayan hizmetleri ile, TMT'na Kanat Gerenlerden biri olarak, TMT tarihindeki şerefli yerini alacaktır.

27 MAYIS 1960'DAN 1997 YILINA TÜRKEŞ

27 Mayıscıların hemen hepsinin adları kısa zamanda unutulmuştur. Türkeş'in adı ise kamu oyunun, basının ve medyanın, vefat ettiği 4 Nisan 1997 gününe kadar dilinden düşmemiştir. Ölümünden sonra bıraktığı siyasi miras nedeni ile daha uzun yıllar adından söz edilecektir.

Türkeş, sürgünden döndüğü 1963 yılından sonra siyasi hayata atılmış, sırası ile parti kurmuş, seçim kazanmış milletvekili olmuş iktidar ortağı olarak başbakan yardımcılığı yapmıştır.

37 yıllık siyasi mücadeleleri sırasında, 21 Mayıs 1963'de emekli kurmay albay Talat Aydemir'in başarısız ihtilal girişiminde ve 12 Eylül 1980'de Genekurmay başkanı orgeneral Kenan Evren liderliğindeki yüksek komuta heyetinin başarılı ihtilal hareketlerinde kendisinden kuşkulanılarak tutuklanmış, hapislerde yatmış, yargılanmış, fakat her iki olayda da suçu sabit görülmediği için beraat etmiştir.

Şimdi yeri gelmişken, Talat Aydemir'in 21 Mayıs 1963 günü ihtilal yapacağını 6 saat önce Hükümete duyuran Alpaslan Türkeş ile ilgili tarihi bir olaydan söz edeceğim.

TÜRKEŞ'E İHTİLAL İHBARCILIĞI SUÇLAMASI

İdeolojik görüş farklılıkları nedeni ile aşırı derecede Türkeş karşıtı olan ve O'nu yazılarında fırsat buldukça ırkçılık ve Faşistlikle suçlayan karalamaya çalışan tanınmış yazar Uğur MUMCU, 6 Aralık 1978 tarihli Cumhuriyet Gazetesinde yayımlanan "Türkeş ve İhbarcılık" başlıklı yazısında şöyle diyor.

Türkeş eski arkadaşı Talat Aydemir'i ihbar etmiş ve Türkeş'in ihbarcılığı mahkeme kararına yansımıştır.

"Türkeş mahkemede, ahiren bir ihtilal olacağı malumatını bir şahıstan aldığını ifade etmiş ve fakat bu şahsın kim olduğunu hiçbir zaman açıklamamıştır"

- "Bu mahkeme kararını anımsatmamızın nedeni, Türkeş'in gerektiğinde en yakın arkadaşlarını ihbar etmekten çekinmeyen bir yapıda olduğunu sergilemektir"

Uğur Mumcu, ülkücülere hitaben, Türkeş'i kötülemeye yönelik makalesini şöyle tamamlıyor. "Büyüklü küçüklü ülkücüler, bu yazımı okuyup hiç öfkeye kapılmasınlar işte karar, size tarih ve sayısını bildiriyoruz. Bu karar Türkeş'in güç günlerde en yakın arkadaşlarını ihbar etmekten çekinmeyecek bir kişilik yapısına sahip olduğunu gösteriyor. Bu olaydan ne gibi dersler çıkarılması gerektiğinin yorumunu da ülkücülere bırakıyoruz"

Bu yazıları ile ülkücüleri Türkeş'e karşı kışkırtmak istediği anlaşılan sol görüşlü Uğur Mumcu, acaba Talat Aydemir'in başarısızlığına sebep olduğu için mi Türkeş'e bu kadar kızıyor ve kötülüyordu? veya başarılı olsa idi "Yugoslavya Devlet Başkanı Mareşal Tito'nun sosyalizm modelini" uygulamayı tasarlayan Talat Aydemir'in başarısızlığı karşısında hayal kırıklığına uğradığı için mi 15 yıl sonra hala bu kadar öfkeli idi?

Mumcu bir yandan, ihtilâl olacağını hükümete duyurdu ve en yakın arkadaşını ele verdi diyerek Türkeş'i en ağır biçimde "ihbarcılık'la suçlarken, öte yandan mahkemede ihtilal olacağını kendisine bildiren şahsın adını hakim ve savcının bütün ısrarlarına rağmen, güç bir durumda bulunduğu halde, açıklamama mertliği göstermesini görmezlikten geliyor. Mumcu'nun bu çelişkili tavrı Türkeş'e biraz haksızlık ve insafsızlık olmuyor mu?

Şimdi gelelim Türkeş'in Askeri Mahkemede adını açıklamadığı, şahsın kim olduğuna: Rahmetli Mumcu keşke sağ olsa idi de aşağıdaki açıklamamı okuyup merakdan kurtulsa idi. Türkeş'in mahkemede ele vermediği ve **onunda başını**

derde sokmadığı şahıs ben idim. Talat Aydemir'in ihtilal hareketine geçmesinden 6 saat önce, 20 Mayıs 1963 saat 18.00'de Türkeş'in Gaziosmanpaşa'daki sürekli gözlenmekte olan evine giderek kendisini haberdar etmiştim. O gün saat 16.00'da bu haberi bana veren kişi o gece Talat Aydemir'in girişimine katılacak birlikte görevli bir subay arkadaşımdı. Bu haberi alınca tepkisiz kalamaz "Bana ne" diyemezdim. **O günlerin şartlarında resmi makamlara güvenmiyordum.** Fakat mutlaka hükümet uyarılmalı idi. Bunun için Türkeş'e gitmemin nedeni aramızda TMT vesilesi ile başlayan samimi ve güvenilir bir dostluk tesesüs etmiş olması idi. O akşam Türkeş ile durumu değerlendirdikten sonra bana gereğini yapacağını vaadetmişti.

Nitekim, Türkeş, temasa geçtiği çeşitli kademeler aracılığı ile Başbakan İsmet İnönü'ye saat 21.30'da Talat Aydemir'in ihtilal hareketine girişeceği haberini ulaştırmış bulunuyordu. Talat Aydemir'in, 21 Mayıs 1963'de başarısız ihtilal girişiminden sonra kendisinin ve yakalanan sanıkların yargılanmasına başlanırken, Türkeş bazı radikal Türkeş karşıtlarının münafıklıkları nedeni ile kendisinden kuşku duyularak, gözaltına alınıp tutuklanmış ve yargılanmıştı. Sonunda suçu sabit görülmemiş ve beraat etmişti.

Mahkeme sırasında hakimin "İsmini açıklamak istemediğiniz şahıs niçin hükümet makamlarına haber vermedi de size haber verdi?" şeklindeki sorusunu da şöyle yanıtlamıştı. **"Çünkü o arkadaşım bana güveniyordu".**

Bu anlattıklarımdan sonra tarafsız ve objektif bir görüşle samimi düşüncelerimi şöyle ifade edebilirim: Sağ görüşlü milliyetçi muhafazakar Alpaslan Türkeş ile sol görüşlü Uğur Mumcu, her ikisi de biri asker ve siyaset adamı olarak yaptığı mücadeleleri ile, öteki usta bir araştırmacı düşünür ve yazar olarak makaleleri ve kitapları ile, kendi açılarından ülkelerinin kendi görüşleri doğrultusunda iyilikleri için çaba göstermişlerdir. Bu yüzden bu iki değerli Türk insanı, biri menfur bir suikast kurbanı olarak genç yaşta, öteki 81 yaşında ömrünü tamamlayarak öteki dünyaya göç ederken, kendilerini seven yüzbinlerce taraftarlarının ihtiram kolları üzerinde, saygı ve sevgi ile ebedi istirahgahlarına uğurlanmışlardır.

Sonuç olarak, Türkeş ve Mumcu, hataları ve sevapları ile bu dünyadan iz bırakarak gelip geçmişlerdir.

Allah rahmet eylesin...

KARAKURT'UN BOZKURT'A VEFASIZLIĞI

Bozkurt, TMT lideri albay Rıza Vuruşkan'ın kod adı idi.

Karakurt ise, kod adı Dağlı ve maske adı Mustafa Kaya olan, TMT'nın Magosa bölge lideri (Sancaktar'ı) binbaşı Şefik Karakurt'un soyadı idi.

TMT lideri olarak Kıbrıs'a gönderilen Vuruşkan'a; Kıbrıs'da görevlendirilecek öteki subaylardan ikisini kendisinin seçebilmesi hakkı tanınmıştı.

Bu iki subayı, özel harp dairesi subayları arasından seçebileceği gibi, öteki askeri kuruluşlardan da alabilecekti.

Vuruşkan, söz konusu subayları özel harp dairesi dışından almayı tercih etmiş ve bize; binbaşı Necmettin Erce ile binbaşı Şefik Karakurt adındaki subayları yanına almak istediğini bildirmişti. Biz de onların Kıbrıs'a gönderilmeleri için gereken işlemleri tamamlamış ve Vuruşkan'ın ardından Kıbrıs'a göndermiştik.

Binbaşı Necmettin ERCE Vuruşkan'ın Kore savaşından çok iyi tanıdığı samimi bir arkadaşı idi. Binbaşı Şefik Karakurt'u ise önceden tanımıyordu. Onu, sözüne çok güvendiği ve hakkında güvence verdiği bir arkadaşı tavsiye etmişti.

Vuruşkan, bu iki subaydan Erce'ye Lefkoşa'da karargahında görev vermiş Karakurt'u da TMT'nın Magosa bölge liderliğine göndermişti.

Vuruşkan, arkadaşının sözlerine kanmış ve Karakurt'u Kıbrıs'a götürmüştü, fakat yanılmıştı.

12 Mayıs 1960 günü; Vuruşkan, Dr. Küçük, Denktaş ve TMT'nda görevli öteki subaylarla görüşmek ve incelemeler yapmak üzere Kıbrıs'a gitmiştim. Bu arada Magosa'ya gittiğimde Karakurt beni olağanüstü bir muhabbetle karşılamıştı ve samimi davranışlarda bulunuyordu. Önce buna bir mana verememiştim.

Karakurt'la örgüt ve kişisel sorunları ile ilgili konularda konuşurken vahim bir durumla da karşılaşmıştım.

Magosa bölgesindeki TMT hücreleri için gönderilen 500 tüfeğin bir depoda topluca tutulduğunu ve hücrelere dağıtılmamış olduğunu öğrenmiştim. Bu son derece yanlış ve tehlikeli bir tutumdu. Karakurt'a bunun makul bir sebebi olup olmadığını sorduğumda, bana tatmin edici bir cevap verememiş konuyu geçiştirmeye çalışmıştı. Kendisini, bir an önce silahların dağıtılması hususunda uyarmıştım. Karakurt'un bana karşı olan davranışlarındaki samimiyet ve muhabbetin nedenini önce anlamamış fakat kuşkulanmıştım.

Konuşmalarımız esnasında Karakurt'un Vuruşkan'la sorunları olduğu anlaşılıyordu. Bazı konularda Vuruşkan'ın yönetim biçimini eleştirirken, onlara beni de inandırmaya ve kendi tarafına çekmeye gayret ediyordu. Karakurt'un yanından ayrılmadan önce kendisine; Vuruşkan'la arasındaki anlaşmaklıktan çok üzüntü duyduğumu belirterek, bunu şimdilik Daniş Paşa'ya aksettirmeyeceğimi, ancak bu anlaşmazlığın en kısa zamanda giderilmesi gerektiğine dikkatini çekmiştim. Ayrıca, Kıbrıs'ta geniş yetkilerle herşeyden Vuruşkan'ın sorumlu olduğunu, onunla takışmanın kendine yarar getirmeyeceğini hatırlatarak onu uyarmıştım. Ona bu dostça uyarılarımdan sonra, eğer isterse aralarının düzelmesinde yardımcı olabileceğimi de söylemiştim.

TMT'nda katı disiplin kuralları vardı. İki subay arasındaki çekişme çok kötü sonuçlar doğurabilir, bu da TMT'yi yıpratırdı. Karakurt, liderinin emirlerine kayıtsız şartsız itaat etmek ve onunla çok iyi geçinmek zorunda idi. Aksi halde Türkiye'ye, çok kötü bir not almış olarak geri çekilir ve askeri sicili lekelenirdi.

Magosa'dan Lefkoşa'ya döndüğümde Vuruşkan, Karakurt ile aralarının iyi olmadığını doğrulamış, onun başına buyruk hareketlerinden rahatsız olduğunu söylemişti. Ancak Karakurt'u Kıbrıs'a kendisi seçip getirdiği için, onu Ankara'da Genel Merkez'e şikayet etmeyi içine sindiremiyordu.

Fakat ben Vuruşkan'a ısrarla Karakurt'un uygunsuz tutum ve davranışları hakkında Genel merkeze bir rapor gönderip geri alınmasını istemesi halinde, onu derhal Kıbrıs'dan çekeceğimizi söylemiştim. Bu arada, misal olarak deşifre oldu bahanesi ile, yüzbaşı Rahmi Erçün'ü nasıl derhal geri çektiğimizi hatırlattım.

Kıbrıs'tan Ankara'ya dönüşümde Vuruşkan'ın, Karakurt hakkındaki raporu gelmeden önce Daniş Paşa'yı durumdan haberdar etmekte acele etmemiştim. Benim kendileri ile yaptığım görüşmelerden sonra, sorunlarını kendi aralarında halledecekleri umudunu taşıyordum.

Rapor gelmedi. Fakat Türkiye'de, TMT'nı da derinden etkileyen 27 Mayıs ihtilali olmuştu. Karakurt'un da yüzü gülmüştü. Çünkü milli birlik komitesinde sınıf arkadaşları vardı. Onlar sayesinde tasarladığı maksadına ulaşacaktı ve ulaştı da.

Karakurt, önce komitedeki arkadaşları ile masumane ilişkiler kurdu. 2 Eylül de ben ayrıldıktan sonra, girişimlerini yoğunlaştırdı ve Vuruşkan hakkında onlara karalayıcı bilgiler ulaştırdı.

Karakurt, böylece, 27 Mayıs 1960 ihtilalinin milli birlik komitesi ve genelkurmay özel harp dairesi yetkilileri nezdinde girişimleri ile, 26 Eylül

1960'da Kıbrıs'tan geri çekilmesini sağladığı Vuruşkan'ın yerine, kendisinin TMT liderliğine getirilmesini başarmıştı. O Vuruşkan ki; kendisine güvenerek onu almış Kıbrıs'a götürmüş ve TMT'nın Magosa sancaktarı yapmıştı.

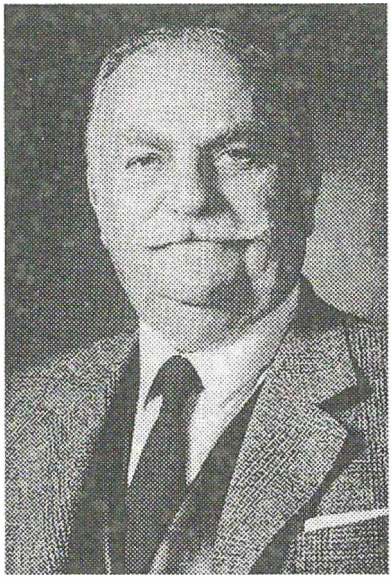
Karakurt'un lider olduktan sonra TMT'ndaki icraatına değinmek istemiyorum, çünkü onun Kıbrıs'ta hoş olmayan icraatına ait duyduklarımı kanıtlayan belgelere sahip değilim. Onun şikayet konusu olan icraatının tanığı olan kişiler, gerek duyarlarsa olanları açıklarlar.

Ne varki Karakurt; söz konusu icraatı nedeni ile TMT liderliğinde onaltı aydan fazla tutunamamış, Şubat 1962'de Kıbrıs'tan alınmıştır. Muhtemelen de buna; bizim, Dr. Burhan Nalbantoğlu olayı dolayısı ile, orgeneral Cevdet Sunay'a, Kıbrıs Büyükelçisi Mehmet Ertuğruloğlu aracılığı ile yaptığımız şikayet sebep olmuştur.

GENERAL KENAN ÇOYGUN

ALBAY VURUŞKAN'DAN SONRAKİ TMT LİDERİ

Binbaşı Şefik Karakurt'dan sonra, yedi ay süre ile TMT liderliğine vekalet eden binbaşı Ahmet Göçmez'den TMT liderliğini devralan kurmay yarbay Kenan Çoygun, bu görevde, 3 Ekim 1962'den 25 Temmuz 1967 tarihine kadar beş yıl süre ile TMT'nı yönetmiştir.

Tuğgeneral Kenan ÇOYGUN
TMT'nin İkinci Lideri
(1962)

Kıbrıs'ta, Vuruşkan'ın kod adı olan Bozkurt namı ile tanınan Çoygun, Kıbrıs'ta iken Albaylığa yükseltilmiş, sonra da Tuğgeneralliğe yükseltilerek, bu rütbede iken emekli olmuştur.

Kenan Çoygun'u daha önce tanımıyordum. O Harp okulundan 1942 yılında ben ise 1939 yılında mezun olmuştuk. Kıbrıs'a gönderilirken kendisiyle tanıştırılmama ve izahat vermeme de lüzum görmemişlerdi.

Çoygun'u ilk defa 1980 yazında Kıbrıs'a yaptığım ziyaret sırasında Rauf Denktaş'ın beni tanıyan 150-200 kadar mücahidi bir araya getirerek onuruma verdiği yemekte tanımıştım.

Bizim ekibimizden TMT bayrağını teslim alan Çoygun'un TMT liderliğine nasıl seçildiği, Kıbrıs'taki çalışmaları ve icraatı hakkında söz etmekte kendimi yetkili bulmuyorum. Bunun en iyisini bizzat kendisinin kaleme alacağı anılarında belirteceğini sanıyorum. Ancak anılarımda, bizim ekibimizle bizden sonraki ekip arasında bir bağlantı kurabilmek için, Kıbrıs davamızın çok kritik bir döneminde TMT'de büyük hizmetler veren bu değerli subay ve ideal arkadaşımız hakkındaki bildiklerimi, duygu ve düşüncelerimi kaydetmezsem anılarımda bir boşluk bırakmış olacağım.

Kenan Çoygun'un Kıbrıs'a gönderilmesinden önceki askerlik hayatı içinde komanda eğitimi görüp görmediğini bilmiyordum. Kesin olarak bildiğim gizli mukavemetçi eğitimi yaptırmakla görevli olan dairemizin 1954-1960 döneminde düzenlediği eğitim programlarına katılmadığıdır.

Çoygun'un Kıbrıs'da hangi maske ile çalıştığını ve ne sebeple Türkiye'ye geri alındığını da araştırmadım. Fakat herkes tarafından bilinen gerçek şudur ki; Rumların 21 Aralık 1963 meşhur Noel katliamında görevi başında bulunan Çoygun'un işareti ile, TMT yeraltında yer üstüne çıkarak silaha sarılmış ve tarihi direniş görevine başlamış ve Rumlara karşı kahramanca savaşlar vererek Kıbrıs'ta tüm köprübaşlarını tutmuştur.

Vuruşkan'dan sonra, Çoygun göreve başlayıncaya kadar geçen kısa bir dönemde TMT liderliğine vekalet eden Şefik Karakurt'un, TMT bünyesinde hasıl ettiği huzursuzluğun giderilmesinde ve TMT'nin disiplinini ve gücünü muhafaza da Çoygun'un başarılı olduğuda şüphesizdir.

Kıbrıs'ta Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra, Kıbrıs meselesine halledilmiş gözü ile bakılması, Türkiyc'deki siyasi kargaşaların sürüp gitmesi ve o sırada Türkiye'nin Kıbrıs Büyükelçisinin olumsuz yöndeki tutum ve davranışları gibi hususları, Çoygun'un talihsizlikleri arasında saymak mümkündür. Fakat, bütün bunlara rağmen, o dönemde TMT'nin gelişme ve silahlanma hızı az da olsa, Çoygun'un TMT liderliğini başarı ile sürdürdüğü muhakkaktır. Eğer 1961 yılından sonra T.C. Hükümetleri Kıbrıs meselesini ihmal etmeselerdi; Kıbrıs'da TMT görevi Türk Muvazzaf subayları için, dış ülkelerdeki askeri ateşelikler gibi cazip hale getirilmemiş olsa ve Kıbrıs'a iltimaslılar yerine, görevin özelliğine uygun niteliklere sahip yetenekli ve idealist subaylar gönderilmiş olsa idi, Çoygun çok daha başarılı olacaktı.

Saydığım bütün bu zorluklarına rağmen Çoygun'un; Kıbrıs davamız için TMT'deki hizmetleri Kıbrıs Türk toplumu ve onun mücahitleri tarafından şükranla yad edilecektir.

BİR BÜYÜK ELÇİ Kİ!...

EMEKLİ KURMAY ALBAY

EMİN DIRVANA

Zürich ve Londra andlaşmaları gereğince Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra, Türkiye'nin Lefkoşa Büyükelçiliğine emekli Kurmay Albay Emin Dırvana'nın atanması 27 Mayıs ihtilal yönetimince kararlaştırılmıştı.

Emin Dırvana meslekten hariciyeci değildi. Emekli olmadan önce dış ülkelerde askeri ateşeliklerde bulunmuş olmalı idi. Milli Birlik Komitesi içindeki Emin Dırvana'ya tanıyan arkadaşlarının, onun yabancı lisan bildiğini de hesaba katarak, Kıbrıs'ın o günlerdeki siyasi ortamı içinde, Kıbrıs'a Büyükelçi olarak onu göndermeyi uygun bulmaları makul karşılanabilirdi. Nitekim, biz de TMT Genel Karargahı olarak TMT faaliyetlerimiz bakımından bu kararı olumlu karşılamıştık.

Asker kökenli Büyükelçinin, TMT ile koordinasyon içinde çalışmasına bir başlangıç olmak üzere Emin Dırvana'yı, gizli karargahımıza davet etmiştik. Emin Dırvana'ya Kıbrıs'da TMT'nin mevcudiyetinden, liderinden ve TMT'nin o güne kadar ki aşamalarından bahsederek geniş bilgi vermek istemiştik. Bunun için ben de geniş kapsamlı izahat için bir hazırlık yapmıştım.

Emin Dırvana'ya gizli karargahımızda, yeni Daire Başkanımız emekli Kurmay Albay Faruk Ateşdağlı ile diğer bazı subay arkadaşlarımızın da hazır bulunduğu toplantıda izahata başladığım sırada, Dırvana'nın anlattıklarımla ilgisizliği dikkatimi çekmişti. Kendisine görev yapmaya gittiği yerdeki faaliyetlerimiz hakkında bu kadar önemli bilgiler verilmesi karşısında, son derece dikkatle ve ilgi ile bizi dinlemesi, ilgi göstermesi hatta sorular sorması beklenirken, sanki o, bir hayal alemine dalmış, Büyükelçilik payesiyle Kıbrıs'taki Kordiplomatik çevrelerdeki yaşantısını düşünüyor gibi idi. Herhalde Girne sahillerindeki lüks Rum otellerinin teraslarında viskisini yudumlayacağı günleri düşünüyordu. Tavır ve hareketi de, bir büyük elçiye yakışacak ağırbaşlılık, tevazu, nezaket, tecessüs ve dikkat yerine, tersine mağrur ve ne oldum delisi insanların örneğini veriyordu.

Dırvana'nın bizde hayal kırıklığı yaratan bu durumu karşısında, birbuçuk iki saat kadar süreceğini tahmin ettiğim toplantıyı bir an önce sona erdirmek için, etraflı bilgi vermenin lüzumsuzluğunu anlamış ve 10-15 dakika içinde, Genel hatları ile birkaç söz söyleyerek konuşmamı bitirmiştim.

İzahatımı kısa kesmeyi önce yadırgayan Faruk Ateşdağlı, toplantıdan sonra fikir değiştirmenin sebebini sorduğunda, Dırvana hakkındaki intibalarımı anlatınca bana, "Ben de farketmiştim, iyi yaptın" demişti.

Emin Dırvana'nın Lefkoşa'daki Büyükelçiliği sırasında, oradaki tutum ve davranışları hakkında maalesef hoş olmayan haberler bana da ulaşmıştır. Fakat ben, onunla ilgili olarak herhangi bir yanılgıya düşmemek için, şahidi olmadığım meselelere değinmeyi uygun bulmuyorum.

Fakat şu kadarını ifade etmeliyim ki o TMT ile samimi bir işbirliği halinde, davamızın ilerideki muhtemel gelişmelerini gözününde bulundurarak, o şerefli ve çok önemli görevini milliyetçi idealist bir Türk subayı gibi yapmış olsa idi ve Türk hükümetini zamanında uyarsa idi, Rumların saldırısı karşısında TMT 21 Aralık 1963'de yeraltından yer üstüne çıktığı zaman, daha güçlü olacaktı ve belki de daha az Türk kanı dökülecekti.

Fakat ne hazindir ki, bana inanılır kaynaklardan gelen gelen haberlere göre o büyükelçi, TMT'ye yardım etmek, TMT ile işbirliği yapmak bir yana, TMT'nı bir umacı gibi görerek, ona karşı tavır almış, hatta lağv edilmesi görüşünü savunmuştur.

Kendisine devletimizce büyükelçilik payesi verilmiş olan, Türk silahlı kuvvetlerinin bir kurmay albayına, bu davranışın yakışmayacağı kuşkusuzdur. Büyükelçinin bu tutum ve davranışını, T.C. Hükümetinin telkini ile sergilediği düşünülemez.

Kıbrıs'da Türk-Rum ortak Cumhuriyeti'nin kurulması kararı bizim hızımızı kesmemişti. T.C. Hükümetinin izlediği Kıbrıs politikası hangi yönde gelişirse gelişsin bizim şaşmaz hedefimiz; 340 yıl üzerinde bayrağımızı dalgalandırarak Türk Vatanı'nın bir parçası yaptığımız Kıbrıs Adası'nı kurtarmaktı. Buna şartlar elvermediği takdirde, hiç olmazsa Ada'nın yarısında Türk hakimiyetini tesis edecek ve Kıbrıslı soydaşlarımızın sahibi bulundukları topraklar üzerinde özgür ve bağımsız Türk devleti'nin kurulmasını sağlayacaktık.

Bu idealimize ulaşmak için şevk ile ve heyecanla yaptığımız çalışmaları, Başbakan Adnan Menderes'den aldığımız ilham da renklendiriyordu.

Gerçekten dc Menderes'e verdiğimiz bir brifing esnasında, T.M.T.'nın geleceği hakkındaki endişelerimiz konusunda sorduğum bir soru üzerine, Menderes şöyle konuşmuştu:

"Rum-Türk Ortak Cumhuriyetinin Kurulmasından sonra T.M.T. lağv edilmeyecek veya çalışmaları askıya alınmayacaktır. Aksine, daha da güçlendirilmesine ve silahlandırılmasına devam edilecektir. Rumlara ve Yunanlılara hiçbir zaman güvenilemeyeceğine sizler gibi bende inanıyorum. Siz müsterih olun, desteğimiz sürdürülecektir. Çalışmalarınıza şimdiye kadar olduğu gibi devam edin."

İşte biz böyle bir ortamda, bir yandan Başbakan'ın direktiflerinden aldığımız yeni güçle, görevlerimize sıkıca sarılmış planlarımızı uygulamaya devam ederken, öteyandan silah sevkiyatımızı yeniden hızlandırmek için kaybettiğimiz ELMAS'ın yerine yeni bir balıkçı gemisi satın alma çabası içinde bulunuyorduk.

Fakat, 1960 yılının Nisan ayına yaklaşırken Ankara'nın siyasî havasını kara bulutlar kaplamaya başlamıştı. Muhalefette bulunan Cumhuriyet Halk Partisi, on yıldır üst üste seçimlerde yenik düşmenin hırçınlığı ile Demokrat parti iktidarına saldırıyor, en zehirli eleştiri okları ile onu vurmaya çalışıyordu.

Muhalefeti susturmak ve olayları bastırmak için Demokrat Parti Hükümetinin aldığı bazı yanlış Kararlar ve sinirlilik siyasi bunalımı körükleyerek daha da artırıyordu.

Şimdi, burada 1960 yılı Mart ayından sonra Türkiye'yi 27 Mayıs 1960 Askeri ihtilaline götüren olaylardan önemli olanlarını satırbaşları ile belirtmek, o günlerin siyasi atmosferini hatırlatma bakımından yararlı olacaktır.

-İktidar ve muhalefet arasındaki çekişmeler bütün şiddeti ile sürdürülüyordu.

-Basın çoğunlukla hükümeti suçluyor aleyhine yayın yapıyordu. Hükümette buna karşı susturma önlemleri alıyordu.

-İstanbul ve Ankara'da, üniversite öğrencileri tarafından izinsiz gösteri yürüyüşleri yapılıyor ve hükümet çeşitli sebepler ileri sürülerek protesto ediliyordu. Muhalefet partileri bu hareketleri teşvik ve tahrik ediyorlardı.

-Ankara ve İstanbulda sıkı yönetim ilân edilmiş, yasalara aykırı bir gösteri yürüyüşü sırasında Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi binasına askerler tarafından ateş açılmıştı.

-Hükümet, olayları önlemek için Türkiye Büyük Millet Meclisinde yargı yetkileri kullanabilecek bir "Tahkikat Komisyonu" kurdurtmuştu.

-Hükümet emri ile Türkiye radyoları, Demokrat partinin açtığı "Vatan Cephesi Kampanyası"na katılım listeleri yayınlıyordu.

-İktidar ve muhalefete mensup siyaset ve devlet adamları arasındaki tartışmalar son derece şiddetleniyor, kullandıkları ifadeler kin ve nefreti davet ediyordu.

-İktidar icraatı ile, muhalefet yıkıcı eleştirileri ile, basın taraflı yayınları ile ve ünivertise öğrencileri kanuna aykırı eylemleri ile bir ihtilal ortamı yaratmak için bilerek veya bilmeyerek adeta bir yarışa girmişlerdi.

-Ünlü Devlet Adamı, eski cumhurbaşkanı, Ana Muhalefet lideri ve Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı **İsmet İnönü bile**, 1960 yılı Nisan ayında Türkiye Büyük Millet Meclisinde iktidar mensuplarını en ağır biçimde eleştirdikten sonra onları uyarmak için "**sonra sizi ben bile kurtaramam**" diye haykırıyordu.

-Ankara'da üniversiteli ve liseli öğrencilerin eylemlerine paralel olarak, siyasetin heyecan dalgasına kapılan Kara Harp okulu öğrencileri de, ihtilala subayların ve okul komutanı'nın teşviki ile, izinsiz olarak okullarından çıkıp muntazam yürüyüş kolu halinde harbiye marşı söyleyerek Atatürk Bulvarında gösteri yürüyüşleri yapıyordu.

Üniversiteli gençleri destekleyen Harp Okulu öğrencilerinin bu disiplinsiz hareketi, bir merkezden yönlendirilen çok tehlikeli bir oluşumun işareti idi.

-Bu arada kamuoyuna kulakdan kulağa gerçek dışı olaylar propaganda ediliyordu.

Örneğin; Ankara'da Et-Balık Kurum tesislerinde eylemci öğrenciler kıyma makinelerinde yok ediliyormuş.

Başbakan Menderes, taraftarlarını örgütlüyor ve silahlandırıyormuş, Cumhurbaşkanı Celal Bayar, "Yürüyüş yapan Harp Okulu öğrencilerini Tenkil edilsin" demiş.

Menderes, "ben orduyu yedek subaylarla da idare ederim" demiş, gibi yalan propagandalarla yapılacak bir ihtilale zemin hazırlıyordu.

-Gençlerin kanun dışı gösteri ve toplantıları için şifreli bildiriler dağıtılıyordu.

Örneğin; "555-K" anlamı; "Beşinci ayın beşinde, saat beşde Kızılay da toplanalım"

Bütün bu olan biten olaylardan sonra, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Cemal Gürsel'in Milli Savunma Bakanı Ethem Menderes'e yazdığı bir uyarı mektubu nedeni ile zorunlu izne gönderilmesi bardağı taşıran son damla olmuştu.

Eğer, Menderes Cumhurbaşkanı Celâl Bayar'ın telkinlerine kapılmayıp da Mayıs ayında istifa edebilmiş olsa idi; partisini de kendisini de kurtaracaktı.

Türkiye'de, sun'i olarak yaratılan tüm sorunları, demokratik yöntemlerle çözmeyi mümkün kılan bir rejim hakimdi. Türk silahlı kuvetlerinin Vatan-Millet teraneleri ile darbe yapıp yönetime el koymalarına hiç gerek yoktu. Esasen Türk silahlı kuvvetlerinin yüksek komuta heyetinin, generallerinin ve subaylarının büyük çoğunluğu bu gereksizliğin bilincinde idi. Türkiye'de ordunun ihtilal yapması bir fantazi idi. Fakat ne yazık ki, bu fantaziye heves edilmiş, devletin şirazesi bozulmuş Türkiye'de askeri darbeler birbirini kovalamıştı.

Halbuki, ikinci dünya savaşı nedeni ile büyümesi duraksayan Türkiye, 1950 li yıllarda hızla gelişmeye başlamıştı. Sanayileşiyordu, nüfusu artıyordu. Henüz zenginleşememişti fakat halkı aç değildi. Halkı inim inim inleten bir devlet ve hükümet baskısı yoktu. Türkiye, demokrasinin tadını çıkaracak bir dönemden geçiyordu. Rus tehditlerine NATO şemsiyesi altında set çekilmiş, Batı uygarlığı ile hizaya gelmeye çalışılıyordu. Öte yandan ezeli ve ebedi düşmanımız Yunanistan'la Kıbrıs davamız dolayısı ile mücadele ediliyordu.

Sonuç olarak böyle bir dönemde ve içinde bulunulan şartlarda Türkiye'de bir ihtilal serüveni yaşanması ülke için hayırlı olamazdı ve olmamıştı da.

27 MAYIS 1960 ASKERİ DARBE

Ve nihayet iki kampa bölünen ülkedeki kısır iktidar muhalefet çekişmelerinin yarattığı kaos mukadder akibeti doğurdu. 27 Mayıs 1960 günü Türk silahlı kuvvetleri adına darbe yapıldı. Adına da "Devrim Harekâtı" denildi. Bir süre sonra 27 Mayıs günü "Anayasa ve Devrim Bayramı" adı ile milli tatil günü olarak ilân edildi.

27 Mayıs 1960 günü erken saatlerde, beklenen fırsatın geldiğine inanan ve çoktan beri örgütlenerek hazırlık yaptıları anlaşılan; rütbeleri yüzbaşı ile Albay arasında değişen bir grup subay Ankara'da, komuta ettikleri birliklerle harekete geçmişler ve darbeyi gerçekleştirmişlerdi. Bu harekata sonradan altı kadar sıradan general de katılmıştı.

Bu harekâtın Ankara'daki en aktif unsuru, başlarında komutanları tuğgeneral Sıtkı ULAY olduğu halde, Kara Harp okulu öğrencileri idi.

Darbeyi planlayarak gerçekleştiren ve devletin yönetimine el koyan subaylar, darbe gününden itibaren şu icraatlarda bulunmuşlardı:

-Türkiye Büyük Millet Meclisini Feshettiler,

-Bakanlar Kurulu üyelerini, tüm Demokrat Parti Milletvekillerini, Genel Kurmay Başkanını, hükümete sadık oldukları gerçekçesi ile, bazı generalleri ve yüksek bürokratları tutuklayıp, önce kara harp okuluna sonra da yargınlanmak üzere Marmara Denizindeki yassı adada askeri tesislerde hapsettiler,

-İzmir'de zorunlu izinde bulunan Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Cemal Gürsel'i Ankara'ya getirerek, kurdukları 38 darbeci subaydan oluşan "Milli Birlik Komitesi'nin başına geçirdiler ve onu Devlet Başkanı ve Başbakan ilan ettiler.

-27 Mayıs sabahı, Türkiye radyolarından kamu oyuna;

"Ülkede kardeş kavgasını önlemek için müdahele ettiklerini, milli birliği sağlamak üzere Devlet Yönetimine Silahlı Kuvvetlerin el koyduğunu, bütün uluslararası andlaşmalara sadık kalacaklarını" duyurdular.

Ne var ki bu subaylar; kendi kurdukları Milli Birlik Komitesinde bile birliği sağlayamayıp, 13 Kasım 1960 da 14 ler olayı diye anılan bir darbe hareketi ile Milli Birlik Komitesi'nin 14 üyesini, başta Kurmay Albay Alpaslan Türkeş, olduğu halde, yurtdışına sürgüne göndermişlerdi. Ülke insanlarını da iki siyasi kampa ayırıp bölmek için ne mümkün ise onları yapmışlardı.

-Örneğin; İktidardaki Demokrat Parti mensuplarını "Düşükler ve Kuyruklar" olarak nitelemişler partilerini kapatmışlardı.

-Kendilerini darbeye teşvik ve tahrik ederek yardımda bulunan ve onlara öncülük eden muhalefet mensupları ile işbirliği yapmışlardı.

Kuşkusuz bu darbe harekatı Türk Silahlı Kuvvetlerinin tüm subay ve generalleri tarafından onaylanan ve alkışlanan ve övünülen bir müdahale değildi. Ne var ki; siyasetçilerin kısır çekişmeleri ve bitmeyen kavgalarını endişe ile izleyen ve hayal kırıklığı içinde bulunan subay ve generallerin büyük çoğunluğu, müdahaleyi oldu bitti, bir emrivaki olarak kabul etmek durumunda kalmışlardı.

Askeri disiplinleri nedeni ile ses çıkarmamışlardı.

Buna karşılık; ardında kargaşa çıkmasını istemeyen Türk Silahlı Kuvvetlerine mensup, 240'ı general olmak üzere, özveri sahibi 6000 değerli subayı, sicillerine ve sağlık durumlarına bakılmaksızın, emekli etmişlerdi.

27 MAYIS 1960 SABAHI İSMET İNÖNÜ'NÜN EVİNDEKİ GÖRÜNÜM

Ankara'daki bu oldu bittiler karşısında, Türkiye sathındaki ordu, kolordu, tümen ve sair birliklerin komutanları generalleri, ülkede bir süreden beri yaratılmış olan ihtilal havasının etkisi altında bulunduklarından, herhangi bir reaksiyon göstermeden kaçınmışlar, oldu bittiyi kabul durumunda kalmışlardı. Bu tutumları ülkede bir kardeş kavgası çıkmasını önlemişti.

27 Mayıs 1960 sabahı saat 7.00 de, bir vesile ile Ana Muhalefet lideri ve Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı İsmet İnönü'nün evinde bulunuyordum. Böyle bir günde burada ne işim vardı?

Bir askeri darbe yapılmıştı, ben de gece yarısından itibaren giyinmiş, silahımı kuşanmış, radyodan harekatı izliyordum.

Sabat saat 7.00 olunca getirttiğim aracıma binmiş daireme gidiyordum. Atatürk Bulvarına çıktığımda harekâta katılan bir binbaşı arkadaşıma rastlayınca durmuş olan bitenleri sormuştum. O da bana kısaca bilgi verdikten sonra benden bir ricada bulunmuştu:

"Ceza evlerindeki siyasi tutuklu ve mahkûmlar salıvcriliyormuş. Soğuksu mcvkiindeki cezaevinde Profesör Muammer Aksoy'un oradan alınması gerekiyormuş. Binbaşı bana vaktim varsa bu işi yapıp yapmayacağını sormuştu. Ben dc arkadaşıma yardımcı olabileceğimi, ancak onun cezaevinden serbest bırakılması için bir girişimde bulunamayacağım, oraya gidip durumunu tesbit ile, bırakıyorlarsa onu alıp istediği yere götürebileceğimi söylemiştim.

Cezaevine gittiğimde Muammer Aksoy'u kapı önünde bekler durumda bulmuştum. Aksoy'u oradan alıp nereye gitmek istediğini sorduğumda, heyecan ve mutluluk içinde bana teşekkür ettikten sonra İsmet İnönü'nün evine gitmek istediğini söylemişti. İşte, İsmet İnönü'nün evinde bu vesile ile bulunuyordum.

27 Mayıs sabahı saat 7.30 sıralarında ana muhalafet lideri ve CHP Genel Başkanı İsmet Paşa'nın Yıldırım Beyazıt Ayten Sokaktaki evine akın akın CHP'ne mensup siyaset adamları ve İnönü'nün yakınları geliyor., birbirlerini kutluyorlar ve İsmet Paşa'nın darbe karşısında takınacağı tavrı merak ediyorlardı. İsmet Paşa ise bir ay önce T.B.M.M. de dile getirdiği endişelerinin gerçekleşmiş olmasına, sevinmek yerine, derin derin düşünüyor, endişeli görünüyordu. Fazla konuşmuyor, gelen haberleri değerlendiriyor ve herhalde takınacağı tavrı hesaplıyordu. Askeri müdahalenin ülkeyi nereye götüreceği hakkında henüz bir

işaret yoktu. Bu ilk günün sabahında İnönü'nün evindeki bütün odalar tıklım tıklım dolmuştu. Siyasetçiler, aralarında durumu hararetli konuşmalarla yorumluyorlar, tahminler yapıyorlardı.

İnönü'de salondaki gruplar arasında endişeli bakışlarla dolaşırken, bazan hararetli konuşmalara dalanların sırtları arasında kalarak ezilecek duruma geliyordu. Bir defasında ben İsmet Paşayı sıkıştıran iki kişiyi uyarmaya mecbur kalmış onları mahcup duruma düşürmüştüm. Fakat İsmet Paşa, bu halleri hoşgörü ile karşılıyordu. Bir ara İnönü'ye darbe harekatı hakkında izahat vermek üzere Emin Aytekin adında bir Kurmay Albay gelmişti. Albay Ankara'da ve İstanbul'da silahlı kuvvetlerin duruma hakim olduğunu bildiriyordu. İnönü, bunun böyle olduğunu önceden öğrenmişti. Fakat kafasını kurcalayan şu soruyu ısrarla Albaya sormakta idi. "Lider kim, 3.ncü ordu'dan ne haber, Erzurumdan ne haber" O dakikalarda lider kim belli değildi. Erzurum'dan da henüz bir haber gelmemişti.

O sabah bilgi vermek için İsmet Paşa'nın evine gelen Albay Emin Aytekin; İnönü'ye, evinin balkonuna çıkmamasını, toplanan halka hitap etmemesini, tezahürata sebep olmamasını, nazik ve fakat ihtilal yönetiminin bir temsilcisi tavrı ile ve kesin ifadelerle bildirerek oradan ayrılmıştı.

İhtilal günü çok faal görünen bu Albayın adı darbeci subaylar arasında geçmemiş, darbeden kendisine bir mevki payı koparamamıştı. Bir süre sonra da emekli olarak, çeşitli siyasi faaliyet denemelerinde bulunmuş ve meşrebine uygun gazetelerde siyasi makaleler yazmaya başlamıştı.

Yarım saat kadar kaldığım İsmet Paşanın evinde, başta Turhan Feyzioğlu olduğu halde, ilerde kurulan hükümetlerde bakan olan bir çok siyaset adamı ile tanışıp görüşmüştüm. İsmet Paşa'ya da kendimi tanıttıkdan sonra bir isteği olup olmadığını sorup, oradan ayrılmıştım.

27 MAYIS GÜNÜ ANKARA SOKAKLARI

27 Mayıs gece yarısından sabahına kadar darbenin başarı ile gerçekleştirilmesinden sonra bütün gün Ankara'da hazin manzaralara ve olaylara şahit olmuştuk. Ankara'da halktan iktidar mensubu veya yanlısı olanlar evlerine kapanmışlar, olayları pencerelerinin perdeleri arasından korku ve endişe ile takip ediyorlardı. Muhalefete mensup kişiler ise, evlerinden sokaklara fırlamışlar bayram sevinci ve coşkusu içinde tezahürat yapıyorlar, askerleri, subayları alkışlıyor ve kutluyorlardı. Atılan sloganlar arasındaki "ordu-gençlik el ele" ifadesi en çok duyulanı idi. Caddeleri ve sokak başlarını askeri ekipler tutmuş devriye geziyordu. Önemli noktalarda tanklar mevzilendirilmişti.

İhtilal yönetiminin, devrik hükümet erkânını ve iktidar milletvekillerini tutuklama kararı gereğince, özel askeri ekipler onları evlerinden toplamaya ve Kara Harp Okuluna götürmeye başlamışlardı. Kara Harp Okulu öğrencileri ihtilalin en aktif unsuru olarak Ankara caddelerine yayılmışlardı. CHP'nin aşırı yanlısı kişiler, sokaklardan yanlarına aldıkları birkaç Harp Okulu öğrencileriyle devrik Bakan ve Milletvekillerinin evlerini bulmada öncülük ediyorlardı.

İhtilali planlayanlarla önceden bir ilişkim yoktu. Genelkurmaya mensup bir subay olarak görevimin başında olmam ve ne oluyor bitiyor takip etmem gerekiyordu. Evden bu düşüncelerle dışarıya fırlamıştım. Evimin civarındaki Sümer sokakda, 12'ler apartmanında bazı bakanlar ikamet etmekte idi. Bunlardan aklımda kalan ikisi Hayrettin Erkmen ile İçişleri Bakanı Namık Gedik idi. Namık Gediği çok yakından tanıyordum. İş için makamına gittiğimde her zaman beni nezaketle karşılar, iltifat eder ve isteklerimin yerine getirilmesi için derhal gerekli emirleri ilgililere verirdi. Evden çıktığımda 12 ler apartmanının önünde 7-8 kadar Harp Okulu öğrencisinin mevzilendiğini görmüştüm. Kendileriyle konuşup burada ne yaptıklarını sorunca, bakanları alıp götürmeye geldiklerini, iki subayla bir kaç öğrencinin apartmana girdiklerini, Bakanların dışarı çıkmamakta direndiklerini öğrenmiştim. Bu arada apartmanın önünde belediyeye ait bir kamyon bekletildiğini görmüştüm. O semtdeki bir kısım partizan da apartman önünde toplanmaya başlamışlar, Bakanlar aleyhinde tezahürat yapıyorlardı.

Asker ve subay, o esnada aldıkları bir emrin gereğini yapıyorlardı. Fakat orada toplanan partizanlara ne oluyordu ve orada işleri ne idi? Bu manzarayı görünce askerliğin şerefini korumak düşüncesiyle, bir atılım yapıp duruma müdaheleye karar vermiştim. Hemen apartmanın önündeki Harp Okulu öğrencilerinin yanında uygun mevki almış, elimi de belimdeki tabancamın kabzasına

götürerek, toplanan partizanlara sert bir biçimde ihtarda bulunmuş, derhal dağılmalarını ve sukûnetle evlerine gitmelerini, görev yapan askerlerin işlerini engellememelerini söylemiş, bakanların evlerinde koruma polisleri bulunduğunu hatırlatmış, bir çatışma çıkması halinde kendilerinin de zarar görebilecekleri yolunda ikazlarda bulunmuştum. Bu ikazım üzerine, sivillere karşı vaziyet alan Harbiyelilerden ürken kalabalık, derhal dağılmışlar ve sokağı boşaltmışlardı.

Bu arada harbiyeli öğrencilere, Bakanların göz altına alınmaları sırasında kaba davranmamaları gerektiğini hatırlatmıştım.

Harbiyeliler bu uyarıma uygun hareket etmişlerdi.

Sokakda sukûnet hasıl oldukdan birkaç dakika sonra iki Bakan teslim olmuşlar ve subay ve öğrencilerin nezaretinde aşağıya indirilerek beklemekte olan üstü açık yük kamyonunun arkasına bindirilip Harp Okuluna götürülmüştü.

İsmet İnönü'nün evinden doğruca Özel Harp Dairesindeki ofisime geldim. Dairemiz de hiçbir hareket yoktu ve sessizdi. Genelkurmaydan herhangi bir tebligat alınmamıştı. Başkanımız Daniş Karabelen Paşa ve öteki subay arkadaşlarımız sokağa çıkma yasağına uymuşlar evlerinden çıkmamışlardı. Askeri Darbe Harekatı hakkındaki haberler yalnızca Ankara Radyosundan izlenebiliyordu.

Dairemiz subaylarının henüz gelmemiş olmaları önemli değildi. Fakat, Başkanımızın görevi başına gelmemesini son derece sakıncalı bulmuş ve hemen telefon edip kendisini evden alarak daireye getireceğimi söylemiştim.

Daniş Paşa'nın evine gittiğimde onu şaşkınlık içinde ve endişeli bulmuştum. Bana ilk sözü; "Ne oluyor, ne yapacağız. Kurmay Başkanı Albay Eyüp MATER nerde? Görüyorum yine sen yanımdasın teşekkür ederim." olmuştu.

Daniş Paşa'ya moralini düzeltecek birkaç sözden sonra, hemen Daireye görevinin başına gitmesi gerektiğini hatırlatmam üzerine, onun daireye gitmekte tereddüt ettiğini görünce Daniş Paşa'ya; kendi kendini pasifize etmesinin doğru olmadığını söylemiş ve Paşayı alıp dairemize götürmüş, görev başında bulunmasını sağlamıştım. Daniş Paşa'ya ihtilal harekatı hakkında edindiğim bilgileri verdikten sonra bir durum muhakemesi yapmıştık. Daniş Paşa ne yapmamız gerektiğini sorduğunda da kendisine; "Paşam, bugün yapacağımız çok işler var. Önce dairemize bağlı kuruluşlara telefonla veya telsizle Milli Birlik Komitesinin radyolardan yayınlanan tebliğlerine göre hareket etmelerini emretmelisiniz. TMT Lideri Vuruşkan'a da telsizle bir mesaj göndererek tereddüt ve şaşkınlık içinde iseler, bunları giderici bilgi vermelisiniz. Dr. Fazıl Küçük ve Rauf Denktaş'ın yeni yönetime kutlama ve bağlılık telgrafları göndermelerini ve yeni yönetimle temas ve talimat almak üzere Ankara'ya gelmeleri gerektiğini hatırlatmalısınız.

Diğer taraftan; Genelkurmay Başkanı Orgeneral Rüştü Erdelhun göz altına alındı fakat, 2nci Başkan Orgeneral Cevdet Sunay Paşa'nın görevinde bırakıldığı anlaşılıyor. Bu sebeple; vakit geçirmeden Cevdet Sunay Paşa'ya giderek, görevinizin başında olduğunuzu ve emirlerini beklediğinizi söylemelisiniz. Ben de biraz sonra Genelkurmay Başkanlığına giderek komite üyesi arkadaşlarımla temas sağlamaya çalışacak ve kendilerine görevimiz hakkında açıklamalarda bulunacağım. Olayları, köşemize çekilerek ve gelişmeleri bekleyerek uzakdan takip edemeyiz. Derhal ne olduğumuzu ve ne olmadığımızı göstermek duru-

mundayız. Çünkü bizler şu veya bu siyasi gurubu mensup kişiler değil, milli bir davanın takipçisi, siyaset dışı askerleriz."

Daniş Paşa kendisine karşı olan bu davranışını karşısında çok duygulanmış önerilerimi kabul etmiş ve uyarılarıma teşekkürederek gerekenleri sırasiyle yapmıştı.

Daniş Paşa'ya bu uyarıları, darbenin başarılı olduğunun ve ihtilallerin Türkiye çapında duruma hakim bulunduğunun anlaşılması üzerine yapmıştım.

M.B.K. ÜYELERİ İLE TEMASLARIM

Ben de Başbakanlık ve Genelkurmay Başkanlığına giderek komitedeki yakın arkadaşlarımla temas kurmaya çalışmıştım. Bunlardan Kurmay Albay Osman Köksal ve Kurmay Albay Sezai Okan'la görüşmek imkânını bulmuştum. Osman Köksal darbe sırasında Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Komutanı idi ve kendisi Kore savaşından arkadaşımdı. Bu arada benden bir yıl kıdemli olan Kurmay Albay Alpaslan Türkeş'le de görüşmüştüm. Türkeş ile önceden tanışıyorduk. Fakat yakın bir arkadaşlığımız yoktu. Türkeş, ihtilal günü sabahı komitenin ilk bildirisini radyoda okuyan subaydı ve aynı gün Başbakanlık müsteşarlığı makamına oturmuştu. İhtilalci subayların en aktif olanlarından biri olarak görünüyordu. Nitekim, ihtilal gününü takip eden günlerde yabancı basında ve halk arasında ihtilalin kuvvetli adamı olarak nitelenmişti.

Aslen Kıbrıslı olan Türkeş, koyu bir Milliyetçi idi. 1943 yılında 2.nci Dünya Savaşı sürerken, aşırı sağcı siyasi faaliyetlerden bulunan Nihal Atsız ve arkadaşlarının mahkemeye verilmesi sırasında, siyasi davaya Türkeş'in de adının karışmış olması, onun daha üsteğmen iken koyu milliyetçilik vasfını ortaya çıkarmıştı. Türkeş, bu davada mahkemece suçlu görülmemiş ve beraat ettirilmişti.

27 Mayısdan sonra günler geçtikçe Türkeş, bazı siyasi çevrelerde ideolojik görüş ayrılıkları bakımından rahatsızlıklar uyandırmış ve şimşekleri üzerine çekmeye başlamıştı. Bunun neticesi olarak; Alpaslan Türkeş'in İsmet Paşa'ya kin beslediği kuşkusuna kapılan bazı Cumhuriyet Halk Partisi Yöneticileri'nin ve bir kısım basın mensuplarının entrikaları ile, Milli Birlik Komitesi'nin içine nifak sokulmuştur. Türkeş hakkında "Irkçı ve Faşist" suçlaması ile aleyhinde şiddetli bir kampanya açılmıştı. Sonunda da bu kampanyayı açanlar Milli Birlik Komitesini parçalamayı başarmışlardı.

Bölünen ve içinde darbe harekatına sonra katılan bazı generallerin de bulunduğu Milli Birlik Komitesinin hakim grubu, gizlice hazırladığı bir tuzakla;

Türkeş'i ve onun siyasi görüşlerini benimsemiş 13 Komite üyesi subayı, 13 Kasım 1960 günü ani olarak evlerinde gözaltına almışlardı. Ardından da 14 ler olarak adlandırılan bu subaylar emekliye sevkedilmişler ve Türkiye'nin dış ülkelerdeki büyük elçiliklerinde alel acele açılan müşavirlik kadrolarına sürgün edilmişlerdi. Türkeş'in gönderildiği ülke ise Hindistan idi.

İhtilalci subaylar İzmirde zorunlu izinde bulunan Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Cemal Gürsel'i Ankara'ya getirmişler ona, Milli Birlik Komitesi Başkanı, Başbakan ve Devlet Başkanı ünvanı vermişler ise de aslında o bir semboldü. Kararları Komite veriyor Cemal Gürsel Paşa onaylıyordu. Mesela Menderes, Zorlu ve Polatkan'ın idamlarına engel olmak istediği halde, komitenin fanatik üyelerine sözünü geçirememişti.

Milli Birlik Komitesi tarafından İhtilalin ilk gününde Cevdet Sunay Paşa Genel Kurmay 2 nci Başkanlığında bırakılmış ve Genelkurmay Başkanlığına da Hava Orgeneral Seyfi Turagay paşa getirilmiş ise de, bir gün sonra Seyfi Turagay Paşa Genel Kurmay Başkanlığından alınmış, yerine Cevdet Sunay Paşa Genelkurmay Başkanlığına atanmıştı.

Cevdet Paşanın bu göreve getirilmesi bizi sevindirmişti. Genelkurmay'da T.M.T. konusunda temasda bulunduğumuz emir ve onaylarını aldığımız ve raporlarımızı sunduğumuz Cevdet Sunay Paşa idi.

Komitede benim de yakın arkadaşlarım vardı. Komite üyelerinden hiç biri Kıbrıs'da bir Türk Mukavemet Teşkilatı olduğunu, dairemizin Genelkurmayda ne gibi görevler yaptığını bilmiyorlardı. Ancak dairemizin bazı gizli faaliyetlerde bulunduğundan kuşkulandıklarını fakat, görevinin ne olduğunu anlayamadıklarını tesbit etmiştim. Hatta, komite dışındaki subaylardan bazıları gibi, komite içinden aşırı kuşkucu subaylar da çok ileri giderek Dairemizin düşürülen Başbakan Adnan Menderes'in karanlık ve kirli işlerini yürüttüğünü sanmışlardı. Tabii buda, 27 Mayıs öncesi ihtilal ortamı yaratma propagandalarından biri idi. Bu konudaki söylentilerin gerçek olup olmadığını tespit etmek için dairemize mensup tüm subayları sorgulamaya hazırlandıklarını bir subay arkadaşımdan öğrenmiştim.

28 Mayıs sabahı Daniş Paşa ile yaptığımız görüşmeden sonra Başbakanlığa gittiğimde komiteden arkadaşlarım ile temas etmek imkânını bulmuştum. Koridorda kendileriyle ayak üstü yaptığımız görüşmeler sırasında "mensubu olduğum dairenin görevlerinin neler olduğunu ve hangi işlerle meşgul olduğunu biliyor musunuz?" biçimindeki sorum karşısında hepsi duraklamışlar ve kuşkularını belli eden bir davranış içinde "doğrusu tam anlamıyla bilmiyoruz ama, bir takım gizli faaliyetlerde bulunduğunuz söyleniyor" demişlerdi. Bunun üzerine

ben de, "Demekki bizim hepimizi göz altına almayı tasarlamanız gerçek görevimizi bilmemenizden ileri geliyor. Şimdi ben size bir açıklama yapayım, siz de incelemenizi yapar, kararımızı ondan sonra verirsiniz" diyerek şunları söylemiştim: "Evvela biz halkı değil, Kıbrıs Türk Mukavemet Teşkilatını silahlandırıyoruz. Cevdet Sunay Paşa'ya sorunuz, herşeyi biliyor." Daha sonra dairemizin kuruluş maksadını, savaş zamanına yönelik hazırlıklarımız ve çalışmalarımız hakkında açıklamalarda bulunmuş ve ek görev olarak, 1958 yılından beri Kıbrıs Türk Mukavemet Teşkilatını kurma, eğitme ve silahladırma konularında bilgiler vermiş ve geldiğimiz noktayı belirtmiştim.

KOMİTE İLE ŞAHSEN DİYALOG TESİS ETMİŞTİM.

Komite üyesi arkadaşlarım bu açıklamalarım karşısında önce şaşırmışlar, sonra da beni hararetle tebrik etmişlerdi. Bu arada esasen Kıbrıslı olan Türkeş ile, daha önce Türkeş bölümünde anlattığım diyalog cereyan etmişti. Maksadım hasıl olmuştu. Komite ile diyalog kurmayı başarmıştım. Komitedeki müracaat merciimizde belli olmuştu. O da Başbakanlık müsteşarı Türkeş idi. Cevdet Sunay Paşa da esasen bizden yana ve başımızda duruyordu.

Dairemize döndüğümde Daniş Paşa'ya durumu anlatmıştım. Paşa o günkü çabalarımdan memnun olmuştu. O da Cevdet Paşanın yanından dönmüş ve ferahlamıştı. Çalışmalarımız normal seyrini takip edecekti. Ertesi günü hazırladığım kısa raporu ve ihtiyaç listesini Başbakanlığa giderek Türkeş'e vermiştim. Sözlü olarak anlattıklarımı da büyük bir ilgi ve zevkle dinleyen Türkeşle aramızda bu vesile ile bir dostluk tecessüs emişti. Yanına randevusuz olarak, ne zaman istersem gelebilecektim. Özel Kalem Müdürüne bu yolda talimat vermişti.

27 MAYIS'IN TMT'YE İLK OLUMSUZ ETKİSİ: DANİŞ PAŞA GÖREVİNDEN ALINMIŞTI:

27 Mayıs'ın fırtınaları Türkiye'de müesses demokratik nizamı altüst etmişti. Bu fırtınalardan bizlerinde, TMT'nin de etkilenmesi kaçınılmazdı.

Başlangıçta, yukarda anlattıklarımdan da anlaşılacağı gibi, benim durumum sağlamdı. Fakat 7 yıldan beri komutanımız olarak başımızda bulunan Daniş Karabelen Paşa'nın, bütün çaba ve girişimlerime rağmen, görevinden alınmasını önleyememiştim. Çünkü kendisinin düşürülen iktidarla fiilen siyasi bir bağlılığı olmadığı halde kardeşi Danyal Akbel'in Demokrat Parti Milletvekili bulunması

bütün girişimlerimi sonuçsuz bırakmıştı. İhtilal yönetiminin bu tasarrufuna çok üzülmüştüm. Daniş Paşa'nın yerine getirilen Emekli Kurmay Albay Faruk Ateşdağlının konularımızla ilgili bilgisi yoktu. Fakat, makul bir yönetici idi. Onunla da çok iyi anlaşmış, ahenk içinde çalışmış ve desteğini görmüştüm. Kendisini bu görevc getiren komitede arkadaşlarımın bulunması da işime yarıyordu.

ALBAY VURUŞKAN'A GELİNCE:

Komite üyeleri Albay Vuruşkan'ı yakından tanımıyorlardı. Onlardan daha kıdemli bir subaydı. Faruk Ateşdağlı ve ben görevde işin başında bulundukça Vuruşkan'ın durumu da sağlam demekti.

Fakat şartlar değişirse ne olacağı belli olmazdı. Çünkü daha önce anlattığım gibi, Kıbrıs'da onunla uğraşan bir subay vardı ve o güne kadar cesaret edemediği bir teşebbüsünü açığa çıkarmıştı. Bu subay Vuruşkan'ın Magosa Bölge lideri Yarbay Şefik Karakurt'du.

Sonuçda, ihtilalin yarattığı ortamda, Daniş Paşa'nın görevden alınmasından, benim de emekliliğimi istememden sonra, meydanı boş bulan Binbaşı Şefik Karakurt; Milli Birlik Komitesindeki sınıf arkadaşları nezdinde, TMT lideri Albay Rıza Vuruşkan aleyhindeki girişimleri ile; hiçbir haklı sebep yokken ve kesinlikle de gerekmezken, onun Kıbrısdan alınmasını sağlamıştı. Ardından da bir süre TMT liderliğine vekalet etmenin yolunu bulan Karakurt'un bu dönemde haşin tutumu ile çevresinde huzursuzluk ve hoşnutsuzluk yarattığı bana anlatılmıştır.

27 MAYIS TMT İÇİN HAYIRLI OLMADI

Doğrusunu açıkça ifade etmek gerekirse 27 Mayıs ihtilâli Türkiye için olduğu gibi, Kıbrıs Mücadelemizin Kuvva-i Milliyesi olan "Kıbrıs Türk Mukavemet Teşkilatı" için de hayırlı olmamıştır.

Örneğin;

-İhtilâl rejiminin yöneticilerine; Türk-Rum ortak Cumhuriyeti'nin kurulması ile, "Kıbrıs sorununun çözümlendiği" fikri hakim olmuştur.

Bu, düzeltilmesi çok pahalıya mal olan vahim bir hata idi.

-Kıbrıs'ın kurtarılmasını öngören, TMT'nın felsefesini ve hedeflerini belirleyen KİP projesi (Kıbrıs'ı istirdat projesi) rafa kaldırılmıştır.

-İhtilâlin ilk gününde TMT'nın varlığını öğrenince son derece sevinerek ona kucak açan ve destekleyen; Milli Birlik Komitesi'nin milliyetçi kanadına mensup, Kurmay Albay Alpaslan Türkeş ve ondört arkadaşının 13 Kasım 1960 tarihinde tasfiye edilip yurt dışındaki elçiliklerimize müşavir kadrosu ile sürgüne gönderilmesinden sonra TMT yönetimi ciddi bir destekten yoksun kalmıştır.

-TMT'nı örgütleyen ve KİP projesini uygulayan zirvedeki üçlü ekip çökertilmiştir:

KİP Karargâhının da başında bulunan Genelkurmay Özel Harp Dairesi Başkanı General Daniş Karabelen görevden alınmıştı, Kıbrıs'da görevli TMT lideri Albay Rıza VURUŞKAN, Kıbrıs'dan geri çekilmişti MENDERES'in ZORLU'nun adamı olarak mimlenen ben de, görevden alınmamı beklemeden, emekliliğimi istemiş ve ayrılmak gerçğini duymuştum.

Aslında bu saydıklarım bizim kişisel sorunlarımızdı ve TMT'nın devamlılığını etkilememesi gerekirdi: Bizden, sonra TMT'nı daha da güçlendirecek ve ileriye götürecek çok değerli arkadaşlarımız vardı. TMT'nı duraksatan kadro değişikliği değil, ihtilâl yönetiminin izlediği yanlış Kıbrıs politikası idi.

-Kıbrıs'da Türk Rum Ortak Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra; Dr. Küçük'ün Cumhurbaşkanı yardımcısı olması ve Ada'ya, kurulan devlette, T.C'nin garantörlüğünün simgesi olarak 650 mevcutlu bir Türk Askeri birliğinin çıkarılması ile, Kıbrıs'da TMT gibi gayri nizami bir örgüte gerek kalmadığı kanaatı yönetime hakim olmuştu.

Bunun sonucu olarak da, Kıbrıs Cumhuriyetinde Türkiye'yi temsil için Lefkoşa Büyük Elçiliğine, TMT'nın varlığından rahatsızlık duyan Emin Dırvana adında bir Emekli Kurmay Albay gönderilmişti.

Devrik iktidarın tüm mensupları, başta Cumhurbaşkanı, Bakanlar Kurulu üyeleri, milletvekilleri, üst düzey bürokratları ve bazı generaller yargılanmak üzere tutuklanmışlardı.

Devlet teşkilatında geniş çapta tasfiyeler yapılmıştı.

240 general, 6000 subay, 147 profesör emekliye sevkedilmişti.

Bir yandan da, çoğunluğunu Cumhuriyet Halk partililerin oluşturduğu "kurucu meclis"e toplamışlar, Anayasa ve reform kanunları çıkarmaya çalışıyorlardı.

-Öte yandan Kıbrıs'ta Makarios ileride oynatacağı oyunlarının mizanseni hazırlıyordu:

Devletin yönetiminde Cumhurbaşkanı yardımcısı Dr. Fazıl Küçük'ün varlığını hazmedemiyor ve onu hiçe sayıyordu.

Her vesile ile anayasanın değiştirilmesi gereğinden söz ediyordu.

Bir yandan da Albay Grivas ile birlikte, Türkleri Adada yok etme veya kaçırmak için AKRİTAS adı erilen katliam planları yaptırıyordu.

Bu arada Papaz Makarios Anayasayı değiştirme planının bir parçası olarak Türkiye'ye de ziyarette bulunuyor, ihtilâl yönetiminin Devlet Başkanı ve Başbakan Orgeneral Cemal Gürsel tarafından Devlet Başkanlarına mahsus törenle karşılanıyor ve kabul ediliyordu.

Kıbrıs'ta bütün bu olan bitenler karşısında, "ihtilal rejimi"nin hükümeti son derece duyarsız davranıyordu.

-27 Mayıs 1960 dan 21 Aralık 1963 tarihine kadar süren bu dönemde Türkiye ne yapıyordu?

O, yeni ihtilâl girişimleri ve iç kavgalardan başını alamıyordu.

TMT'nın Komutanlarının ve mücahitlerinin ise, ilgisizlikten ve durgunluktan içleri içlerine sığmıyordu. Yeni, yeni BEREKET VAR, silahlar geldi haberleri alamıyorlardı.

TMT duraklama dönemine girmiş, silah ikmali durmuş, eğitim gevşemiş, TMT mücahitlerinde hoşnutsuzluk başgöstermişti. Bu durumda Ankara'da ben ve Vuruşkan boş duramazdık, bir şeyler yapmalı ve yetkilileri uyarmalı idik. Bir takım girişimler yapıyor fakat hiçbir olumlu sonuç alamıyorduk. Bizi dinlemek istemiyorlardı. Bu arada Başbakan Yardımcısı Profesör Turhan Feyzioğluna benim şahsen yaptığım uyarılarda boşa gitmişti. 1963'ün koalisyon Hükümetleri döneminde yaptığımız girişimlerimizin sonuçsuz kalması üzerine, kendilerini yakından tanıdığım Adalet Partisi ileri gelenlerinden Dr. Saadettin Bilgiç, Dr. Faruk Sükan

ve Dr. Vedat Ali Özkan nezdindeki girişimlerimi ilgi ile karşılamıştı. Uyarılarım doğrultusunda mümkün olan herşeyi yapacakları vaadinde bulunmuşlardı. Ancak 21 Mayıs 1963 deki başarısız askeri hükümet darbesi de yine güvendiğim siyaset adamlarının vaadlerini yerine getirmelerine engel olmuştu. 1963 yılında Adalet Partisi tek başına iktidar olduktan sonra yeniden yaptığım uyarı teşebbüslcri ise olumlu biçimde gelişmekte iken, Kıbrıs'ta 21 Aralık 1963 de Rumların toplu soykırımı olayı vuku bulmuş ve bu olay Türkiyc'yi uyarmış yapılan hatanın telafisine çalışılmıştır.

21 Aralık 1963 günü KİP projemizde sözünü ettiğimiz (x) günü gelmiş ve TMT yeraltından çıkmıştı. Aslında o gün TMT için sürpriz bir gafil avlanma günü değil, beklenen bir fırsat günü olacaktı. Eğer, 5000 silahlı güç olarak devrettiğimiz TMT'nin, KİP projesinde planladığımız gibi, 15.000 kişilik silahlı bir gücc ulaştırılabilse idi.

Bu takdirde; Makarios'un toplu katliam girişiminde silahları geri tepecek, TMT; Kıbrıs'ın bütün bölgelerinde bir anda yeraltından çıkaracak mücahitlerin karşı saldırıları ile Adanın yarıdan çok fazlasına sahip olacak ve Ada'da Türk hakimiyetini tesis edecekti.

Bununla beraber 21 Aralık 1963'de yeraltından çıkan TMT mücahitleri, Rum saldırılarını durdurmuş Türk'ün namusunu, şerefini ve toprağını korumak için direnişe geçmiştir. Bu direniş 20 Temmuz 1974 Türk Barış Harekatına kadar başarı ile sürdürülmüştür.

TMT yeraltından öyle bir çıkmıştır ki; Rumlar 21 Aralık olayları sırasında Girneyi "Türkler geliyor" diyerek boşaltmışlardı. Ancak Girnedeki bir avuç mücahit orayı muhafaza edemedikleri için Rumların bir süre sonra geri dönmelerine engel olunamamıştır.

TMT'nın ne olduğunu ancak bu onbir yıllık direniş ve 20 Temmuz 1974 Barış Harekâtındaki hizmetleri ile anlaşılmıştır.

27 MAYIS İHTİTALİNDEN SONRA KADERİN ÖRDÜĞÜ AĞLAR

Genelkurmay Özel Harp Dairesinde bulunduğum sırada muvazzaf subay olarak Kıbrıs Ulusal Mücadelesine benim de aktif bir görevle katılmış olmaktadan mutluyum ve bundan gurur duymaktayım.

Bu mücadele de payıma düşen görevi şevk ve heyecanla yerine getirmeye çalışırken başarılı olduğuma da inanmaktayım. Bu nedenle vicdanen huzurluyum.

Fakat itiraf etmeliyim ki; Türkiye'nin Kıbrıs sorununun çok önemli etkenlerinden biri olan TMT'nın örgütlenmesinde geçen dört yıllık hizmetlerim benim için yeterli olmamıştır. 1974 Türk Barış Harekâtına, veya başka bir deyimle, hazırladığım KİP projesinde belirttiğim hedefe ulaşıncaya kadar, asker veya sivil olarak, Kıbrıs'da TMT saflarında efsanevi direnişin içinde bulunmayı isterdim. Bundan mahrum kalmamın burukluğunu daima hissetmişimdir. Ancak, böyle olması benim tercihim değildi. Kaderime böyle yazılmıştı ve ben bunu değiştiremezdim.

27 Mayıs 1960 ihtilâli Türkiye'de her kesimde, adına devrim koydukları değişikliklere kargaşalara ve kavgalara neden olmuştu. Kaderin ördüğü ağlar arasında benim kaderimin çizgisi'de değişmişti.

27 Mayıs sonrası üç ay içinde cereyan eden olaylar beni durumumu tesbit etmeme zorlamıştı. Benden daha fazla görev beklenmediği kanısına varınca emekliliğimi istemiş ve Türk silahlı kuvvetlerinden ayrılmıştım. Bu suretle TMT'deki görevim de 2. Eylül 1960 günü son bulmuş oluyordu.

27 Mayıs 1960 ihtilâlinin Türkiye'de dolayısı ile de TMT de yaptığı etkiler ve açtığı yaralar derindi. Onbinlerce kişinin, bu arada benim de geleceğimi gölgeleyen bu askeri rejim, Türkiye'ye ve Kıbrıs'a pahalıya mal olmuştur.

Askerlik hizmetimde 1940-1945 İkinci Dünya Savaşında Trakya'da savaş şartları içinde, 1945-1950 arası Rusların Türkiye'yi tehditleri sırasında Türkiye Sovyetler Birliği sınırında, 1952-1953 yıllarında Kore Savaşlarında ve nihayet 1954-1960 yıllarında Genelkurmay Özel Harp Dairesinde şerefle milletime hizmet ettikten sonra, eğer re'sen emekliye sevkedilirsem, haysiyet kırıcı bir durumla karşılaşmış olacaktım.

Bu sebeple ve daha önce anlattığım görüşlerimin endişe verici etkileri altında, mukaddes yuvamız asker ocağından ve yaratılmasında katkılarım olan kahraman TMT'nin saflarından şerefimle ayrılmaya karar vermiştim. Fakat manevi bağlarımı TMT'den hiçbir an koparmadım.

Beni derinden etkileyen ve son derece üzen, 27 Mayıs ihtilâlinin bir tasarrufu da şu idi.

-Düşürülen ve tutuklanan iktidar mensupları yüce divan nitelığinde kurulan özel bir mahkeme tarafından yargılanarak ağır cezalara çarptırılmışlardır. Bu arada idam cezasına çarptırılanlardan Başbakan Adnan Menderes, Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu ve Maliye Bakanı Hasan Polatkan'ın idam hükümleri infaz edilmiş ve asılmışlardı. Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın idam hükmü ise yaşı gözönünde bulundurularak infaz edilmemiştir.

Bilindiği gibi, Menderes ve Zorlu, uyguladıkları Kıbrıs Politikası ve aldıkları kararlarla, Kıbrıs davası tarihinin seyrini değiştirmişler, bugün yaratılmış bulunan Kıbrıs Türk Devletinin kurulmasına zemin teşkil eden Zurich ve Londra anlaşmalarını imzalamış devlet adamları idi.

Zorlu'nun 15 Eylül 1961 günü idam sehbasına götürülürken, abdest aldığı sırada, o zaman basına da yansıyan şu sözleri 38 yıl sonra hâlâ kulaklarımda çınlamaktadır. "Ben ülkeme hiçbir hizmette bulunmamış isem'de, Kıbrıs meselesini halletmiştim. Bu yetmez mi idi?" Zorlu'nun yargılandığı sırada bile açıklamadığı ve ancak idam sehpasına giderken ifadeye lüzum gördüğü, gizli kalmış bu gerçeği daha önce de anılarımda anlatmıştım.

Demokrasi tarihimiz içinde bu devlet adamlarının başına gelen kaza elbette yorumlanacak ve tarih hükmünü verecektir. Fakat muhakkak ki, tarih onları, Milli Birlik Komitesinin iddia ettiği biçimde suçlamayacaktır. Çünkü Türk kamu vicdanı onları mahkum etmemiş, hükmedilen cezaları da onaylamamıştır.

Nitekim; 15 ve 17 Eylül 1961 günü İmralı Adasında idam hükümleri asılmak suretı ile infaz edilen ve aynı adada alelade mezarlara defnedilen, Adnan Menderes, Fatin Rüştü Zorlu ve Hasan Polatkan'ın naaşlarının; 1987 yılında çıkarılan bir yasa ile uygun bir yere nakledilmesine karar verilmiştir. 1990 yılı Nisan ayında çıkarılan bir yasa ile de; mahkûm edilen öteki Demokrat parti mensupları ile birlikte, Cezaları kaldırılarak itibarları iade edilmiştir.

Bu yasanın gereği olarak söz konusu değerli devlet adamlarının naaşları; 17 Eylül 1990 günü İmralı adasındaki mezarlarından alınıp, İstanbul'da vatan caddesinin sur dışında, çevre yoluna kavuştuğu yerde inşa edilen ANIT-MEZAR'a, Devlet Töreni ile nakledilerek, 29 yıl sonra, Adnan Menderes'in asıldığı gün olan 17 Eylül günü, yine devlet töreni ile defnedilmişlerdir.

Bu suretle İlâhi Adalet, geç de olsa, tecelli etmiş ve kadirbilir Türk ulusu hoşnut olmuş, yüreğine su serpilmiştir.

Bununla beraber sırası gelmişken belirtmeliyim ki, 27 Mayıs Milli Birlik Komitesi dönemi çoktan kapanmış ve tarihe mal olmuştur. Bu dönemdeki siyasi tasarrufları kesinlikle Türk Silahlı Kuvvetlerinin manevi şahsiyeti dışında mütalâa etmek gerekir. Vatandaşlarımız bu gerçeğin bilinci içindedirler.

Ayrıca kapanmış ve tarihe mal olmuş bir dönemde vuku bulmuş hazin olayları politikacıların siyasi polemik konusu yapmaları da son derece sakıncalıdır.

Esasen, Milli Birlik ve beraberliğimizin zedelenmemesi gereğine yürekten inanan ve milletimizin çok büyük bir çoğunluğunu oluşturan sağduyulu vatandaşlarımız, bu görüşü savunmaktadırlar.

27 MAYIS VE SONRASI

27 Mayıs 1960 dan sonra siyasal, sosyal ve ekonomik dengelerin bozulduğu Türkiye'de, ulusumuza zarar veren bir çok olaylar birbirini kovalamıştır. Örneğin; Milli birlik komitesinin ondört üyesi tasfiye edilerek Yurt dışında çeşitli ülkelere sürgün edilmişlerdir. Ardından 22 Şubat 1962'de Harp Okulu Komutanı Albay Talat Aydemir liderliğinde başarısız bir askeri darbe girişiminde bulunulmuştur. Bu olay dolayısı ile emekli edilen Albay Talat Aydemir 21 Mayıs 1963 de, bu defa sivil olduğu halde, bir takım subayları yanına alarak ve Harp Okulu Öğrencileri ni de kandırarak tekrar bir askeri darbe girişimin de bulunmuş, yine başaramamış ve iki yakın subay arkadaşı ile birlikte idam edilmişlerdir.

12 Mart 1971 de de, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yüksek komuta heyeti hükümete bir muhtıra vererek askeri müdahale de bulunarak, hükümeti istifa etmek zorunda bırakmış ve Türkiye'de yine anormal bir dönem başlatılmıştır. Ve nihayet 12 Eylül 1980 de yine, Türk silahlı kuvvetleri, Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren liderliğinde ve komuta zinciri çerçevesinde hükûmet darbesi yapmış, Türkiye Büyük Millet Meclisini feshederek Türkiye Cumhuriyetinin yönetimine el koymuştur.

Bu Askerî Darbe Rejimi de üç yıl içinde, 1961 Anayasasını kaldırmış, yeni bir Anayasa yaptırdıktan sonra 1983 yılında genel seçimler yaptırarak, devleti sivil siyasetçilere teslim etmiştir.

1983 yılından itibaren başlayan sivil siyasetçilerin kavgaları bölücülük ve irtica mücadeleleri gözümüzün önünde devamedip gitmektedir.

Yukarıda sıraladığım çok önemli olayların vuku bulduğu Türkiye'de Devlet adamlarımızın Kıbrıs sorunu ile ne derece ilgilenebildikleri tartışılabilir. Ancak, 15 Kasım 1983 de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti aşamasına gelinmesine şükretmek lazımdır.

27 Mayıs ihtilal'inin yöneticileri Kıbrıs davamızı, devrik iktidarın imzaladığı Zürih ve Londra anlaşmalarının getirdiği statü içinde devir almışlardı. Kıbrıs'da Türk-Rum ortak Cumhuriyeti kurulmuştu. Kurulan devletin bağımsızlığı, egemenliği ve özgürlüğü, Türkiye İngiltere ve Yunanistan'ın müşterek garantisi altına alınmıştı. Garantinin simgesi olarak söz konusu devletler, Adaya birer askeri birlik de göndermişlerdir.

Bu durumda Türkiye'de iktirdarda bulunan Askeri Rejimin yöneticileri Rumlar ve Yunanlılarla kavganın bittiğini ve Kıbrıs davamızın çözümlendiği'ni

sanmışlardı. Halbuki esas kavga daha yeni başlıyordu ve uzun yıllar sürecekti. Bilindiği gibi 40 yıl sonra da hala sürmektedir. Böyle olacağı daha 1960 yılında bilinmeli idi. Çünkü başta Yunan kıralı olmak üzere, Papaz Makarios ve öteki Rum ve Yunan yetkilileri yaptıkları beyanlarla bunun işaretini vermişlerdi. Türk-Rum ortak Cumhuriyeti'ni ENOSİS'e giden yolun başlangıcı olduğunu açıkca ifade etmekte çekinmiyorlardı.

İHTİLAL YÖNETİMİ'NİN
HAKSIZ VE ÇİRKİN BİR TASARRUFU;

Bir gazete tehditle ve zorla yandaşlarına devrettirilmişti.

14'ler olayının yaşandığı 13 Kasım 1960 günü, CHP'li siyasetçilerin tahrikleri sonuçu; önceden planlanan bir komplo ile, Milli Birlik Komitesi'nin 38 üyesinden 14'ü, Kurmay Albay Alparslan TÜRKEŞ'le birlikte göz altına alınmışlar ve hemen ardından emekliye sevk edilmişlerdi. Birkaç gün sonra da, yurt dışında çeşitli ülkelerde Büyükelçiliklerimize müşavir olarak sürgün edilmişlerdi.

Bu olayın yaşandığı aynı gün, Milli Birlik Komitesi'nin öteki üyeleri, haksız ve çirkin bir girişimde daha bulunarak, bir gazeteyi tehditle ve zorla yandaşlarına devrettirmişlerdi.

Bu olayın öyküsü şöyledir:

İKA HABER AJANSI sahibi Ziya TANSU 27 Mayıs 1960 tarihlerinden sonra bir gazete çıkarmaya karar vermiş ve ÖNCÜ adını koyduğu bu günlük gazetenin 26 Ağustos 1960 günü yayımlanmasına başlanmıştı.

Kardeşime yardım için ben de, İKA 'nın Genel Müdürlüğü'nün yanısıra, ÖNCÜ adını koyduğu ve Ağustos 1960 günü yayınına başlanan bu gazetenin müdürlüğünüde üstlenmiştim.

Kardeşime yardım için ben de, İKA'nın Genel Müdürlüğü'nün yanısıra, ÖNCÜ'nün Müessese Müdürlüğünü üstlenmiştim.

Ziya TANSU gazeteyi kurarken; basın mesleğinde sivrilmiş genç ve dinamik gazetecilerle, cazip sözleşmeler imzalayarak, onları gazetesinde bir araya toplamayı başarmıştı.

Bunlar arasında; başyazar olarak Prof. AYDIN YALÇIN, Yazı İşleri Müdürü olarak ALTAN ÖYMEN, İstihbarat Şefi olarak OKTAY EKŞİ, Muhabirler olarak NİLÜFER YALÇIN, METE AKYOL, MUSTAFA EKMEKÇİ, YAŞAR AYSEV, MUSTAFA ÖZKAN, ERDOĞAN TOKATLI, ÖRSAN ÖYMEN ve HINCAL ULUÇ da bulunuyordu.

Bu değerli gazetecilerin büyük bölümü bu gün de, şöhrete ulaşmış mümtaz gazeteciler olarak tanınmakta ve basında önemli yerlerde başarılı hizmetler vermekteydiler.

14'leri tasfiye eden Milli Birlik Komitesi'nin öteki üyeleri, hızlarını alamamışlar, bu defa da adamları vasıtası ile, 13 Kasım 1960'da, Kardeşim Ziya TANSU'nun sahibi bulunduğu ÖNCÜ gazetesi'nde de bir darbe yapmışlardı.

M.B.K.'inin adamları ÖNCÜ'nün idare binasını basmışlar. Komiteden geldiklerini söyleyerek bana tehditkâr bir ifade ile, hemen evime gitmemi ve 24 saat dışarı çıkmamamı söylemişlerdi. Olayın nasıl gelişeceğini bilemezdim. Sebebini izah etmemişlerdi. İsteklerine uymak zorunda kalmıştım.

Aynı gün sabahı uçakla İstanbul'dan gelmekte olan Ziya TANSU'yu da, Esenboğa havaalanından alarak, kimse ile temas ettirmeden, doğruca Ankara Valiliğine getirmişlerdi. Ankara Valisi'ni de, pazar günü olmasına rağmen, evinden çağırmışlar ve makam odasını açtırmışlardı.

Burada Vali'nin huzurunda, CHP Milletvekili Prof. Turan GÜNEŞ'in şahitliğini ettiği bir protokolü imzalamaya, Ziya TANSU'yu mecbur bırakmışlardı.

Bu protokol ile; ÖNCÜ Gazetesi'nin basım ve yayım imtiyazı ile sahipliğini; ÖNCÜ çalışanlarından Yazı İşleri Müdürü ALTAN ÖYMEN ile gazetenin İstihbarak bölümü'nde muhabir NİLÜFER YALÇIN'a devrettirilmişti.

NİLÜFER YALÇIN, ÖNCÜ'nün başyazarı Prof. AYDIN YALÇIN'ın eşi idi.

ÖNCÜ'nün yeni sahipleri gazetenin borç ve alacaklarını üstlenerek devralmışlardı. Fakat, onlar Yapı ve Kredi Bankası'na olan kredi borcunu ödememişlerdi. Yıllar sonra bu borcu, Ziya TANSU faizleri ile birlikte kendisi ödemek zorunda kalmıştı.

Şimdi; askeri darbe ile devleti ele geçiren ve iktidar koltuğuna oturup, vatandan, milletden, hakdan, hukukdan, demokrasiden söz eden M.B.K.'nin kahraman üyelerinin bu çirkin, haksız ve yasa dışı tasarrufları nasıl izah edilebilir?

Bunun bir izahı vardır o da şöyledir:

Alparslan TÜRKEŞ benim dostumdu. Kıbrıs Türk Mukavemet Teşkilatı (TMT)'nın en üst düzeyindeki bir kurucusu olarak, daha önce de anlattığım gibi, büyük yardımlarını görmüştüm. Bu yüzden de arkadaşlığımız ve dostluğumuz gelişmiş ve pekişmişti.

İKA HABER AJANSI ve ÖNCÜ GAZETESİ'nin sahibi Ziya TANSU'da benim kardeşimdi; dolayısı ile TÜRKEŞ, benim tanıştırmamla bir Haber Ajansı'nın ve bir gazetenin sahibi olarak kardeşim ile de ilgilenmiş ve ona yakınlık göstermişti.

Bu durum komite üyelerinde şu kuşkuyu uyandırmıştı:

"ZİYA TANSU'ya ÖNCÜ'yü TÜRKEŞ kurdurmuş; gazetenin yayınlarını da uzaktan ve el altından TÜRKEŞ yönlendiriyormuş.

Bu gazetenin Ziya TANSU'nun elinde yayımına devam etmesi M.B.K. için tehlikeli imiş."

Gerçekten'de gazeteyi Ziya TANSU'dan zorla aldılar ve yandaşlarına teslim ettiler.

Benimde içinde bulunduğum bu olayla ilgili anılarımı kitabıma koymam, kırk yıl sonra bir şikayatte bulunduğum anlamında algılanmamalıdır. Aslında, o zaman bizi hapse atmadıklarına şükretmiştik.

Anılarım arasında bu olaya da yer vermemin nedeni; evvelce anlattığım birçok konuda olduğu gibi, 27 Mayıs darbesinin kara lekelerinden birini daha ortaya koymaktır.

1961 yılına idam kararlarının infazından, Kurucu Meclis'de yeni 1961 Anayasasının kabul edilmesinden ve M.B.K. üyelerinin ömür boyu "Tabii Senatörlük" sıfatını kazanmalarından sonra, Türkiye'de siyasi hava biraz yumuşayınca Ziya TANSU, Başbakanlığa bir dilekçe vererek, 13 Kasım 1960 günü gazetesinin ve kendisinin başına gelenler hakkında hükümetin bir kararı olup olmadığını resmen sormuştu.

Başbakanlıktan, tarih ve sayısı bulunan ve "Başbakan ve Devlet Bakanı Cemal GÜRSEL" imzası ile gönderilen cevap yazısında; "Başbakanlık'ta bu konuda bir karar alınmamış ve böyle bir işlem yapılmamıştır" denilmekte idi. Darbe resmen inkar edilmişti.

Bu olaya alet olanlardan ve şahitlerinden bazıları hayattadırlar. Her halde onlar siyasi görüşleri doğrultusunda bir vicdan muhasebesi yapıp, "acaba biz bu yanlış'a niçin alet olduk?" diyerek kendi kendilerini sorgulamış olmalıdırlar.

Ziya TANSU, Cemal GÜRSEL Paşa'dan beklediği cevabı aldıktan sonra, Ankara Gazeteciler Cemiyeti'nde bir basın toplantısı düzenleyerek olayı bütün ayrıntıları ile kamuoyuna açıklamış ve anlattıkları o hafta çıkan gazetelerde özellikle de ünlü AKİS dergisinde geniş çapta yer almıştı. Fakat, gerek resmi makamlardan ve gerekse basından birisi çıkıp ta, "olur mu böyle şey" dememişti.

Öyle ya; ihtilallerde böyle şeyler olması olağandır. Bu olay da ihtilâlin cilvelerinden biridir!..

Burada son olarak, "İbret-i-alem" için, bir noktaya işaret etmek istiyorum:

Yaşamları boyunca, askeri müdahalelere karşı olduklarını samimi olarak savunanları, dışta tutarak, sormak lazım;

O zaman ÖNCÜ'ye yapılan bu "askeri darbe operasyonunda", aktif rol alanlarla, ona alet olanların ve alkışlayan demokrasi çığırtkanlarının;

"Askeri müdahalelere şiddetle karşı olduklarını" ikide bir öne sormeye hakları var mı?..

Denilecektir ki;

"Hafıza-i Beşer nisyan ile maluldür." Bu, doğru bir atasözüdür.

Fakat işte ben; kırkyıl sonra bu olayı kamuoyuna açıklıyor, belgeliyor ve insanların hafızalarını canlandırıyorum...

350 yıl egemen olduğumuz ve orada bayrağımızı dalgalandırdığımız Kıbrıs Adası üzerindeki haklılığımız, tartışılmayacak kadar açık ve kesindir.

Fakat ne yazık ki, Kıbrıs davamızda avantaj Rum-Yunan tarafındadır. Kıbrıs'da bugünkü tabloya bakılınca da, bu avantajın nimetlerinden ne çapda yararlanmış oldukları anlaşılmaktadır.

Yunanlılar 1830'da, daha henüz devletlerini kurma aşamasında iken ve sonrası 120 yıl boyunca, kafalarına yerleştirdikleri ENOSİS ideallerini gerçekleştirmeye çalışmışlardır. Bunun için ortodoks papazlarının öncülüğünde, bir plan dahilinde hazırlanmışlar ve fırsat kollamışlardır. Söz konusu papazların sonuncusu Kıbrıs Başpiskoposu MAKARİOS idi. Bu arada Yunanlılar uluslararası alanda da çok sayıda taraftar bulmayı başarmışlardır.

Bize gelince; 1950 yılına gelinceye kadar Kıbrıs Adasını geri almak gibi bir düşüncemiz olmamıştır. Ancak Rum-Yunan ikilisinin ENOSİS yaygaralarına başlaması ve EOKA terör örgütünün EOSİS'i gerçekleştirmek için eylemlere başlamasından sonra uyanmışızdır.

Bizi uyaran, Rumların ve Yunanlıların İngilizlerin Adayı terkedeceği'nin anlaşılmasından sonra, fırsatın geldiğine inanan. Rum-Yunan ikilisinin harekete geçmesidir.

Kıbrıs Davamızın elli yıllık seyrini gözler önüne sererek karşılaşacağımız sahneler kronolojik olarak şöyledir.

1950-1955; Ada'nın gelecekteki statüsü hakkında önceden tesbit edilmiş bir politika çizgisi yoktur. Türkiye C.Hükümeti olayları günlük önlemlerle karşılamaya çalışmaktadır.

Kıbrıs Türk Halkı ise, Kaderini Türkiye'ye bağlamış, girişilen milli mücadele için önceden hazırlanmış bir plan ve programı yok, toplum liderlerinin nutukları ile oyalanmaktadır, gelecek karanlık görünmektedir.

1955-1957; Rumlar'ın ENOSİS yolunu açmak için harekete geçmesi karşısında Kıbrıs Türk Halkı'nın "Ne olacak Halimiz?" dediği karamsarlık dönemidir.

1957-1960; Kıbrıs Türk halkının yüzünün güldüğü ve geleceğe umutla baktığı yıllardır.

Gerçekten de artık; Türk Halkı'nın can ve mal güvenliğini sağlayan, Türk subaylarının komutasında, eğitilmiş, örgütlendirilmiş ve silahlandırılmış, yer altında eli tetikte bekleyen, TMT mücahitleri vardır.

1960-1963; umutla başlayan hayal kırıklıkları ile süren bu yıllar, papaz MAKARİOS'un ihanetlerinden kaynaklanan huzursuzluk, Türk Halkı'nın ufkunu karartan karabulutların oluştuğu ve meş'um günlerin habercisi olayların olduğu trajik yıllardır.

1963-1974; 21 Aralık 1963 de MAKARİOS'un NOEL katliamı ile başlayan TMT mücahitlerinin silahlarına sarılıp yeraltından çıkarak direnişe geçmeleri ile devam eden ve onbir yıl süren bu direnişte, acılara, ızdıraplara ve yokluklara rağmen, yaratılan kahramanlık destanlarının yazıldığı yıllardır bu yıllar.

Ve nihayet 20 Temmuz 1974, Kıbrıs Türk halkını karanlıktan aydınlığa çıkaran ve karabulutları dağıtan ve Türk ulusu'nun göğsünü kabartan; Türk silahlı kuvvetlerinin Barış Harekatı

Bundan sonra ise;

Kıbrıs Türk Halkının özgürlüğü, toprakları üzerinde egemenliği ve bağımsızlığı ve 23 Kasım 1983 de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devleti.

ERENKÖY'DE TMT TAKVİYE EDİLİYOR

1964 yıllarından itibaren artık Kıbrıs'da her Türk yerleşim bölgesi bir savaş cephesi idi ve TMT mücahitleri bölge sınırlarında nöbette idiler. Kuzey Kıbrıs'ın batı kesimindeki Erenköy (Koçina) -Mansura bölgeside bunlardan biri idi ve üç tarafı düşman bir tarafı da açık denizle çevrilmişti. Adanın iç kesimleri ile bağlantısı kesilmişti. Burası TMT'ye gönderilen ilk silahların da çıkarma merkezi idi. İkmalci Arı ekibimizin elemanları da bu bölge mücahitlerindendi.

21 Aralık 1963 gününe kadar bölgenin Türk halkı, o zaman yeraltındaki mücahitlerin kontrolü ve onların sağladığı güvenlik içinde yaşamlarını sürdürüyorlardı. 21 Aralık olaylarından sonra bu bölgedeki TMT'nin takviyesine gerek duyulmuştu.

Bu cümleden olarak, Erenköy'de denizden bol miktarda silah ve cephane gönderilmiş, Ankara'da yüksek öğrenimi yapmakta olan Kıbrıslı gençlerden gönüllü olanlar derlenmiş, bir süre eğitim yaptırıldıktan sonra Erenköy'e sevkedilmişlerdi. Bu sayede bu cephe oldukça kuvvetlendirilmişti.

Bu sırada papaz Makarios tarafından Kıbrıs'a girmesi yasaklanan Rauf Denktaş da Ankara'da bulunuyordu.

ÖZEL HARP DAİRESİ, ESKİ TMT LİDERİ ALBAY VURUŞKAN'I TEKRAR GÖREVE ÇAĞIRIYOR

1964 yılının Temmuz ayında bir gün, Ankara'daki TMT Genel Karargâhından Mehmet Ertuğruloğlu vasıtasıyla bana bir mesaj gönderilmişti.

Mesaj şöyle idi: "Albay Vuruşkan'a Erenköy bölgesinin komutanlığını teklif etsek acaba kabul eder mi? Vuruşkan'a bu teklifi iletebilir ve kabul etmesine yardımcı olabilirmisiniz?"

Ertuğruloğlu'na şu cevabı vermiştim. Kıbrıs'da tüm TMT'nin liderliğini yapmış ve TMT'yi kurmuş olan Vuruşkan'ın, yalnızca Erenköy bölge liderliğini kabul edip etmeyeceğini kesin olarak söyleyemem. Vuruşkan halen İstanbul'dadır ve temas halindeyiz. Bu gün telefon eder Ankara'ya çağırır kendisiyle görüşür sizinle ve Özel Harp Dairesiyle temasını sağlarım. Bu arada Vuruşkanı görevi kabul etmesine teşvik ve onu ikna etmeye çalışacağımdan da şüpheniz olmasın"

Vuruşkan'a aynı gün telefon etmiş kısaca teklifi iletmiş sabah Ankara'da kendisini beklediğimi söylemiştim.

Ertesi sabah saat 7.00 sıralarında bizim evin kapısını çalmıştı. Telefonun üzerine ilk otobüse binmiş ve Ankara'ya gelmişti.

VURUŞKAN TEKLİFİ KABUL EDİYOR

Vuruşkan'a Özel Harp Dairesinin teklifini aynen aktarmış ve kararının ne olduğunu sormuştum. Vuruşkan kendisine 7 yıl önce görev teklif ettiğimiz zaman olduğu gibi, yine fazla düşünmeden "giderim be İsmail sen ne dersin bu işe" diyerek sorumu cevaplamıştı.

Vuruşkan'a şöyle konuşmuştum. "Bak ağabey. Ben, idealist bir TMT mensubu olarak, senin teklif edilen göreve gitmeni kesinlikle engellemek istemem. Ancak iyi düşünmelisin, evlendin. Bir de çocuğun oldu. Yaşın da biraz ilerledi. Gideceğin yer bir savaş bölgesi. Geçen yıl geçirdiğin kalp spazmından sonra ben seni güvendiğim doktoruma götürmüş, muayene ettirmiş ve elektronu aldırmıştım. Önemli bir rahatsızlığın yoktu ama, doktorun bazı tavsiyelerine göre hareket etmen gerekmişti. Halen sağlığın nasıl? Bir şikayetin var mı? Oradaki zor savaş şartlarını kaldırabilir misin? Ayrıca Kıbrıs'da önceki konumun tüm Kıbrıs'a şamil TMT liderliği idi. Şimdi sadece Erenköy bölge komutanı olarak gideceksin. Bu husus sende bir burukluk yaratmaz mı?"

Vuruşkan bu konuşmalarıma karşılık olarak, o sırada yanımda bulunan eşimi de şaşırtan şu cevabı vermişti:

"Merak etme İsmail çok şükür gayet iyiyim, bir şikâyetim yok. Çoluk çocuk için aldırma. Burada sizler meşgul olursunuz. Sizlere emanet. Görevin şekli yeri ve mevkii önemli değil. Biz böyle işler için yaratılmışız. Ben görevi kabul ediyorum. İlgililere duyurabilirsin." Vuruşkan'un bu sözlerine ben şaşırmadım. Onu tanıyor ve böyle bir cevap alacağımı biliyordum. Fakat eşim şaşırmıştı. Hatta "acele karar vermeyin iyi düşünün Rıza Bey" demekten kendini alamamıştı.

Ben de "hayırlı olsun, yolun açık olsun, inşallah güle güle gider, sağ salim güle güle gelirsin. Hani ya doğrusu bana da bir teklif gelmiş olsa idi, aynı şekilde hareket ederdim sanıyorum. Dediğin gibi bizler böyle işler için yaratılmışız." demiştim.

Bu görüşmemiz sonunda Vuruşkan'ın kararı doğrultusunda, Kıbrıs Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Mehmet Ertuğruloğlu aracılığı ile, Vuruşkan'ın Özel Harp Dairesi Başkanı ile temasını sağlamıştım.

ALBAY VURUŞKAN VE RAUF DENKTAŞ ERENKÖY CEPHESİNDE

Vuruşkan temaslarını ve yolculuk için hazırlıklarını birkaç gün içinde tamamladıktan sonra, İstanbul'a eşini ve çocuğunu bile şahsen görüp veda etmeden, o sırada Ankara'da bulunan Rauf Denktaş ve bir kısım gönüllü üniversite öğrencisi ile birlikte donanmaya ait bir botla gizlice Erenköye çıkmış, komutayı orada bulunan ve bazı nedenlerle geri çekilmesi zorunlu olan bir Jandarma Yarbayından teslim almıştı. Vuruşkan, Rauf Denktaş'la birlikte Erenköy'e çıkar çıkmaz, mücahitlerin bozulmuş olan düzenini tekrar tesis etmiş, karargâhını kurmuş, bir saldırıya karşı gerekli önlemleri almış ve önemli noktalarda savunma mevzileri yaptırmıştı.

GRİVAS ERENKÖYE SALDIRIYOR:

Vuruşkan'ın bu hazırlık dönemi uzun sürmemiş, Erenköy'e çıkışından 15-20 gün sonra 1964 Ağustos ayında Grivas'ın Yunanistan'dan asker, subay ve ağır silahlarla takviyeli saldırısına maruz kalmış ve bölgesini mücahitleri ile birlikte, yanında Rauf Denktaş olduğu halde kahramanca savunmuş ve Grivas kuvvetlerini püskürtmüştü. Vuruşkan, bu bölgede mücahitleriyle birlikte iki yıl mahsur kalmış daha sonra da, bir kısım üniversite öğrencisinin Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin aracılığı ile Erenköy'den tahliyesini müteakip lefkoşada görevli Hollanda Ticaret Ataşesinin otomobilinin bagajında Rum bölgesini geçerek lefkoşa'ya gitmişti. Bir süre Lefkoşa'da kalan Vuruşkan, Kıbrıs'daki Türk alayının değiştirme birlikleri arasında Türkiye'ye dönmüştü. Rauf Denktaş ise Grivas'ın Ağustos 1964 deki saldırısından birkaç gün sonra Erenköy'e ikmal yapan askeri bir botla Türkiye'ye dönmüştü. Denktaş'ın Erenköy savaşında mücahitlerle birlikte olması onlara güç vermiş ve bir moral kaynağı olmuştu.

Vuruşkan'dan sonra Grivas bir daha Erenköy'e saldırma cesaretini gösterememiş, Erenköy mücahitleri bölgeyi muhasara altında 1974 e kadar muhafaza etmişlerdir. Şimdi bu bölge, K.K.T.C. Devleti güvenlik kuvvetleri tarafından korunmakta o topraklar üzerinde Türk bayrağı dalgalanmaktadır.

ALBAY VURUŞKAN'IN HAYAL KIRIKLIĞI: VURUŞKAN'I GENERAL YAPTIK DEMİŞLERDİ. FAKAT!...

Vuruşkan'ın Erenköy'dc, Grivas'ın ağır silahlarla takviyeli üstün kuvvetlerine karşı başarılı savunması sonucu, bölge kurtulmuş, mücahitlerin tümünün katledilmesi veya denize dökülmesi önlenmişti. Bu durum Ankara'nın dikkatini çekmiş ve Vuruşkan Hükümet ve Genelkurmay'ın takdirine mazhar olmuştu. Vuruşkan, 1951 yılında Kore savaşlarında olduğu gibi, Erenköy savaşında da üstün komutanlık niteliklerine sahip olduğunu ispatlamıştı. Bunu gözönünde bulunduran Genclkurmay Başkanlığı da, Albaylıkta bekleme süresini dolduran Vuruşkan'ı Tuğgeneralliğe yükseltmcyi kararlaştırmıştı. Bu sırada Orgeneral Cevdet Sunay Genel Kurmay Başkanı bulunuyordu. İsmet İnönü de Başbakandı. Vuruşkan'ın Generalliğe yükseltilme kararı Özel Harp Dairesinden, belirli tarih ve sayı taşıyan bir tebliğ yazısı ile, şifrelenmek suretiyle telsizle Erenköy'deki Vuruşkan'a resmen duyurulmuş ve tebrik edilmişti. Bu arada ben de Vuruşkan'a bir tebrik mesajı göndermiştim.

Vuruşkan'a gönderilen şifrede ayrıca "Generalliğe terfi işleminin görevinin özelliği ve gizliliği nedeniyle şimdilik açıklanmayacağı ancak, her türlü hakkının mahfuz tutulacağı"da kaydedilmişti. Vuruşkan her subay gibi, hayalinde yaşattığı Generallik üniformasını giyeceği günü düşünerek iki yıl, Erenköy'de düşman kuşatması altında Türkiye'ye dönüşünü sabırla beklemişti.

Fakat Vuruşkan, 1967 yılında Türkiye'ye döndüğünde bir sürprizle karşılaşmış ve yine hayal kırıklığına uğramıştı. Generalliğe terfiini hatırlatmak ve üniformasını giymek üzere Genelkurmay Başkanlığına başvurduğunda; kendisi hakkında böyle bir karar alındığına dair bir işleme rastlanmadığı bildirilmişti. Gerçek anlaşılmıştı. Meğer Vuruşkan'ın Generalliğe yükseltilmesi hakikaten düşünülmüş, kararlaştırılmış fakat, bilinmeyen bir sebeple terfi kararı işleme konulmamış ve yüksek tasdike sunulmamıştı. Zamanın Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cemal Tural ise, "Vuruşkan'ın her hakkının mahfuz tutulacağı hakkındaki vaad" tanımamış ve hatanın düzeltilmesi için herhangi bir işleme lüzum görmemişti.

Vuruşkan, bunun üzerine mağduriyetinin önlenmesi için Danıştay'a dava açmış ise de, Milli Savunma Bakanlığı olumlu cevap vermediği için davayı kaybetmişti. Daha sonra hakkını aramak için mektupla durumu Cumhurbaşkanına arzeden ve kendisini kabul ederek dinlemesini ve yardımını isteyen Vuruşkan'ı, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ne kabul etmiş ve ne de mektubuna cevap vermişti.

Ben, gerek Türkiye ve gerekse ötcki yabancı ülkelerde, eşi ve emsali görülmeyen bu vefasızlık ve inkârcılık örneği olay hakkındaki yorumumu, bir cümle ile ifade edecek ve noktalayacağım.

"Bu tutum; devlet ve devlet adamlığı ciddiyetiyle bağdaştırılamayacak, her iki taraf için de hazin ve hazin olduğu kadar da talihsiz bir olayın, ibret verici bir örneğidir."

1974 BARIŞ HAREKÂTI VE SONRASI

Kıbrıs Türk Halkı, T.M.T.'nin kuruluşundan 17 yıl sonra, 20 Temmuz 1974 tarihinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin gerçekleştirdiği BARIŞ HAREKÂTI ile kurtarabildiği kadar ki toprakları üzerinde, egemen ve bağımsız devletini kurmuş, geleceğe umutla bakarak özgürce yaşamaktadır.

20 Temmuz 1974'te Türk Silahlı Kuvvetlerinin Barış Harekatı başarılarla devam etmekte iken, Türk tarafının bir iyi niyet göstergesi olarak "ateş kes" çağrısına uymasını Rumlar ve Yunanlılar istismar etmişler, sözlerinde durmamışlar, zaman kazanmak ve Türk tarafını oyuna getirmek istemişlerdir. Fakat Türk Silahlı Kuvvetleri bu oyuna gelmedi ve 15 Ağustos 1974 tarihinde İkinci Barış Harekatını başlattı Birliklerimiz önceden belirlenen hedeflere yönelerek süratle ilerlediler ve halen iki taraf arasındaki sınırı oluşturan hatta kadar ki toprakları işgal ettiler. Nedense o sırada iktidarda bulunan T.C. Hükümeti bunu yeterli bulmuş, ordusunun hızını keserek "Artık durun" emrini vermiş, yine ikinci defa "Ateş Kes" çağrısına uymuştu.

Şimdi, "İkinci Ateş Kes Antlaşması" imza edildiği sırada, Kıbrıs'daki duruma bakalım. Türk Silahlı Kuvvetlerinin Barış Harekatı sebebi ile, Yunanistan askeri cunta yönetiminin görevlendirdiği EOKA lideri Nicos Sampson'un darbe girişimi fiyasko ile sonuçlanmıştı. Makarios Ada'dan gizlice kaçarak İngiltere'ye sığınmak sureti ile kendisini yakalamaya çalışan EOKA teröristlerinden canını kurtarabilmişti. Ardından kendini Cumhurbaşkanı ilan eden katil NICOS SAMPSON da Ada'dan kaçmıştı. Bilindiği gibi, EOKA'yı kullanarak darbeyi gerçekleştiren Sampson, Makarios'u sarayında yakalayamamış kaçmasına engel olamamıştı. Fakat bütün taraftarlarını tasfiye etmiş, yüzlercesini de öldürtmüştü. Türkleri de toplu halde katledip ENOSIS'i gerçekleştirmeye hazırlanıyordu. Rum ve Yunan askerleri, Türk ordusunun karşısında paramparça olmuşlar kaçıyorlardı. Yunanistan'da Askeri Cunta Rejimi devrilmiş cuntacı albaylar hapsedilmişti. Kıbrıs'da Rumlar ve Yunanlılar şaşkınlık ve moral çöküntüsü içinde idiler. EOKA mensupları, Yunanlı asker ve subaylar Türkiye'yi askeri harekat yapmaya mecbur bırakmanın suçluluğu içinde idiler. Bu durumda Türk tarafının eline tarihi altın bir fırsat geçmişti. Bu fırsat, Türkiye'ye; Ada'da uygulanan statükoyu, karşı tarafa zorla kabul ettirmek imkânı vermişti. İki taraf arasındaki sınırlar da Türk tarafı için en uygun bir şekilde çizilebilirdi. Limasol'da, Larnaka'da ve Baf'ta önemli ölçüde Türk halkı ve onların geniş toprakları vardı. 2.nci Atçkesten önce harekata devam edilerek oradaki soydaşlarımız ve sahip oldukları toprakları kurtarılamaz mı idi? Onların Rumların zulmü altında ve perişanlık içinde göç etmeye mecbur kalmaları önlenemezmi idi? Baf uzaklarda kalsa bile, hiç olmazsa Limasol ve Larnaka müzakereler sonuna kadar koz olarak kullanılmak için geçici de olsa işgal edilemez mi idi?

Türk askeri, T.M.T. Mücahitleri ile birlikte kükremiş zafer coşkusu ile ilerliyor, düşman kaçıyordu. Fırsat bu fırsat deyip harekâta devam edilemez mi idi? Bu sorular, kahraman Türk askerinin, birinci ve ikinci "Ateş kes"lerde hızının kesilmesi ve frenlenmesinden sorumlu olanlardan cevap beklemektedir. Kanımca Barış Harekâtı eğer yukarıdaki soruları gerektirmeyecek şekilde tamamlanabilmiş olsa idi, Kıbrıs sorununun halli 25 yıldır sürüncemede kalmayacak, Türkiye'nin Kıbrıs'ı ilhak veya Taksimi gibi bir politika izlemediğine göre, federasyon, konfederasyon veya iki ayrı bağımsız devlet şeklinde Kıbrıs sorunu daha o zaman çözümlenmiş olacaktı.

1974 Temmuz ve Ağustos aylarında başarılı bir askeri harekât yapılmış, fakat 2.nci bir Dumlupınar yaratılmamıştır. Askerlerimize "ASKERLER HEDEFİNİZ AKDENİZDİR İLERİ" emri ile Rum ve Yunan askerlerinin İzmirde olduğu gibi, denize dökülmesine izin verilmemiştir. Bu gün Kıbrıs meselesinin çözümündeki zorluklar bundan kaynaklanmaktadır.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Yunanistan'da başlayan iç savaş nedeni ile açlık çeken Yunanlıların imdadına Türkiye yetişmiş aç Yunanlıları doyurmak için gemiler dolusu gıda maddesi göndermişti. Keza askeri rejim döneminde Yunanistan NATO'dan ayrılmış iken, 1974'de normal rejime dönülmesinden sonra Nato'ya dönmek istediği zaman, Türkiye'nin izni ile NATO'ya kabul edilmişti.

Türkiye'nin bu iyiliklerine rağmen, Yunanlılar bunları unutarak, hükümetleri ve basın yolu ile devamlı Türkiye düşmanlığını işlemişler nankörlük etmişlerdir. İktidarda olsun muhalefette olsun Yunan siyasi partileri Türk düşmanlığını politikalarının temel unsuru saymışlardır. Yunanlılar sözlerinde durmaz, imzaladıkları antlaşmaları inkar edebilirler, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarını umursamazlar. Batının bu şımarık çocukları ne kadar dayak yeseler utanmazlar ve uslanmazlar. Yunanlılar ENOSIS hayallerinden de hiç bir zaman vazgeçmeyeceklerdir. Bizans'ın mirascısıyız diyerek, İstanbul'da onların hayallerini süslemektedir. Nasihat dinlemeyen Yunanistan, Ege Denizinde Kardak Krizi, Kıbrıs da Füze Krizi gibi meseleler çıkarmaya devam ederler ve aşırı tahriklerle ateşle oynarlarsa, temenni olunur ki, TÜRKİYE'DEN BİR DERS DAHA ALMADAN, Birleşmiş Milletlerin desteği ile uluslararası bir cezaya çarptırılır ve çağımızın dünyasına yaraşır onurlu ve barışcı bir millet olmanın yolu gösterilir.

1997 yılına girerken yine azgınlıklar gösteren Rumların ve Yunanlıların yarattıkları "FÜZE KRİZİ" karşısında, Türkiye'nin kesin ve kararlı tavrı açıkca ortaya konmuştur.

20 Ocak 1997 tarihli Demirel - Denktaş Deklarasyonu ve 21 Ocak 1997 günü T.B.M.M.'de okunan T.B.M.M. Bildirisi, Devleti ve Milleti ile bütün Türklerin Kıbrıs Davamızdaki duygularına tercüman olmuştur. Dünya'ya Rumlara ve Yunanlılara gerekli mesaj verilmiştir. Umarız pişman olmazlar ve çok ağır bedel ödemek zorunda kalacakları bir hata yapmazlar...

TMT'NI KURAN SUBAYLAR, KOMÜNİST TERÖRİSTLERE HEDEF GÖSTERİLMİŞTİ

1970'li yıllarda Türkiye'nin siyasi kargaşa ile geçen dönemindeki, devlet otoritesinin yok olma noktasına kadar gelmesine neden olan olaylara değinmeden, komünist mihrakların propagandalarına malzeme yaptıkları "KONTR GERİLLA" konusunda bir hatırlatma ve açıklama yapmak istiyorum:

Komünist mihraklarca kontr gerilla olarak nitelenen kuruluş, bizim de mensubu bulunduğumuz Genelkurmay Başkanlığına bağlı şimdiki Özel Harp Dairesi olan, "seferberlik Tetkik Kurulu" idi. Bu ad kurula çok önemli ve gizli görevini maskeleyecek biçimde düşünülmüş ve verilmişti.

Türk Silahlı Kuvvetler komutanlarının 12 Mart 1971 muhtırası ile yaptıkları askeri müdahaleden sonra, sıkıyönetim komutanlıklarınca anarşistler ve teröristler yakalanıp yargılanmak üzere gözaltına alınmaya başlayınca, komünist mihraklar yoğun bir propagandaya girişmişlerdi. Propaganda Türkiye ve dünya kamuoyuna, gözaltına alınanlara işkence yapıldığı iddia ve isnatlarını duyurmak ve şikayet etmek şeklinde tertiplenmişti.

Yapıldığını ileri sürdükleri işkenceden ise sıkıyönetim özel timleri ile işbirliği yaptığı öne sürülen Özel Harp Dairesi sorumlu tutuluyordu.

Bu propagandayı bir kısım aşırı sol görüşlü gazete ve dergiler körüklüyor, ciddi bilinen gazeteler de, "ne nitelikte olursa olsun, önemli haber verebilme" prensibinden hareketle, bu propaganda ile ilgili haberlere birinci sayfalarında yer vererek hainlerin oyunlarına alet oluyorlardı.

Öte yandan gaflet ve dalalet içinde bu propagandalara, bilerek veya bilmeyerek kendilerini kaptıran bazı siyaset adamları da, sıkıyönetimi şiddetle eleştiren demeçler veriyorlardı, bu demeçler gazetelerde yer alıyordu. Meselenin en hazin tarafı da, bir büyük siyasi partinin Genel Başkanının da eleştiri kampanyasına katılması ve bazı Milletvekillerinin de konuyu Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsüne dahi getirmeleri idi.

İşkence iddiaları 1973 genel Milletvekili seçimlerine kadar durmadan sürdürülmüştü. Propagandaları susturacak bir önlem de alınmıyordu. Seçimlerden sonra iktidara gelenler de bir af kanunu çıkararak sıkıyönetim mahkemelerince mahkum edilen anarşistlere hapishanelerin kapılarını açarak salıvermişlerdi. Geri kalan mahkûmlar da Anayasa Mahkemesinin bir kararına uyularak serbest bırakılmışlardı. Tekrar toplum içine karışan anarşistler yeniden

örgütlenmekte gecikmemişler ve bilindiği gibi Türkiye'yi 12 Eylül 1980 öncesine getirmişlerdi.

12 Eylülden önceki 4 yıl içinde, anarşi, terör, soygun ve adam öldürme olaylarının yoğunlaştığı dönemde sağ sol çatışması doruk noktasına gelmişti. Bazı komünist ideolojiye hizmet eden gazete ve dergiler de öldürülmeleri gerekli görülenlerin listelerini yayınlanmaya başlamıştı. İsimlerin yayınlanmasının anlamı o kişileri adları, ünvanları ve adresleri de belirtilmek suretiyle bazan da fotoğrafları basılarak komünist militanlara hedef göstermekti.

İşte biz TMT kurucuları da sözünü ettiğim komünistlerin bu kara listelerinde yer almıştık. TMT'nin ilk lideri Emekli Albay Rıza Vuruşkan ondan sonraki lideri Emekli Tuğgeneral Kenan Çoygun ve ben emekli Albay İsmail Tansu, yasa dışı komünist örgütlerin yayın organı olan "AYDINLIK" gazetesinin 26 Eylül 1978 tarihli ve bundan önceki ve sonraki sayılarında, TMT'yi kurmak ve milliyetçi görüşe sahip olmakla suçlanarak, gazetenin manşetlerinde fotoğraflarımızla komünist katillere tanıtılmış ve hedef gösterilmiştik.

Yukarıda mümkün olduğu kadar özetleyerek naklettiğim bu ibret verici olay, Cumhurbaşkanımız Sayın Kenan Evren'in halka hitaben yaptıkları bir konuşma ile de teyid edilmiştir.

Gerçektende Cumhurbaşkanımız Orgeneral Kenen Evren yıllar sonra, yukarıda sözünü ettiğim komünist mihrakların hainane propagandalarından yakınarak, ilk defa dairemizin gizli görevini açıklamak mecburiyetini hissetmiş ve 1 Ekim 1982 günü Burdur'da yaptığı konuşmada; "bu hainler bir savaşta, ülkemizin bir kısmı düşman işgali altına girdiği takdirde, direniş yapmak üzere hazırlanmakta olan Genelkurmay seferberlik Tetkik Kurulunu, "Kontr Gerilla" olarak göstererek mensuplarının öldürülmesi için, komünist gazetelerinde isimlerini yazarak, hedef göstermişlerdir" demiştir.

Bu olay, bazı siyaset adamlarının, siyasi ihtirasları uğruna ne kadar gaflet ve dalalet içine düşebildiklerinin tipik bir örneğidir. 1970'li yıllarda Türkiye'de buna benzer bir çok örnekler mevcuttur.

KIBRIS ADASI TARİH BOYUNCA HİÇ BİR ZAMAN YUNAN EGEMENLİĞİNDE OLMADI

Tarihi 4000 yıl öncesine kadar uzanan ve Avrupa ile Asya arasındaki ana yol üzerinde, stratejik bir mevkide bulunan Kıbrıs Adası hakkında tarihler; adanın uzun ve karışık tarihini bu özel durumunun biçimlendirdiğini ve ilk sakinlerinin de küçük Asya ve ötcki Akdeniz Ülkeleri ırklarına mensup insanlardan, Fenike tacirlerinden ve yurtlarından kaçan yahudilerden oluştuğunu yazıyor.

Yine tarihçilerin yazdığına göre, gerek coğrafi durumu ve gerekse üzerinde yaşayan insanların nüfus azlığı ve çeşitli ırklara mensup olmaları nedeniyle eski çağlarda Kıbrıs'da bir Kıbrıs milleti oluşmamış, Kıbrıslılar yurtlarının sahibi olarak varlıklarını koruyamamışlardır. Kıbrıslılar daima bölgedeki zamanın hakim kuvvetlerin merhametine sığınmışlardır. Bu sebeple de Kıbrıs tarih boyunca sürekli olarak el değiştirmiş, hatta zaman zaman alınıp satılmıştır.

Millattan 1500 yıl önce eski Mısırlılardan başlayarak, sırasıyle Asur ve İran hükümdarlarının hakim oldukları Kıbrıs'dan Büyük İskender de gelip geçtikten sonra, uzun yıllar Batı Roma ve Bizans imparatorluklarının hakimiyetinde bir eyalet olarak kalmıştır. Kıbrıs adasına bir ara Araplar da hakim olmuştur. 3. ncü haçlı seferlerine katılan İngiltere Kralı I. Richard (Aslan yürekli Richard)'ın ada'yı 1191 yılında işgal etmesi ile, Bizans'ın Kıbrıs'daki hakimiyeti sona ermiştir. Ancak, Aslan yürekli Richard'ın esasen Ada'nın tamamına hakim olmadığını tarihçiler belirtiyor.

Kıbrıs işgalden bir kaç ay sonra Aslan yürekli Richard tarafından Templar tarikatına mensup şövalyelere satılmış, şövalyeler'de adayı Lusignan krallarına devretmişlerdir.

Bu dönemde Kıbrıs kilisesi ve Kıbrıslı halk kuvvetli bir otoriteye sahip latin piskoposlarının acımasız zulüm ve baskılarına maruz kalmış ve nihayet ada Lusignan Kralı II. James'in dul karısı tarafından 1489 da Venediklilere terkedilmiştir. Venediklilerin haşin ve merhametsiz askeri yönetimi ise Türklerin adayı fethettikleri 1571 yılına kadar sürmüştür.

KIBRIS, 344 YIL SÜREN OSMANLI EGEMENLİĞİNDE BİR TÜRK VATANI OLDU

1571 yılında Osmanlı padişahı 2.nci Sultan Selim'in ordu ve donanması tarafından fethedilmesinden sonra Kıbrıs'da durum şöyle gelişir: Venediklilerin

ve Katolik Papazların zulüm ve baskısından bıkan Kıbrıs halkı Türkleri bir kurtarıcı olarak coşku ve sevgi ile karşılarlar, latin papaz ve piskoposlarının nüfuzları kırılır, bazı katedraller camiye çevrilir. İstanbul patrikhanesine bağlı Kıbrıs Ortodoks kiliseleri onarılır.

Tıpkı Fatih Sultan Mehmed'in İstanbulu aldığında olduğu gibi, ortodoks kilisesine hoşgörü ile bakılır ve itibarı iade edilir. Ada'da adalet teessüs eder, ortodoks kilisesi başpiskoposlarına ortodoks Rum halkının ruhani lideri ve temsilcisi olarak geniş imkânlar tanınır. Ada'da büyük bir imar faaliyeti başlatılır. Camiler, yollar, su yolları inşa edilir. Anadolu'dan Ada'ya Türkler göç ettirilir, çoğunluk sağlanır ve ada Türkleştirilir.

Fakat Osmanlı sınırları içinde bulunan Balkan yarımadasının güneyindeki Yunanlılar, 1821 yılında bağımsızlıklarını kazanmak için Osmanlılara karşı isyan edip savaş açınca, Kıbrıs'da durum biraz değişir. Gücü bir hayli artmış bulunan Kıbrıs Ortodoks kilisesinin ve onun papazlarının sinsi faaliyetlerinden, kötü niyetlerinden kuşkulanan Osmanlı Devleti, gerekli önlemleri alır, suçlu papazları cezalandırır, Adada huzur ve güven 1878 yılına kadar yani adanın İngiltere'ye kiralanmasına kadar devam eder.

Tarihin ışığı altında gizlenmesi mümkün olmayan bu gerçekler dikkatle incelendiği zaman görülmektedir ki; Kıbrıs bugüne kadar hiçbir zaman Yunanlıların egemenliğinde olmamıştır.

Kıbrıs adası her ne kadar Milatdan sonra 395 den 1191 yılına kadar Bizans İmparatorlarının hakimiyeti altında bulunmuş ise de, bu hakimiyetin Yunanlılıkla hiç bir ilgisi yoktur. Zira Bizans, Roma İmparatorluğunun ikiye bölünmesi ile ortaya çıkmıştır. Kıbrıs Adası bu bölünme sonucunda Doğu Roma İmparatorluğu denilen Bizans'ın payına düşmüştür. Milattan sonra 476 da Batı Roma İmparatorluğunun çökmesinden sonra Bizans, çöken Batı Roma imparatorluğunun mirasına konmuş ve sınırlarını genişletmiştir. Bu arada bugünkü Yunanistan topraklarının da sahibi ve hakimi olmuştur. Yunanlıların Kıbrısla ilgisi, Kıbrıstaki Hıristiyan ortodoks dinine mensup olan Kıbrıslılarla aynı kiliseye bağlı olmalarından ibarettir. Kaldı ki Bizans dahi Kıbrıstaki hakimiyetini 1191 yılında kaybetmiştir.

1453 yılında da İstanbul'un Türkler tarafından zaptedilmesiyle Bizans devleti yaşamını yitirmiş, toprağı ve kimliği ile, yerini Osmanlı imparatorluğuna terkederek adı yalnızca Orta Çağ tarihinde kalmıştır.

Bu arada Kıbrıs Adası da, 1571 yılından Birinci dünya savaşına kadar bir Türk vatanı olmuştur. Bu günkü Kıbrıs Türkleri'de bu vatanın gerçek sahibidirler.

Bilindiği gibi, Birinci Dünya Savaşı sırasında İngiltere, 1878 yılında imzalanan Berlin Andlaşmasını hiçe sayarak, Kıbrıs Adasını ilhak etmiş ve orada bir sömürge yönetimi tesis etmiştir. Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda; İngiltere Adayı terkederken, savunduğumuz Kıbrıs davamızdaki haklılığımız tartışılamayacak kadar kesindir.

YUNANLI'LARIN ENOSİS HAYALİ

Tekrar biraz gerilere dönersek görüyoruz ki; 1855 yılında Kırım'daki Türk-Rus savaşlarında, İngiltere'nin Osmanlıların yanında yer almasından sonra, sıcak denizlere inme sevdasında olan Ruslara karşı, Boğazların savunulmasında yardımcı olması karşılığında, Kıbrıs Adası İngiltereye 4 Haziran 1878 de Osmanlı Devleti tarafından kiraya verilmiştir. İşte Yunanlılarda ilk defa 1821'de beliren adayı Yunanistana ilhak, yani ENOSİS fikri bu tarihden sonra tekrar canlanmaya başlamıştır. Bu maksatla da İngiliz yönetimine karşı Kıbrıs Rum Ortodoks kilisesi papazlarının öncülük ettiği ENOSİS mücadelesi başlatılmıştır.

1915 yılında İngilizlerin, Yunanistan'ın 1.nci Dünya savaşında müttefikler yanında yer alması karşılığında adanın Yunanistan'a verileceği hakkındaki teklifi kabul etmeyen Yunanistan, 1919 yılında savaşın sona ermesinden sonra, Kıbrıs'ı bir gün nasıl olsa ilhak edeceğini sanmış Yunanistan bu defa İngiltere'nin teşvik ve desteği ile Batı Anadoluyu işgal için İzmir ve havalisine asker çıkarmıştı. Bu büyük yanılgısının cezasını da 9 Eylül 1922 de Yunan askerleri Akdeniz'e dökülerek çekmiştir. Aldığı bu darbeden sonra, Yunanlıların Megalo-İdea hayali bir süre icin küllenmiştir.

Fakat Yunanlı'lar yedikleri darbeden uslanmamışlar, Anadoludaki yenilgilerine bir teselli aramaktan geri durmamışlardır. Bu defa Kıbrısı Yunanistan'a ilhaka yeltenmişlerdir. Bunun için de Kıbrıs'da İngiliz sömürge yönetimine karşı, önce çeşitli siyasi mücadelelere girişmişler, Türkleri adadan göç etmeye zorlamışlar, topraklarını ellerinden almaya çalışmışlar, isyan ve tethiş hareketlerine girişmişler bu hareketleri her defasında İngiliz yönetimi tarafından bastırılmış ve böylece 1950'li yıllara gelinmiştir.

KIBRIS BİR YUNAN ADASI OLAMAZ

Kıbrıs Adası'nın Doğu Akdenizdeki Jeopolitik konumu; Türkiye'nin savunması ile ekonomik çıkarları ve orada yaşayan soydaşlarımız açısından, son derece hayati önem arzeder.

Ege Denizinde Türkiye ile Yunanistan arasında çeşitli anlaşmazlıklara neden olan Oniki Adalar, Kıt'a ve hava sahası sorunları ortadadır. Bütün bu sorunların Yunanlılardan kaynaklandığı da bilinmektedir.

Yunanlıların bir fırsattan yararlanarak Oniki Adaları ele geçirmeleri olayında Türkiye'nin sessiz kalmakla yaptığı siyasi hatanın, savaşı da göze alarak, Kıbrıs Adası konusunda tekrarlanmaması sevindiricidir.

Doğu Akdeniz haritası açılıp bakıldığında, Kıbrıs Adası'nın, Türkiye'nin güneyinde, böğrüne uzanmış bir hançer gibi, ne kadar tehlikeli bir konumda olduğu açıkça görülecektir. Bu nedenle Kıbrıs Adası'nın bir oldu bittiye getirilip, oniki adalarda olduğu gibi, Yunanistan'a bağlanmasına Türkiyenin izin vermesi kesinlikle düşünülemez. Bu husus böyle bilinmelidir.

1997 yılına gelindiğinde Yunanistan bu Adanın güney tarafını Türkiye'yi tehdit için aşırı derece de silahlandırmaya başlamıştır. Şimdi de askeri uçak alanları ve Füze üsleri haline getirmeye çalışmaktadırlar.

Yunanistan'ın bütün bu çabaları Kıbrıs Rumlarını kullanarak Kıbrıs Adasını bir yunan Adası yapmaya hedefine yöneliktir. Bu nedenle K.K.T.C. ve T.C. Hükümetlerinin bu tehlikeyi ortadan kaldırmak için son derece dikkatli; her ihtimale karşı hazırlıklı ve uyanık olmaları gerekmektedir.

Ancak, uyanık ve hazırlıklı olmak yetmeyecektir. Kıbrıs davamızda haklı olduğumuz kadar, son derece hayati olan ulusal çıkarlarımızın özünü, bugünkü ve gelecekteki kuşaklara iyice anlatmak geleceğimiz olan bu gençleri, ulusal konularda bilgili gençler olarak yetiştirmeliyiz.

Diğer tarafdan bugünkü uluslararası konjüktürde, Kıbrıs davamızdaki haklılığımızı kendi bünyemiz içinde saklı tutmak yeterli değildir. Bu haklılığımızı öteki Devletlerin insanlarına da anlatmak ve yöneticilerine kabul ettirmek zorundayız.

Yunanlılar ve Rumlar, Türk tarafının barış için iyi niyetle uzattığı elleri geri çevirmekte, küstahlıklarını daha da artırarak, gerek Kıbrıs'da ve gerekse Yunanistan'da Türk düşmanlığını körüklemeye devam etmektedirler. Bu durumda Kıbrıs mücadelemizin daha uzun yıllar süreceği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan memnunlukla ifade edebiliriz ki; 1955 yılından bu yana özellikle de 20 Temmuz 1974 barış harekâtından sonra gerek Kıbrıs ve gerekse Türkiyedeki Hükümetlerin başında bulunan devlet adamlarının izledikleri tutarlı, temkinli, sabırlı ve gerektiğinde enerjik politikalarla, Kıbrıs davamız bugünkü noktaya getirilmiştir.

Sonuç olarak Rumların ve Yunanlıların yaygaralarına pabuç bırakılmamış ve Kıbrıs davamız kaybedilmemiştir.

YUNANLILARIN YANILGILAR ZİNCİRİ

Osmanlı İmparatorluğu yönetiminde 370 yıl huzurlu bir yaşam sürdüren Yunanlılar; devletin zayıflama sürecine girmesinden sonra isyanlar çıkararak Osmanlı Devletini bir hayli uğraştırmışlardı.

Sonuçta Osmanlı Devleti tarafından bağımsızlığı kabul edilen Yunanistan, 1829 yılında Osmanlı İmparatorluğu'ndan fiilen ayrılarak bağımsız Devletini kurmuştu.

İşte bu tarihten sonra, Yunanlıların kafalarında "MEGALO-İDEA" fikri filizlenmeye başlamıştır. Bağımsızlıkla beraber geçmiş tarihini hatırlayan Yunanlılar, gücüne kuvvetine bakmadan, kendilerini, yüzyıllar önce devirlerini tamamlayarak tarihin derinliklerine gömülen; eski Yunan, Roma ve Bizans İmparatorluğundan Osmanlılara geçen toprakların, tarihi ve doğal mirascısı sanmışlardı. Bu nedenle de çıkacak tarihi fırsatlarda o toprakları ele geçirmeyi hayal ediyorlardı. Yunanlıların bu hayallerinin ilham kaynağı ise Rum-Ortodoks papazları idi. Yunanistan'ın genişleme emellerinin ilk göstergesi Kıbrıs Adası'nın 1878 yılında Osmanlı Devleti tarafından İngiltere'ye kiraya verilmesi olayıdır.

Yunanlılar bu gelişmeden sonra artık iyiden iyiye Kıbrıs'a göz dikmiş ve ENOSİS mücadelesini başlatmışlardı. Rum ortodoks kilisesi papazlarının öncülük ettiği bu mücadele yaklaşık ikiyüz yıldan beri sürdürülmektedir.

1978 yılından sonra, tarihin akışı içinde; Balkan Harbi, Birinci ve İkinci Dünya Harplerinin yarattığı fırsatlardan yararlanan Yunanlılar; oniki adaları, Girit'i ve Batı Trakya'yı ele geçirmişler ve bu genişleme onların iştahlarını kabartmıştı.

Bu arada birinci dünya savaşı sonrasında, Bizans imparatorluğunu yeniden canlandırma hevesine kapılan ve İstanbul'a da göz diken Yunanlılar Batı Anadolu'yu işgal etmişlerdir.

Bu yanılgılarından dolayı Türklerden yedikleri darbeden uslanmayan Yunanlılar, bu defa da Türkiye'nin yavru vatanı Kıbrıs Adasını ele geçirme hayaline kapılmışlardır.

Yunanlılar yüzelli yıldanberi MEGALO-İDEA'larının ürünlerinden bir yanılgılar zinciri örmüşlerdir. ENOSİS (Kıbrıs'ı Yunanistan'a ilhak) emelleri bu yanılgılarından sadece biridir.

İkinci Dünya Harbinden sonra, İngiltere'nin sömürgelerini tasfiye ederek onların bağımsızlıklarına izin vermesi sürecinde, Kıbrıs Adası da gündeme gelmiş ve İngiltere Adadan çekilme formülünü belirleme çalışmalarına başlamıştı.

Kıbrıs'ın geleceği ile ilgili bir ortamda yine bir fırsat yakaladıkları kanısına kapılan Yunanlılar, ENOSIS için yeniden harekete geçmişlerdir.

1952 yılında tahtına geri döndürülen Yunan Kralının, İngiltere kraliyet ailesi ile akrabalığından kaynaklanan şımarıklıkla Yunanlılar, Türkiye'yi hiçe sayarak Ada'nın İngiltere tarafından er geç kendilerine teslim edeceğini sanmışlar ve Adayı peşinen sahiplenmişlerdi.

Yunanlıların ve Rumların siyasi alandaki yanılgıları da saymakla bitmez. Son yıllarda Kıbrıs Rumlarının tek başına Avrupa Birliğine girme teşebbüsleri, Rum Yunan ortak savunma doktrinleri, Ada da aşırı silahlanmaya yönelmeleri, uçak alanı ve füze rampaları tesis etme çabaları yanılgılarının doruk noktasına çıktığını gösteren işaretlerdir.

Bütün bu yanılgılarının yanında, Yunan Hükümeti politikasını Türk düşmanlığı temeline oturtmuş halkına sürekli olarak Türk düşmanlığı fikrini telkin etmeye çalışmaktadır. Hükümet üyelerinin Türkiye'ye karşı pervasızca çirkin ve terbiyesiz ifadelerle konuşmalarına göz yummaktadır.

Ege Denizinde ve Ege Hava sahasında Türkiye'ye karşı tahrik edici düşmanca olaylar çıkarmaktadırlar.

Yunanistan'ın NATO çerçevesinde müttefikimiz olmasına karşın Türkiye'de eylemlerde bulunan yasa dışı bölücü terör örgütlerine yardım ve yataklık etmelerini anlamak ve bir devletin onuru ile bağdaştırmak mümkün değildir.

Yunanistanı yönetenler kendi vatandaşlarının Türkiye ve Türklere samimi yaklaşım istemlerini hoş karşılamamakta, onların Türklerle insani, kültürel ve ekonomik ilişkilerinin gelişmesine engel olmaya çalışmaktadırlar.

Yunanistan Devlet adamları, bu tür tutum ve davranışları ile ülkelerine zarar verecek çok büyük tarihi hatalar işlemektedirler.

Yunanistan bu densizliklerle Avrupa arenasında bir yalancı pehlivan gibi boy göstermeyi marifet saymaktadır.

Yunanlılar, karşılarında hedef aldıkları, olayları dikkatle ve serinkanlılıkla izleyen büyük ve güçlü Türkiye'nin, bir gün sabrının taşabileceğini hesaba katmalıdırlar.

Şu husus Yunanlılarca iyice bilinmelidir ki; Türkiye, Girit ve On iki Adalar gibi, Kıbrıs Adasını top yekûn Yunanlılara kaptırmayacaktır. Türkiye Kıbrıs Adası için gerekirse yeniden savaşmak ve Yunanistana haddini bildirmek azim ve kararındadır. Kıbrıs'da Türk kanı dökülerek kurulmuş bulunan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini sonsuza kadar yaşatmak Türk insanının Namus, Şeref ve vatan borcudur.

Denktaş'ın Bağımsızlık kampanyası açması Kıbrıs Türk kesiminde büyük bir sevinç uyandırmış ve heyecan yaratmıştı. Ancak, muhalefetteki bazı siyasi partiler Denktaş'ın bu "Yıldırım Harekatı"na ayak uyduramamışlar, hatta karşı çıkmışlar, bazıları ise şartların böyle bir girişime henüz elvermediğini ileri sürerek, bir orta yol izlemeyi uygun görmüşlerdi. Mesele Denktaş'ın kayıtsız şartsız desteklenmesi görüşünü savunan toplumcu kurtuluş partisi milletvekili Fuat Veziroğlu, bu konuda partisi ile arasındaki görüş ayrılığı nedeniyle partisinden istifa etmişti. Veziroğlu'nun bu jesti; milliyetçi bir TMT mücahidine yaraşır, örnek bir davranıştı ve çok önemli idi.

Bağımsızlık ilanı kampanyası Türkiye kamuoyunda da geniş akisler yapmış, büyük çapta tavsip görmüş ve memnuniyet uyandırmıştı.

Türk Hükümetinin bu konuda ılımlı bir davranış içinde olacağı belli olmuştu. Başta Cumhurbaşkanı Kenan Evren olmak üzere, Başbakan Bülent Ulusu, Dışişleri Bakanı İlter Türkmen ve Milli Savunma Bakanı Haluk Bayülken verdikleri beyanatlarda; "Rumların anlaşmaz tutumları karşısında başka çare kalmadığı taktirde Kıbrıs Türkünün kendi mukadderatını kendisinin tayin etmesi hakkına sahip olduğu"nu vurguluyorlardı. Fakat, Türk Devlet adamları, zamansız bir emrivaki ile karşılaşmamak ve acele kesin bir karar alınmasına sebep olmamak için, Denktaş'ı teşvik edici beyanlarda bulunmaktan da kaçınıyorlardı.

Rumlar, Birleşmiş Milletlerin Türkleri azınlıkmış gibi gösteren kararının getirdiği bayram havasını teneffüs ettikleri bir sırada Denktaş'ın giriştiği Yıldırım Harekatı Kıbrıs Rum kesiminde ve Yunanistan'da şok etkisi yapmıştı. Kendilerine geldiklerinde "Denktaş blöf yapıyor" demek suretiyle teselli bulmaya çalışıyorlardı. Fakat Rumlar arasından durumun ciddiyetini kavrayan ve iyi değerlendiren uyanık liderler de çıkmıştır. Rum Dışişleri Bakanı Rolandis ve Ana Muhalefet Lideri Clerides bunlar arasındadır.

Bu Rum siyaset adamları, Rum ve Yunan Hükümetlerini uyarmışlar ve izlenen politikayı şiddetle eleştirmişlerdir.

İşte bu siyasi ortam içinde günler, haftalar ve aylar geçtikçe, Kıbrıs Türk kesiminde bağımsızlık ve hürriyet fikri dalga dalga yayılırken ve ikiyüzbin Türk, milli birlik ve beraberlik içinde bütünleştirilmeye çalışılırken ben de, "karınca kararınca" bir hizmette bulunmayı görev saymış ve 23 Ekim 1983 tarihinde Kıbrıs Türk Mücahit Dernekleri Genel Başkanlarına şu mesajımı göndermiştim:

Lefkoşa Mücahitler Derneği Başkanı

Sayın Nevzat Uzunoğlu

ve

Magosa TMT Mensupları Derneği Başkanı

Sayın Necati Kovanbey,

Kıbrıs davamız kritik günler geçirmektedir. Türkiye dahil dünyanın gözü başkan Denktaş üzerine çevrilmiştir.

Milli Mücadele sonun başlangıcında bulunuluyor ve dönüşü olmayan bir yolda nihai hedefe doğru azimle ilerliyor.

TMT silahlı savaş alanlarında tarihi görevini zaferle tamamlamıştır. Şimdi de sürdürülmekte olan diplomatik savaş alanındaki tarihi görevi ile karşı karşıyadır.

Tüm TMT mücahitlerinin sarsılmaz bir bütün halinde, TMT ruhu ve idealini muhafaza ettiklerini göstermenin zamanıdır.

Sayın Başkanlar,

TMT kurucularından ve mücahit üyelerinizden biri olarak;

Sizlere ve tüm mücahit kardeşlerime sesleniyorum:

Vakit dardır. Derhal bütün mücahit dernekleri olağanüstü müşterek bir Kongre'de toplanmalıdır. Kongre'de bir nam, bir çatı ve bir bayrak altında birleşilmesi kararlaştırılmalıdır.

Başkan Denktaş'ın, zamanlamasını çok iyi yaparak, cesaretli bir atılımla ileri sürdüğü ve Dünya Kamuoyuna açıkladığı "Bağımsızlık ilanı" konusundaki politikasını, tüm TMT mücahitlerinin bütün güçleri ile desteklediklerı ilan edilmelidir. KTFD parlementosu ve Hükümeti'nin bu konudaki çabalarına yardımcı olunmalıdır.

Kıbrıs Türk toplumu arasında çıkabilecek siyasi görüş ayrılıklarından Türkiye kamuoyu tedirginlik ve rahatsızlık duymaktadır. Birlik halindeki eski TMT'liler bu rahatsızlığı önlemeye muktedirdir.

TMT ruhunun yeniden şahlanması ile milli birlik ve beraberlik daha da güçlenecektir. Bu güç karşısında hiç bir engel Kıbrıs Türkünü, kendi kaderini kendisinin tayin etmesinden ve nihai hedefe uluşmasından alıkoyamayacaktır.

TMT böyle günler için var oldu. TMT'nin kutsal yeminin hatırlayınız. Zafer yine sizin olacaktır.

Sayın Başkanlar, önerimin olumlu karşılanacağı inancı ile sizlerden bu

mesajımın derneklcriniz ve basın aracılığı ile tüm mücahit kardeşlerime duyurulmasını diliyor, sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

İsmail TANSU

Mesajım dernek başkanlarını etkilemişti. Nevzat Uzunoğlu ve Necati Kovanbey telefonla ve mektuplarıyla bana şunları söylemişlerdi:

"Mesajınız bizi çok memnun etti. İlginize teşekkür ederiz. Müsterih olunuz. Bütün TMT mensupları ve mücahitler sizinle aynı görüşü paylaşmaktadır. Hepimiz milli birlik ve beraberlik içinde sizin önerileriniz paralelinde yoğun bir çalışma içindeyiz. Hatta istiklal ilanı konusunda Denktaş'ı destcklemenin ötesinde onu izlediği politikada daha da güçlendirmek için Denktaş nezdinde baskı derecesinde girişimlerde bulunmaktayız. Halen tüm Kıbrıslı Türkleri kapsayan imza toplama çabalarımızı sürdürüyoruz. Mesajınız yönetim kurullarımızda görüşülmüş ve tasvip olunmuştur. Bütün üyelerimize duyurulması için de karar alınmıştır"

Kıbrıslı mücahit arkadaşlarımın eski bir komutanlarına gösterdikleri bu vefakar jest karşısında çok duygulanmış ve mutlu olmuştum. Artık istiklal ilanı için başlatıldığını gördüğüm geriye saymayı dikkat ve heyecanla izlemeye koyulabilirdim.

Benim yönümden bu geriye sayma zamanı 3 hafta sürmüş, 15 Kasım 1983'de dünyayı ayaklandıran bombanın fünyesi ateşlenmişti ve T.C. Hükümeti, kurulan yeni Türk Devletini "KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ"ni resmen tanıdığını dünyaya ilan eden ilk devlet oluyordu.

Bu suretle Kıbrıs Türk Toplumu; tam bağımsızlık ve egemenliğini gölgeleyen, anlamsız ve gereksiz "FEDERE DEVLET" yakıştırmasından kurtulmuş oluyordu.

ANILARIMI TAMAMLARKEN SON BİRKAÇ SÖZ

Kıbrıs Türk Mukavemet Teşkilatı ile ilgili anılarımı kapsayan bu kitapla, kırk yıl öncesine ait, gizli kalmış tarihsel ve siyasal gerçeklerle, romanlara ve sinema senaryolarına konu olabilecek bazı dramatik ve trajik olayları gün ışığına çıkarmak istedim.

Anılarımla, TMT'nın en üst düzeyde görevle içinde bulunduğum 1957-1961 dönemi ile, uzaktan gözlediğim 1961-1963 yeraltındaki bekleme ve 1963-1974 tarihi direniş dönemlerine ait izlenimlerimi belgelemiş bulunuyorum.

Anılarımda, TMT'nın ilk üç yıllık kuruluş döneminde, KİP projesi çerçevesinde sürdürülen faaliyetleri, TMT'nın Ankara'daki genel merkezi açısından değerlendirdim.

Keza, gerek Türkiye'de ve gerekse Kıbrıs'ta cereyan eden olaylardan ve olaylarda adı geçen; TMT'na destek veren T.C. Devlet adamları, yüksek rütbeli komutanlardan ve TMT'nı kuran Türk subayları ile Kıbrıs Türk Toplumu liderlerinden söz ederken; onlar hakkındaki değerlendirmelerimi tam bir tarafsızlıkla ve gerçekleri objektif olarak olduğu gibi yansıtmaya özen gösterdim.

TMT'nın yeraltından çıkarak düşmana karşı yaptığı tarihi direnişte yarattığı destanlardan anılarımda söz edemezdim. Çünkü o dönemde örgüt içinde değildim. O destanların tarihe mal olması için, o dönemde görevli subaylar, Kıbrıslı liderler ve mücahitler tarafından açıklanarak belgelenmelidir. Bunların açıklanması zamanı gelmiş ve geçmektedir. Çünkü onbir yıllık tarihi direnişi gerçekleştirenlerden o zaman 20 yaşında olanlar bu gün 55-60, 30 yaşında olanlar 65-70 yaşlarındadırlar.

Ben beş yıldan beri TMT'nın nasıl kurulduğunu zaman zaman basında anlatmaktayım. Şimde de bu kitabımı yayınlıyorum. Ancak o muhteşem TMT olayı benim açıklamalarımdan ibaret değildir.

TMT'nın KKTC Devletinin kuruluşuna katkısı hakkındaki hükmü tarih verecektir. Ancak tarihin doğru hüküm verebilmesi için tarih yazarlarının önüne yazılı belgeleri sermek gerekir. TMT'nın yarattığı şanlı destanlar zamanın akışı içinde kaybolup gitmemelidir. Gelecek kuşaklar için gerekli olan bu milli görevden kaçınılmamalıdır.

Ben şahsen anılarımı yayınlamakla bu görevi yaparken;

- TMT neden ve nasıl kuruldu?

- T.C. Hükümeti TMT'i neden ve nasıl destekledi?

- T.C. Devlet adamlarının ve yüksek komutanlarının TMT'na karşı tutum ve davranışları nasıldı?

TMT nasıl yönetildi, nasıl eğitildi ve silahlandırıldı, düşmana karşı nasıl direndi, nasıl savaştı?

Sorularını, yalnızca gerçekleri ortaya koyarak yanıtlamaya özen gösterdim.

Tarih yazarları bu soruların cevaplarını bilmek isterler. TMT üyesi olup da sağ kalanların anılarını yazmaları, vaktiyle TMT saflarında yaptıkları görevler kadar önemlidir ve onların boyunlarına borçtur.

Bu onurlu görevi TMT'nın 1963-1974 dönemi yöneticileri yerine getirmelidirler.

Çünkü;

TMT'nın açıktan direnişi bu dönemi kapsar.

Bu dönemde, EOKA saldırılarının püskürtülmesi vardır,

Bu dönemde onbir yıl boyunca kahramanlık destanları yaratılan direniş mücadeleleri vardır,

Bu dönemde, tanklı, toplu on kat üstün düşmana karşı Erenköy'ün kahramanca savunulması ve Grivas'ın durdurulması vardır.

Ve nihayet bu dönemde, Türk Barış Harekatı sırasında TMT mücahitlerinin Türk silahlı kuvvetlerinin Mehmetçikleri ile birlikte omuz omuza savaşmaları ve onlara rehberlik etme hizmetleri vardır.

Yukarıda bazılarını sıraladığım ve mutlaka belgelendirilmesi gereken tarihi olayların açıklanmasında, o dönemi toplum lideri olarak bizzat yaşayan ve bugün KKTC Cumhurbaşkanı bulunan sayın Rauf Denktaş'a da, tarihin aydınlatılması bakımından görev düşmektedir. Çünkü; Sayın Denktaş, TMT'nın kurulmasına karar verildikten sonra, Dr. Küçük'le birlikte, TMT lideri Albay Rıza Vuruşkan'la tanıştırılmasından itibaren, TMT'nın kuruluşunda atkif rol almış ve Vuruşkan'ın en yakın yardımcısı olarak onun sağ kolu olmuştur. Fakat sayın Denktaş, 1958-1974 dönemine ait TMT ve kendisinin TMT içindeki faaliyetleri ile ilgili anılarını ve olaylar hakkındaki belgeleri kamuoyuna sunmayı sakıncalı bulmuş olmalıdır. Kimbilir belki de sayın Denktaş, Cumhurbaşkanı bulunduğu sırada TMT bünyesi içindeki faaliyetlerine ait anılarını kendisinin açıklamasını uygun bulmamaktadır. Sayın Denktaş, siyasi yaşamı hakkında yayınladığı kitapta boş bıraktığı TMT dönemine ait anılarını da her halde hazırlamış olmalıdır ve yayınlanması için uygun zamanı beklemektedir.

Barış Harekatından sonra görevini tamamladığı öne sürülen TMT, 1976 yılında görülen lüzum üzerine lağv edilmiştir. TMT'nın kahraman mücahitleri ise; bugünkü statüsü ile adı "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti" olan devletin, anayasal bir kuruluşu olan "Güvenlik kuvvetleri"nin çekirdek kadrosunu oluşturmuştur.

1960 yılı sonunda görevi bizden devralan ekip, kuşkusuz onun bizim bıraktığımız noktadan daha ileriye götürmeye çalışmıştır. Eğer Türkiye'de TMT'yi de derinden yaralayan ve ona üç yıl kaybettiren bir 27 MAYIS SENDROMU yaşanmasa idi. 21 Aralık 1963'te düşmanın karşısına daha da güçlü olarak çıkacak ve 15 000 mevcutlu TMT örgütü her bölgede birden harekete geçecekti. KİP projesi çerçevesinde yapılacak karşı taarruzla daha o zaman Kıbrıs'ın büyük bir kısmı kurtarılmış olacaktı.

Anılarımın yazımına son verirken belirtmek isterim ki;

TMT'nın kuruluşunu destekleyen T.C. Devlet adamları ile yüksek rütbeli komutanların hepsi,

TMT'nı kuran subayların da büyük bir bölümü, Tanrı'nın rahmetine kavuşmuşlar, sonsuzluğa göçmüşlerdir.

Onlara Türk ulusunun ve devletinin şükran borcu vardır.

Onları ve TMT'nın, kahraman şehitlerini saygı ile anarken, hayatta olan kahraman gazilerini de sevgi ile kucaklayarak selamlıyorum.

Minpa Matbaacılık ve Tic. Ltd. Şti.
Rüzgarlı Soydaşlar Sokak No: 4/12 Ulus/ANKARA
Tel: (0.312) 311 12 41 - 309 15 09 - 312 27 12
Fax : 309 21 71

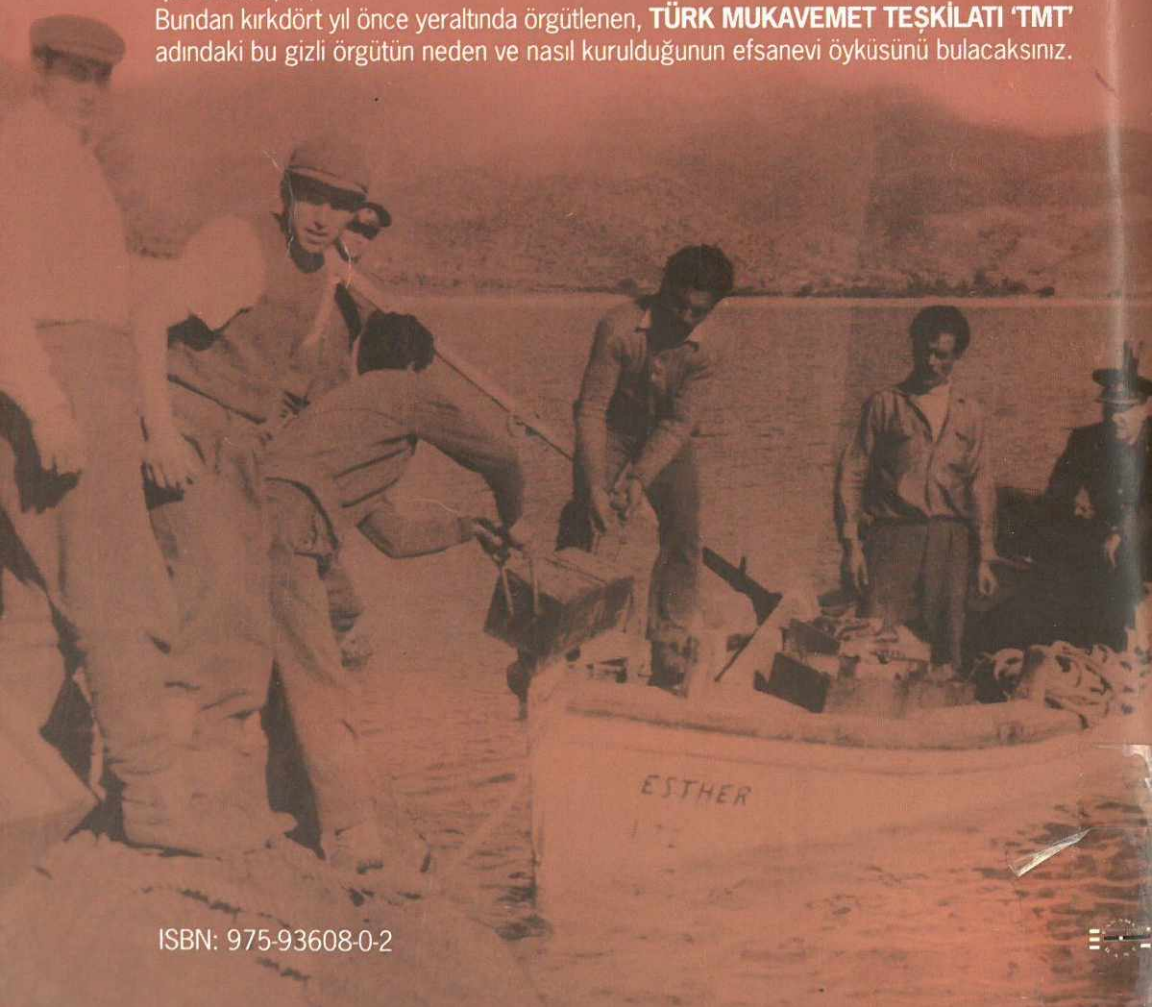
İkinci Dünya Savaşı sonrasında İngiltere, sömürgelerinden çekilerek bağımsız-lıklarını tanımaya karar verince Kıbrısın yeni statüsünün ne olacağı konusu bir Kıbrıs sorunu yaratmıştı.

İngilterenin tarihi kararını fırsat bilen Rumlar ve Yunanlılar, ötedenberi hayal ettikleri 'Kıbrısı Yunanistana İlhak' anlamına gelen ENOSİS'i gerçekleş-tirmek için harekete geçmişler ve yoğun bir siyasi kampanya başlatmışlardı. Bu arada Rumlar, Kıbrısta Yunanistanın desteği ile, Yunan Ordusundan Albay GRİVAS liderliğinde EOKA adında silahlı bir terör örgütü kurmuşlardı.

Gelişmeleri yakından izleyen Türk Genelkurmayı ve siyasi otoriteler NATO ortağımız olan Yunanistanla dostluğa önem veriyor ve Kıbrıs sorununun ilgili devletler arasında görüşmelerle barışçı yoldan çözülebileceğine inanıyordu.

Fakat EOKA'nın önce İngiliz Sömürge Yönetimine karşı başlattığı terör hareketlerinin sonradan Türkleri de hedef alması üzerine tarihi karar verildi; 'Kıbrıs Türklerinin güvenliklerinin sağlanması için, silahlı, gizli bir örgüt kurulmalı ve bu örgüt T.C. Hükümeti tarafından bütün imkanları ile desteklenmelidir.'

İşte bu kitapta;
Bundan kırkdört yıl önce yeraltında örgütlenen, **TÜRK MUKAVEMET TEŞKİLATI 'TMT'** adındaki bu gizli örgütün neden ve nasıl kurulduğunun efsanevi öyküsünü bulacaksınız.

ISBN: 975-93608-0-2